

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

Tractatus I. De Immunitate Ecclesiae. Et in calce huius Tractatus de eius
consecratione, pollutione, atque reconciliatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

TRACTATUS PRIMVS DE IMMUNITATE ECCLESIARVM.

Et in calce hujus Tractatus agitur de earum consecratione, pollutione, atque reconciliatione.

Super Bullam Gregorij XIV.

QUONIAM inter me, & N. magna agitata fuit quaestio, an Bulla Gregor. XIV. de Immunitate Ecclesiarum, corrigetet ius commune, ita vt tantum casus in illa exceptuati non gauderent immunitate? Iste prorsus negabat cum Petro Gambacurta, & paucis aliis. Ego mordicus aiebam cum communi Theologorum, ac Iurisperitorum sententia: idem tunc aduersus hanc sententiam multa collegi, quae modo in gratiam Confessatorum in hoc tractatu resolutorie, & breuiter, more nostro pertractabimus, examinando aliquas opiniones Gambacurtae, Villadiego, & Bobadilla.

RESOLVTIO PRIMA.

An Immunitas Ecclesia sit ex iure Diuino?
Et ex doctrina huius quaestionis inferitur, quod sint reprobatae consuetudines contra Immunitatem Ecclesiarum, cum sint non solum contra ius Canonicum, sed etiam contra ius Diuinum. Ex part. 4. tract. 1. Refol. 44.

Super hoc in Ref. seq. signanter in §. Verum Respondco, & infra in resolut. 16. §. Quarto immunitas.

§. 1. **N**egatiue respondet Pereira de manu Regia part. 2. cap. 50. num. 1. Peguera in pract. crimin. cap. 16. num. 1. Gambacurta de immunit. lib. 3. c. 15. num. 8. Suarez de Relig. tom. 1. lib. 3. cap. 8. num. 21. Couarr. lib. 2. var. cap. 20. num. 2. Fagundez prac. 2. lib. 4. cap. 4. num. 59. Bobadilla in politic. tom. 1. lib. 2. cap. 14. num. 3. & alij penes ipsos asserentes esse tantum de iure positiuo, quia in lege Evangelica non inuenitur haec immunitas concessa Ecclesiis: ergo dicendum est eam non esse iuris diuini, sed tantum Canonici & positiuo: vide etiam Decianum lib. 6. c. 25. num. 2. & Ambrosinum de immunit. Eccles. cap. 1. n. 3.

2. His tamen non obstantibus contrariam sententiam ego teneo, quam tuentur Cenedus in quest. canon. 9. 4. 1. n. 6. Addit. ad Capellam. Theolof. dist. 423. num. 5. Tufchus tom. 4. litt. 1. conclus. 59. num. 1. Ioan-

Tom. IX.

nes Lupus tract. de libertate Eccles. part. 2. quest. 1. Decius in cap. Ecclesia sancta Maria, num. 14. & seq. de constit. Rebuffus tom. 2. super constitut. in tract. de immunit. in princip. num. 2. Simon Rao in respons. ad dub. super immunit. Eccles. Gutierrez pract. quest. lib. 1. quest. 1. num. 8. Germonius de sac. immunit. lib. 3. c. 56. num. 3. Marius Italia de immunitate, lib. 1. cap. 2. per totum. Pechius tract. de Arest. cap. 6. num. 5. Remigius de Gonni tract. de immunitate Eccles. suppos. 2. num. 5. Igneus in l. 1. num. 26. ff. ad Syllan. Cardinalis Tusch. tom. 3. conclus. 8. num. 4. & Farinacius in append. de immunit. Eccles. cap. 1. num. 9. vbi plures alios citat, & docet immunitatem Ecclesiarum non solum esse de iure Ciuili & Canonico, sed etiam Diuino, & ad rationem in contrarium, & ad alias, quas adducit Couarruias vbi supra, latè respondet Germonius & Cenedus locis citatis. Vnde ex hoc sequitur, reprobandas esse consuetudines contra immunitatem Ecclesiarum, etiam sint non solum contra ius Canonicum, sed etiam contra ius Diuinum, & maxime hodie, cum in specie, vt dictum est supra, Gregorius XIV. illas reprobet & annullat; & ideo Simon Rao vbi supra in respons. ad dub. super immunit. Eccles. fol. mibi 45. rectè has firmat conclusiones. Prima, quod quando consuetudo est contra Ecclesiasticam libertatem, vt esset, si Curia saecularis reos ab Ecclesia extrahere, & eius carceribus mancipare ex consuetudine praetenderet, non valet. Secunda, quod talis consuetudo nulla temporis loguinitate defendi potest. Tertia, quod supradicta consuetudo est irrationalis, & sic non potest rationabiliter praescribi: vnde etiam si vera esset à parte rei talis consuetudo, nullius esset momenti; nam corruptela potius, quam consuetudo dici deberet, quae quidem omnia communiter defenduntur à Theologis & Canonistis, quos ego adduxi in 1. part. tract. 2. §. resol. 3. & tandem non desinam hic apponere verba Petri de Cenedo in 99. can. quest. 42. vbi postquam probauit immunitatem Ecclesiarum esse de iure diuino, tandem sic num. 11. asserit. Quamuis à iure diuino non sit instituta Ecclesiarum immunitas, canonicis sanctionibus, Pontificumque & Conciliorum decretis stabilitam esse, satis docet Concilium Tridentinum sess. 25. cap. 20. quo quidem decreto renouatur obser-

Supr. in Ref. quae hic est infra Refol. 114. signatè in §. 1. & ex ref. 1. post seq. Vide §. Ex his, & alia ref. 188; & vers. eius not.

* Quae hic est infra in tr. 2. Ref. 5. Sed videtur non facere ad rem, sed melius à Theologis & Canonistis hic citatis ibi in Ref. 2.

A uantia

* Sup. in Ref. que hic est in Ref. 114. & pro consuetudine contenta in hoc textu infr. in Ref. 1. post seq. lege, §. Ex his & alia Refol. §§. & vers. eius not.

uantia immunitatis Ecclesiasticæ, & consuetudo, si qua est introducta contra talem immunitatem, prorsus est sublata & abolita; quod postea fecit Gregorius XIV. in Bulla, &c. Ita Cenedus & ego supra in hoc tract. optimè Antonius de Ballis in tract. var. lib. 9. tit. 42. n. 12. in fine, & num. 13. cum Cardinale Tuscho tom. 4. consil. 59. num. 19.

RESOL. II.

Refelluntur aliqua argumenta à Sarpo adducta contra Ecclesiarum immunitatem; quam non habuisse originem ab Imperatoribus demonstratur.

Et queritur, an violantes illam possint ab Episcopo absolui?

Et discutitur, an Iudices violantes illam incidant in Bulla Cæna censuram?

Et an excommunicatio contra ladentes Immunitatem Ecclesiarum non sit lata, sed ferenda, explanatur? Ex part. 6. tract. 1. Refol. 34.

§. I. PRO coronide huius tractatus sciant Lectores in tota serie sui libri Sarpum impetere sacrorum temporum immunitatem, & illam contra iuris Regulas restringere, & ad nihilum redigere ex quatuor præcipuè rationibus.

1. Primò: quia asserit, quòd ad bonum publicum interest, ne crimina, & præcipuè atrociora remaneant impunita. Secundò: quia Ecclesia non debet dare occasionem delinquendi. Tertiò: quia Deus & ipsa Ecclesia delicta abhorrent. Quartò: quia apud veteres nationes pauca erant Asyla, in quibus rei immunitate gaudebant; Ecclesiæ verò nostris temporibus sunt infinitæ.

2. Verùm ad primum respondeo, quod licet Reipublicæ inter sit crimina impunita non remanere, publicè etiam & magis interest, quòd Ecclesiæ sint refugium ad ipsas confugentibus propter honorem & reuerentiam Deo debitam, & sic maius bonum non euitabitur. Neque inde sequitur crimina remanere impunita; quia pro delictis exceptuatis rei consignantur Curiaæ seculari: de aliis verò criminibus adhuc pœna delinquentibus imponitur, quamuis non sit mortis, aut membrorum abscissionis.

3. Ad secundum respondeo, Ecclesiam non dare occasionem delinquendi ex eo, quòd ad ipsam confugiant rei, (ex iusta enim causa hoc conceditur) sed vsurpari ab hominum malitia: vnde cum sit dispositio facta propter melius bonum, quod ipsa intendit, non debet ei prædicta occasio imputari.

4. Ad tertium respondeo, quòd licet Deus & Ecclesia delicta abhorreant, est tamen Deus peccatorum scelestissimorum misericordia & refugium: ac proinde licet crimina detestetur, amplectitur tamen Ecclesia illos, qui ipsum Dei implorant auxilium.

5. Ad quartum respondeo, maiorem honorem & reuerentiam deberi Deo vero, quam Ioui, Dianæ, Herculi, &c. Adde quod licet hodie sint plura templa, quàm in illis temporibus fuerunt asyla: dictis asylis indistinctè propter omnia crimina eorum immunitate gaudebant, & ab omni pœna liberabantur; quod non accidit hodie in nostris templis: nam multi delinquentes ab ipsis extrahuntur, & qui gaudent immunitate, omnes pœnas non euadunt. Vnde apparet Sarpum ex supra dictis argumentis temporum immunitatem restringere minime debuisse.

6. Sed superest respondere ad id, quod ipse sol. 7. & sequent. pro certo videtur supponere, nempe dictam immunitatem esse de iure positiuo, & primariò originem habuisse ab Imperatoribus: nam totis

quingentis annis post Christum natum nullus extat Canon Ecclesiasticus, qui de hac immunitate decernat: idè Arcadius & Honorius primi de hac materia statuerunt; & postea alij Imperatores, & deinde Summi Pontifices: vnde fol. 19. docuit etiam post inclinatum Occidentis Imperium vsque ad annum D C C L. Ecclesiarum immunitatem nulli, nisi Laicorum Principum legibus fuisse innoxiam.

7. Verùm respondeo communiter Doctores asserere dictam immunitatem esse de iure diuino. Ita illi, quos ego ipse adduxi in part. 4. tract. 1. resolut. 44. & plena manu adducit Chartarius decis. 46. num. 34. Sed dato & non concessio, quòd non sit de iure diuino; nego planè originem duxisse ab Imperatoribus: sed puto à Summis Pontificibus, quando templa edificari cœperunt, fuisse eis hanc immunitatem concessam, licet ipsi post multa tempora de dicta immunitate statuta & decreta fecissent. Quod probatur à casu simili, quoad immunitatem Clericorum, quæ dato & non concessio, quòd non sit de iure diuino; tamen certum est ipsos in primitiua Ecclesia iudicatos fuisse ab Episcopis, vt patet ex Diuo Paulo Epist. 1. cap. 5. ad Timotheum, ibi *Aduersus Presbyterum nolui accusationem recipere, nisi sub duobus vel tribus testibus*; & docet Valboa de Magro in lectionibus Salmaticensibus tom. 2. super cap. 2. de iudicis, num. 39. & Suarez contra Regem Angliæ lib. 4. cap. 13. num. 10. Et tamen hoc non obstante Pontifices post multa tempora cœperunt aliquid statuere circa prædictorum Clericorum immunitatem, vt ex sacris canonibus patet. Ergo, &c.

8. Confirmatur hæc opinio. Primò ex text. in cap. Pater 17. q. 4. vbi Epiphanius Episcopi sententia contra Benenatum & Maurum, qui hominem de Ecclesia per vim extraxerant, laudatur: & subditur, hoc ne potestatis quidem ac Principibus vnquam licuisse perpetrare. Sed nota quòd conditor huius Canonis fuit Gelasius primus; qui etiam primus inter omnes alios Pontifices cœpit de Ecclesiarum immunitate statuere, ante cuius tempora nulla extabant Canonice de hac immunitate leges. Hoc supposito.

9. Quæro cui iuri fuit innixa Epiphanius sententia contra illos violatores immunitatis lata, vt Gelasium necesse fuerit illam approbare. Dices ex legibus Imperialibus, quas Sarpus adducit. Respondeo minime; quia ibi Pontifex hanc violationem immunitatis vocat sacrilegium, quod ratione solius iuris ciuilibis esse non poterat; ergo aliquid aliud assignandum est, vnde sacrilegij rationem haberet; aut tu ergo id assigna, aut mecum sentire te necesse est, nempe accepisse sacrilegij rationem, quia Summi Pontifices, vt dixi, eo ipso quòd sacra templa edificata fuere, eis immunitatem concesserunt; & idè rectè Gelasius violationem Ecclesiæ factam à Benenato & Mauro vocauit sacrilegium.

10. Deinde in dicto textu asserit Gelasius Pontifex, quòd Principibus sæculi nunquam licuit extrahere confugas de Ecclesia. Quæro, quoniam iure fuerit prohibitum Principibus Laicis extrahere reos ab Ecclesia. Dices ex Legibus Imperialibus, quas asserit Sarpus. Respondeo minime. Et idè suppone Gelasium primum gessisse Pontificatum circa annum Domini 495. Leges autem Imperatoris à Sarpo adductæ fuerunt latæ ab Honorio & Theodosio octoginta ferè annos ante Gelasij Pontificatum, vt patet ex historiis. Quo supposito manifestè apparet verba Gelasij non posse referri ad ius ciuile; ait enim nunquam licuisse. Quòd si iure ciuili non licuit,

Quæ hic est Ref. antecedens & infra in Refol. 116. §. Quæro Immunitas.

Sup. hoc infra in tr. 2. Ref. 1. & in Ref. 2. à §. Nō desinam. & latissime à Refol. 316. vlt. que ad Ref. 323. includit vlt.

ficuit, solum per illos octoginta annos non licuit, qui intercesserunt ab Honorio ad Gelasium: ergo dum dicit Gelasius nunquam licuisse Principibus extrahere reos ab Ecclesia, dicendum est semper à primordio quo templa erecta fuerunt à Summis Pontificibus hanc eis immunitatem largitam fuisse; Vnde principes Laici delinquentes ab ipsis extrahere non poterant.

12. Nec obstat huic textui Gelasij Papæ Canon Concilij Arausiaci cap. 4. qui refertur in cap. eos qui, dist. 87. & duos Canones Diui Augustini, qui habentur in cap. miror & cap. reum 17. q. 4. in quibus immunitas Ecclesiarum statuitur: & idem ponit Gelasius dicere Benenatum, & Maurum extrahendo reum ab Ecclesia commississe sacrilegium, & non licuisse Principibus Laicis delinquentes ab Ecclesiis extrahere. Nam respondeo hoc non obitare, cum enim pauciores anni intercesserint inter hos Canones & Canonem Gelasij quam inter Gelasium, & primum ius civile; adhuc minus dici posse nunquam licuisse Principibus Laicis reos extrahere. Adde quod tempore Gelasij Papæ Concilium Arausiacum non erat confirmatum, neque inter Canones relatum. Ergo, &c.

13. Confirmantur supradicta. Quod si immunitas Ecclesiarum originem habuisset eo modo, quo vult Sarpus in cap. 1. sequeretur per spatium multorum annorum sacra templa Christianorum immunitatem non habuisse; vnde fuissent peioris conditionis, quam fuerunt olim Asyla Gentilium. Sequeretur etiam, quod Pontifices hanc reuerentiam Ecclesiis & Deo debitam non dedissent, & in hoc superari & præuenti fuissent, ab Imperatoribus Laicis: sed hæc omnia videntur absurda. Ergo, &c.

14. Neque obstat id, quod adducit pro sua firmata sententia Sarpus in dicto cap. 1. quod anno 399. Concilium Generale Africanum misit Epigonium & Vincentium Episcopos ad Honorium Cæsarem, qui simpliciter peterent, vt iis, qui ad Ecclesias Africanas confugerent, licet delicta perpetrasset ab iis non extraherentur. Hoc, inquam, non obstat: nam respondeo Patres illos Concilij id fecisse non ex necessitate; sed ex suavi Ecclesiæ prouidentia; & ad maiorem immunitatis obseruantiam voluerunt autoritate Principis iuari, vt notat Suarez de Relig. tom. 1. lib. 3. cap. 8. num. 13. fecisse Patres in Concilio Tolerano 12. c. 10. quod etiã Sarpus pro se adducit, vbi sic habetur. Pro his qui quolibet metu, vel terrore Ecclesiam appetunt, consentiente pariter Gloriosissimo D. N. Neringio Rege, hoc sanctum Concilium definiuit, vt nullus audeat confugientes ad Ecclesiam vel residentes, inde vi extrahere. Sic ibi. Vnde Innocent. II. l. in cap. inter alia, de immunitat. Eccles. allegat pro hac materia statuta Canonum, & vt ipse loquitur, traditiones Regum: Famulantur igitur supradictæ leges Imperiales Decretis Summorum Pontificum; & contra Sarpum dicendum est esse leges subsidiarias, & non institutorias: vt loquens de quibusdam aliis legibus Imperialibus circa personas Ecclesiasticas rectè docuit sacra Rota in vna Albanensi Gabella die 28. Iunii 1630. coram nunquam satis laudato Doctissimo Merlino, & docet Surd. conf. 396. num. 14. vol. 3. Alexander de Neuo conf. 50. num. 2. Abbas in cap. si quis num. 1. de maior. & obediens. & ibidem Felinus etiam num. 1. cum aliis quos citat, & sequitur Belletus de fauor. Cler. person. §. 1. num. 26. p. 1.

15. Et tandem pro Coronide huius tractatus non desinam hic Lectores admonere, aliquos, qui typis scripta sua mandarunt post editas resolutiones

Tom. IX.

meas, annumerare me inter Doctores asserentes excommunicationem latam contra violantes immunitatem Ecclesiarum non esse Summo Pontifici reservatam, sed posse ab illa Episcopos absolueri: sed Resolutio vltima primæ partæ tract. 1. de immunit. Ecclesiast. si attentè legatur, hoc non dixit. Ibi enim ego tantum refero pugnantem sententiam in hac quaestione & opinionem meam non profero, quam nunc promam.

16. Dico igitur contra Castrum Paiaum tom. 2. tract. 11. disp. vnic. punct. 12. num. 7. supradictos iudices incurrere ipso facto excommunicationem Bullæ Gregorij XIV. à qua absolui ab Episcopis minime possunt, sed à solo Summo Pontifice. Et ita præter Doctores, quos in citata resolutione congesti tenent hanc sententiam non bene me pro contraria adducens Ioan. Baptista Ciarlinius in contr. forensib. cap. 10. num. 38. Barbosa de iur. Ecclesiast. lib. 2. cap. 3. num. 167. & Maranta in controuersis, part. 2. respons. 35. num. 14. vbi obseruat in vna Neapolitana de Sanfeliciis in anno 1626. contra Curiam Archiepiscopalem, quæ absoluerat extractores, malè illos absolutos fuisse S. Congregationem enunciasse. Vnde non grauabor hic apponere per extensum literam Cardinalis Galli ad Episcopum Liparen. tenoris sequentis.

Quæ hic est infra Ref. 5.

ILL. ET M. R. MONSIG.
Come Fratello.

LA Sacra Congregazione hà veduto quanto V. S. hà scritto con la sua delli 16. di Gemario prossimo passato. E quanto all' hortatoria mandatali dal Sig. Vice-Rè de Sicilia, per occasione d'auer essa scomunicato il Capitano & altri Sbirri di questa Città, ch'è estrassero vn delinquente dalla Chiesa, doue s'era retirato. Se bene vide ch' in questo cessa ogni molestia già che ella auuiss' essere stato consegnato à lei il detto carcerato; nondimeno perche in detta Hortatoria è quella clausula così pregiudiciale, nella quale si dichiara espressamente che gli Officiali & famigliari di V. S. che sono Laici, non deuono godere dell' Immunità del foro nell' delitti communi; ma solo in quelli che commetto no fora pretesto dell' officio: ne meno deuono godere de l'essen-tione delle gabelle, hanno questi miei Ill. Signore ordinato, che si scriva, come s'è fatto, al Signore Vice-Rè, che renochi la detta Hortatoria, del che è parsa bene fare consapevole à V. S. acciò auuiss' poi quanto seguirà: è trã tanto dourà spedire quanto prima la causa del Prigione consegnatoli conforme à i termini della Bolla di Gregorio XIV. auuertendola però, ch' ella non doueua assoluere il detto Capitano & Sbirri dalle censure incorse per la detta estrazione: perciò che questo toccaua à questa Santa Sede; però se n' astenera per l'auuenire, & Iddio la conservi. Da Roma il 2. di Marzo 1611.

Di V. S.

Come Fratello

Il Cardinalle Gallo.

17. Hinc stantibus; supradictis, & aliis multis declarationibus emanatis à Sacra Congregatione, quam, vt par est, venerari oportet; & ex rationibus à Maranta, vbi supra, & aliis Doctoribus adductis, puto, vt diximus, non posse Episcopos absolueri ab excommunicatione Gregoriana incurfa propter violationem immunitatis Ecclesiasticæ: sed in casu

A 2

contingenti

Sup. hoc infra in 17. Ref. 5. 2. curium prope finem, & magis late in Ref. 23. §. 2. & seq. & in Resol. 324. §. vii per cotam.

contingenti ad Summum Pontificem recurrendum esse existimo.

18. Nec desinam hęc adnotare non defuisse Doctores asserentes iudices immunitatem Ecclesiarum incidere in censuras Bullę Cęnę; & ita docet ex Societate Ięsv Ioannes Baptista Scortia in Bullę Pontif. Epit. 152 theore. 387. licet contrarium ex Hugolino & Gratiano teneat Fontanella tom. 1. decis. 201. num. 38.

19. Et nota etiam refellendum esse Zambellum in Repertorio Moral. verb. Ecclesia quoad eius immunitatem, n. 23. docentem excommunicationem contra lædentes immunitatem Ecclesiarum non esse lætam, sed ferendam; & ided non sunt statim excommunicati: sed debent excommunicari. Verum contrarium declaravit Clemens VIII. & Paulus V. Vide Castrum Palaum 10. 2. 1. act. 11. disp. vnic. punct. 12 num. 3. & alios penes ipsum: quibus addę Larcęam de immunit. part. 4. num. 8.

20. Sed & tandem in gratiam curiosorum non desinam hęc difficilem proponere quęstionem; quam non ita diligenter Doctores pertractaverunt Ided quęro.

RESOL. III.

An Constitutio Greg. XIV. de Immunitate Ecclesiarum deroget iuri communi & consuetudinibus? Ex part. 1. tract. 1. Ref. 1.

§. 1. Negatiuę responderę Gambac. lib. 5. cap. 8. & seq. Zerola in praxi Episc. part. 1. verb. Immunitas, num. 7. & aliqui Ministri laicalis iurisdictionis cum Gutierrez prax. lib. 3. quęst. 1. num. 36. vide etiam Layman. in Theolog. mor. lib. 4. tract. 9. cap. 9. num. 2. & Venerum in Exam. Episcop. lib. 9. cap. 37. num. 32.

2. Sed prorsus hęc opinio est reiicienda. Probatür 1. Nam Pontifex, in ista Bulla, cum particula taxatiua reduxit omnia ad vnicam formam, ut patet in illis verbis: Ita ad vnicam tantum formam reducimus, & moderamus. Ergo reuocat ius commune, & consuetudines, diuersam aliam formam ab ista introducens.

3. Ita expresse determinatur in literis arbitrij concessis per Sedem apostolicam anno 1605. Prelatis huius Regni, & præsertim Archiepiscopo Panormitano ibi: [Per la qual cosa fu messo Greg. XIV. di fel. mem. a publicare la sua Costituzione, e dare certa forma, come s'haueffe a praticare la permissione, che veniu concessa da medesimo Canonico a Magistrati laici nelli casi eccettuati.]

4. Hoc ipsum etiam determinauit Clem VIII. in quodam Breui ad Archiepiscop. Panormit. tunc Didacum de Haędo, datum Romę. 6. Febr. anno 1597. vbi asserit, aliquos delinquentes, qui per industriam, & insidias homicidium commiserant, debuisse gaudere immunitate Ecclesię, vigore Constitutionis Gregor. X IV. ergo dicta constitutio corrigit ius commune, quia tale delictum ex cap. 1. de homicidio, non gaudet immunitate. Bullam autem Clementis VIII. inuenies per extensum apud M. Annum Genuensē in praxi, e. 76. n. 2. & alios.

5. In dicta Constitutione Summus Pontifex pluries facit mentionem iuris communi: & quando, voluit, quoddam in aliquo casu illibatum permaneret, hoc expressit: ut patet, quando loquitur de Clericis, Monachis, Militibus, eorumque priuilegiis.

6. Ponderanda sunt illa verba Constitutionis. Quod si quis, quacunque dignitate, & auctoritate præditus, præmissorum (nempe, indultorum per alios Ponti-

fices concessorum) aut alio quouis prætextu, quidquam præter, aut contra huius nostrę Constitutionis tenorem asserere præsumpserit; eum ipso facto censurę etiam incurrisse declarauit. Ex quibus verbis clarę apparet, intentionem Pontificis non solum fuisse, reuocare priuilegia Principibus concessa; sed etiam omnes consuetudines, & abusus, alięque contraria omnia, præter, vel contra formam traditam in præsentis Constitutione, introducta; & ided posuit illa verba: Aut alio quouis prætextu, post factam mentionem de priuilegiis.

7. Summus Pontifex promulgauit illam Constitutionem per modum legis vniuersalis, & statuti: ergo abtulit, & correxit ius commune.

8. In dicta Bulla Pontifex, reducendo omnia ad vnicam formam, tollit facultatem aliter interpretandi: ergo, Cęteras rationes vide apud Doctores citandos.

9. Ex his omnibus apparet manifestę, Constitutionem Gregorianam reuocare, non solum priuilegia, sed etiam ius commune & consuetudines. Et priuilegia, quoad reuocationem consuetudinum, vide Marium Anton. Maceraten. lib. 2. resol. 15. n. 5. Giub. conf. 50. num. 14. & conf. 70. n. 9. Ambrosinum tract. de immunit. Eccles. c. 14. n. 3. & seq. Farin. in Append. c. 22. num. 159. unctio cum c. 2. n. 14. & 15. Ioan. Franc. Leon. in Thes. fori eccles. part. 1. num. 27. & nouissime Martin. Bonacin tract. de legib. disp. 3. q. 7. §. 6. n. 4. & ex nostrā Religione P. Peregrinum tract. de immunit. Eccles. c. 2. a n. 6. 2. §. que ad 21. Hi omnes aduersus Gambacurtam docent, Constitutionem Gregorij reuocare omnes consuetudines, quidquid in contrarium videatur docere Tannerus in 2. 2. disp. 1. q. 5. dub. 1. n. 17. in fin.

10. Et quoddam reuocet, & corrigat ius commune, quod mordicus negat Gambacurtā, docent etiam citati DD. & præter illos ex ipsamet Societate P. Filliucius in quęst. moral. tom. 1. tract. 15. cap. 6. num. 133. & P. Scortia in Bulla Pontif. epit. 152. Theor. 385. ex nostrā Religione P. Duardus in Exposit. Bullę Cęnę, lib. 2. Can. 15. quęst. 16. num. 27. & P. Megala in 3. part. lib. 4. cap. 2. q. 1. n. 15. Cum Aponte decis. 14. in fine. Idem asserit Villabob. in sum. tom. 2. tract. 39. dub. 7. num. 22. & 23. Capobl. de Baronib. prag. 8. part. 2. n. 105. Genuens. in praxi Archiepiscop. cap. 17. n. 11. Gratian in discip. forens. tom. 2. c. 180. num. 29. Card. Tusch. tom. 3. verb. Ecclesia, concl. 11. n. 9. & ex nostris Regnicolis vir doctus, & pius Franc. del Castil. in suis decis. tom. 2. decis. 156. n. 32. Giub. conf. 20. n. 3. 4. & 5. conf. 70. n. & 13. & conf. 100. num. 18. & conf. 30. num. 5. Ioan. Franc. Leo in Thes. fori eccles. part. 1. cap. 15. n. 27. Lazzarius tract. de Blasph. q. 5. n. 20. Riccio part. 1. decis. 140. n. 1. 2. & 3. Collect. 1792. Homobonus de Examine Eccles. part. 2. tract. 11. cap. 12. q. 2. §. 6. sup. 3. Rainer. in Catal. cens. cap. 9. excom. 31. vide etiam Confert. in Prinil. Mendicant. tit. 5. cap. 6. Ex quibus omnibus videant aliqui, me his diebus rectę consuluisse, Iudices laicos incurtere in excommunicationem Gregorianam, abstrahendo reos ab Ecclesia vigore cuiusdam assertę consuetudinis. Et ex his etiam apparet a fortiori, non benę Gambacurt. virum alioquin doctissimum. lib. 5. cap. 9. num. 4. asserere, etiam ampliaciones factas per Doctores, non esse per hanc Bullam reuocatas. Et quia ex istis principiis deducuntur resolutiones multorum casuum contra immunitatem sacrorum locorum, & mentem Pontificis; ided illas breuiter tangendo, quęritur.

RESOL. IV.

An ad incurrendam excommunicationem huius Bullę sufficiat actus arcentatus?

Sup. hoc infra in Ref. 17. §. Sed an. & in Refol. 116. per totam, & in Ref. 119. §. 2. ad medium a ver. nam dicta. & infra in tt. 2. Ref. 35. per totam, & si-gnanter §. 10.

His DD. ad-de alios ad-ductos infra in Refol. 25. §. 1. in fine, & in Refol. 58. §. Sed tu.

Sup. hoc infra in Ref. 26. §. Sed hec. & seq. Sed lege eā per totam, & aliam §. eius anno.

Sup. conten-to in hoc §. infra in Refol. 58. §. Sed tu. & in Refol. 71. §. vlt. & in Ref. 87. §. 1. a lin. 9. a ver. Et cla-rę. & in Refol. 90. §. Sed ego. per to-tum, & sig-nanter in fine.

De Immunit. Eccles. Resol. V. & VI. 5

Et an ad hoc non sufficiat sola cogitatio extrahendi, sed requiratur, quod sit deventum ad aliquem actum exterioriorem? Ex part. i. tract. i. Resol. 15.

Sup. hæc in fra ex doctri na Ref. 110. §. 1. ad lin. 11. lege verbi. Dando.

§. 1. **N**egativè respondet Gambac. lib. 8. cap. 13. putat enim, quod si aliquis attentaret extrahere per vim reum ab Ecclesia, & reverè non extraheret, non incurreret in pœnas huius Constitutionis: quia talis actus non fuit completus, sed attentatus.

2. Sed tales in excommunicationem Bullæ dicendum est, omnino incidere: & ita docent Peregrin. de immunit. Eccles. cap. 14. num. 7. & Marius Italia de immunit. Eccl. lib. 1. cap. 6. §. 2. num. 60. & patet ex verbis Bullæ, ibi: *Quicumque præter, aut contra huius nostræ Constitutionis tenorem attentare præsumperit, declaramus etiam.* Et gratis Gambacurta asserit, supradicta verba intelligenda esse de attentato cum effectu subsequuto. Vnde nostram sententiam docet etiam Farinac. in tract. de immunit. Eccles. cap. 20. num. 312. ex auctoritate leg. 2. Cod. de, his qui ad Ecclesiam confugerunt in illis verbis: *Si quisquam contra hanc legem venire tentaverit.* ex quibus manifestè apparet, quod sola attentatio ponitur. Et hoc ibidem notavit Gloss. in verb. tentaverit. & Megala in 3. part. lib. 4. cap. 2. quæst. 1. num. 30. in fine. Notandum est tamen cum Peregrin. & Farinac. non sufficere solam cogitationem extrahendi; sed requiritur, quod fuerit deventum ad aliquem actum exterioriorem; vt etiam notavit Ambrosin. tract. de immunit. cap. 15. num. 6. & alij.

anno 1619. quem postea sequuti sunt noster P. Megala in 3. part. lib. 4. c. 2. quæst. P. n. 34. Gratianus in disc. pr. tom. 3. c. 414. n. 12. Raynerus in catal. cens. c. 9. excomm. 31. Homobon. de exam. Eccles. p. 2. tract. 11. c. 12. quæst. 26. suppos. 3. Belletus in disc. cler. ut de favore Cleric. realis. §. 4. num. 39. Marius Antonius variar. resol. lib. 3. resol. 15. Zipæus in suo iure novo Canon. lib. 3. tit. de immunit. Eccl. num. 13. Bonacina de leg. disp. 3. quæst. 7. §. 6. n. 8. Riccius in praxi p. 2. resol. 333. num. 1. & tandem Graffius tom. 1. lib. 3. conf. unico, n. 29. in fine, de immunit. Eccl. cum aliis. Et respondent ad argumenta contraria. Ad primum asserunt decreta Clementis VII I I, loqui de Confessariis, qui prætextu facultatis absoluebant, & non de Episcopis: imò in illis decretis referuatur, & corroboratur potestas Episcoporum, ergo. Item in dictis decretis tollitur priuilegium absoluedi ab excommunicatione incurta propter percussione[m] Clerici; & tamen Episcopi absoluunt à dicta excommunicatione: ergo patet, Clementem VII I I. in illis decretis non fuisse loquutum de Episcopis, sed de priuatis Sacerdotibus, vt dictum est, qui virtute priuilegiorum absoluebant. Ad secundum respondent, in Bulla Cœnæ solum excommunicari statuente[m] contra libertatem Ecclesiasticam; non verò omnes faciente[m] contra Ecclesiasticam libertatem, & immunitatem. Et hæc circa præsentem Bullam satis dixisse sufficiat; monendo ministros laicalis iurisdictionis; vt in dubijs, semper pro Ecclesia teneant; præsertim, cum in aliquo speciali, & atroci casu, possint consulere Summum Pontificem, & reum ab ipso petere, quomodo factum est hîc Panotmi tempore Excellentissimi Martiæonis Hieracis Præsidis, & illustrissimi Hahedi Archiepiscopi.

Sup. hæc supra in Ref. §. Hocipsum

RESOL. V.

An iudices, vel alij contravenientes huic Constitutioni, sint ab Episcopo absoluedi: Vel talis excommunicatio sit Summo Pontifici reseruata?

Et an hæc excommunicatio referuatur in Bulla Cœnæ, vel solum excommunicentur statuente aliquid contra libertatem Ecclesiasticam? Ex part. i. tract. i. Resol. 41.

Sup. hoc supra in Ref. §. Et tandem de seq.

§. 1. **E**sse reseruata[m] Summo Pontifici, docet Italia de immunit. Eccles. cap. 6. §. 2. nu. 3. Duard. in Bull. Cœn. lib. 2. can. 15. quæst. 16. num. 19. Fatinac. de immunit. c. 20. num. 315. vbi acriter inuehitur contra aliter sentientes. Idem docet Filiucius tom. 1. tra. 15. cap. 6. n. 155. & nouissime postea P. Peregrin. de immunit. cap. 15. num. 16. qui post multa sic asserit: [Pro conclusionis confirmatione addo, quod cum hoc dubium discuteretur in Prætorio Sacræ Pœnitentiariæ, fuit conclusum, censuras prædictas esse reseruatas Sedi Apostolicæ; nec posse Ordinarios regulariter ab illis absolue. Et factò verbo Summo Pontifici Paulo V. annuit. Ita mihi retulit Reuerendiss. Cocchina, Romanæ Rotæ Decanus, & ad præsens Regens Prætorij Sacræ Pœnitentiariæ.] Sic Peregrinus. Et ratio est: quia in quodam Decreto Clem. VII I I. edito anno 1601. & 1602. hæc censura Summo Pontifici reseruatur. Secundo, est etiam reseruata in Bulla Cœnæ, in qua reseruatur absolutio excommunicationis latæ contra violante[m] libertatem Ecclesiasticam.

2. Sed hæc opinio non obstante, contrarium sentiunt multi, & asserunt, posse Episcopos, supradictos criminofos absolue: quia talis censura non est Summo Pontifici reseruata. Et ita docet Barbof. de potest. Episcop. part. 3. alleg. 51. cas. 3. n. 72. cuius libet fuit impressus Romæ; & ita etiam docet Genuenfis in Romana impressione apud Mascardum

Tom. I. X.

RESOL. VI.

Quenam Ecclesia tribuat confugientibus Immunitatem.

Et an Ecclesia non perfecte constructa, porticus Ecclesie, scala ipsius, Turris cymbalorum, Hortus, & similia, & omni habitatio quoad totam suam fabricam consuetam gaudeat Immunitate, quamvis sit polluta, vel interdicta, aut destructa, si ad sit spes reedificationis?

Et an domus Seminarij, Domus pueliarum, & Orphanorum auctoritate Episcopi fundate, Domus Clericorum in communi videntium, & Oratoria Confraternitatum gaudeant supradicta Immunitate? Ex part. 6. tract. i. resol. 1.

§. 1. **S**arpus in dicto libro de iure Asylorum, cap. 4. fol. 39. sic ait: Ecclesie nomine statuunt vnanimiter Doctores omnes Oratoria non comprehendendi, quanquam in eis aliquando res sacra fiat: vt ea, quæ in priuatorum domibus, & in Collegiis Laicorum, quas vulgò Confraternitates vocant, ædificantur. Neque omitti debet, immò attendenda anima aduertit, quod Episcopus Couarruias lib. 2. var. c. 20. hæc de re disserit, hisce videlicet temporibus occurrendum maxime esse eorum temeritati, qui Ecclesiarum immunitate consili quodcumque delictum perpetrare audent. Et ob id, in quibusdam ciuitatibus nolunt Ecclesiastici Præsules quamcunque Ecclesiam ius immunitatis obtinere, sed eas tantummodo, quæ continuè temporibus sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum habent. Ita ille.

2. Sed non est verum asserere ita absolute Oratoria Confraternitatum non gaudere immunitate: nam si sunt affixa alicui Ecclesie, vel Monasterio, immunitate

A 3

immunitate

immunitate gaudebunt. Ita Peregrinus de *immunit.* cap. 4. num. 68. Adde quod si auctoritate Episcopi creata sunt, sunt loca sacra & religiosa; & ideo Episcopus habet ius illa visitandi. Et quando dicta oratoria habent cymbalum super lectum, & publice pulsatur, est omnino presumendum auctoritate Episcopi esse creata; quia privatis oratoriis hæc publica cymbali pulsatio non conceditur; ergo gaudebunt immunitate. Vide cap. *presentibus*, de *privileg.* Sanchez de *Matrimonio*, lib. 9. *dispur.* 15. n. 39. Mascardum de *probation.* *conclus.* 869. num. 1. & 2. Decianum lib. 6. cap. 25. num. 16. & alios.

3. Ad id vero, quod Sarpus ex Couarruvia asserit, illas Ecclesias debere privilegio immunitatis gaudere, quæ retinent sanctissimum Eucharistia Sacramentum; & ita observare aliquos Episcopos; assero hoc non esse verum; quia in cap. *Ecclesia*, de *immunitat.* *Eccles.* & in aliis textibus hoc non expostulatur. Et ratio concedendi hanc immunitatem non est continua Christi Sacramentalis presentia, sed quod talis locus destinatus sit auctoritate Episcopi ad divina ibi celebranda. Et ita docet Peregrinus de *immunitat.* cap. 4. nu. 1. Italia lib. 1. cap. 4. §. 3. num. 5. Farinacius cap. 17. cum. 254. Bonacina *dispur.* 3. *quest.* 7. *punct.* 4. num. 2. Cafferus Palaus tom. 2. *tract.* 11. *punct.* 6. num. 2. Et hanc sententiam Episcopos in favorem Ecclesiarum sequi debere omnis recta ratio expostulat; nec aliter ab ipsis puto fieri posse: nam restringere immunitatem Ecclesiarum quoad delicta, & quoad loca, non ad ipsos, sed ad summum Pontificem spectat; unde consuetudinem, quam approbat Sarpus ex Couarruvia, reprobat Gambacurta vir quidem doctus, sed parum favens immunitati Ecclesiarum lib. 3. cap. 4. & 5. ubi probat multitudinem Ecclesiarum non obesse Christianæ Reipublicæ ad impunitatem delictorum, & omnibus Ecclesiis hanc immunitatem competere docet.

4. Verum ad confirmationem supradictorum. Nota primò contra Ambrosium de *immunit.* cap. 10. n. 2. *vers.* quod præcipue, Decianum lib. 6. cap. 24. n. 24. Glossam in cap. *inter alia*, de *immunit.* *Eccles.* *vers.* celebratur, & ibi Zabarellam, & Butrium num. 2. & 3. & alios, ut Ecclesia gaudeat privilegio immunitatis, non egere, ut in ea divina celebrantur: sed eo ipso quod auctoritate Episcopi fuerit constructa, immunitate gaudebit, quia talis locus est religiosus, & divinis obsequiis dicatus: quod autem in ipso divina non celebrantur, est per accidens, & sufficit quod celebrari possit. Ita Ludovicus Correa in *Relect.* de *immunitat.* *part.* 2. num. 8. Peregrinus cap. 4. num. 7. Raphaël de la Torre tom. 2. in 1. 2. *quest.* 99. art. 3. *disp.* 7. gradu 8. Gernonius de *Sacrament.* lib. 3. cap. 16. num. 23. & seq. Bonacina *disp.* 3. *quest.* 7. *punct.* 4. num. 2. & Farinacius de *immunit.* cap. 17. num. 258. qui optimè num. 261. hanc opinionem extendit ad Ecclesiam non perfecte constructam: nam eo ipso quod auctoritate Episcopi cœpit constitui, dicitur locus divinis obsequiis dicatus, & immunitate gaudere. Nec admittenda est limitatio Italiae lib. 1. cap. 14. §. 3. num. 14. & seq. nempe hoc procedere quâdo Ecclesia continet & perseveranter constituitur; secus si constructio intermittatur: quia tunc, ait ipse, potius est locus desertus quam domus orationis. Sed optimè observat Farinacius de *immunitat.* cap. 17. num. 261. & Palaus tom. 2. *tractat.* 11. *dispur.* 1. *punct.* 6. num. 4. hanc rationem esse inefficacem; cum ob cessationem ab ædificio deputatio Ecclesiarum ad divina celebranda non tollatur.

5. Nota secundò, Ecclesiam pollutam & interdictam gaudere privilegio immunitatis: quia ratione pollutionis non auferitur sanctitas loci; & Eccle-

sia non perdit esse sacram ob interdictum: & sicut Clericus interdictus retinet sua privilegia, ergo à simili Ecclesia interdicta. Ita Suarez de *Relig.* tom. 21. lib. 3. cap. 9. num. 6. Azotius *part.* 2. lib. 9. cap. 8. *quest.* 4. Bonacina *dispur.* 3. *quest.* 7. *punct.* 4. num. 3. Ludovicus Correa in *Relect.* de *immunitat.* *part.* 2. num. 9. Panormitanus in cap. *Ecclesia*, num. 8. de *immunit.* Hostiensis in *summa*, tit. de *immunit.* §. in *quantum*, *vers.* sed *num.* quid hoc privilegium. Marcellus in l. unica, C. de *rapt. virg.* num. 116. Clarus in *pract.* lib. 5. *quest.* 30. num. 5. Farinacius cap. 57. num. 29. Tuschus *verb.* *Ecclesia*, *conclus.* 9. num. 9. Layman lib. 4. *tract.* 9. cap. 3. num. 2. Fagundez *part.* 2. lib. 4. cap. 4. num. 62. Raphaël de la Torre tom. 2. in 2. 2. *quest.* 99. art. 3. *dist.* 7. grad. 8. Villalobos in *summa*, tom. 2. *tract.* 30. *diff.* 5. num. 1. Unde ego puto non esse admittendam limitationem Deciani tom. 2. lib. 6. cap. 25. num. 20. asserentis hanc sententiam non procedere quoad homines de populo, propter quorum delictum interdicta fuit Ecclesia sed bene procedere quoad peregrinos. Sed tu contrarium absolute quoad omnes tene cum Peregrino de *immunit.* cap. 4. num. 14. qui citat Tuschum.

6. Nec obstat aduersus supradicta cap. *Ecclesia*, de *immunit.* *Eccles.* ubi dicitur: in qua divina officia celebrantur, sed in Ecclesia interdicta non possunt divina officia celebrari: ergo &c. Nam respondetur, quod ut Ecclesia gaudeat immunitate, non est opus, ut in ea divina officia celebrantur actu; sed sufficit esse locum ad hoc destinatum. Vide Italiam lib. 1. cap. 4. §. 3. num. 8. Peregrinum cap. 4. num. 15. Gambacurtam lib. 4. cap. 2. num. 6. & alios penes ipsos; & nos etiam supra probauimus.

7. Nota tertio, Aliquos docuisse Ecclesiam destructam non gaudere immunitate, quia Ecclesia destructa, si iterum reædificetur, de nouo censetur facta, iuxta textum sic intelligendum in l. si ita, §. *ut.* in *fin.* ff. de *legat.* 1. Ergo si de nouo erigitur, noua debet habere privilegia; ac subinde vetera euenerunt; & facit textus in l. si is qui quadragesima, §. *quedam*, ibi, qui & *propria* *formam*. ff. ad *leg. falcid.* Deinde non assignatur maior ratio, cur vasa sacra post fractionem amittant suam consecrationem, quam Ecclesia post destructionem. Et tandem si ab Altari lapis amoueat, iterum debet consecrari, ut docet cap. in cap. 1. de *consecrat.* *Eccles.* *vel Altar.* Ergo, &c. Et ita hanc sententiam, si Ecclesia ita corruat, ut in ea celebrari nequeat, tenet Ludovicus Correa in *Relect.* de *immunit.* *Eccles.* *part.* 2. num. 10.

8. Verum affirmatiua sententia ego adhæreo, quia Ecclesia diruta ratione loci, in quo ædificata erat, non desinit esse sacra, ut patet ex l. de *sacra*, ff. de *contrahend. empt.* & ex l. in *tantum*, §. *sacra*, in *fin.* ff. de *rer. diuis.* Quod tamen intellige, si auctoritate superioris destructa non sit, & si ad sit spes reædificationis! Et ita tenet Farinacius de *immunitate*, cap. 17. num. 260. Scortia in *Bull. Pontif. Epit.* 152. *theorem.* 385. Sanchez in *opusc.* tom. 1. lib. 6. cap. 1. *dub.* 7. num. 2. Ambrosius de *immunitate*, c. 10. num. 3. Palaus tom. 2. *tract.* 11. *disp.* 6. *punct.* 6. num. 7. Bonacina tom. 2. *disp.* 3. *quest.* 7. *punct.* 4. num. 4. Tuschus tom. 3. *litera E*, *conclus.* 9. n. 10. Italia de *immunit.* lib. 1. cap. 4. §. 3. n. 13. & alij, quos ad satietatem adducit Carolus Maranta *part.* 2. *respons.* 35. num. 2. Unde ego. olim consului quosdam reos confugientes ad Ecclesiam dirutam, magna tamen deuotionis, & in qua ostia erant lignis, & aliquibus lapidibus penè clausa, gaudere eius immunitate: & adduxi pro mea sententia ut gratum Ministris Laicalibus, Petrum Gambacurtam de *immunit.* lib. 4. cap. 2. num. 11. Patet igitur ex supradictis contra Sarpum omnes Ecclesias modo supra explicato,

Sup. hoc infra in §. 1. post seq. huius Rel.

Sup hoc supra in §. Verum, ad huius Rel.

Sup. hoc infra in tom. 4. et. 52. Ref. 23. ante mediū Veri omnibus privilegiis & curiam in alia Rel. cius nota

Sup. hoc infra in Ref. 8. §. Nota c. iij.

De Immunit. Eccles. Resol. VII.

7

plicatio, etiam quæ non retinent sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum, gaudere Ecclesiarum immunitate.

9. Sed quæro hinc obiter, An Porticus Ecclesiæ gaudeat eius immunitate? & videtur negativè respondendum: quia illud quod Ecclesiæ conceditur, non est in porticu concessum, quemadmodum etiam illud, quod in Ecclesiâ prohibetur, in porticu admittitur, iuxta textum in *cap. 1. de Decimis*, & ibi Abbas *num. 4.* Facit etiam, quod appellatione domus porticus non contineatur, ut tradit Bartolus in *l. cetera*, § *hoc Senatus ff. de legat. 1. num. 1.*

10. Sed his non obstantibus contrarium tenendum est ex textu expresso in *cap. si quis contumax 17. quest. 4. ibi*, vel de porticibus Ecclesiæ: & ita tenent communiter Doctores, qui hoc privilegium etiam extendunt ad scalas ipsius Ecclesiæ, ut probat Spe-rellus *decis. 60. n. 14.* & alij plures penes ipsum; & me citato Nouarius in *summa Bullar. tit. de immunit. num. 56.* Vnde ut vno me expediam verbo, non solum Ecclesiâ gaudet hoc privilegio, quoad eius ambitum internum, sed etiam quoad totam suam fabricam, vel habitationem coniunctam, ut Turres cymbalorum, claustrum, hortos & similia.

11. Nec obstat dicere, quod sanguinis, vel seminis effusio supradicta loca non contaminat: quia ad effectum pollutionis, cum sit pœnalis, solus internus ambitus Ecclesiæ spectandus est: secus quoad privilegium immunitatis, quod est favorabile, & idè latè interpretandum per Doctores, quos citat & sequitur Decianus *lib. 3. consil. 70. n. 19. & 22. Spe-rellus decis. 63. num. 10.* & plures alij.

12. Et tandem nota, Domus Seminarij, Domus Puellarum, vel Orphanorum auctoritate Episcopi fundatas; Domus Clericorum in comuni viventium, ut sunt Religiosissimi Patres Oratorij D. Philippi Nerij gaudere etiam hac immunitate.

RESOL. VII.

An fines Ecclesiæ per aliquem circuitum gaudeant immunitate?

Et an domus Clericorum iuncta Ecclesiæ, vel intra triginta, vel quadraginta passus constructa, gaudeat immunitate?

Et an domus Ecclesiæ intra eius confines existens non obstante, quod sit laicis locata, gaudeat immunitate?

Et quod si concessa sit tamen laicis in Emphyteusim, an gaudeat dicta immunitate. Ex part. 6. tract. 1. Resol. 2.

§. 1. Sic responderet Sarpus *cap. 4. fol. 39.* De situ, qui adheret Ecclesiæ quadraginta aut triginta passuum spatio, eiusdem immunitatem Ecclesiæ iis, quæ sunt intra civitatis, vel Castrorum mœnia, haud convenire certissimum est. Hac enim de re Canon expressè statuit, & Doctores consentientes loquuntur, nec vlla potest exoriri dubitatio: immò verò non desunt, qui id etiam extra Vrbes omninò negent, cum dicunt eiusmodi ius vel nunquam usu obtinuisse, vel certè consuetudini ei, quæ fuit, derogatum esse. Causa verò cur in civitate concludant omnes spatium illud nullam prorsus habere immunitatem, licet aliquis existimet ob iustitiam fieri, cum tot in civitatibus Ecclesiæ, adeoque frequentes, ut vniuersa civitas immunis esset, iustitiæque vis ipsa irrita, longè tamen alia videtur extitisse nonnullis, qui affirmant tam fuisse causam, quòd cum alio Canone statutum sit, ut qui sacro in loco peccat,

etiam sacri cuiuscumque loci impunitè defendere se non possit: idè quæ si quadraginta passuum spatium sacrum esset, qui facinus aliquod in eo perpetrarent, iidem nullibi ob Ecclesiarum frequentiam sese immunitate tueri possent. Sed quæcumque ea fuerit causa, parvi refert; cum illud exploratum omninò sit in civitatibus & Castris nullam huiuscemodi spatii concedi immunitatem. Ita Sarpus.

2. Sed hæc opinio de iure non est admittenda, cum sit contra sacros Canones: nam *cap. sicut antiquitus 17. quest. 4. & cap. desinitur*, & *cap. quisquis 17. quest. 4.* indistinctè loquuntur de Ecclesiis; & dum lex non distinguit, nec nos distinguere debemus, ex *l. de pretio, ff. de publico in rem act.* & *l. Præses, ff. de offic. Præsid.* Deinde supradicti Canones asserunt non solum Ecclesiæ matriçem, sed etiam alias Ecclesiæ non matriçes gaudere hac immunitate passuum: sed Ecclesiâ Matrix semper est intra muros & parietes civitatis, vel Terræ: ergo dum eadem iura loquuntur de vtriusque Ecclesiæ, & Ecclesiâ Matrix semper sit intra muros civitatis, sequitur quòd intelligant etiam de aliis Ecclesiis non matriçibus, quæ sunt intra muros civitatis, & tantò magis, quia ut dictum est, nullam mentionem faciunt de muris & parietibus. Et ita hanc sententiam prorsus tenendam esse docet Peregrinus *de immunit. cap. 4. num. 33.* Qui tamen optime addit hanc sententiam limitandam esse in Ecclesiis, quæ sunt intra ambitum murorum Castellis, in quo propter loci angustiam non potest dicta opinio servari: ut habetur in *cap. quisquis inuenus 17. quest. 4.* quod etiam cum pluribus Doctoribus observat Farinacius *de immunit. cap. 17. num. 290.* Non est igitur de iure verum id, quod tanquam certum supponit Sarpus, hæc immunitate triginta passuum non gaudere Ecclesiæ intra muros civitatis constructas: quod etiam præter Peregrinum refellit Farinacius in *praxi, quest. 28. num. 12.* Ambrosinus *de immunitate, cap. 10. num. 4.* & Doctores communiter. Et Marius Italia *lib. 1. cap. 4. §. 6. num. 3.* dicit sonuisse, qui docuerunt Ecclesiæ constructas intra muros civitatis non gaudere passuum immunitate, & *num. 15.* asserit talem opinionem, quam immeritò Sarpus tanquam certam & communem supponit; esse ridiculosam & fabulosam.

3. Sed videamus modò, An sit verum id, quod pro certo asserit Sarpus, saltem ratione consuetudinis, Ecclesiæ amplius non gaudere dicta triginta passuum immunitate. Et affirmatiuam sententiam ex multis tenet Villalobos in *summa, tom. 2. tract. 39. difficult. 5. num. 3.* vbi sic asserit. [Hæc de advertit que segun derecho esta concedida esta inmunidad no solo a las Yglesias Matrix, & treinta passos al derredor de las demas, Mas; dize Covarruvias, que ya por la costumbre ha cassado esto quanto a las Yglesias, que estan edificadas en las Ciudades. Julio Clauto da la razon, porque antiguamente avia pocas Yglesias, y el dia de oy en cada calle ay su Yglesia, y assi no ay donde poder prender a los delinquentes; que a penas ay lugar que no este dentro de los treinta passos. Però si en alguna parte no se hallasse esta costumbre, devese guardar el derecho.] Ita ille, qui licet faciat pro Sarpo quoad consuetudinem: tamen docet apertissimè contra illum de iure communi Ecclesiæ non solum extra civitates, sed etiam intra gaudere triginta passuum immunitate: quod ipse Sarpus tam petulanter negavit. Verum dictam opinionem Villalobos quoad consuetudinem sequitur etiam Vulpellus *consil. 230. num. 4.* Nanarrus in *Manuali, cap. 25. num. 18.* Fagundez *part. 2. lib. 4. cap. 4. num. 61.* Ambrosinus *de immunit. cap. 10. num. 4.* Casirus Palau *tom. 2. tract. 11. disp. unica, punct. 6. n. 15.*

A 4 Suarez

Pro domo Seminarij magis late infra in Resol. 2 § 1, paulo post initium.

Suarez de Relig. tom. 1. lib. 3. cap. 9. num. 9. Layman lib. 4. tract. 9. c. 3. n. 2. & Gavantus in addit. ad Manual. Episc. vers. immunitas Ecclesiastica, num. 1.

4. At his non obstantibus, non esse verum hanc Ecclesiam immunitatem quoad passus triginta vel quadraginta de consuetudine esse sublatam; & quatenus adesset, quod servanda non sit, docet Peregrinus de immunitat. cap. 4. num. 33. in fine, & ante illum Cardinalis Tuschus vers. immunitas, conclus. 59. vbi num. 1. & seq. affirmat immunitatem Ecclesiarum esse de iure diuino, vt confugientes ad Ecclesias, & ad triginta, vel quadraginta passus destinatos non possint capi, vel extrahi aut offendi: & num. 18. & seq. probat Doctoribus restantibus de tali consuetudine non esse credendum, nisi intelligendi essent de Ecclesiis Castrorum. Et insuper addit tria valde notabilia circa hanc materiam.

5. Primum. Quod fortè admittenda esset hæc consuetudo, si Ecclesiam non haberent hoc spatium: quia in quantum essent prope Ecclesias edificata domus Laicorum, posset tolerari, quod solum extenditur istud spatium immunitatis ad loca libera, prout sunt plateæ, & viæ, & ad domus contiguas quæ sunt Ecclesiam infra spatium: & non est perditâ iurisdictione Ecclesiastica in totum per ædificium aliquorum domorum prope Ecclesias: sed solum, pro illa parte, pro qua est factum tale ædificium.

6. Secundum. Hæc immunitas habet locum, etiam si loca, quæ sunt infra triginta, vel quadraginta passus, sint loca non sacra: quia sufficit, quod sint Ecclesiam, & Deo loca dicata, & idè non est verum quod immunitas quadraginta, vel triginta passuum sit concessa propter cæmeteria sacra; quia immò concessa est etiam Ecclesiis non consecratis, quibus non potest applicari cæmeterium sacrum. Ultra quod notissimum est, quod immunitas passuum conceditur omnibus Ecclesiis, & tamen non omnes Ecclesiam habent cæmeteria, sed solum Ecclesiam parochiales.

7. Tertium. Hæc immunitas concessa confugientibus ad Ecclesiam, habet locum etiam si quædam loca existentia infra triginta, vel quadraginta passus, ex cap. quisquis, & cap. desiniuit 17. quæst. 4. & ita obseruatur: quicquid dixerit in contrarium Ioannes de Vichis, qui credit esse necessarium primò confugere ad Ecclesiam; & postea posse stare intra triginta vel quadraginta passus: sed reprobat, & bene, per Remigium, quia confugiens ad loca immunitatis dicitur confugere ad Ecclesiam. Et hæc omnia docet Tuschus vbi supra: vnde ex his tribus refellendus venit Castrus Palauis tom. 2. tract. 11. disp. unica, punct. 6.

8. Primò. Quatenus num. 13. asserit immunitatem triginta passuum competere Ecclesiis edificatis extra ciuitatem.

9. Secundò. Quatenus num. 14. notat dictam immunitatem habere eos, qui iam ad Ecclesiam confugerunt, & ex illa progrediuntur per triginta, vel quadraginta passus.

10. Tertio. Quatenus num. 15. testatur absolutè hoc privilegium hodie amplius non procedere ratione consuetudinis.

11. Rectè etiam contra Oldradum conf. 55. dicendum est ex his cum Doctoribus, quos plena manu adducit & sequitur Chartarius decis. criminal. 46. num. 20. Domus Clericorum iunctas Ecclesiam, vel intra triginta, vel quadraginta passus constructas gaudere immunitate Ecclesiam. Et idem dicendum est à fortiori de domo ipsius Ecclesiam coniuncta, vel existente intra dictos passus. Immò chartarius vbi supra, num. 21. & alij, quos ego ipse citavi in part. 3.

Sup. hoc in
Ref. not.
seq.

tract. 1. resolut. 71. cum Giurba consil. 10. post num. 11. & Villagut de extens. leg. Titul. de extensione immunitatis Ecclesiarum, num. 86. etiam docet ædes supradictas; dummodò sint intra fines triginta vel quadraginta passuum, gaudere immunitate Ecclesiam, non obstante, quod factint Laicis locata. Et ita in facti contingentia accidisse Mediolani anno 1593. testatur Chartarius, loco citato: nam restitutus fuit Ecclesiam Reus captus in ædibus dictæ Ecclesiam Laicis locatis. Vnde non est audiendus Naldus in summa vers. Ecclesiam, num. 7. contrarium docens. Hæc autem omnia non procedunt in viis publicis, & Laicorum domibus; etiam si sint proxima Ecclesiis, cum non pertineant ad Ecclesiam ipsam: igitur neque gaudebunt ipsius immunitate.

12. Sed ex his oritur noua & difficilis quæstio: An domus Ecclesiam intra eius confines existens, concessa tamen Laicis ad Emphyteusim, gaudeat immunitate. Et negatiuè respondet Ioannes Maria Nouarius in suam Bullar. tit. de immunitate, num. 25. vbi sic ait. Ad hoc autem propositum fuit à me quæsitum: si quædam domus, quæ existeret intus Venerabilem Ecclesiam Sanctæ Mariæ ad Capellam, verum concessa ad Emphyteusim cuidam Laico, gauderet immunitate Ecclesiastica; ex quo ab ea fuerat extractus quidem reus. Et pro negatiua opinione respondit nam licet captus in domo Ecclesiam gaudeat immunitate, si ipsi cohæreat: tamen debet esse in dominio directo & vtili, & non luellaria, vel emphyteutica per sæculares possessa. Ita ille.

13. Sed pro affirmatiua sententia (attendens, quæso, amice Lector) posset quis dicere. Certum est per Canones domum Ecclesiam sitam intra eius confines gaudere immunitate: sed dicta domus, licet Laicis ad Emphyteusim concessa, est sita intra confines Ecclesiam, & est domus ipsius Ecclesiam; ergo eius immunitate gaudebit.

14. Dices cum Nouario, quod dicta domus dicitur Ecclesiam quoad dominium directum, non quoad dominium vtile: ergo non debet gaudere immunitate. Respondere quis potest, certum esse quod loca sacra immunitate gaudent exceptis casibus in iure expressis, vt docet Bonacina tom. 2. disp. 3. quæst. 7. punct. 4. num. 7. & alij communiter: sed casus de quo loquimur nullibi exceptus & expressus reperitur: ergo, &c. Confirmatur, quia omnia iura, quando tribuunt immunitatem domibus adherentibus Ecclesiam, vel sitentibus intra eius confines, absolute loquuntur, & non distinguunt, si Ecclesia habeat in dictas domus dominium directum, vel vtile: ergo dicendum est absolute gaudere immunitate; cum lex generaliter loquens generaliter sit intelligenda, ex text. in l. in frandem. §. vltim. de testament. milit. & docet Surdus consil. 271. num. 28. & alij: & cum lex non distinguit, nec nos distinguere debemus, ex textu in l. Preses, de offic. Presid. vt docet idem Surdus consil. 301. num. 50. & alij: maxime cum privilegium immunitatis sit favorabile, atque adeò potius ampliandum, quam restringendum, vt sumant Decianus, & Farinacius se retractantes: ille consil. 80. num. 19. & 22. lib. 3. hic in Appendice de immunitate, cap. 2. num. 21. quibus adde Ambrosinum cap. 10. num. 7.

15. Vel respondere quis posset magis ad hominem contra Nouarium, parui faciendam esse in casu, de quo loquimur, eius distinctionem de dominio directo & vtili: nam, vt obseruat sacra Rota in vna Romana domus Scapicij die 19. Ianuarij 1611. coram Domino meo Coccino Decano, connexas, quam habentista dominia inter se, non efficit, quin dominium vtile dicatur proprium Laici, non autem Ecclesiam.

Quæ hæc est
intra Ref.
21.

De Immunit. Eccles. Resol. VIII. 9

clis. Et idem in vna Veneta Censurarum anno 1607. omnes Sacra Rotæ Auditores in *Affertione Ecclesiastica libertatis*, cap. ultimo, fol. 196. 197. & 198. statuerunt rem Ecclesiæ, concessam Laicis ad Emphyteusum remanere Ecclesiasticam ratione illius inseparabilis connexitatis dominij vtilis & directi. imò Berous in cap. qua in Ecclesiarum, de constitur. num 13. docet maiorem connexionem esse inter directum & vtile dominium, quam inter possessionem & proprietatem: quia possessio penes aliquem sine proprietate consistere potest, & vice versa, vt patet ex l. ff. vii possidetis, & maxime cum possessio & proprietates nihil inter se commune habeant, ex l. maiorat. §. nihil commune, ff. de acquir. possess. at dominium vtile non potest à dominio directo separari.

16. Vnde ex hoc principio eadem Sacra Rota die 28. Maij 1631. coram Domino meo Merlino, ratione connexitatis dominij vtilis cum directo statuit cum multis Doctoribus bona Ecclesiæ cõcessa Laicis ad Emphyteusum gaudere privilegio fori, nec posse collectari: ergo & in casu nostro domus Ecclesiæ concessa ad Emphyteusum debent etiam gaudere privilegio immunitatis ipsius Ecclesiæ, cum eis non obstat Ecclesiam habere tantum dominium directum, & non vtile; quia, vt dictum est ex Sacra Rota, dicta domus licet ad Emphyteusum Laicis concessa, dici potest, & est verè domus Ecclesiæ; cuius quidem dominium vtile, licet quantum ad vsum & administrationem pertineat ad Emphyteutam, quantum verò ad naturam & essentiam est Ecclesiæ, & ab ea recognoscitur. Ita ex Campezio firmat Sacra Rota in citata assertione Ecclesiastica libertatis. Ergo, &c.

* Quæ hic est infra Resol. 21.

17. Adde quod omnes rationes, quas ego supra in part. 3. tract. 1. §. resol. 71. adduxi ad probandum, quòd domus Ecclesiæ sita intra eius confines, etiam si sit locata laicis, gaudeat immunitate, procedunt etiam si dicta domus sit concessa ad Emphyteusum: locatio enim ad Emphyteusum non differt nisi solo tempore, vt obseruat Layman lib. 3. tract. 4. cap. 22. n. 1. & Doctores communiter: & in vtroque contractu dominium vtile stat penes conductorem & Emphyteutam: ergo vt domus locata Laicis in probabiliori & communiori sententia gaudet immunitate, ita etiam eadem immunitate Ecclesiæ gaudere debet, si fuerit concessa in Emphyteusum. Et hæc viris doctis maturanda relinquo, nolo enim esse huius sententiæ primus Auctor.

RESOL. VIII.

An Cœmeteria, Hospitalia, Monasteria, & Grangia Religiosorum secundum illud, quod septimum est, gaudeant Ecclesiarum immunitate, quamuis cœmeteria sint polluta, vel interdicta, atque ab Ecclesia separata, & quid de eius ostio, & portica?

Et an delinquens, si capiatur per aliquam partem, vel per pedem extra locum sacrum existentem, alium vero pedem, & caput in Ecclesia habens gaudeat Immunitate?

Et quid de illo, qui manibus apprehendit ferrum, vel valuum Ecclesiæ? Ex part. 6. tract. 1. Resol. 6.

§. 1. Sic respondet Sarpus cap. 4. fol. 42. De cœmeteriis verò, Hospitalibus, & Conclauibus, vbi fratres dormiunt, nec verbum quidem lex vlla fecit. Canonistæ tantummodo, quos ignorantia sæpè, aut ambitio transuersos rapit, Ecclesiarum nomen amplificare, atque ad hæc etiam protrahere voluerunt, plurimis tamen conditionibus, iisdemque adeò variis, ac inter se repugnantibus, vt vix

duo conueniant. Ex eorum autem sententiis consuetudo diuersa inducta est, prout si plus minusve auctoritatis habuerunt, & huiusmodi locorum, aut etiam delictorum numerus exigere videbatur. Quòd fit; vt sicuti de iis locis nihil omnino legibus sancitum est, sed consuetudine tantum, atque interpretatione eorum immunitas introducta est: ita vbi est contraria consuetudo, eadem à quocunque iudice seruari debeat citra vllam errandi formam. Hæc Sarpus parum modestè, & falsè procaciter.

2. Et incipiendo quoad cœmeteria; assero contra Sarpum adesse textum expressum de eorum immunitate in cap. final. de immunitate Eccles. vt patet ex illis verbis, vel earum cœmeteriis. Et ibi adnotarunt Ancharanus, Ioannes Andreas, Turrecremata, Archidiaconus, Imola (vide Lector, quos homines ambiciosos vocauerit Sarpus) penes Farinacium de immunit. cap. 17. num. 262. Quibus ex Theologis adde Armillam verb. Cœmeterium, numer. 1. Villalobos in summ. tom. 2. tract. 39. difficult. 5. num. 5. Sanchez in opus. tom. 2. lib. 6. cap. 1. dub. 7. numer. 2. Castrum Palaum tom. 2. tract. 11. disput. unica, punct. 6. num. 16. Suarez de Relig. tom. 1. lib. 3. cap. 9. n. 8. Azorium part. 2. lib. 9. cap. 8. quæst. 6. Periculum de offic. Sacerd. lib. 1. cap. 9. dub. 11. num. 97. Fagundez part. 1. lib. 4. cap. 4. numer. 6. Diuum Antoninum in summ. p. 3. tit. 12. in princip. ver. Et cœmeteria earum, cum aliis. Ex Iustis Valacum tom. 1. consil. 81. numer. 1. Bobadillam in Polit. tom. 1. lib. 2. cap. 14. num. 80. Decianum lib. 4. cap. 24. numer. 21. Mantiam consil. 60. numer. 8. Ambrosium de immunitate, cap. 10. num. 5. Italiam lib. 1. cap. 4. §. 7. per totum. Tuschum ver. Ecclesia conclus. 10. numer. 3. Germonium de Sac. immunit. lib. 3. cap. 16. nu. 30. Peregrinum cap. 4. n. 58. Ludoticum Correa in Relect. immunit. part. 2. n. 12. & alios penes ipsos.

3. Et hæc opinio procedit non solum quoad cœmeterium contiguum & coniunctum cum Ecclesia; sed etiam quoad separatum, vt contra Decianum lib. 6. c. 24. numer. 20. & 30. docuerunt Germonius, Italia; Nauarrus, & Villagut apud Farinacium numer. 264. quibus adde Castrum Palaum tom. 2. tract. 11. disput. unica, punct. 6. num. 16. & Bertachinum in Repertorio, verb. Cœmeterium, n. 2. quia eo ipso quod fidelium sepultura destinatum est, præsumitur benedictum esse, & auctoritate Episcopi sacratum. Et quod dictum est de cœmeterio, dicendum est etiam de eius ostio & porticu; vt inter ceteros obseruat Correa in Relect. de immunit. part. 2. num. 16. & Peregrinus cap. 2. numer. 55. & 56. qui etiam in sequentibus numeris docet cœmeterium benedictum non ab Episcopo; sed à simplici sacerdote, gaudere immunitate Ecclesiæ, & etiam si à nemine benedictum fuerit, si aliquis Christianus mortuus cum Ecclesiasticis officiis cum licentia Episcopi, & voluntate Domini, ibi sepultus sit.

4. Nota etiam, quòd Peregrinus, vbi supra optime addit, cœmeterium pollutum, vel interdictum gaudere etiam immunitate, sicut supra firmatum est de Ecclesia. Et ratio horum omnium erit, quia non solum immunitas cœmeterij fundatur in consuetudine, vt perperam voluit Sarpus; sed de ea adest textus expressus in iure, vt visum est supra. Et licet iura expressa non darent privilegium cœmeteriis, nihilominus tamen quæ de Ecclesiis loquuntur, in cœmeteriis locum haberent, cum Ecclesia & cœmeterium ex eadem causa æquiparentur, & est in consequentia ipsius Ecclesiæ, iuxta ea quæ tradit Palaus de Castro consil. 441. Et idem quoad sacrilegium, interdictum, & pollutionem, Ecclesia & cœmeterium pari passu procedunt, vt docet Tuschus de de visitat. lib. 1. c. 12. n. 7. & 8. cum aliis communiter.

§. Sed

Sup. hoc lege §. not. seq.

Supr. hoc in Ref. §. vlt.

Sup. his sup. in Ref. 6. §. Sed quæro, hic obiter, & infra in Ref. 10.

Supra in Ref. quæ hic supra est Resol. 6. §. Nota secundo.

5. Sed tranſeamus ad immunitatem hoſpitalium. Dico igitur quòd ſi non fuerint priuata, ſed publica & Epifcopi auctoritate erecta, gaudebunt vtiq; Eccleſiarum immunitate, *ex cap. ad hac de relig. domib. & cap. definiuit 17. quaſt. 4. & ex leg. omnia priuilegia, Cod. de Epifcop. & Cler. vbi omnia priuilegia Eccleſiis conceſſa, hoſpitalibus concedunt; nam cum ſit Epifcopi auctoritate conſtructum hoſpitale, factus eſt locus religioſus, & ad prophanos vſus conuerti non debet; ergo, &c. Et ita hanc ſententiam ex pluribus docet Farinacius *de immunitat. c. 17. num. 265.* quibus adde Raphaëlem de la Torre *tom. 2. num. 2. quaſt. 99. art. 3. grad. 8. Speſtulum decif. 55. n. 19. Scortiam in Bull. Ponif. Epit. 152. theorem. 285. Sanchez in opuſcul. tom. 2. lib. 6. cap. 1. dub. 7. num. 2. Ciarlinium *Diſceptat. forenſ. cap. 116. num. 7. Caſtrum Palaum tom. 2. tract. 11. diſput. vnic. punct. 6. num. 17. Perlicum de offi. Sacerdot. lib. 1. cap. 9. dub. 11. n. 97. Suarez de Relig. tom. 1. lib. 3. cap. 9. num. 9. Sanchez de Matrim. lib. 9. diſput. 15. num. 17. Megalium in 3. part. lib. 4. conſil. 2. quaſt. 2. num. 37. Fagundez part. 2. lib. 4. cap. 4. num. 60. Villalobos in ſumm. tom. 2. tr. 39. diſcult. 5. num. 2. Layman. lib. 4. tract. 9. cap. 3. num. 3. Peregrinum *de immunitat. cap. 4. num. 69.* vbi ex Cardinale Tuſcho obſeruat hanc ſententiam procedere, etiamſi in hoſpitali ab Epifcopo conſtructo ſacrificium Miſſæ non celebretur: quod etiam docuit Paulus de Caſtro *conſil. 458. lib. 2.****

6. Dicendum eſt igitur, quòd licet in Hoſpitali non ſit campanile, altare, neque Eccleſia, ſi ex aliis ſignis comprehendatur eſſe fundatum Epifcopi auctoritate; vt ſi ſit inſtitutum ſub nomine alicuius Sancti, & viſitetur ab Epifcopo gaudebit priuilegio immunitatis. Vide in caſu contingenti Ciarlinium in *contro. forenſ. cap. 116. per totum.*

7. Et tandem idem dicendum eſt de Monafteriis Religioſorum, ſecundum totum illud quod ſeptum eſt, id eſt, clauſtrum, dormitorium, hortus, domus familiarium, & animalium. & ſimilia: hæc enim pro locis ſacris & Religioſis habentur quoad priuilegium immunitatis, quia Eccleſiæ adherent. Vide *cap. ſi quis contumax, cap. frater, cap. ſi quis in arrio, cap. minor. 17. quaſt. 4. cap. 2. conſuetud. & habetur expreſſe in leg. pateant, Cod. de hiſ qui ad Eccl. conſig. in illis verbis. Quidquid fuerit inſtraiacens ſive in cellulis, ſiue in domibus, hortulis, balneis, atque porticibus confugas interioris templi iure tueantur. Et ideò hanc ſententiam Doctores, quos citant & ſequuntur Sanch. *de Matrim. lib. 9. diſp. 15. num. 42.* & Farinacius *de immunit. cap. 17. num. 268.* quibus adde Bonacinam *tom. 2. diſp. 3. quaſt. 7. punct. 4. num. 10.* Palaum *tom. ſecundo, tract. 1. diſp. vnic. punct. 6. numero 18.* Ludouicum Correa in *Relect. de immunit. part. 2. num. 2. & ſequens.* Raphaëlem de la Torre *tom. 2. in 2. Diui Thoma quaſt. 99. art. 3. diſput. 7. grad. 8.* & Villalobos in *ſumm. tom. 2. tract. 39. diſcult. 5. num. 6.* vbi ſic ait. [Gozan d'eſta immunidad todos los Monafterios pues no ſolo eſtan fundados con autoridad del Obiſpo, ſi no tambien del Papa, y entiendeſe quanto à toda la clauſura, huerto, y atrio, y aun las granjas de los Religioſos por vna conceſſion hecha à los Padres de Ciſtel.] Ita ille. Et hoc quod ipſe aſſerit de Grangis, docet etiam Rodriguez in *Quaſt. Regul. tom. 2. quaſt. 75. artic. 2.* & Peregrinus *de immunit. c. 4. num. 58.* vbi firmat Grangias Religioſorum gaudere Eccleſiarum immunitate, & Grangia ſunt quædam parua domus Religioſorum, quæ ſunt veluti hoſpitia ipſorum & membra Monafterij quæ ſunt ſub poteſtate & iuriſdictione Prælati Monafterij, cuius ſunt Grangia. Et ideo reſellendus venit Agidius Trullenſch. in *Decalog. tom. 1. lib. 1. cap. 11. dub. 1. num. 6.**

Sup. hiſ
Grangis in
tom. 4. tract.
2. Ref. 18 §.
Verum ad
medium, &
in Ref. 62.
§. Vlt. & ad
fulciendam
hanc do-
ctinam le-
ge hic infra
Vlt. Ref.
922.

Vbi docet Grangias Religioſorum non gaudere immunitate; & amiciffimus Barboſa *de iur. Eccleſ. lib. 2. cap. 3. num. 73.* aſſerens priuilegium immunitatis non extendi ad cellulas, domos, hortulos, balneas, ac ſepta Eccleſiæ, & Monafterij.

8. Vnde ex hiſ omnibus valde miror, qua fronte Sarpus auſus ſit dicere immunitatem Cæmeteriorum, Hoſpitalium, & Monafteriorum non eſſe in iure fundatam; ſed ex arbitrio Canonistarum variam, vt vix duo quoad ipſius conditiones conueniant: cum viſum ſit ſacros Canones de talium immunitate aperte loqui, & non ſolum omnes Canonistas, ſed etiam Legiſtas & Theologos quoad illam ſtabiliendam vnanimiter conuenire. Et ideò Georgius Ritthershuſius *de iure Aſſorum. c. 12. ſtomachatur* in Sarpum aſſerentem leges nihil diſpoſuiſſe de immunitate Cæmeteriorum, Hoſpitalium, &c.

9. Sed pro complemento huius materiæ, non definam vnum hic adnotare: nempe delinquentem gaudere immunitate, ſi capiat per aliquam pallij partem quæ prominet extra rectum, aut valuas, aut extra alium locum immuncem ex ſuperius dictis. Et ideò Villalobos in *ſumma tom. 2. tract. 39. diſcult. 5. num. 4.* Sic ait. [Lo miſmo es, quando el delincente eſta dentro de la Ygleſia, y lo prenderon por la topa, que eſtaua eſtendida azia fuera, que tan poco lo pueden ſacar.] Ita ille. Vbi citat Couarruiam, & Paz, & Bobadillam. Imò ego conſului in facti contingencia incidiſſe in excommunicationem ſatellites qui extraxerunt reum per pedem extra locum ſacrum exiſtentem; alium verò pedem & caput in Eccleſia iam habentem: & tunc in mei fauorem adduxi Peregrinum *cap. 4. n. 61.* Suarez *de Relig. tom. 1. lib. 3. cap. 12. num. 4.* & Bonacinam *tom. 2. diſp. 3. quaſt. 7. punct. 4. num. 20.* qui tamen ſecus aſſerit dicendum de illo, qui amobus pedibus in via publica exiſtebat, & humeris ſolum attingebat parietes Eccleſiæ, non autem ſi manibus apprehenderat ferrum, ſeu valnam Eccleſiæ, vt ſuprà dictum eſt. Sed ego contrarium conſului in alio caſu, dum quidam reus fugiens à manibus ſatellitum cecidit ſuper liminare portæ Eccleſiæ, & cum humeris & capite eam tangeret, licet tibias & pedes extra haberet, fuit per illos extractus extra Eccleſiam: tunc inquam conſului talem reum fuiſſe reſtituendum: nam præcipuum corporis partem, vt caput & humeros habebat in loco ſacro, quando fuit captus, ergo eius immunitate gaudere debebat, & poſt hæc ſcripta inueni noſtram ſententiam docere Trullenſch. in *Decalog. 10. 1. lib. 1. cap. 11. dub. 1. n. 12.* Sed cum actum ſit de locis, quæ præſtare poſſunt immunitatem, tranſeamus ad ea, quæ Sarpus docet de reſis in dictis locis immunitate gaudentibus.

Suprà in
Ref. quæ hic
eſt infra
Ref. 10. §. 2.
& 3. & in
Ref. 11. & in
alio §. eius
primæ nor.

RESOL. IX.

An campanile Eccleſiæ, etiam ſi ſit ab ea diſiunctum, gaudet eius Immunitate?

Et an cæmeterium diſiunctum ab Eccleſia gaudet eius Immunitate?

Et docetur Oratoria priuata domorum non gaudere Immunitate. Ex part. 4. tract. 1. Refol. 108.

§. 1. **A**ffirmatiuè reſpondet nouiſſimè Antonius Nouarius in *ſumma Bullarum, tit. de immunit. Eccleſ. num. 26.* vbi ſic ait. Sed quid dicendum de campanili Eccleſiæ? Prima facie dicerem quòd ſi eſſet adiunctum Eccleſiæ, nec pateretur diuiſionem, gaudere eius immunitate. Imò quamuis eſſet diuiſum ab Eccleſia, adhuc cenſerem gaudere debere immuni-
tate,

tate, cum videamus palatium Episcopi, licet diu- sum sit ab Ecclesia, gaudere dicta immunitate; & campanile habet plus spiritualitatis, quam palatium Episcopale, dum ibi adsunt campanæ Oleo sanctif- simo consecratæ, & exercentur opera pia, quando pulsantur in Dei honorem, & vulgò appellatur Tur- ris sacra. Ita ille.

2. Sed hæc opinio mihi non placet, & ad exem- plum palatij Episcopi respondeo quòd ad illud extē- ditur immunitas, non ratione loci, sed ratione per- sonæ & dignitatis Episcopalis, & ideo quamuis dis- tet longissimè ab Ecclesia, gaudet immunitate, & quamuis in eo non addit Oratorium, in quo sacrifi- cium Missæ celebretur, vt supra satis probatum est. Ad id verò quod asseritur quòd in campanili exer- centur opera pia quando pulsantur campanæ in Dei honorem, respondeo quòd non omnia loca in quibus exercentur opera pia, gaudent immunitate; nam in Oratorijs priuatis domorum celebratur sacrificium Missæ, & in illis sæculares consistunt, & Euchariistiã accipiunt, & tamen, vt patet, non gaudent immu- nitate, vt determinauit sacra Congregatio Episcop. die 17. Nouembris 1631. Igitur solum in vno casu sententiam Nouarij admitterem, videlicet quando campanile disiunctum ab Ecclesia, esset tamen intra triginta passus, Moueor ad hanc opinionem tenen- dam ex simili casu determinato à sacra Congregatio- ne immunitatis die 7. Decembris 1632. sub his ver- bis, Immunitate gaudet arriaga, siue campana Eccle- siæ, ab ea tamen distans, sed intra triginta passus, quæ solummodo inferuit pro seruitio Ecclesiæ.

3. Notandum est tamen hic obiter contra Do- ctores quos citat Decianus lib. 2. cap. 24. num. 28. & 30. Cœmeterium disiunctum & separatum ab Ec- clesia, hoc non obstanter, gaudere eius immunitate, quia eo ipso quòd sepulturae fidelium destinatum est, præsumitur benedictum esse, & auctoritati Episcopali sacrum. Ita DD. quos citat, & sequitur Cas- trus Palaus tom. 2. disp. vnica, de immunit. Eccles. punct. 6. num. 16.

RESOL. X.

An qui adheste ostio clauso Ecclesia, gaudet eius Im- munitate?

Idem dicendum est de tangentibus parietes Ecclesia.

Et quid dicendum, si aliquis confugiat supra tectum Ecclesia?

Idem dicendum est de tecto Palatij Episcopalis, domo- rum Canonicorum, Monasteriorum, Hospitalium, & aliorum locorum huiuscemodi. Ex part. 6. tract. 1. Resol. 3.

§. 1. Negatiuè respondet Sarpus cap. 4. fol. 41. vbi sic ait: Hinc etiam constituitur; quòd so- let sapius accidere. An scilicet Lictores possint eum, qui ad Ecclesiam confugerit, & clausis iam ostiis adhaerit ab iisdem diuelli. Cum enim quæ Ec- clesiæ in Ciuitatibus & Castris finitima sunt, nihil habeant immunitatis, reliquum est, vt ea tantum quæ interiùs sunt, immunitate reos protegant. Quamobrem qui parietibus aut valuis, aut etiam tecto innitit, nulla defenditur sacrarum ædium im- munitate, nihilque interest inter parietes & ostium clausum, cum pariter vtraque sint extra Ecclesiam; imò propior est Aræ, proximus eidem paries, quam Ecclesiæ ianua: quare si quando de ostio facta sit mentio, dum de Ecclesiarum immunitate agitur, de iis Ecclesiis tantum sermo est, quæ extra ciuitatis &

Castrosum mcenia posita immunitatem ad quadra- ginta passuum spatium porrigunt. Ita Sarpus.

2. Sed iste Auctor nimis audacter in hac qua- stione se opponit, vt infra videbimus, torrenti Do- ctorum; imò eius opinio est contra ius Canonicum & Ciuile, nam portas Ecclesiæ gaudere eius immu- nitate patet ex textu ex presso in cap. si quis contumax. 17. quest. 4. vbi declarantur spacia immunitatis, & di- citur vsque ad extremas fores: nota verbum extre- mas. Quæ iura contra Sarpum absolute loquuntur de omnibus Ecclesiis, & non de illis, vt perperam vult ipse, quæ extra muros ciuitatis sunt extructæ. Adde quòd supra iam satis est labefactata eius opinio distinguens inter Ecclesias extra vel intra mcenia ci- uitatis extructas, & ideo affirmatiuam sententiam docent communiter Doctores asserentes, quòd si quis ad Ecclesiam confugiat, eamque clausam repe- tiens manu portas ipsas, seu portarum vectes ap- prehendat, immunitate gaudebit. Et ita tenet Lu- douicus Correa in Releñ. de immunit. part. 2. n. 16. Megalio in 3. part. lib. 4. cap. 2. quest. 2. num. 37. De- cianus lib. 6. cap. 25. num. 17. Bobadilla in Politic. tom. 1. lib. 2. cap. 14. num. 81. Sanchez in opusc. tom. 2. lib. 6. cap. 1. dub. 7. num. 2. Chartarius decis. crimin. 7. num. 1. & 11. Villabolo in summa, tom. 2. tractat. 39. difficult. 5. num. 4. Suarez tom. 1. lib. 3. cap. 9. num. 8. Bonacina tom. 2. disput. 3. quest. 3. punct. 3. num. 19. Castrus Palaus tom. 2. tract. 11. disput. vnic. punct. 6. num. 9. Nauarrus in Manuali, cap. 25. num. 17. in fine, Locatellius in Breuiar. de Tortura, inspect. 5. numer. 163. Farinacius de immunitat. cap. 17. n. 279. Igneus in l. 1. num. 17. ff. ad Senatufconsult. Sill. cum alijs penes ipsos, quibus adde duos, non multum fauentes Ecclesiarum immunitati, videlicet Gamba- curtan lib. 4. cap. 1. num. 9. & Couarruuiam variar. re- solut. lib. 2. cap. 20. num. 18. Et præter Canones addu- ctos potest etiam pro tali sententia aliquis rationem adducere, quia appellatione Ecclesiæ continetur etiam eius ostium, sicut appellatione domus ostia etiam continentur, ex l. si aquaductum, C. de contra- hen. nupt. maxime in fauorabilibus, vt notat Vincen- tius de Franchis decisione 402. num. 11. & Sperellus decis. 60. num. 38.

3. Ad argumentum verò, quod adducit pro sua opinione Sarpus, nempe non gaudere immunitate Ecclesiæ, si quis confugiat, & tangat eius parietes; ergo neque tangentes portam. Responderent aliqui esse disparem rationem inter vtrumque casum: sed ego assero in vtroque casu Ecclesiæ immunitate gau- dere, & tangentem ostia Ecclesiæ, & tangentem eius parietes, vt ego iam alibi satis probaui in part. 3. tract. 1. §. 1. resolut. 73. & videret etiam me citato idem tenere Nouarius in summ. Bullar. de immunitate, num. 16. & nouissime Trolench in Decalog. tom. 1. lib. 1. c. 11. dub. 1. num. 4. docet partes parietum Ecclesiæ exte- riores gaudere eius immunitate, quod etiam docet Scipio de Rubcis in Aphor. Episcop. vers. immunitas, num. 3.

4. Quod autem dictum est de ostio Ecclesiæ, di- cendum est etiam contra Sarpum de eius tecto: vn- de Villalobos vbi supra num. 5. sic ait. [Gozara de la immunidad el que esta sobra el texado de la Yglesia.] Idem docent Correa, Bonacina, & Palaus locis cita- tis, Suarez num. 8. Farinacius num. 282. Marius Italia. lib. 1. cap. 4. §. 9. n. 24. & seq. Acugna de Iubileo cap. 7. dub. 13. num. 20. ad fin. Perlicus de offic. Sacerd. lib. 1. cap. 9. dub. 11. num. 98. Sperellus decis. 63. num. 9. Fagandez part. 2. lib. 4. cap. 4. num. 63. Peregrinus cap. 4. num. 40. & alij penes ipsos. Et probatur hæc opinio validissimis quidem rationibus. Primò, quia domus nedum ex solo, sed etiam ex superficie con-

Sup. in Res. que hic est etiam supra 7. §. 1. & 2.

* Quæ nunc hanc sequen- tur & infra in Res. 22. §. 1. c.

Sup. hoc pro- pe fine Res. seq. & infra in Res. 22. §. 1. c. vlt. cursum prope fin. & in tom. 7. tr. 1. Res. 40. re- citatiue in fine.

Sup. hoc in Resol. non- bus, que hic sicut in Res. 21. & 22. & c.

Sup. hoc in Res. præter- ita & Et inci- pendo, & si- gnificat §. Et

Sup. hoc si- pra in Res. 6. & Sed quero hic obiter, & in Res. 6. Et hæc, ad me- ritum.

stat, ut patet ex *leum qui, in princip.* & *ibi glossaff. de usurpationib.* Secundo quia tectum cum sit intra situm Ecclesie, dicitur esse in Ecclesia: nam ibi dicitur aliquis esse proprie, ubi pedes habet, licet à tali corpore non circumdatur; unde corpus Christi est in cælo, quia pedibus calcatur superficiem convexam cæli, licet à corpore cælesti non circumdatur, vt docet omnium Magister D. Thomas in 3. p. q. 57. art. 4. ad 2.

5. Dicendum est igitur existentem supra tectum Ecclesie, eius immunitate gaudere: quia verè est in Ecclesia, etsi ab Ecclesia non circumdatur; & ideo verum est Ecclesie adherere, & in Ecclesia situ existere. Quod idem & optime asserit Sperellus *decis. 63. num. 9.* de tecto Palatii Episcopalis, domorum Canoniorum; & tu adde Monasteriorum, Hospitalium, & aliorum locorum huiusmodi immunitate gaudentium.

6. Sed aduersus supradicta adest non infirmum argumentum: nam dicitur in *cap. proposuisti, de consecrat. Eccles. & cap. Ecclesie, dist. 68.* quod Ecclesie polluntur, si in eis sanguinis vel seminis effusio accidat: sed si supra tectum semen vel sanguis effundatur, Ecclesia non remanet polluta; vt docet Gloss. in *cap. unico, verb. sanguis, de consecrat. Eccles.* & notant Doctores quos ad fatietatem adducit Periclus *de offic. Sacerd. lib. 1. cap. 7. dnb. 9. num. 86.* Ergo dicendum est, quòd stans super tectum Ecclesie, non dicitur stare in Ecclesia, alioquin Ecclesia per seminis, vel sanguinis effusionem pollueretur: idè qui inuentus est super tectum Ecclesie, non debet eius immunitate gaudere.

7. Respondeo privilegia esse amplianda, odia autem restringenda: & sic in casu simili, qui manibus apprehendit valvas ostii Monasterij Monialium, non dicitur reus violationis clausuræ: & tamen, vt dictum *suprà* apprehendens manibus valvas Ecclesie, eius immunitate gaudebit: quia illa est materia pœnalis, ista fauorabilis, & idè illa restringenda, hæc autem amplianda. Ita Fagundez *part. 2. lib. 4. cap. 4. num. 63.* Bonacina *tom. 2. disp. 3. quæst. 7. punct. 4. n. 20.*

RESOL. XI.

An fugiens à Birruariis, si parietes Ecclesie partis exterioris tangat, vel fuerit amplexus, gaudeat Immunitate?

Et an si quis confugiat supra tectum Ecclesie, gaudeat eius Immunitate? Ex part. 3. tract. 1. Ref. 73.

Sup. hoc in Ref. præterita, §. Ad argumentum, & infra in Ref. 22. §. vlt. in principio.

§. 1. **N**egatiuè respondet Archidiaconus in *c. unico, de relig. & vener. Sanct. in 6.* quia appellatione Ecclesie non venit pars exterior muri Ecclesie, quæ viam publicam spectat. Secundo supradictus reus in tali casu non dicitur esse in Ecclesia, & ita hanc sententiam tenent mordicus ministri laicalis iurisdictionis.

2. Sed pro affirmatiua sententia aliqui has rationes adducunt. Primum, quia privilegia immunitatis Ecclesie amplianda sunt. Secundo in *l. qua religiosi, ff. de rei vindicatione*, habetur, quæ Religiosis adherent, religiosa censentur, ergo quæ adherent loco sacro, censentur sacra & consequenter gaudent immunitate loci sacri. Tertio accessorium sequitur naturam sui principalis, *c. si super gratia, de officio delegat. in 6.* Quarto privilegium concessum Ecclesie, dicitur, etiam concedi per triginta passus in circuitu eius, vt

* Sup. in Ref. ex sacris Canonibus docent communiter Doctores quæ hic est infra 21. & nos *suprà* probauimus. Ergo multo magis hoc dicendum est in casu nostro de pariete, qui est annexus,

& accessorius, & incorporatus ipsi Ecclesie, & ita hanc sententiam docet Episcopus Viciacensis Aloysius Riccius in *praxi tom. 3. resol. 560. n. 8.* Martinus Bonacina de *legibus tom. 2. disp. 3. q. 7. punct. 4. n. 5.* Vnde ex his à fortiori apparet, quòd si quis confugiat supra tectum Ecclesie, gaudebit vtique immunitate, vt notat Villalobos in *sum. tom. 2. tract. 39. diff. cult. 5. n. 3.* Fagundez *part. 2. lib. 4. cap. 4. n. 63.* Suarez de *Relig. tom. 1. lib. 3. cap. 9. num. 8.* & alij scribentes super Bullam Gregorij XIV. vide etiam Bonacina *tom. 3. in Bull. Cœn. dis. 2. q. 3. punct. 16. §. n. 19. & 20.*

Sup. his in Ref. præterita §. Quod autem & in alia Ref. & eius not.

RESOL. XII.

An si quis à satellitibus fugiens intraret in cubiculum agrotantis, vbi ad ipsum communicandum Sacerdos cū SS. Sacramento venisset, & ibi à dictis Birruariis comprehensus fuisset, an is, inquam Immunitate gaudeat?

Et supponitur reum tangentem Sacerdotem, quòd Eucharistiam deserret, gaudere Immunitate Ecclesie neque capi posse, & si capiatur, restituendus erit.

Et quid, si se commiseret inter illas personas, quæ per plateas associas Venerabile Eucharistia Sacramentis? Et notatur quod confugiens ad Sacerdotem portantem oleum sanctum infirmis, non gaudet Immunitate Ecclesie. Ex part. 1. tract. 1. Ref. 28.

§. 1. **S**uppono contra Gloss. in *cap. quæsitum. 13. q. 2.* Couarr. *lib. 2. var. cap. 20. num. 6.* & Bonacina *vbi infra*, reum tangentem Sacerdotem, qui Eucharistiam deserret gaudere immunitate Ecclesie, neque capi posse; & si capiatur, restituendus esse. Ita Bobadilla in *Polit. tom. 1. lib. 2. c. 14. n. 86.* qui in *Gloss. lit. G.* citat pro hac sententia triginta Doctores, quibus ego addo Raph. de le Torre *tom. 2. in 2. 2. q. 99. art. 3. disp. 7.* Ioan. de Heuia in *Curia Philip. p. 3. §. 12. num. 8.* Mirandam de *ordine iud. tom. 1. quæst. 15. art. 5. concl. 2.* Tanner. in *2. 2. disp. 5. q. 8. dnb. 1. num. 34.* Megalam in *3. p. lib. 4. c. 2. quæst. 1. num. 38.* Ceuallos in *tract. de cognitione per viam violen. p. 2. quæst. 42. per tot.* Petr. de Cenedo in *99. canon. quæst. 32. n. 13.* Graffium in *decis. p. 2. lib. 1. cap. 1. num. 32.* Rodriguez in *sumo. tom. 1. c. 15. num. 1.* Ambrosium de *immun. cap. 20. n. 9.* Gambacur. de *immun. lib. 4. c. 6. num. 4.* Syluester. *ver. immunitas. 3. n. 1.* Angelum eodem *ver. quæst. 28.* cum aliis. Et ratio est: quia hoc dignissimum Sacramentum potissima causa est, vt Ecclesie hæc immunitas concessa sit: ergo multo magis debet ipsum eandem habere immunitatem. At præcipua ratio huius assertionis, est concursus omnium Doctorum sententia.

2. Sed cum hæc omnia vera sint, difficultas est in nostro casu, in quo reus non potuit tangere Sacerdotem, sed solum intrare in cubiculum, vbi Sacerdos cum SS. Sacramento extabat pro communicando infirmo. Sed ego, quicquid in contrarium asserat Bonacina de *leg. disp. 3. q. 7. §. 2. n. 11.* puto, dictum reum in illo cubiculo gaudere immunitate; & satellites illum comprehendendo, in censuras Bullæ incidere; & Iudicem debere illum Ecclesie restituere: nam locus, in quo actu est Corpus Christi, quamuis in transitu, vt erat in nostro, gaudet immunitate, & illam alteri præbet. Et docet P. Suarez de *Relig. tom. 1. tract. 2. lib. 3. c. 9. n. 10. in fin.* Et non solum in hoc casu, puto reum immunitate gaudere; sed etiam per plateas ciuitatis, quando fugiens à satellitibus, se immerceret inter illas personas, quæ associant Venerabile Sacramentum Eucharistie; etiam si

non

De Immunit. Eccles. Resol. XIII. &c. 13

non tangeret Sacerdotem, vel hastam Baldachini. Quia omnes illae personae, una cum Sacerdote gestante SS. Sacramentum, repraesentant unam Ecclesiam. Et ita iisdem verbis docet noster P. Peregr. *de immunit. Eccles. 4. n. 19.* cum Mario Italia etiam *de immunit. lib. 1. c. 4. §. 10. n. 8.* Quod est valde norandum: in talis casus potest de facili in praxi contingere. Notandum est verò, quòd confugiens ad Sacerdotem portantem Oleum sanctum infirmis, non gaudet Ecclesiae immunitate, ut notat Riccius *p. 3. dec. 88. n. 5.*

RESOL. XIII.

An reus, confugiens ad Reliquias Sanctorum, vel ad eorum Imagines, quae per plures professionaliter circumferuntur, gaudeat Immunitate? Et quid, si apprehendat Sacerdotem ambulantiem? Ex part. 4. tract. 1. Resol. 48.

§. 1. **H**ic casus frequenter potest acciderè, & de simo Ludou. Correa *in relect. ad c. inter alia, de immunit. Eccl. part. 2. num. 25.* illum ponit, & affirmatiuam sententiam docet, quia, ait ille, ratio ob quam seruatur immunitas Ecclesiae, est propter honorem & reuerentiam debitam Deo: atqui eadem reuerentia & honor consideratur in reliquijs Sanctorum, & eorum imaginibus, nec non B. Virginis, quando illis conceditur haec immunitas. Ergo non est dubium illam habere. Minor probatur, quia honor & reuerentia praestita Sanctis pertinet ad Religionem cultumque Dei. Deus enim in Sanctis suis honoratur & colitur, quemadmodum enim ipsi sunt propter Deum honorati, ita Deus honoratur & colitur in ipsis, honorantur namque Sancti tanquam chari & amici Dei. Unde sicut honor qui domesticis, Consiliarijs, filiis, amicis, ac ministris Principum defertur, ita similiter honor exhibitus Sanctis, & Deo exhibetur. Probatur praeterea ex *Gambacurta lib. 3. de immunit. c. 4. n. 15.* vbi late probat Ecclesiam fundatam sub nomine alicuius Sancti, vel B. Virginis parem habere immunitatem ac si dicata fuisset nomine Christi. Ita Correa, qui etiam quod dixit de reliquijs & imaginibus, dicendum putat de persona Sacerdotis, ita vt qui illum apprehenderit, immunis exeat; quia cum Sacerdotes ministri sint Christi, & eius vicem in terris gerant, seruato illis honore, idem & Deo seruatur. Sed verum est dicere seruari honorem immunitatem praestando. Ergo eam habebunt. Deinde, quia si Ecclesia ex eo habet immunitatem quòd cultui diuino deputata est, & ad hoc vt in illa diuina Officia celebrentur, potiori iure Sacerdotes eandem debent habere, si quidem non solum Dei ministerio dicantur vt Ecclesiae, sed ipsum Deum manibus suis tractant, & sunt Dei sacrarium, ergo non est cur dicatur illos immunitatem praestare non posse, & haec omnia dicta sunt secundum mentem Correa *loco cit.* Nam, vt verum fatear, iura loquuntur tantum de Ecclesijs, & Doctores tantum de Sacerdote Eucharistiam deferente.

RESOL. XIV.

An Palatia Illustrissimorum Cardinalium gaudeant Immunitate? Ex part. 1. tract. 1. Resol. 37.

§. 1. **N**egatiue respondet noster Duard. *comment. Bull. Cen. lib. 2. can. 15. q. 15. num. 12.* putat enim, hoc priuilegium illis reuocatum fuisse à Greg. XIII. & Sixto V. *Tom. IX.*

2. Sed contrariam sententiam amplectendam esse puto in locis extra urbem Romae, quia tale priuilegium non fuit illis simpliciter sublatum, sed tantum pro vrbe Romana; & cum cause aliqua non militent extra dictam urbem, dicendum est, in alijs locis, vel saltem extra statum ecclesiasticum reos ad supra dicta Palatia confugiens gaudere. Et ita docet ex nostris P. Peregrin. *de immunit. Eccl. c. 4. n. 75. in fin.*

RESOL. XV.

An Cardinalium domus gaudeat priuilegio Immunitatis? Ex part. 5. tract. 2. Resol. 34.

§. 1. **A**ffirmatiuam sententiam saepius docui, & nunc iterum doceo. & hanc sententiam, praeter Doctores alibi à me relatos, tenet nouissime, me citato, Barbosa *de iure Eccl. lib. 2. cap. 4. num. 80.* cui nunc addo Iacobatum *de Concilio lib. 1. fol. 38. col. 1. lit. A.* Tuschum *tom. 1. concl. 100. n. 53.* Cucchum *in inst. can. lib. 2. tit. 4. n. 91.* Sanch. *in opusculo tom. 2. lib. 6. c. 1. dub. 7. n. 2.* Manfredum *de Cardinali. decis. 147. c. 8. cap. 8. priuileg. 14.* vbi sic ait: Domus Cardinalis vbicumque fuerit, immunitate potitur Ecclesiae, omnesque ibi confugiens tuti & illasi esse debent, neque iure vilo extrahi possunt, sicuti neque ab Ecclesia. Ita ille, & licet Zecchius *de Repub. Christ. tit. 3. de Card. num. 9. priuileg. 9.* asserat hoc priuilegium saepe à Pontificibus reuocari, hoc intelligendum in Vrbe, non autem extra.

Sup. hoc in Res. praeteritas & in Res. seq. leg. §. Secundo Palatia, & infra in Res. 20 §. VI. & inferius in tit. 3. Ref. 10. §. Ad id. à lin. 6.

RESOL. XVI.

An Palatium Episcopi Titularis gaudeat Immunitate? Et inferitur Palatium Episcopi commorantis extra Diocesim, & Palatia Cardinalium, vbicumque ipsi extra Romam existant gaudent priuilegio Immunitatis. Ex part. 6. tract. 1. Resol. 5.

§. 1. **C**asus est curiosus & notus, & ad illum negatiue responderet Ciarlinius *controvers. forens. lib. 1. c. 10. num. 10.* vbi sic ait: Sentio Palatium Episcopi Titularis non gaudere immunitate, nisi sit positum in loco exempto quia tale priuilegium conceditur Palatio Episcopali habita relatione ad Ecclesiam eius sponsam, domus sponsi sit minus priuilegiata, quam domus sponsae. Ita elicitur *ex cap. id. constitutum;* & Peregrino *in tract. de immunitat. c. 4. nu. 69.* Propter quod si Episcopus extra suam Ecclesiam habeat Palatium, vbi Pontificalia exercere non potest, in eo non gaudet hac immunitate. Italia *cap. 4. §. 9. num. 19. & 80.* & Peregrinus *cap. 4. num. 73.* in quibus concludi potest Palatium Episcopi Titularis non tribuere Ecclesiae immunitatem. Hucusque Ciarlinius.

2. Sed pro affirmatiua sententia aliqua mihi occurrunt non infirma argumenta. Primo quia *in cap. id. constitutum 17. quest. 4.* absolute dicitur domum Episcopi gaudere priuilegio immunitatis. Sed lex vbi non distinguit, nec nos distinguere debemus, vt patet *ex leg. de pretio ff. de public. in rem action. ex leg. distinguemus. ff. de recepti. arbitr. ex leg. preces. ff. de offic. Praesid. & alijs vulgatis iuribus:* Ergo dicendum est Palatium etiam Episcopi Titularis immunitate gaudere: cum iura absolute, & sine vlla distinctione loquantur. Et cum priuilegium immunitatis sit fauorabile, non est restringendum: sed potius extendendum, vt docet Bonacina *tom. 1. diffus. 3. q. 7. punct. 4. num. 1.* Gratianus *tom. 1. c. 340. num. 21.* Decianus *consil. 86. num. 19.*

num. 19. & 21. lib. 3. Ambrosinus de immunitate, cap. 10. num. 7. Gambacurta de immunitate, lib. 3. capite 4. num. 7. & alij quos citat, & sequitur Prosper Farinacius in Appendice de immunitate, cap. 2. numero 21.

3. Secundò Priuilegium immunitatis concessum Palatio Episcopi non est concessum habita relatione ad Ecclesiam vel oratorium in eo existens: nam vt ego docui in part. 1. tract. 1. resol. 27. & part. 4. tract. 1. resol. 96. & me citato docet ipse Ciarlinius cap. 116. num. 14. Palatium Episcopi etiam si sit remotum ab Ecclesia, & non habeat in se Capellam, adhuc gaudebit immunitate: sed tale priuilegium est concessum ratione personæ in reuerentiam, & decorem dignitatis Episcopalis, vt rectè obseruat Castrus Palaus tom. 2. tract. 11. disputat. vnic. punct. 6. num. 22. & alij. Ergo hoc priuilegium debet etiam competere Episcopis Titularibus; cum non minus eis debeatur honor ac reuerentia: nam licet Iacobatus de Conciliis, lib. 1. illos vocet Episcopos nulla tenentes, & nimis liberè dicat Melchior Canus de locis Theologicis, lib. 5. cap. 7. illos sine causa esse in Ecclesia Dei: tamen eorum necessitatem optimè explicat Petrus Bellus in œconomia Canonica class. 3. cap. 2. §. 4. Et dictus Episcopus dignitatem Episcopalem retinere habetur in cap. legimus, verb. vbiicumque, distincti. 93. & docet Cellotius de Hierarchia, lib. 4. cap. 18. §. 3. Gratianus disceptat. forens. tom. 2. cap. 29. num. 65. Menochius de arbitrariis questionibus, lib. 2. centur. 1. cas. 68. num. 5. & alij. Vnde quidem manifestè patet, quod satis indecorum esset, si Satellites Laici cubicula, & secretiores recessus Palatii Episcopi Titularis ad quærendos reos lustrare possent. Ergo, &c.

Sup. hoc infra in tr. 2. Ref. 184. & inferius in tr. 8. Ref. 4. ad lin. 4. Veri, quam etiam.

4. Tertio, & hoc, ni fallor, validissimum est argumentum. Sacra Congregatio immunitatis decreuit, sæpius interrogata, familiam Laicam Episcopi Titularis gaudere priuilegio fori, vt patet in Epistola Cardinalis Bandini ad Episcopum Rhegiensem die 17. mensis Iunii anno 1628. & in Epistola Cardinalis Gessæ ad Eminentissimum Cardinalem Columnam die 21. mensis Augusti anni 1638. & nouissimè ex litteris Auditoris Cameræ ex ordine Sanctissimi Domini Nostri Urbani VIII. directis ad Comitem Nouellare in causa Archiepiscopi Rhodiensis impressis an. 1639. Romæ. Ergo Palatium Episcopi Titularis debet etiam priuilegio immunitatis gaudere. Probo consequentiam ex doctrina Petri Gambacurta Authoris parum fauentis Ecclesiarum immunitati. Is enim lib. 4. cap. 3. num. 7. docet ex eadem ratione, qua competit Episcopo priuilegium suæ familiæ, competere etiam priuilegium sui Palatii: sed familiam Laicam Episcopi Titularis, certum est gaudere priuilegio fori, ergo etiam eius Palatium gaudere priuilegio immunitatis dicendum est: cum hæc duo priuilegia familiæ & Palatii Episcopalis ex eodem motiuo & ratione, vt asserit Gambacurta, concessa sint: nempe propter dignitatem, & reuerentiam Episcopo debitam. Vnde si ex hoc sacra Congregatio declarauit familiam Laicam Episcopi Titularis priuilegio fori gaudere, consequenter dicendum est etiam Palatium Episcopi Titularis immunitatis priuilegio frui: nam sicut indecens pro Episcopo, & indecorum esset eius familiam à Satellitibus capi, sic & eius Palatium à Licitoribus perquiri, atque reos ab ipso abstrahi.

5. Restat modò respondere ad argumenta Ciarlinij superius adducta. Et ad primum respondeo priuilegium concessum Palatio Episcopi esse concessum ratione eius personæ, & propter reuerentiam & decorem dignitatis Episcopalis. Nec ex Peregrino

nec ex textu in cap. id constituimus à Ciarlinio adductis deduci potest id quod ipse perperam dicit, vt legentibus patebit: immò contrarium patet ex superioribus adductis in primo argumento pro firmanda nostra sententia. Et idèd Pater Suarez de Religione, tom. 1. lib. 3. cap. 9. num. 9. rectè obseruat fauorem priuilegij in dict. cap. id constituimus concessum Palatio Episcopi non esse limitandum sine fundamento in textu: sed in textu dicti cap. absolute, & simpliciter dicitur Domum Episcopi gaudere immunitate: Ergo gratis à Ciarlinio limitatur quoad Episcopum Titularem.

6. Ad secundum argumentum. Quod Palatium Episcopi commorantis extra suam Dioccesim non gaudet priuilegio immunitatis. Fateor aliquos Doctores ita sentisse. Sed hæc opinio non placet. Primò quia textus in dicto cap. id constituimus loquitur indistinctè de Domo Episcopi vt rectè obseruat Canifus in lib. 3. Decretal. tit. 49. Syluester verb. immunitas 3. num. 1. & alij. Ergo gratis dictus textus limitatur: & gratis ab aliquibus distinguitur inter domum Episcopi commorantis, vel non commorantis in propria Diocesi: lex enim generaliter lata, est generaliter intelligenda, vt habetur in l. in fraudem, §. vlt. de testament. milit. & in l. 1. §. generaliter, de Aleat.

7. Secundò Palatia Cardinalium, vbiicumque ipsi extra Romam existant gaudent priuilegio immunitatis, vt ego probaui in part. 1. tract. 1. resol. 37. & part. 5. tract. 2. resol. 34. & me citato tenet Barbosa de iure Ecclesiastico, lib. 2. cap. 3. n. 71. Ergo dicendum est Palatia Episcoporum vbiicumque commorantium, etiam immunitate gaudere. Probo consequentiam. Nam Castrus Palaus tom. 2. tract. 11. disp. vnic. punct. 6. num. 23. Larrea de immunit. Ecclesiast. part. 2. num. 19. & alij obseruant & docent Palatia Cardinalium gaudere immunitate ex similitudine quam habent cum palatijs ipsorum Episcoporum.

8. Tertio cum sacra Congregatio decreuerit familiam Laicam Episcopi Titularis gaudere priuilegio fori: id est concedendum familiæ Episcoporum extra Dioccesim commorantium, ergo etiam eorum Palatia, non obstantè, quòd extra Dioccesim existant, priuilegio immunitatis gaudere dicendum erit, ex rationibus adductis in fauorem Domorum Episcoporum Titularium: & ex doctrina Gambacurta adducta in tertio argumento pro firmanda nostra sententia.

9. Quarto probatur hæc opinio respondendo ad argumenta: quæ pro contraria sententia adducunt Italia & Peregrinus. Et primò asserunt Palatium Episcopi extra Dioccesim commorantis non gaudere priuilegio immunitatis: quia Episcopus tenetur in sua Ecclesia residere. Secundò quia Episcopus in aliena Diocesi non potest exercere Pontificalia, nec vllam iurisdictionem. Respondeo ad primum argumentum, dato & non concessio, & ad summum procedere quoad Episcopos commorantes extra suam Dioccesim peccaminosè, & sine causa, secus autem si commorentur cum causa, puta per tres menses Concilij, vel ex aëris intemperie, vel ex alia dispensatione Pontificia, quando potest fieri: nam in his casibus Episcopus licitè à sua Diocesi abest. Vnde cessat ratio, quam adducit Italia. Sed melius respondendum est absolute, negando argumentum: dato enim quòd Episcopus abiens à sua Diocesi peccaret, non tamen ex hoc sequitur amittere priuilegium: peccatum enim non aufert ab eo dignitatem Episcopalem pro cuius reuerentia & honore, vt probatum est supra, tale priuilegium largitum fuit.

10. Ad secundum argumentum quòd Episcopus extra suam Dioccesim non potest exercere iurisdictionem.

Sup. hoc infra in Ref. 20. significanter à §. 2.

Sup. hic sùs Ref. 15. & 10. §. Vlt. & inferius in tr. 8. Ref. 10. §. Ad id. à lin. 6.

tionem. Respondeo quod non valet consequentia: Ergo eius Palatium non potest gaudere privilegio immunitatis. Nam Cardinales extra Ecclesias Titulares non possunt exercere iurisdictionem, & tamen eorum Palatia, ubique ipsi existant, ut dictum est supra *, fruuntur immunitate. Vtrisque enim hoc privilegium concessum fuit propter eorum dignitatem, quam ubique commorantes representant. Ergo, &c.

11. Dicendum est itaque Palatia Episcoporum Titularium, vel extra Diocesim existentium gaudere immunitate. Est notandum, quod cum ipsi in tali casu non habeant Tribunal, neque iurisdictionem in actu, ad Ordinarios Ecclesiasticos, in quorum Diocesi existunt, controuersias circa hæc privilegia adducendas esse: & dicti Episcopi Diocesani iudicabunt de delictis familie dactorum Episcoporum Titularium, & extra Diocesim commorantium, & de reis in eorum domos confugientibus. Verum his non obstantibus hæc omnia disputationis causa esse volo. Vnde illa Sacra Congregationis immunitatis oraculo humiliter maturanda relinquo.

RESOL. XVII.

An reus confugiens ad Palatium Episcopi, quod non sit intra confines, & quadraginta passus, sed longe ab Ecclesia distet, gaudeat Immunitate?

Et quid, si in illo non adsit Oratorium, in quo Diuinum celebratur Sacrificium?

Et notatur, quod hæc immunitas extenditur à las casas de algunos Embaxadores de la Corte. Ex part. 1. tract. 1. Resol. 27.

Polis. cap. 3. num. 201. extendit hæc immunitatem à las casas de algunos Ambaxadores de la Corte.

RESOL. XVIII.

An Palatia Episcopi ultra quadraginta passus ab Ecclesia distantia gaudeant immunitate, si non habeant Oratorium, in quo Missa celebratur?

Et an hæc Immunitas extendatur ad Palatia Episcopi, ipso mortuo, vel absente, dummodo non fuissent alteri locata? Ex part. 4. tract. 1. Ref. 96.

§. 1. PRO negatiua sententia in p. 1. tract. 1. resol. * 27. * Quæ hic adduxi aliquos, quibus nunc addo Ambrosinum de immunit. Eccles. cap. 10. n. 7. & nouissimè Elia Danza in pugna Doctorum cap. 2. de immunit. Eccles. num. 1. vbi sic ait: Cauti debent esse Episcopi, qui in eorum palatio Episcopali ultra quadraginta passus ab Ecclesia habent Oratorium, siue Capellam, in qua Missa celebratur, hoc enim casu huiusmodi palatium Ecclesie immunitate gaudet, ita ut ad illud confugientes tuti sint. Ita ille.

2. Sed non esse descendendum à sententia affirmatiua vbi supra ego docui cum multis Doctoribus, & nunc iterum doceo cum Ludouico Correa in relect. de immunit. Eccles. part. 2. quest. 8. n. 19. Belletto in disquis. Cleric. part. 1. tit. de fauore Clericorum reali. §. 4. 2. num. 35. Alzedo in praxi Episcop. part. 2. cap. 22. n. 77. Gauanto in enchir. Episc. ver. immunitas Ecclesiastica, tum... & me citato, tenet etiam hæc sententiam Io. Domin. Tassonus in pragmat. de Anisato, ver. 13. obser. 3. num. 31. & ratio est clara, quia iura & canones indistinctè domui Episcopi immunitatem concedunt, ergo non est restringenda ad palatia Oratoriū habentia, quæ omnia Antonius Nouatius in summa Bullarum, tit. de immunitate Eccles. nu. 10. & alij, extendunt ad palatia Episcopi, etiam ipso mortuo, vel absente, dummodo non fuissent alteri locata.

RESOL. XIX.

An palatia Episcoporum gaudeant Ecclesia immunitate?

Et quid dicendum, si Palatium Episcopi non habeat Oratorium pro celebratione Missæ?

Et an hoc privilegio gaudeant Palatia Episcopi, etiam si Episcopus sit absens, vel mortuus?

Et an domus Episcopi, quando in Visitatione per suam Diocesim transcurrit, gaudeat hac Immunitate? Ex part. 6. tract. 4. Ref. 4.

§. 1. PRO negatiua sententiam tenet Sarpus cap. 4. fol. 41. vbi ita asserit: Quod verò atinet ad Episcopi domum, non conueniunt inter se Doctores: multi namque ex eorum numero animaduertunt alio Canone statutum esse, ut Episcopus domum suam Ecclesie proximam & adhaerentem habeat: quare necessario intra quadraginta passuum spatium esse debet. Et pro certo constituunt, Episcopi domum, si longius ab Ecclesia distat, nullam omninò immunitatem obtinere: cum verò quadraginta passuum spatium in ciuitatibus & Castris non habeat locum; consequens est, ut Episcopi domus nullam pariter immunitatem habere possit. Ita ille.

2. Sed hæc opinio est contra Sacros Canones: nam in cap. id constituimus 17. quest. 4. aperte dicitur, quod ab Ecclesie atriis, vel domo Episcopi reos abstrahere omninò non liceat: & hic Canon fuit desumptus ex Concilio Aurelianensi sub Hormisda Papa celebrato

Sup. in hac
placet Ref.
Secundo
Palatia & in
aliis casu
not.

Sup. hoc in
Ref. præteri-
ta §. Secundo
privilegium,
& in Ref. seq.
in Ref. 1. post
seq. signan-
ter in §. Ter-
tio, quia, &
in Ref. 20. §.
ide supra in
Ref. 9. ex cō-
sequentiā
doctrinæ §.
18. 2.

* Sup. his
etiam cur-
sim in Ref.
seq. in fine §.
Tertio quia
& in aliis
eius not.

celebrato anno 1515. & absolute loquitur: nec distinguit, si Palatium Episcopi situm sit intra spatium quadraginta passuum, necne. Ergo absolute dicendum domos Episcoporum, in quocumque loco sita sint, gaudere Ecclesiarum immunitate.

3. Primò; quia, vt dictum est, expresse & sine vlla limitatione in *suprà citato cap. id constitutum*, conceditur domui Episcopali hoc priuilegium, igitur non est limitandum, cum fauorabile sit & pium.

4. Secundo; quia si intra quadraginta passus deberet domus Episcopalis existere, vt hoc priuilegio gaudere, nulla ei specialis prerogatiua conceditur, quæ non concedatur cuilibet alteri domui Ecclesie, vel Cononicorum ibi esistenti, vt *suprà dictum est*, cum iis omnibus in probabiliissima sententia hoc priuilegium concessum sit.

Supra que hic est Ref. 7. Signanter §. Recte, & in Ref. 1. post seq.

5. Tertio; quia tale priuilegium non conceditur, quia ipsa domus Episcopi deputata sit diuinis officiis; nulla enim talis est: neque quia Ecclesie adheret, tanquam aliquid illius, aliàs ceteris domibus hoc esset priuilegium concedendum: sed conceditur in reuerentiam & decorem dignitatis Episcopalis, quæ est maxima dignitas in Ecclesia. Et ita tenent hanc sententiam Abbas, Archidiaconus, Ioannes Andreas, Zabarella, & alij quos citat, & sequitur Farinacius de *immunit. cap. 17. num. 273.* quibus adde Perficum de *offic. Sacerd. lib. 1. cap. 9. dub. 11. num. 97.* Fagundez *part. 2. lib. 4. cap. 4. num. 60.* Quæ quidem sententia procedit, etiam si palatium Episcopi non habeat oratorium pro celebratione Missæ, vt inter alios obseruat Garbacurra *lib. 4. cap. 3. num. 7.* & ex Archidiacono Farinacius *vbi supra*, & alij penes me ipsum in *part. 1. tract. 1. resol. 27.* & me citato Ciarlinus *controuers. Forens. cap. 116. num. 14.* Giubba *const. 10. num. 13.* Quod euidenter patet ex rationibus superius adductis: & hoc priuilegio gaudere domum Episcopi; etiam si sit absens vel mortuus, optimè docet Italia *lib. 1. cap. 4. §. 9. num. 4. & 13.* vbi ampliat etiam in domo Episcopi, quando in visitatione per suam Diocesim transcurrit. Quod etiam docet & sequitur Farinacius *vbi supra*, *num. 270.* quicquid male in contrarium asserat Peregrinus de *immunitat. cap. 4. n. 79.*

Que hic est supra Ref. 17. & in aliis eius not.

Sup. his in fine præcedit Ref. & infra in tract. 7. Ref. 49. §. Tunc à simili, & in tom. 4. tra. 2. Ref. 7. in tribus eius prius lin. & ad medium §. VI.

6. Restat modò respondere ad ea, quæ pro sua sententia adducit Sarpus; nempe à Sacris Canonibus impostum esse Episcopo habere domum proximam, & adhaerentem Ecclesie. Respondeo primò his temporibus hoc non esse verum, vt patet in Cæremionali Romano edito à Clemente VIII. *cap. 2.* vbi supponitur Episcopum posse habere domum in loco distanti ab Ecclesia. Adde quia illa iura præcis temporibus fuerunt publicata, quando Clerici habitabant vnà cum ipsomet Episcopo: & idè illa iura præcipiunt, quod domus Episcopi non debet abesse ab Ecclesia maiori: sed quia nostris temporibus Clerici dispersim habitant quisque per se ipsum; idè nihil refert, an domus Episcopi absit ab ipsa Ecclesia. Ita Italia *lib. 1. cap. 4. §. 9. n. 1.*

7. Vel etiam secundo respondeo hoc argumentum non conuincere; quia non quicquid sit contrarium, tollit immunitatem à iure concessam. Ita Bonacina *tom. 2. disp. 3. quæst. 7. punct. 4. num. 11.* & Caltrus Palaus *tom. 2. tract. 13. disputat. vnic. punct. 6. n. 12. in fine.* Sed quia post hæc scripta quæstio incidit inter viros doctos, quid dicendum sit de Palatio Episcopi Titularis, & quid de Palatio Episcopi extra suam Diocesim commorantis, non grauabor hic ea, quæ nunc meditatus sum apponere. Ideo quæro,

RESOL. XX.

An palatia Episcoporum extra eorum Diocesim gaudeant Immunitate?

Et an palatia Cardinalium extra Urbem existentium dicta Immunitate gaudeant?

Et an Palatia Episcoporum etiam sine capella, & distantia ab Ecclesia extra 40. passus gaudeant Immunitate. Ex part. 4. tract. 1. Refol. 40.

§. 1. Satis firmatum est in *part. 1. tract. 1. resol. 27.* Quæ hic est supra Ref. 17. & in aliis eius not. Palatia Episcoporum etiam sine Capella, & distantia ab Ecclesiis extra 40. passus gaudere immunitate, quod etiam docet Acugna in *decret. Gratiani part. 1. dist. 87. cap. 2. num. 2.* Correa *relect. de immunit. part. 2. num. 19.* & Alzedus in *prax. Episc. part. 1. cap. 12. num. 77.* vt melius patet infra.

2. Sed difficultas est, an dicta immunitate gaudeant palatia Episcopi extra diocesim? & negatiue respondit Peregrinus de *immunit. cap. 4. num. 73.* Marius Italia *lib. 1. cap. 4. §. 9. num. 19.* & Antonius de Marinis *quotidian. resoluit. cap. 180. num. 12.* Ratio est, quia Episcopus extra suam diocesim nullam habet authoritatem, nec Pontificalia exercere potest.

Sup. hoc supra in Ref. 16. §. Ad secundum argumentum, quod Palatium.

3. Verum contraria sententia potest suaderi, quia Concilium Aurelianense in *cap. id constitutum*, 17. *quæst. 4.* indistinctè asserit palatium Episcopi gaudere immunitate, neque hoc coarctat in eius diocesim; & vbi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus. Adde quod cum agatur de re fauorabili, vt in simili casu notat Geruonius de *favor. immunit. lib. 3. cap. 16. num. 49.* fauor extendi debet. Deinde, vt obseruat Garbacurra *lib. 4. cap. 3. num. 7.* hæc immunitas concessa est loco, ratione personæ Episcopalis, propter sanctitatem muneris, & dignitatis; & ideo, vt diximus, palatium Episcopi gaudet immunitate, etiam sine Capella, & etiam extra quadraginta passus Ecclesie. Ergo in quacumque parte fuerit Episcopus, ratione eius personæ, cuius intuitu concessum fuit hoc priuilegium, gaudere debet immunitate eius palatium. Nec valet argumentum Peregrini; nam licet Episcopus in aliena diocesim non possit exercere Pontificalia, attamen dignitas eius personæ, etiam in tali loco, magnam habet reuerentiam & authoritatem. Vnde Episcopus alium Episcopum in sua diocesim exhibere, & in loco eminentiori, & in propria sede collocare, etiam si qui suscipit, Cardinalis sit, & qui suscipitur, non; vt habetur in *cap. Episcopi 7. quæst. 1.* & docet Mauricius Alzedus in *praxi Episcop. part. 1. cap. 6. num. 11.* vbi citat Challancum, & Zerolam.

4. Sed his non obstantibus, an hæc opinio sit probabilis, alijs iudicandum relinquo; certum tamen apud me est, palatia Cardinalium extra Urbem existentium dicta immunitate gaudere, vt tenet Antonius de Marinis *loco cit.* Marius Italia *lib. 1. cap. 4. §. 9. num. 22. & 23.* quicquid in contrarium asserat nouissime Caltrus Palaus *tom. 2. disp. vnic. de immunit. Eccles. punct. 6. num. 23.*

Sup. hoc supra in Ref. 14. 15. & 16. §. Secundo Palatia, & infra in tr. 3. Ref. 10. §. Ad id. alin. 6.

RESOL. XXI.

An domus Parochorum, Canoniorum, & aliorum Ecclesiasticorum existentes prope vriginta passus Ecclesie, gaudeant eius Immunitate, etiam si habitentur à laicis?

Et

De Immunit. Eccles. Resol. XXII.&c. 17

Et notatur, quod nomine *Passus* intelligitur mensura quinque pedum; pes autem amplectitur mensuram quindecim digitorum. Ex part. 3. tract. 1. Resolut. 71.

Sup. conten. tota hac Ref. supra in Ref. §. 1. & c.

§. 1. Negatiue respondent Peregrinus de immunit. c. 4. n. 27. Farinac. in appen. cap. 16. n. 260. & Marius Italia lib. 1. cap. 4. §. 6. quia hæc consuetudo est in contrarium, & ideo asserit Villalobos in summa tom. 2. tract. 39. difficut. 5. n. 3. quod licet secundum iura [E]sta concedida esta immunitas no solo à las Yglesias sino tambien quarta passos rededor de la Yglesia Matriz, y treynta passos al alrededor de las demas, mas dize Couarruias, que y a por la costumbre hæ callado esto quanto à las Yglesias que estan edificadas en las Ciudades, y que solo lo queda en las que estan edificadas dentro de los muros de los castillos.] Ita ille;

2. His tamen non obstantibus aliqui affirmatiue respondent ad propositum dubium, & asserunt supradictas domus gaudere immunitate, quamuis eas inhabitent laici, & ita hanc sententiam tenet Decianus in tract. crimin. lib. 6. cap. 17. num. 16. Ambrosinus de immunit. cap. 10. n. 8. & nouissimè Bonacina tom. 3. disp. 2. q. 3. punct. 16. §. 4. num. 7. quia immunitas est veluti accidens morale loco affixa, locatio autem est actio extrinseca loco; tum quia sequeretur in potestate locatoris esse auferre, vel concedere loco immunitatis priuilegium; tum quia immunitas concessa est loco sacro, & existentibus in tali loco: per accidens autem est, vt in tali loco habitet potius conditor, quam dominus directus, vel vtilis, tum quia loca sacra immunitate gaudent, exceptis casibus expressis; hic autem casus nullibi expressus, & exceptus repetitur; ergo, &c. hæc omnia docet doctus Bonacina, vbi supra, qui etiam optime notat, quod nomine *passus* intelligitur mensura quinque pedum, pes autem complectitur mensuram quindecim digitorum, & hoc etiam notauit Farinacius vbi supra n. 286 & Tufehus tom. 4. litera L. consil. 59. num. 2. & alij, ad consuetudinem verò quam in contrarium asserunt aliqui, respondeo Gregorium XIV. damnate supradictas consuetudines; ergo, &c.

RESOL. XXII.

An Collegium de propaganda Fide, & similia gaudeant Ecclesia Immunitate?

Et an Seminaria gaudeant priuilegio Immunitatis?

Et an rei confugientes ad Ecclesiam, & tangentes tantum eius parietes exteriores gaudeant Immunitate Ecclesie?

Idem est de tangentibus murum extrinsecum dictarum domorum, hortorum, Seminariorum, &c.

Et cursum docetur rectum Ecclesie Monasteriorum Immunitate gaudere.

Et an sub nomine Grangie Religiosorum intelligatur Villa etiam illa cum Capella, in qua Religiosi recreationis causa, & gratia aduenies, vel ibi commorantes celebrant, unde reus confugiens ad dictam Capellam gaudeat Immunitate Ecclesie. Ex part. 10. tract. 15. & Misc. §. Resol. 38.

Sup. hoc cursum & recitatur supra in Ref. §. 1. & c.

15. Interrogatus de hoc casu affirmatiue respondit, quia si Seminaria gaudent hoc priuilegio; ergo & hoc Collegium. Probo consensuentiam, nisi si Seminarium est erectum auctoritate Episcopi, hoc est erectum auctoritate Papa. Si in Seminariis exercentur opera pietatis, similiter & in hoc, imò maiora: nam omnes in illo commorantes student ad

Tom. I X.

propagandam catholicam Religionem in vniuerso orbe. Adde, quod in dicto Collegio adest Ecclesia cum ianua in platea publica, in qua commorantes in diebus festis canunt Missam solemnem; & Vesperas. Quod autem seminaria gaudeant priuilegio Ecclesie tradit in terminis Guazzinus, vbi infra; num. 70. Sperellus; tom. 1. dec. 63. num. 9. Bonacina, tom. 2. d. 3. quest. 7. puncto 4. num. 20. Riccius in praxi; tom. 3. resol. 412. Nouarius in praxi Elect. fori. sect. 1. quest. 42. num. 13. Leone de censuris Recollect. 4. verb. extrahentes; fol. 319. col. 1. Paz Iordanus in var. Elucubrat. tom. 2. l. 11. tit. 3. num. 212. Trullench in Decal. tom. 1. l. 1. cap. 11. dub. 1. num. 7. Peregrinus de immunit. cap. 4. num. 67. Genuensis in praxi Archiep. cap. 17. num. 10. vbi testatur, quod fuit anno 1601. restitutus domus furti Seminarij Neapolitani, quidam homicida qui confugerat ad eam; & proprie ad furtum se contulerat ingrediens per ianuam magnam dictæ domus; quæ est à parte viæ publicæ, non à parte Seminarij; quia negari non poterat quin dicta domus esset Seminarij; & sic loci pij. Sic ille.

2. Nota hic obiter me olim docuisse reos confugientes ad Ecclesiam tangentes tantum eius parietes exteriores gaudere immunitate, & præter Doctores à me alibi adductos hanc sententiam me citato tenet Barbosa in votis, tom. 2. lib. 3. voto 127; num. 42. Trullench. in Decal. lib. 1. cap. 11. dub. 1. num. 4. Escobar Iesuita in Theol. Mor. tract. 6. exem. cap. 2. num. 34. Thomastus Decade 4. tract. 1. de Immunit. Eccles. num. 182. Ciardinus, tom. 2. cap. 97. num. 2. & 23. & me citato Pellizzarius in Man. Regul. tom. 2. tract. 8. cap. 5. sect. 1. num. 5. Leone de Cens. Recollect. 4. verb. extrahentes; fol. 318. col. 1. circa finem. Franciscus Zipæus de Iurisdict. Eccles. lib. 1. cap. 34. num. 3. Iordanus in var. Elucubrat. tom. 2. lib. 11. tit. 3. num. 188. & nouissimè me citato Paulus Guazzius in tract. de defensione antinarum, lib. 1. defens. 1. cap. 13. num. 71. vbi sic ait; Quætes an muri extrinseci dictarum domorum, hortorum, Seminariorum, &c. gaudeant immunitate? Vnde qui ad eos confugeret tangendo, & toto corpore adherendo, sit immunitus? & respondeo affirmatiue: domus enim tota fabrica, tam extrinsecus, quam intrinsecus dicitur; vnde adherere domo dicitur qui muris eiusdem, licet extrinsecus adheret; sicuti à simili dicitur de illo qui amplectitur muros extrinsecos Ecclesie. Ita ille. Et quidem id communitè asserunt Doctores, quod tectum Ecclesie Monasteriorum immunitate gaudet, quia vna, & eadem res censetur cum tota domo; ergo si tectum, etiam muros dicendum est gaudere dicta immunitate; domus enim nedum ex solo, sed ex superficie etiam constat, vt dicit text. in leum qui in princ. & ibi glossa, ff. de usurpat. Nota hic obiter, notissimè Eminentissimum Cardinalem de Lugo, in responsionibus mor. lib. 3. d. 16. per totum, docere ad effectum gaudendi immunitate sub nomine Grangie intelligi Villam etiam illam cum Capella in qua Religiosi recreationis gratia aduenies, vel ibi commorantes celebrant. Vnde reus confugiens ad dictam Capellam gaudeat immunitate. Et sic testatur accidisse in praxi; Vide etiam Quintanaduenam in Theol. Mor. tom. 1. in Repert. tract. 1. dub. 7.

Sup. hoc supra in Ref. 10. §. Ad argumentum. & in Ref. 11

Sup. hoc supra in Ref. 6. §. Sed de his breuiter, post medium.

Sup. hoc supra in Ref. 10. §. Quod autem & prope finem, Ref. 11. & in tom. 7. tract. 1. Ref. 340. recitatur in fine. Ad fulciendam hanc doctrinam lege supra ex Ref. 8. §. Et tandem, post mediū, & alias Ref. eius annot.

RESOL. XXIII.

De aliquibus Ioannis Sancy opinionibus circa Immunitatem Ecclesiarum. Ex part. 1. tract. 1. Resolut. 39.

§. 1. Nouissimè

Supr. qua-
tuor primis
casib. huius
textus, infra
in Ref. 24, 29,
77 & 206, &
in aliis earū
annotatio-
num.

§. 1. **N**ouissimè hic Authore edidit suas *Selectas disputationes*, vbi in *disp. 44. n. 52.* docuit, posse Iudicem sequi has opiniones probabiles, & extrahere reum ab Ecclesia, in his casibus. Primò, si sit blasphemus. Secundò, si occidat Clericum. Tertiò, si è manibus satellitum eripatur, & ad Ecclesiam confugiat. Quartò, si committat delictum in Ecclesia; nam in hoc casu putat non gaudere, etiam in aliis delictis, extra Ecclesiam perpetratis. Quintò, si exiret ab Ecclesia, committendi criminis causa; putat etiam non gaudere Ecclesie immunitate. Sed Confessarij cautè legant hæc omnia: nā loquitur in terminis iuris communis, & in Hispania, vbi, vt *suprà* notauimus. Bulla Gregoriana non est vsu recepta; & idèd, quidquid sit de probabilitate dictorum casuum, stante *suprà* dicta Bulla, reus, vt *suprà*, immunitate Ecclesiarum gaudebit.

Sup. in Ref.
quæ hic est
infra 60. §.
Sed ego, & in
alia Ref. eius
not.

RESOL. XXIV.

An qui commisit gravia delicta extra homicidium, & mutilationem in Ecclesiis, vel cæmeteriis gaudeat hac Immunitate? Ex part. 1. tract. 1. Ref. 2.

Sup. hoc in
Ref. præteri-
ta, & in Ref.
seq. §. Vnde,
prope finem,
& in Ref. 1.
post seq. &
signanter in-
fra in Ref. 18.
per totam, &
in fine Ref.
32. Sed lege
cam per to-
tam.

§. 1. **N**egatiuè respondet Gambacurta *lib. 5. cap. 18.* & Villadiego *in Polit. cap. 3. num. 206.* Tannerus *in 2. 2. disp. 5. q. 8. dub. 1. num. 16.* & ante Bullam Gregorij, quod non miror, hoc etiam docuerat Suarez *de Relig. tom. 1. tract. 2. lib. 3. cap. 11. num. 6.* Raphaël de la Torre *in 2. 2. tom. 29. 99. art. 3. disp. 7.* Barbosa *in Collect. tom. 1. lib. 3. tit. 49. cap. 10. num. 4.* Ioan. de Heuia *in Curia Philip. p. 3. §. 12. num. 20.* Graff *tom. 1. lib. 3. conf. unico, num. 10.* & 18. de *immunit. Eccles. & Portel. in dubis regul. verb. Eccles. immunitas, num. 15.*

2. Sed contrariam sententiam, post dictam Bullam, amplectendam esse censeo: & ita, committentes in Ecclesiis stupra, sodomias, monetam falsam, & similia, gaudent immunitate Ecclesie, licet tales delinquentes sint à Iudice ecclesiastico puniendi ratione loci & delicti; seu cõsulto prius Romano Põfifice, poterit etiã tradi Curie seculari, si delictū esset atrocissimum. Ita docet P. Peregrinus *in tract. de immunit. Eccles. cap. 6. num. 23.* Riccius *part. 5. collect. 1792. vbi asserit, per nostrā Bullam correctum esse cap. fin. de immunit. Eccles. Bonacina de legibus, disp. 3. q. 7. §. 4. num. 12.* Farinac. *de immunit. Eccles. cap. 16. num. 208.* & 209. P. Megala *in 3. part. lib. 4. cap. 2. q. 1. num. 15.* & nouissimè ex Societate Iesv P. Scortia *in Bull. Pont. epit. 153. Theor. 385.* Vnde non est audiendus Reginald. *in prax. tom. 1. lib. 9. cap. 16. num. 38. in fine.* Et ratio est: quia, vt *suprà* diximus, priuatio immunitatis non est extendenda ad casus in Bulla non expressos, sed in dicta Bulla excipitur tantum homicidium, & membrorum mutilatio, ergo non est trahenda ad alia, licet enormia delicta. Hanc etiam sententiam docuit Iuriconsultus Gratianus *in discept. forens. tom. 2. c. 380. num. 28.* & alij communiter; quidquid in contrarium asserat Zipæus *in Iure nouo can. lib. 3. de immunit. Eccles. num. 10.*

Sup. in Ref.
quæ hic est
sup. Ref. 3.

RESOL. XXV.

An post Bullam Gregorij XIV. gaudeat quis Immunitate Ecclesiarum, si committat aliquod delictum enorme non exceptuatum in dicta Bulla?

*Et in textu huius Resolutionis adducuntur aliqui diuersi casus pro praxi *suprà* dicta quaestiois.* Ex part. 5. tr. 1. Ref. 2.

§. 1. **N**egatiuam sententiam docet Cutellius *in leg. Marini, cap. 17. num. 5.* vbi sic ait: Citra casus in Gregoriana contentos, semper in re graui, quæve eximiam habere facinoris atrocitatem, existimem rescribendum esse Summo Pontifici, ne protectione Ecclesie releuentur, ac interim custodiendos supplices, nisi fortè atrociora essent expressis ac iure communi excepta, tunc enim cum Gambacurta, & aliis quamplurimis negandam fore supplicibus immunitatem putarem, nam quæ Diana speciali tractatu aduersus hæc committitur, grauioribus Interpretibus increpatis, decreta illa vt pœnaliter amplianda non esse, cum maxime per illa ius commune corrigatur, ex iuris ignorantia procedit. Sic ille. Sed in his verbis Cutellius non solum mihi, sed etiam sacre Eminentiſsimorum Cardinaliū Congregationi notam ignorantie inuiti: nam Petrus Gambacurta, vir aliqui doctus, quia docuit hanc opinionem, quam contra me docet Cutellius, fuit à sacra Congregatione inter authores prohibitos annumeratus, vt patet ex Decreto tenoris seq. Decretum sacre Congregationis Illustr. S. R. E. Cardin. à SS. D. N. Gregorio Papa X V. sanctæque Sede Apostolica, libris omnes infra scriptos sacra Congregatio S. R. E. Cardin. ad Indicem deputatorum, vt damnatos, ac prohibitos omnibus, & singulis publicari censuit, sicuti præsentis Decreto eos penitus damnat, ac prohibet vbicumque, & quouis idioma te impressos, aut imprimendos, mandans sub singulis, & quibuscumque ordinariis pœnis in Indice librorum prohibitorum contentis, ne eos aliquo modo in posterum vel imprimere, vel legere, vel apud se etiam retinere audeant; sed vt statim si quos illorum habuerint, Inquisitoribus, seu locorum Ordinariis à presenti Decreto notitia exhibeant: libri autem sunt, videlicet *Achmetis Onirocritica cum Notis Nicolai Regalij, &c. Petri Gambacurta Commentar. de immunitate in constitutionem Greg. XIV. libri octo, &c.* In quorum fidem manu & sigillo Illustr. & Reuer. Cardin. Barberini præsentis Decretū, signatū, & munitum fuit. Romæ sub die 17. Julij 1634. *M. Card. Barberin. locus sigilli. †. Fr. Franciscus Magdalenus Ord. Præd. Secret. Romæ ex Typographia Rom. Cam. A. post. M. DC. XXXIII.* Videat modò Cutellius stante hoc Decreto, si cõtra me opinionem Gambacurta tūtò defendere possit. Dicendum est igitur Bullam Gregor. XIV. de immunitate Ecclesiarum corrigere ius commune: vnde omnia alia delicta, licet enormia in dicta Bulla non exceptuata gaudebunt dicta immunitate, neque ego docui hanc sententiam ex ratione, quam adducit Cutellius, sed ex verbis luce meridiana clarioribus appõsitis à Summo Põfifice Gregorio in dicta Bulla, & ex alia Bulla Clem. VIII. die 6. Februar. 1597. directæ ad Archiepiscopum Panormitanum Didaem de Haëdo, & ex aliis rationibus à me adductis *in 1. part. tract. 1. * resol. 1.* ad quas ne verbo quidem respondit Cutellius, & idèd nostram sententiam præter 18. Doctores quos in dicta resolutione citavi, tenet etiam Elifæus Danza *in magna Doctorum, tom. 1. tit. de immunit. Eccles. c. 7. num. 15.* Marcellus Vulpe *in praxi fori Eccles. cap. 3. num. 3.* & Ioannes Anton. Nonarius *in summ. Bullar. tit. de immunit. Eccles. num. 3.*

Sup. hæc in
Ref. seq. &
lege Refol.
præteritam,
& alias eius
primæ not.

Sup. hoc in
Refol. not.
seq.

* Quæ hic
est sup. Re. 3.
& signantet
§. ult. & infra
in Refolut.
58. §. Sed tu,
&c.

RESOL. XXVI.

Alibi in Ref. que hic est infra 19. & in Ref. 27. Quæro quinto.

Que hic est infra in alio iuris anno.

Sup. hoc supra in Ref. 44. & in alio eius annotationum, & infra in Ref. 28. per totum.

Sup. hoc infra in Ref. 44. & in alio eius annotationum.

& ita hanc sententiam præter Doctores quos alibi contra Reginaldum citavi, non solum in terminis Bullæ Gregorianæ, sed etiam in terminis iuris communis, docet Sanchez in *opusc. tom. 2. lib. 6. cap. 1. dub. 10. num. 2.* Quia, ait ille, in *cap. inter alia*, de immunitate Ecclesiarum quantumcumque graua delicta perpetraverit, non est reus ab Ecclesia arcendus, nisi in casibus duobus, ibi exceptis. Et sic Panormit. *ibi num. 17.* dicit decisionem illius capitis non esse extendendam ad alios casus. Idem Antonius Gomez *tom. 3. var. cap. 10. num. 2.* & Bossius *tit. de captivitate. n. 32.* dicitur conclusum esse in Senatu, quod nec etiam pro crimine læsæ Maiestatis potest extrahi; & sic quantumvis crimen graue sit ultra ibi excepta, non est extrahendus: & Montalvus *part. 1. tit. 21. lib. 4.* dicit, in nullis aliis casibus ultra ibi exceptos debere extrahi, quia immunitas, & favor Ecclesiæ debet ample intelligi; & Marianus Zozimus *tr. de citationibus, art. 17. num. 39.* dicit quod secundum Doctores, illi tres casus excepti non extenduntur ad similes, & Faber *§. fin. Inffit. de his qui sunt sui, vel alieni iuris, n. 2.* dicit quod iure Canonico omnes gaudent immunitate Ecclesiæ, exceptis casibus dicto capite inter alia positus. Huc vsque Sanchez, quem ego citavi in *part. 4. tra. 1. resol. 45.* cum Castro Palao, & aliis, quibus nunc addo Eliseum Danza in *pugna Doctorum tom. 2. tit. de immunit. Eccles. c. 4. n. 10. & seq.* qui hanc sententiam non solum in laico, sed etiam extendit in Clerico sodomita, & sequitur Ioannes Maria Nauarrius in *sum. Bullar. tit. de immunit. Eccl. u. 4.* etiam si crimen sodomia commissum esset in Ecclesia, quia in dicta Bulla Gregoriana excipiuntur tantum crimen homicidij, & mutilationis, si committantur in Ecclesia: ergo, &c. Credit tamen Farinac. *de immunit. c. 6. n. 98.* quod si huiusmodi Clericus deliquisset iuxta terminos constitutionis Pij V. quod indubitanter Papa, si fuisset requisitus, illam concederet, sicut potest & solet aliquando concedere in delictis grauioribus, licet non exceptatis in Bulla Gregorij XI V. vt per eundem Farinacium *vbi supra n. 346. & seq. par. 1.*

3. Notandum etiam est hic Cutellium ad *legem Federici, cap. 72. not. 81. num. 1.* contra me docere, infideles non gaudere immunitate Ecclesiarum, asseritque meam sententiam nullo fundamento posse tueri. Sed tu ne deseras videre me ipsum, non solum in loco à Cutellio citato, sed etiam in *part. 4. tra. 5. resol. 50.* vbi solida inuenies fundamenta pro hac stabilienda sententia, quam nouissimè cum 12. Doctoribus tenet etiam Barbosa *de iure Eccles. lib. 2. cap. 3. num. 44.* vbi testatur ita declarasse mense Februario anno 1631. sacram Congregationem Immunitatis, quam tanquam oraculum in his materiis iurisdictonalibus, SS. D. N. Urbanus Papa V III. toti Christianitati constituit. Ab hoc puro fonte, mi Cutelli, haurienda est aqua, & tu tamen sententias, quas ego ex factis Cardinalium Congregationibus doceo, nunc vocas reprobas, modò ais procedere ex iuris ignoracione, nunc asseris nullo fundamento posse tueri. Terribilis quidem opinionum qualifactor esses, si in nostro sacro Tribunali ob in illud bene merita, vt moris est, ad id munus admitteteris.

4. Notandum est tamen hic obiter Barbosa *loco citato* inter auctores, tenentes infideles non gaudere immunitate Ecclesiastica, me etiam annuere, sed, vt visum est, ego contrarium docui, voluit credo, doctus & amicissimus vir me inter auctores affirmantes ponere, sed posuit inter negantes, quod non semel accidit ex abstractione speculationis in componendo.

An Immunitas Ecclesiarum neganda sit aliquibus rebus, etiam si non commiserint delicta in iure excepta?

Et an Clerici gaudeant Immunitate Ecclesiarum vbi ibi?

Et an Sacerdos, v.g. indutus cotta, & stola extra Ecclesiam, procedente cruce ad efferendum defunctum, vel Sacramentum Extrema Vnctionis vel Eucharistiæ ad infernum, possit capi à satellitibus de licentia Episcopi? Ex part. 6. tract. 1. Ref. 25.

§. 1. **E**X pluribus resolutionibus supra positis clare apparet Sarpum affirmatiuam tenere sententiam, & idèd *fol. 55* sic tandem asserit. Multa retuli, quæ sigillatim solent frequenter accidere, vt ex iis generatim colligi possit sacrorum se locorum immunitate eos defendere non posse, qui quæuis alia graua, atque enormia delicta commiserint: etenim aut iudem, aut maioribus etiam de causis, quas supra recensuimus, quodcumque aliud graue delictum complectuntur. Et ex Farinacio, & Nauarro, testatur Romæ immunitatem Ecclesiarum vsu receptam non esse, nisi in leuioribus delictis, quod à Pontifice permittitur, ne iustitia optimatur, & publica quies & tranquillitas perturbetur. Et addit, quod nemo sanæ mentis credere poterit Summos Pontifices id iuris cæteris Principibus non concedere, quod publicæ conuenit tranquillitati, & ab ipsis in eorum ditione necessarium iudicatur. Quate tandem subdit Ecclesiarum immunitatem, cum statuta fuerit ob delicta, quæ nullo consilio, sed impetu quodam sunt, & ad refugium miserotum, non debere Ecclesias ipsas Latronum speluncas efficere, & eorum receptaculum, qui atrociora facinora perpetrauerint: idcòque satis iuperque esse, si iudices inferioris subfelli, qui leuiora delicta iudicant, eam obseruant; sed Maiores iudices in atrocioribus ea non tenent. Huc vsque Sarpus.

2. Sed contrariam sententiam tenendam esse puto, etiam in terminis iuris communis, vt nos supra in discussis quæstionibus probauimus: & ratio est clara; quia *cap. inter alia*, priùs dicit. Quantumcumque graua maleficia, perpetrauerint; & postea addit in particulari duas illas exceptiones, nisi publicus Latro fuerit vel nocturnus depopulator agrorum; &c. Ergo non licet contra Sarpum ad alia omnia crimina æquè graua illas extendere; aliàs non esset exceptio, sed destructio Regulæ. Cum ergo ius commune in aliquibus locis constituat vniuersalè Regulam, & quasdam exceptiones addat, sequitur confirmare Regulam quoad omnia crimina non excepta, ex illo Axiomate communi, quod Exceptio firmat Regulam in contrarium quoad casus non exceptos, satis patet ex *l. nam quod liquidè, §. final. ff. de Procurat. legit. & ex l. quæstum, §. denique, ff. de fund. instruct. & ex cap. domus 32. quæst. 7.* & notat Surdus in *consil. 430. num. 7. lib. 3.* Bartolus in *dict. l. quæstum, §. denique, ff. de fund. instruct. Romanus singul. 337. num. 8.* Gratus *respons. 155. n. 6. lib. 2.* Giurba *conf. 110. n. 18.* Gratianus *disceptat. forens. cap. 598. num. 17. & 18.* & determinauit sacra Rota coram Ludouisio *decis. 259. num. 4.* & alij. Vnde à regula generali posita *in d. cap. inter alia*, non est discedendum: nam à regula non est discedendum, vbi exceptio minimè posita est; vt patet ex *l. præuarcationis ibi*: quia neque lege aliqua de hac re actum est, neque Senatusconsulto, de præuarcat. & docuit Sacra Rota penes Farinacium *part. 4. decis. 688. n. 3.* Caputaquens. *part. 2. decis. 367. num. 2. & 3.* & idèd dicit Bartolus in *l. iis*

Sup. hoc in Ref. præfata & vide etiam Ref. primam post præfata, & alias eius primæ not.

frandem, §. bonorum, ff. de testam. militari, quem sequitur Monaldus consil. 96. num. 3. volum. 2. quod exceptio, quæ à lege non fit, neque ab homine fieri debet. Cum igitur ius commune constituat regulam generalem, quod delinquentes pro quibuscumque delictis debeant gaudere Ecclesiarum immunitate, & excipiat aliquos casus, in non exceptuatis standum est regulæ: quia qui habet regulam pro se, fundatam habet suam intentionem in casibus non exceptis, per gloss. notat. in cap. 1. de regul. iur. in 6. circa finem, & ex gloss. in l. omnis definitio, ff. de regul. iur. Et ita hanc nostram sententiam in terminis iuris communis tradit Gutierrez in part. quest. lib. 3. quest. 4. num. 12. & 13. Cartarius decis. criminal. 9. n. 14. & 15. Castrus Palaus tom. 2. tract. 11. disp. unic. punct. 10. num. 4. Farinacius de immunit. cap. 22. num. 353. & alij penes ipsos.

3. Nec valet dicere in fauorem Sarpi, Decianum lib. 2. cap. 28. n. 20. & alios docere, quod ex identitate rationis constitutio pœnalis potest extendi ad alios casus similes. Nam respondeo, quod hoc non procedit, ubi agitur de præiudicio causæ fauorabilis, prout est immunitas Ecclesiarum, & ita docet ex Alexandro, & Romano, Farinacius de immunit. cap. ult. n. 355. & post illum Castrus Palaus loco citato, & alij.

4. Sed hæc questio non habet difficultatem post constitutionem Gregorianam, ut patet primò ex illis verbis. Ita ad vnam tantum formam reducimus, & quia dicta dictio taxatiua, tantum, de sui natura impedit extensionem ad non expressa, ex l. properandum, §. 1. C. de indic. & ex l. si cum exceptio, §. quod si homo, ff. quod met. caus. Et quando adiecta est orationi affirmatiuæ, ut in dicta constitutione, affirmat illud quod ponit, & excludit ac negat omne illud, quod est extra modum & formam eius quod ponitur, ex l. Iulianus, & l. non tantum, ff. de petit. heredit. & ex l. qui aliena, §. liberos, ff. de negot. gest. ut obseruat Viuius decis. 380. nu. 11. lib. 2. Francus decis. 123. num. 4. Surdus decis. 192. num. 10. Seraphinus decis. 257. num. 2. & alij. Deinde aliquorum casuum exceptio in dicta constitutione efficitur per modum formæ, ut constat ex illis verbis. Ad vnam tantum formam reducimus: sed certum est, quod formæ nihil addi, vel minui potest, sed esse ad vnguem obseruandam, ex l. 1. §. opus nouum, ff. de nou. oper. nunciat. Baldus in l. quoties, C. de suis, & legitim. cum aliis Doctoribus communiter. Ergo, &c.

5. Secundò probatur: quia in dicta Bulla apponitur, sublata eis & eorum euilibet, & c. quæ quidem omnem prorsus extraneam interpretationem & extensionem resecat atque repellit, ut notat Decius consil. 16. num. 2. lib. 1. Aymon consil. 201. num. 43. Puteus decis. 50. num. 5. lib. 1. Farinacius consil. 76. num. 14. Peregrinus de immunitat. cap. 36. num. 44. Et idè ex supradictis rationibus, & multis aliis post constitutionem Gregorianam omnia crimina præter exceptuata in dicta Bulla, gaudere immunitate docent communiter Doctores, Maranta in controuers. iur. p. 2. respons. 36. num. 29. Giurba consil. 110. num. 15. & consil. 6. num. 17. Ambrosinus de immunitat. cap. 1. num. 5. & 6. Farinacius cap. 22. num. 355. Nouarius in summa Bullarum, tit. de immunitat. num. 55. Castrus Palaus tom. 2. tract. 11. disp. unic. punct. 10. num. 2. Cartarius decis. crimin. 46. num. 3. & seq. Sperellus in decisionib. fori Ecclesiast. decis. 22. num. 8. Peregrinus de immunitat. cap. 6. num. 3. & seq. Cæsar Loccatellus in Breuiar. de Tortura, inspect. §. num. 159. Antonius de Marinis in quest. resolut. cap. 170. num. 10. Ciarrinus in controuers. forensibus capit. 4. num. 23. Bonacina tom. 2. disp. 3. quest. 7. punct. 5. num. 1. & alij penes ipsos. Ex qua communi doctrina patet corrucere ea, quæ contra me

nominatim docet Marius Cutrellius in suo Cod. Legum Sicularum, ad leges Martini Regis, cap. 17. num. 5.

6. Restat igitur satis probatum contra Sarpum, reos pro quibuscumque delictis etiam enormibus, & atrocissimis gaudere Ecclesiarum immunitate, si non sint inter crimina à iure exceptuata, quæ quidem etiam non sūt vllò modo ad casus similes extendenda.

7. Nec obstat id, quod asserit Sarpus ex Farinacio, & Nauarro, Romæ solum in delictis leuioribus reos gaudere Ecclesiarum immunitate: nam hoc est falsum, spurcūque mendacium. Et idè adducam hic ipsum Farinacium se retractantem, & contra Nauarrum insurgentem in Appendice, de immunit. cap. 2. num. 17. vbi sic ait. Et in vrbe, quod Ecclesiastica immunitas non habeat locū aduersus iudices sæculares Papæ, testatur fuit Nauarrus in Manuali. cap. 25. num. 16. Quod & idem testatus fuit quest. 26. num. 24. quam testificationem typis mandauit, fidem Nauatri sequutus, & longè antequam Officialis in Vrbe extitisset: sed postquam locum tenentis Cardinalis Sanctissimi D. N. & successiue Procuratoris fiscalis generalis officii fundus fuit, hanc corruptelam in Alma vrbe non vigere se ipsa comperi: quia reos ad Ecclesiam propter grauiā delicta confugientes officiales nunquam extrahunt, nisi de licentia Summi Pontificis, & ita ego sapienter expectus sum, & practicaui. Nec mirum est si Nauarrus in hoc allucinatus est, quia huiusmodi licentiæ per Summum Pontificem ore tenus officialibus conceduntur. Ita Farinacius. Et idè cessat argumentum à simili, quod faciebat Sarpus, nempe quod sicut ratione boni regiminis Pontifex in vrbe non obseruat iura circa immunitatem Ecclesiarum; sic etiam id concedere Principibus Laicis dicendum erit.

8. Sed dato & non concesso, quod Pontifex in vrbe dictam immunitatē nō nisi pro leuioribus delictis obseruaret, non exinde inferri potest licere hoc etiam alios Principes efficere; nam speciali ratione id Papæ licitum esse propter Principis, qui legem tulit, præsentiam, & qui propterea secundum contingentiam, & diuersitatem casuum potest ore tenus prouidere, concedere & non concedere immunitatem: quæ quidem ratio fundatur in l. presentis, C. de his qui ad Eccles. confug. dum Imperator facta generali prohibitione, quod nullus de Ecclesia extrahi, aut expelli possit, declarat hanc prohibitionem vbique seruandam, præterquam in Ciuitate Constantinopolitana, in qua ipse Imperator regebat; sed lex ista nulla fuit ex defectu potestatis. Igitur dicendum est omnino contra Sarpum in Vrbe Romæ punctualiter obseruari constitutionem Gregorij X I V. circa immunitatem Ecclesiarum. Et tandem ad id, quod idem Sarpus hoc loco asserit, & alibi exaggerat, si enormia delicta gauderēt immunitate, Ecclesias ipsas Latronum speluncas efficiendas esse, & eorum receptaculum, qui atrociam facinorā perpetraverint. Respondet Gutierrez in pract. questionib. lib. 3. quest. 3. n. 9. & adducit auctoritatem D. Chrysostomi defendentis Eutropium seuerissimum Tyrannum & deprædatorem, ac Christianorum persecutorem, qui ob manifestas eius rapinas ab Honorio & Arcadio Imperatoribus ad supplicium vltimum damnatus confugerat ad Ecclesiam: & idè ne ab ipsa Ecclesia extraheretur, sic asserit. Et maxime propter hoc tuendus est Eutropius, quod scelestorum princeps fuit: in his enim oportet glorificari Deum, qui permittit in id necessitatis eum adueni, ut per ipsum & virtus, qua inest Ecclesie, noscetur. Ista enim vera sunt ornamenta altaris Ecclesie; ista sunt vera Christiana pietatis insignia. Et Paulò post Quid enim agendum est Christianis; auellendusne quisquam ab Ecclesia, ad quam paulò post, omnibus accedendum

Sup, hoc supra in Ref. 3 per totam, & signanter §. Sed prorsus, & infra ex doctrina Ref. 59. §. 2. alias 4. Veri nam,

dendum est, offerendaque Dominica oratio, qua hoc potissimum orabimus. Et dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimitimus debitoribus nostris. Non ergo parandam est, ut is qui in Ecclesiam speravit, frustra speraverit. Huc usque os aureum Chrysostomi. Qui quidem acriori stylo nunc in Sarpum insurgeret docentem ut visum est, Ecclesiam leuiores tantum delicta protegere debere. Et tamen etiam apud gentes, ut docet Tacitus lib. 3. *Annalium*, Capitalium criminum rei in Asylo tuti erant; & ad statum Beli rei quorumcumque criminum impunitatem inueniebant, ut obseruat D. Antonius lib. 11. *hystor. rit.* 120. §. 7. & alij.

Quæ hic est infra Resol. 14. & in Resol. 37.

9. Norandum est hinc obiter contra Abbatem & alios: Clericos gaudere immunitate Ecclesiarum, ut Laicos. Ita ego ipse in 3. *part. tract. 1. resol. 35.* & latius infra. Vnde ex his oritur pulchra quaestio. An Sacerdos, verbi gratia, indutus cotta & stola extra Ecclesiam præcedente Cruce ad efferendum defunctum, possit capi à Satellitibus de licentia Episcopi: & negatiuam sententiam docet Casar Locatellus in *Breuiario de Tortura*, inspect. §. num. 164. Et ita fuisse decisum coram Eminentiſſimo Vicario Verbis anno 1614. testatur in personam Parochi Sanctæ Dorothæa trans Tyberim. Et ratio est, quia eadem reuerentia, quæ debetur Ecclesie, quæ domus Dei est, debetur multo magis Sacerdoti, dum in habitu Sacerdotali diuina ministrando; & Ecclesiastica officia exequendo Christum Dominum repræsentat, illiusque vices gerit. Et hæc opinio Locatelli à fortiori procederet, si Sacerdos indutus cotta & stola deferret Sacramentum Extreme Vnctionis, vel Eucharistiã ad infirmum. Et idem his casibus, Sacerdos interrogatus ab Episcopo de aliquo delicto, ex quo captus fuerat, non teneretur respondere, sed posset obicere nullitatem capture.

RESOL. XXVII.

Enumerantur aliqua delicta, quæ contra opinionem Sarpis gaudere debent Ecclesiarum Immunitate? Notantur aliqui ex quatuordecim casibus qui in corpore huius Resolutionis explanantur, quia sapienter conuincere possunt in praxi. Ex part. 6. tract. 1. Resol. 26.

§. 1. PRæter crimina, quæ contra Sarpum supra satis firmauimus gaudere Ecclesiarum immunitate, non ingratum Lectoribus fore existimaui hic alia multa adducere. Et idem,

2. Quæro primò, an filius occidens patrem, gaudeat immunitate. Negatiuè responder Parisius lib. 1. *cons.* 96. & alij, quorum tamen resolutio secundum aliquos non procedit in quouis parricidio, sed in infidioso & incauto; alioquin si simul Pater & filius di-gladiantur, & vnus alterum in rixa occideret, non ex qualitate sola parricidij filius immunitatè amitteret, nullibi enim id iure cautum reperitur. Ita Barbosa de iur. *Eccles.* lib. 2. c. 3. n. 95. Sed si secundum Barbosa sola qualitas parricidij non priuat reum immunitate Ecclesiarum; neque ego puto illa priuari, si occiderit Patrem infidiosè, & incautè: nam, ut supra probatum est satis; homicidium infidiosum gaudet immunitate; secus autem, si inter Patrem & filium nulla intercesserit inimicitia: nam tunc esset homicidium proditorium, & non gauderet privilegio immunitatis.

Sup. in Res. quæ hic est infra 90.

3. Quæro secundò, An suspensus, vel interdictus ab ingressu Ecclesie gaudeat eius immunitate? Negat Felinus in cap. 2. de exceptionibus. num. 6. & adducit textum in cap. quia frustra, de usur. nam interdictus ingrediens Ecclesiam aduersus eius prohibiti-

nem delinquit, cuius aditus est illi interdictus: et ego frustra eius auxilium implorat. Secundò, suspensus & interdictus, si in his censuris moriantur, denegatur sepultura Ecclesiastica: ergo similiter dum viuunt, debet eisdem denegari aditus ad Ecclesiam. Sed contraria sententia est vera, quam tuetur Suarez de Religione, tom. 1. lib. 3. cap. 10. num. 4. Ambrosinus de immunit. cap. 8. num. 12. Farinacius cap. 2. num. 44. & alij. Quia censura interdicti non inducitur priuatione huius privilegij, nec priuat ab ingressu materialis Ecclesie, sed formalis: videlicet ab ingressu in ordine ad audienda diuina officia. Nec pro Felino facit textus, quem adducit, quia suspensus ab ingressu Ecclesie non delinquit contra Ecclesiam, quæ est notabilis decisio illius textus. Et ad secundum argumentum respondeo; in his quæ sunt iuris meri positiui, non attendi, nisi ad prohibitionem; ita ut si prohibeantur, non fiant, si non prohibeantur, conficiantur: atqui idem suspensi & interdicti non sepeliuntur in Ecclesia, quia hoc ipsis prohibetur, & cum non prohibeatur immunitate gaudere, rectè fit ut illa fruantur: ergo non possumus bene argumentari de vno casu ad alium.

4. Quæro tertio, An excommunicatus declaratus gaudeat immunitate. Negat Felinus *vbi supra*: quia sunt Ecclesie rebelles, & exclusi ab Ecclesia, & fidelium participatione: ergo erunt exclusi ab hoc privilegio: ita tenet Franciscus Motinus, quem citat Chartarius *de iur. crimin.* 95. n. 17. Sed ibi merito contrariam docet ipse sententiam. Primò; quia excommunicati nullo iure excluduntur ab hac immunitate, ergo eis competit. Secundò; quia non assignabitur maior ratio, quare Clerici excommunicati non perdant privilegium Canonis, vel fori, quam Laici excommunicati perdant hanc immunitatem. Tertio, quia Ecclesia interdista non perdit hoc privilegium, neque homo excommunicatus illud amittet. Quarto, quia excommunicatus nullo iure excluditur ab hac immunitate. Ergo, &c. Et ita tenent Couarruias lib. 2. *quæst. cap. 20. nu.* 11. Syluester *verb. immunitas* 3. num. 2. Nauarrus in *Manuali*, cap. 25. n. 19. Peregrinus de *immunit.* c. 12. n. 2. & alij penes Chartarium *vbi supra*, & penes me ipsum in *part. 1. tr. 1. resol. 34.* Ad argumentum verd in contrarium adductum fateor excommunicatum esse Ecclesie rebellem; sed Ecclesia maiorem ostendit pietatem, dum illum tuetur; Et in hac materia immunitatis non respicitur delictum sed loci sanctitas.

Sup. hoc in Res. not. seq. in §. Vlt. & ad lia. §. 1. & hic infra lo. sine §. Quæro de excommunicato. bungs Resol. sine.

5. Quæro quarto, An Sodomita gaudeat immunitate. Respondent negatiuè Doctores, quos ego citavi in 3. *part. tract. 1. resol. 2.* Sed ibi merito affirmatiuam sententiam tenui. Nec te terreat decisio 155. Francisci de Castillo *part. 2.* in qua habetur in Curia nostra Archiepiscopali Panormitana fuisse declaratum quemdam, qui Sodomiam perpetravit in dormitorio cuiusdam sui Monasterij, non gaudere eius immunitate: quia illa decisio fuit fundata in licitis arbitariis concessis à Pontifice illi Archiepiscopo: sed stando in terminis iuris dictam decisionem Castilli merito nouissimè reprobatur Carolus Maranta in *controu. iur. part. 2. respons.* 36. n. 22. & seq. vbi ex validissimis rationibus probat crimen pessimum, atque nefandum immunitate Ecclesie gaudere. Et ita ego olim consului quemdam, qui actum Sodomiticum in Ecclesia commiserat, non fuisse eius immunitate priuandum: solum enim ab illa excluduntur occidentes, vel mutilantes membra: Ergo, &c. Vnde resellendus venit Barbosa de iur. *Ecclesiast.* lib. 3. cap. 9. num. 127. Cotrea in *relect. de immunit.* part. 3. num. 4. & Phœbus *como 1. decis.* 39. num. 7. & alij multi penes ipsos:

Quæ hic est infra Resol. 77. & in §§. & ill. annot. præterita.

Quæ hic est supra Res. 253. Vnde, & infra in Res. 59.

6. Quæra

6. Quero quintò, An frangentes carceres, & ad Ecclesiam confugientes gaudeant eius immunitate. Negat Petrus de Gregorio in *synagmate iuris lib. 33. cap. 22. num. 21. verb. Effractores Carcerum*, sed immeritò: & idèd affirmatiuam sententiam tenet Correa in *relect. de immunitat. part. 2. num. 13.* & me citato Nouarius in *Bullar. summa. tit. de immunitat. cap. 10. numer. 11.* Tufchus *verb. Ecclesia, conclus. 10. num. 30.* & alij. Sed difficultas est, si fide data custodi carceris redeundi, reus confugiat ad Ecclesiam. Et quidem si carceratio erat iusta, multi tenent reum non gaudere Ecclesie immunitate, Ita Decianus *lib. 6. cap. 28. num. 21.* Azorius *part. 2. lib. 9. cap. 9. verb. quid dicendum.* Et alij, quos affert Farinacius *de immunit. cap. 15. num. 199.* Sed ipse *ibi, num. 200.* contrarium docet: quod etiam nouissimè docet Suarez *de religione, tom. 1. lib. 3. c. 11. num. 20.* Fagundez *part. 2. lib. 4. cap. 4. num. 58.* Et ratio est, quia fides data non tollit priuilegium immunitatis: & ex altera parte reus non commiserat crimen exceptiuatum: ergo, &c. Neque approbo in tali casu doctrinam, quam docet Fagundez, & Suarez *locis citatis*: nempe posse in tali casu Episcopum dare facultatem iudici Laico extrahendi reum ab Ecclesia habita prius cautione de impunitate corporalis pœnæ; quia hæc traditio destrueret priuilegium concessum reo confugienti ad Ecclesiam. Ita Castrus Palaus *tom. 2. tract. 11. disp. vnic. punct. 7. num. 13.*

Sup. contento in hoc §. infra in Ref. 65. & in Ref. 68. §. Vlt. ad medium, & in Ref. 97. §. 1.

Sup. hac fide data in Ref. 1. not. practerita.

Pro Sacrilego lege Resolutiones annot. seq. & infra ex Ref. 77. §. 2. prope finem.

7. Quarto sextò, An sacrilegus & periurus gaudeat immunitate. Mihi placet affirmatiua sententia, quam tuetur Peregrinus *de immunitat. cap. 12. num. 15.* Bonacina *tom. 2. disp. 3. quæst. 7. punct. 5. num. 11.* & alij: licet de sacrilego neget Boëtius *decis. 109 num. 3.* Godofredus à Bano *in praxi crimin. lib. 2. §. Sacrilegium, num. 23.* Gutierrez *in quæst. pract. lib. 393. num. 33.* & de periuro Igneus *in l. 1. num. 20. ff. ad Syllan.* quia ait ille, periurus æquiparatur homicidæ voluntario *in cap. fin. 12. quæst. 1.* Sed in iure ego non video exclusum ab immunitate homicidium voluntarium: sed proditorium: Ergo, &c. Et in illo textu æquiparatur periurium homicidio, quoad numerum annum, quibus pœnitentiam agere debet periurus; sed non quoad immunitatem. Rigidè igitur Igneus pro sua sententia Canonem illum adduxit. Vide etiam Chartarium *decis. crimin. 7. num. 60.* ubi probat hodie omnes sacrilegos gaudere immunitate præter occidentes & mutilantes in Ecclesiis, & ex his etiam ego infero contra plures notoriè percutientes, imò & occidentes Clericos vel Religiosos, licet committant sacrilegium, non esse tamen ab immunitate Ecclesiarum excludendos. Ita Suarez *de censur. tom. 1. lib. 2. cap. 6.* & alij: quos plena manu citat Sperellus *decis. 22. num. 10.* & ante illum ego ipse *in part. 1. tract. 1. resol. 39. & in part. 4. tract. 1. resol. 68.*

Ref. citata in hoc textu hic est supra Ref. 13. Secunda vero hic est infra Ref. 78. Sed lege etiam alias Ref. eius annot.

Sup. hoc & sequentibus in hoc §. infra in Ref. 33. per totam, & in Ref. 45. §. Ad legem 1. & in Ref. 66. §. Nec Valet.

8. Quarto septimò, An adulter gaudeat immunitate. Videtur negatiuè respondendum: nam in Authentica *de mandatis Principum, §. Deinde competens est, verb. homicidia autem, & §. Sed neque.* excipitur adulterium, ut non gaudeat Ecclesie immunitate: quod etiam fateretur Ancharanus *in cap. inter alia de immunitat. Eccles.* Sed contraria sententia prorsus tenenda erit, quam tuentur Doctores communiter: quia non est crimen exceptiuatum in iure Canonico: & in materia immunitatis standum est iuri Canonico, & non Ciuili, quia immunitas ad honorem & reuerentiam rebus sacris exhibendum pertinet, ut patet *ex l. presentis, C. de his qui ad Eccles. confug. ibi, ut honor Ecclesiarum conseruetur.* Sed rerum sacrarum honor & cura ad superiores Ecclesiasticos pertinet, & non ad sæculares: Ergo, &c. Maior iam

liquet: Minor verò probatur ex textu *num. cap. decernimus, de iudiciis, & ex Gloss. vltim.* quod totum probat assumptum in *p. sicut antiquius 17. quæst. 4.* & ita docent Doctores, quos plena manu congerit Chartarius *decis. criminal. 46. numer. 84.* Guazzinus *tom. 1. defens. 1. cap. 19. num. 9.* Sperellus *decis. 59. numer. 32.* Ludouicus Correa *in relect. immunit. part. 4. num. 1.* afferentes in materia immunitatis Ecclesiarum attendendas esse leges Canonicas, & non Ciuiles: sed lex Ciuiliis & non Canonica excludit adulterium ab immunitate Ecclesie: Ergo, &c.

9. Quarto octauò, An blasphemia non hæreticalis priuilegio Ecclesiarum immunitatis potitur. Negatiuè respondent aliqui; quia non par est, ut qui deliquit in caput Ecclesie Christum Iesum ab Ecclesia defendatur. Et ita docet Oldrad. *consil. 154. Boëtius decis. 110.* Bardus *ad Clarum, quæst. 30. num. 15.* Decianus *lib. 6. cap. 26. num. 6.* Villalobos *in summa, tom. 2. tract. 39. diff. 7. num. 20.* & Martha *de iurisd. part. 2. cap. 51. num. 30.* Ludouicus Correa *in relect. de immunit. part. 3. num. 35.* Verum non est discendum ab affirmatiua sententia, quam tuetur Nauarrus *cap. 15. num. 20.* Nouarius *in summa Bullar. tit. de immunit. num. 4.* Farinacius *de immunit. cap. 13. num. 174.* Bonacina *tom. 2. disp. 3. quæst. 7. punct. 5. num. 13.* Ambrosinus *de immunit. cap. 8. num. 21.* Peregrinus *cap. 12. num. 12.* & alij. Et ratio est, quia iura non excludunt blasphemos ab immunitate, ergo standum est regula generali, quod gaudeant. Nec valet argumentum pro contraria sententia adductum: nam respondeo non conuincere; alioquin dicendum esset immunitatem Ecclesie nunquam prodesse, cum omnia peccata sint contra Deum.

10. Quarto nonò, An Simoniacus pro delicto Simonie confugiens ad Ecclesiam sit iuius. Negat Decianus *lib. 6. cap. 26. num. 5.* quia Simoniaci æquiparantur hæreticis, ut patet *in cap. P. truu, & cap. cum omnis 1. quæst. 1.* Sed affirmatiuè respondendum est; quia Simoniaci propriè & formaliter non sunt hæretici, sed sacrilegi: nisi forte credant licitum esse spiritualia emere & vendere, nec excipiuntur à regula generali; ergo non debent priuari hac immunitate. Et ita tenet Farinacius *de immunitat. cap. 13. n. 177.* Peregrinus *cap. 12. n. 17.* Barbosa *de iur. Eccles. lib. 2. cap. 3. n. 126.*

11. Quarto decimò, An Apostata à Religione gaudeat eius immunitate. Negatiuè respondet Peregrinus *de immunitat. cap. 12. n. 16.* quia, ut ipse probat *eod. cap. num. 2.* Clerici & personæ Ecclesiasticæ non gaudent Ecclesiarum immunitate; quod etiam tuetur Castrus Palaus *tom. 2. tract. 11. disp. vnic. punct. 7. num. 17.* Sed hoc principium est falsum; & ita Sacra Congregatio Episcoporum in vna Tropiensi die 29. Ianuarij 1617. declarauit, quod Clerici gaudere debent immunitate, qui post delicta patrata ad Ecclesias confugiunt extra casus in Bulla Gregorij XI V. comprehensos; cum in hoc opinio Abbatis sit approbata. Ita Sacra Congregatio, & die 17. Augusti 1618. decreuit non posse Clericos ab Ecclesia extrahi, præterquam in casibus degradatione dignis; si secus fiat: restituantur. Et ita ex pluribus aliis tenet hanc sententiam Barbosa *ubi infra.* Vnde ad quæsitum respondeo contra Peregrinum, quod Apostata à Religione non gaudebit immunitate in Ecclesiis eiusdem Religionis, à qua apostatauit, secus verò in aliis. Itame citato Barbosa *de iur. Eccles. lib. 2. cap. 3. n. 45.* & etiam me citato Trullench, *in Decal. tom. 1. lib. 1. cap. 11. dub. 2. & 3.* Rebuffus *tom. 3. de immunitat. Eccles. art. 1. gloss. 1. num. 24.* Decianus *tom. 2. lib. 6. cap. 26. num. 13.* & 14. Farinacius *de immunitat. cap. 13. num. 169.* & Italia *lib. 1. cap. 3. §. 1. num. 17.* Et pro

Sup. hoc infra in Ref. 29. & supra cursum in Ref. 23.

Sup. hoc infra in Ref. 39. & 97. §. Vlt. & lege etiam Resolutiones not. seq.

pro hac opinione faciunt ea, quæ ego scripsi in part. 1. tract. 1. * resol. 24. & 25.

* Quæ hic sunt infra Ref. 34. & 36.

* Quæ hic est infra Ref. 91. & in alio s. eius secundæ anno.

11. Quæro vndecimò, An falsus testis, qui causa fuit, vt aliquis ad mortem damnatus fuerit, gaudeat immunitate. Pro negatiua sententia in part. 1. tract. 1. * resol. 19. adduxi Italiam; sed in tali casu consulendù esse Summum Pontificem adnotavi docuisse Farinacium; nunc verò absolute assero supradictum reum gaudere Ecclesiarum immunitate; quia talis nõ potest dici homicida proditorius, quia moraliter tantum dicitur occidisse, & non physicè: at ab immunitate excluditur qui propriè, & non qui impropiè occidit, & ad priuationem immunitatis non sufficit æquiparatio, sed identitas: Ergo, &c. Et ita hanc sententiam tenet Castrus Palans tom. 2. tract. 1. 1. dist. 2. vnic. punct. 10. n. 8. & cum Bonacina ego supra etiam docui. Vnde non est audiendus nouissimè Zambellus in reper. Mor. ver. Ecclesia quoad eius immunitatem, n. 10. contrarium docens.

12. Quæro duodecimò, An qui occidit, vel vulnerat aliquem actus, & re ipsa confitentem Sacerdoti gaudeat Ecclesiarum immunitate. Negatiuè respondet Barbosa de iur. Eccles. lib. 1. cap. 3. num. 98. & post illum Trullench in Decalog. tom. 1. lib. 1. cap. 11. dub. 3. num. 21. nam qui in Sacramenti Confessionis vilipendium tantum admittit facinus, Ecclesiam & Deum Sacramentorum Auctorem contemnunt & lædunt, & veluti impudici hæretici existimantur qui digni non sunt, vt ab Ecclesia recipiantur, ex cap. final. de immunitat. Eccles. Quòd si infidiosa & proditoria homicidia, & qui in Ecclesia occidunt, vel extra Ecclesiam spe ad eam confugiendi, & immunitate priuantur: maiori hercle ratione, qui in dedecus tanti Sacramenti interimunt, & de sumentibus reliqua Sacramenta id ipsum censeo. Huc vsque Barbosa.

13. Sed si supradicti talia homicidia perpetrarent, quia malè sentiunt de Sacramentis: hi non gauderent immunitate, quia sunt hæretici; non autem vt homicidæ. Si autem non animo hæretico aliquem occideret qui confessionem faceret, hic non gauderet immunitate; quia occideret in Ecclesia; secus si vulneraret, vel si etiam vulneraret aliquem, qui Sacramentũ Ordinis vel chrisma reciperet, quia vulnerantes in Ecclesia gaudent eius immunitate; vel etiam occideret, vel vulneraret infimum oleo sancto se vngentem; nam in his casibus contra Barbosa alioquin virum doctum & amicissimum, puto supradictos reos gaudere Ecclesiarum immunitate, vel saltem in tali casu consulendum esse Summum Pontificem; quia hæc crimina, licet sint gravissima, non tamen inueniuntur inter delicta exceptuata; ergo debent immunitate gaudere; nam clarum est reos gaudere immunitate, nisi in casibus exceptis; vt patet ex cap. inter alia, & cap. penult. & final. de immunit. Eccles. & ex cap. constituimus, & cap. sicut antiquitus 17. q. 4. & ex cap. raptoribus 36. quæst. 1. & ex Bulla Gregoriana, vt nos satis probauimus; & docet nouissimè Chararius de iur. Eccles. lib. 2. cap. 3. n. 101. quia ex Concilio Tridentino sess. 25. ca. 19. duellantes sunt excommunicati & priuantur sepultura. Sed hanc sententiam satis alibi refutauit in part. 1. resol. 46. & supra satis superque à nobis refutatam est.

14. Quæro decimotertio. An qui occidit aliquem in duello gaudeat immunitate. Negatiuè respondet Barbosa de iur. Eccles. lib. 2. cap. 3. n. 101. quia ex Concilio Tridentino sess. 25. ca. 19. duellantes sunt excommunicati & priuantur sepultura. Sed hanc sententiam satis alibi refutauit in part. 1. resol. 46. & supra satis superque à nobis refutatam est.

Quæ hic est infra Ref. 92.

15. Quæro decimotertio. An qui occidit aliquem in duello gaudeat immunitate. Negatiuè respondet Barbosa de iur. Eccles. lib. 2. cap. 3. n. 101. quia ex Concilio Tridentino sess. 25. ca. 19. duellantes sunt excommunicati & priuantur sepultura. Sed hanc sententiam satis alibi refutauit in part. 1. resol. 46. & supra satis superque à nobis refutatam est.

sequeretur excommunicatos non gaudere Ecclesiarum immunitate; quia priuati sunt Ecclesiastica sepultura: sed hoc non est verum; vt supra probatum est; & latè probat Ambrosinus de immunit. cap. 8. n. 12. & alij penes ipsum. Ergo &c.

Sup. in hac ipsamet Ref. 8. Quæro tertio. & in aliis eius annot.

16. Quæro decimoquarto. An reus, qui priuatus est ob aliquod delictũ Ecclesiæ immunitate, possit ab illa extrahi propter aliam delictam, quæ gaudent immunitate. Et affirmatiuè responderet Ambrosinus de immunitat. cap. 5. num. 10. & Peregrinus cap. 6. n. 20. vbi sic ait, Ille qui semel deliquit in Ecclesia occidendo, vel mutilando membrum, si ante vel post aliud commiserit delictum extra Ecclesiam, non est tutus in Ecclesia: sed in ea potest capietiam pro delictis commissis extra Ecclesiam. Et ratio est, quia ob iniuriam semel illatam dignus est generali priuatione illius immunitatis. Ita ille.

17. At ego contrariam teneo cum Castra Palao tom. 2. tract. 1. dist. vnic. punct. 10. num. 12. Bonacina tom. 2. dist. 3. quæst. 7. punct. 6. num. 13. & alij. Quia concedo Peregrino tales reos dignos esse, vt immunitate priuentur, sed non apparet ex iure antiquo vel ex nouo Gregorianæ constitutionis esse de facto talem pœnam in illos statutam: ergo dicendum est pro illis stare Regulam generalem, vt debeant immunitate gaudere: quia iura antiqua, & maximè constitutio Gregoriana omnino veruit extrahi ab Ecclesia delinquentes, nisi pro delictis exceptuatis; sublata facultate aliter interpretandi: vnde miror quidam Ambrosinum, & Peregrinum aliter sensisse.

R E S O L. XXVIII.

Quenam personarum conditio, & quodnam delicti genus loco sacro protegi, aut non protegi possunt? Ex part. 6. tract. 1. Ref. 7.

§. 1. Generaliter sad hoc quæsitum sic primò in cap. 5. responderet Sarpus fol. 43. Est omnium certissima sententia, qui in loco sacro deliquerit, licet leue delictum, nec atrox facinus fuerit, cum tamen sacro eodem loco non defendi: imò verè & ibidem, & quocumque alio sacro loco sicut à Licetoribus, & in carcerem trudi posse; cum æquam nullo modo sit, vt Ecclesia eos tueatur, qui in ea peccantes iniurias eidem intulerunt, nec Ecclesiæ cæteræ defendant eiusmodi reum, cum omnes vnus idemque sint ob earum in Christum Iesum conjunctionem. Quod ita clarum atque certum est, vt superuacaneum omninò fuerit pluribus confirmate. Ita ille.

2. Sed contrariam sententiam tenendam esse puto: dico igitur omnia crimina in Ecclesia commissa gaudere eius immunitate: nisi fuerit homicidium, aut membri mutilatio, cum de istis delictis, iura tantum loquantur, vt legitibus patebit in cap. inter cætera, de immunit. Eccles.

3. Neque obstat rationem decidendi dicti textus æquè in aliis delictis & casibus procedere; hoc enim solum probat iure in aliis idem constitui posse, non tamen probat de facto esse constitutum. Neque credendum est homicidium & vulnerationem exempli gratia tantum apposita esse in dicto capite: sed verè apposita esse vt materiam integrè prohibitam. Adde quòd alia crimina in Ecclesia commissa sacrilegium continent, vt regulariter omnia crimina ibi commissa hanc qualitatem habent, ergo poterit delinquens à iudice Ecclesiastico puniri; vel si aliter placet, poterit impetrare à Pontifice, vt non obstante immunitate delinquentes tradantur iudici seculari. Et ita hanc sententiam, maximè post Bullam Gregorij, XI V. tenent communiter Doctores, quos ego ipse citauit

Qua hic est citata & sequitur sum in part. 1. tract. 1. resol. 2. Et supra Ref. 75. & in aliis eius primae an-

stando in contraria sententia in terminis iuris communis, refellendus est etiam Sarpus, asserens esse intelligendum in quocunque delicto nam quoad delicta leuia, reus committens illa in Ecclesia eius immunitate gaudebit. Et idem Villalobos in summa tom. 2. tract. 39. difficult. 5. num. 6. sic ait. Ha se advertit que para que el que commetio el delitto en la Yglesia, ne gozode la inmunidad; es necessario que el delitto sea grave; que si es ligero, no si podra sacar della.] Ita ille, qui citat Panormitanum, & Suarez de Paz, quibus adde Fagandez part. 2. lib. 4. num. 58. Sanchez in opusc. tom. 2. lib. 6. cap. 1. dub. 8. num. 15. Perficium de offic. Sacerd. lib. 1. cap. 9. dub. 15. num. 108. Suarez de Relig. tom. 1. lib. 3. c. 11 n. 6. Couarroniam lib. 2. variar. cap. 20. num. 15. Farinacium de Carceribus quest. 28. n. 63. Raphaellem de la Torre to. 2. in 2. 2. Divi Thoma. q. 99. art. 3. disput. 7. gradu 8. Chartarium de c. crim. 74. n. 6. Peregrinum de immunit. cap. 6. num. 29. cum Paulo Castrensi lib. 2. consil. 459. vbi testatur hanc opinionem esse communem; vt reuera est: & tamen Sarpus, vbi supra, non veretur dicere contrariam sententiam certissimam esse.

Hic Doctores adde quos Author addit infra in Ref. 100. in §. 2. ad medium.

4. Vnde ex his sequitur vulnerantem in Ecclesia, si ex tali vulnere mors non sequatur, non esse priuatum immunitate; quia vulnerare non est mutilare vel occidere: sed per cap. final. de immunit. & maxime Bullam Gregorij XIV. foli mutilanti vel vulneranti priuatio immunitatis est imposita: Ergo, &c. Et ita praeter alios a me alibi citatos tener Chartarium de c. crim. 74. & Castrus Palaus tom. 2. tract. 11. disput. vnic. punct. 6. n. 10. Vnde sacra Congregatio Episcoporum die 16. Nouembris 1618. teste Barbosa de iur. Ecclesiast. lib. 1. c. 3. n. 13. declarauit inferentes sfrigia in faciem alicuius intra Ecclesiam, gaudere ipsius immunitate: non obstante quod sit atrox & graue crimen, vt obleruat Menochius de arbitr. iudic. cas. 263. n. 27. Pacianus cons. 92. n. 2. & alij, infligere sfrigium, seu vulnus alicui in faciem.

Alibi in Ref. qua hic est infra Ref. 75. in fine & etiam in fine Ref. 75.

5. Sed quid dicendum, si quis occidit aliquem in Ecclesia, vel coemeterio, in rixa orta per accidens, & maxime prouocatus, an gaudeat immunitate. Respondeo affirmatiue; & ita decisum fuit Romae hoc anno 1639. occasione cuiusdam homicidij facti in Ecclesia Sancti Iohannis Lateranensis. Et ita etiam docent Doctores, quos citauit in part. 1. tract. 1. resol. 11. & me citato Nouarius in sum. Bullar. tit. de immunit. n. 58. & Auctor casuum conscientiae Bononiae discussorum anno 1637. Mense Nouembri cas. 2. fol. 94. & Zambellus in Repert. Mor. vers. Ecclesia quoad eius immunitatem, num. 13. Quibus adde alios, quos citat & sequitur Sperellus de c. crim. 59. num. 36. vbi ait, hanc opinionem esse veram, etiam circumscripta constitutione Gregorij XIV. Igitur occidentes, vel mutilantes in Ecclesiis, vel coemeteriis, non appentate & ex proposito, sed de pura rixa, gaudebunt immunitate. Vnde refellendus prorsus venit Barbosa de iur. Pontif. lib. 2. cap. 3. n. 104. per ea, quae adducit Chartarius de c. crim. 74. n. 12.

Qua hic est infra Ref. 75. & in alia Ref. & eius primae an-

6. Oritur etiam ex his pulchra & practicable quaestio, An occidens, vel vulnerans aliquem in seais, atrio, seu porticu, vel tecto Ecclesiae, gaudeat eius immunitate. Et videtur negatiue respondendum, quia supradicta loco comprehenduntur sub nomine Ecclesiae vt supra visum est: & idem ad illa confugi- entes, non gaudent eius immunitate. Sed contrarium * alibi docui, & nunc iterum doceo: quia nomen Ecclesiae sumitur aliquando stricte, & quandoque large; & idem quando tractatur de pollutione Ecclesiae, sumitur stricte: vnde Campanile & Atrium, & similia loca non veniunt nomine Ecclesiae in dicto casu,

Sup. conten- tis in hoc vers. in Refo- lutionibus. not. seq. * Alibi infra in Ref. 72. & 71 §. Ex quibus supra in Ref. 68. Sed his, a lin. 4. pro seais Ecclesiae.

quia non sunt principaliter Deo dedicata, sed in quoda consequentiam. Et etiam si sanguis humanus effundatur in dictis locis, non polluitur Ecclesia. Sed vero quando tractatur de privilegio immunitatis, tunc supradicta loca veniant nomine Ecclesiae. Dicendum est igitur, quod seais, porticus, tectum, &c. Ecclesiae, in odiosis non includuntur sub eius nomine; sed in fauorabilibus.

7. Et idem dicendum est de Palatio Episcopi, domibus Canonorum & Clericorum, & Monasteriis Religiosorum. Vnde ego olim in facti contin- gentia consului occidentem super tecto dictorum lo- corum immunitate Ecclesiae gaudere. Et ita docet nouissimè Alexander Sperellus in suis doctis decisio- nibus fori Ecclesiastici de c. 60. & 63. Carolus Mar- ranta in controuers. in part. 2. respons. 36. per 101. An- tonius de Marinis variar. in resolutionum, cap. 170. num. 12. Barbosa de iur. Ecclesiast. lib. 2. cap. 3. num. 64. 65. & 66. cum aliis penes ipsos.

Sup. hoc in Ref. not. seq.

8. Et tandem hic obiter inquirendum est. An extrahens aliquem ab Ecclesia violenter, & illum extra Ecclesiam occidens vel mutilans gaudeat immu- nitate. Negatiue responderi Barbosa de iur. Ecclesiast. lib. 2. cap. 3. num. 114. Scortia in Bull. Pontif. Epit. 152. theor. 385. Peregrinus de immunit. cap. 6. num. 16. vbi citat Abbatem, Syluestrum & Remigium de Gonnij; quibus adde etiam Azorium part. 2. lib. 9. cap. 9. quaf. 14. & Farinacium de immu- nitate cap. 16. num. 239. Et ratio est, quia per talem extractionem violatur Ecclesia, & in ipsa datur cau- sa occisionis,

Sup. hoc in Ref. not. seq.

9. His tamen non obstantibus affirmatiuam sen- tentiam tenet Bonacina tom. 2. disput. 3. quaf. 7. punct. 6. §. 2. num. 4. Quam ego olim consului, & mordicus contra aliquos Iuriconsultos, & Theologos tenui; & nunc iterum teneo: pro qua in part. 4. tract. 4. resol. 107. adduxi Castrum Palaum tom. 2. tract. 11. disput. vnic. punct. 9. n. 18. Nec obstat ratio adducta pro sententia Bar- bosa, Peregrini, & aliorum, quia illa causa mortis data in Ecclesia non fuit causa necessaria, cum liberè postea occisio facta est: ergo reus non est immunitate priuandus. Adde quod in Bulla excipitur homicidium & mutilatio in Ecclesia. Ergo,

Qua hic est infra Ref. 76. prope finem, a vers. qui tamen.

10. Vnum etiam valde notandum mihi accidit olim acerrimè alterari cum viris doctis & praecipuè cum Ioanne Baptista de Blachis iustitia Praesidi in Regno Sicilia, viro integerrimo, quod non desinam hic adnotare, & fuit. An mandans aliquem occidere in Ecclesia, morte sequuta gaudeat immunitate: man- datarius fuit captus à Birruariis, & vocauit mandan- tem, qui in Ecclesiam affugerat: & idem tunc casus iste fuit agitatus. Et quod non debeat gaudere docet. Peregrinus de immunitate c. 6. n. 36. vbi citat Decianum & Remigium de Gonnij, quibus ego addo Suarem tom. 1. lib. 3. cap. 11. n. 7. Farinacium de immunit. c. 16. n. 230. Azorium part. 2. lib. 9. quaf. 14. & Italiam lib. 1. c. 6. §. 3. n. 48. quia sic mandans occidi in Ecclesia, verè committit crimen homicidij & sacrilegij. Ergo, &c.

Sup. hoc in- fra in Ref. 73.

11. Sed mihi contraria sententia magis placet: quia illi casus non gaudent immunitate, qui expressi sunt in iure, praesertim in constitutione Gregoriana. Sed expressi in iure, vt occidentes in Ecclesia non gaudent immunitate, non autem mandantes occidere; neque sub nomine occidentis mandans etiam comprehenditur, nisi late & extensa significa- tione, quod in penalibus faciendum negamus. Ergo proprie mandans occidere non dicitur occidere in Ec- clesia, sed mandare homicidium; & sequitur non esse immunitate priuandum, Et idem si censura fulminetur contra facientes aliquid, non ligat mandantes, nisi exprimat.

12. N. 2

12. Nec obstat dicere, quod qui per alium facit, per se ipsum facere videtur: nam respondeo censeretur per alium facere fictione iuris, non autem realiter, & pena priuationis immunitatis in iure imposta est propter realem occisionem & mutilationem, vt patet in illis verbis. Quive homicidia & mutilationem membrorum in ipsis Ecclesiis, earumve cœmeteriis committere non verentur. Quæ quidem verba ex determinatione Pontificis omnem extraneam interpretationem reiiciunt, cum ibi tollat facultatem aliter interpretandi, & extendendi casus in Bulla expressos ad non expressos. Ergo, &c. Et ita pro hac sententia tunc adduxi Bonacinam *tom. 2. disp. 3. quest. 7. punct. 6. §. 2. num. 10.* quem postea sequitur Castrus Palaus *tom. 2. tract. 11. disputat. vnic. punct. 4. num. 17. & seq.*

13. Sed quid dicendum, si existens in Ecclesia mandat occidere aliquem extra Ecclesiam. Et talem non gaudere immunitate docet ex Syluestro Suarez *de Relig. tom. 1. lib. 3. cap. 11. num. 7.* quia, ait ille, hic peccat grauius in Ecclesia; & de illo dici potest debere puniri in eo, in quo deliquit. Idem etiam tenet Barbosa *de iur. Eccles. lib. 2. cap. 3. n. 116.* Ioannes Gutierrez *in pract. questionib. lib. 3. quest. 2. per totam.* Azorius *part. 2. lib. 9. cap. 9. quest. 14.* & alij penes ipsos.

14. Verum ego puto existentem in Ecclesia, si mandat occidi alium extra Ecclesiam, non esse priuandum immunitate: & ita docet Castrus Palaus & Bonacina *vbi supra*, quibus adde Decianum *tom. 2. lib. 6. cap. 24. num. 17.* Farinacium *de immunitate. cap. 16. numer. 231.* Ambrosinum *cap. 5. num. 9.* Ioannem de Vilschis *tract. de immunit. Eccles. lib. 1. num. 6.* & Peregrinum *c. 6. num. 3.* Quia ille, mandans committi homicidium extra Ecclesiam, videtur habere reuerentiam Ecclesie; vt intra eam non committatur. Sed melius dico supradictum reum debere immunitate gaudere, quia in iure hic casus non est exceptuatus, & præsertim in Bulla Gregorij XIV. & licet mandatum occidendi fuerit datum in Ecclesia, homicidium non fuit factum in Ecclesia: & Bulla excludit ab immunitate homicidia facta in Ecclesia physice, & non moraliter. Ergo, &c. Vnde ex his refellendus venit Sarpus *fol. 44.* vbi docet non differre, an delictum totum in Ecclesia perpetratum sit, an quoddam extra Ecclesiam initium habuerit, & in ipsa finem vel etiam e contra.

RESOL. XXIX.

An blasphemantes Deum, & B. Virginem gaudeant Immunitate Ecclesiarum: Et quid de Hæretico, vel de quocumque alio de hæresi suspecto? Ex part. 4. tract. 1. Ref. 51.

§. 1. Negatiuè respondet Ludouicus Correa *in relect. de immunit. Eccles. part. 3. num. 35.* Bobadilla *in polit. tract. 1. lib. 2. cap. 14. nu. 53.* Boëtius *decis. 110.* Decianus *lib. 6. cap. 26. num. 5. & 6.* & nouissimè Marta *de iurisdic. part. 2. cap. 5. n. 30. & 31.*

2. Sed ego omnino affirmatiuam sententiam tenendam esse puto, non solum in terminis Constitut. Gregorij XIV. sed etiam de iure communi; & ita docet Ambrosinus *de immunit. Eccles. cap. 8. num. 11.* Peregrinus *cap. 12. num. 12.* Megalius *in 3. part. lib. 4. cap. 2. num. 6.* & Farinacius *in append. cap. 13. num. 175.* qui, & optime limitant hanc sententiam, si blasphemia sit hæreticalis, tunc enim talis blasphemus Ecclesie in immunitate non gaudebit, non quia blasphemus, sed quia hæreticus, quod de quocumque alio de hæresi

Tom. I X.

suspecto omnino affirmandum est, si ad Ecclesiam confugiat, nam ab ea à ministris sacri Officij indifferenter abstrahi potest. Ratio verò, quare blasphemus gaudeat immunitate, est, quia inter delicta exceptuata in Constitutione Gregorij, & in sacris Canonibus non adest delictum blasphemie: ergo, &c.

RESOL. XXX.

An violantes Ecclesias, frangentes fores vel comburentes eas, gaudeant Immunitate? Ex part. 1. tract. 1. Ref. 21.

§. 1. Non gaudere respondet Villadieg. *in Polit. Sup. hoc in Ref. seq. §. c. 3. n. 213.* Bobadilla *in polit. tom. 1. lib. 2. c. 14. num. 9.* qui citat Remigium: & idem docet Faber *in leg. 11. Coc. de his qui ad Ecclesiam confugiunt.*

2. Sed contrarium docet Peregrinus *de immunit. cap. 12. n. 15.* Et ratio est manifesta: nam Summus Pontifex in ista Bulla excipit aliquos casus cum dictione taxatiua tantum, quæ dicitio tollit extensionem ad non expressa: sed dicta Bulla excipit tantum violantes Ecclesiam per homicidium, aut mutilationem membrorum: ergo non est extendenda ad alios violatores per quodlibet delictum.

RESOL. XXXI.

An incendiarij priuandi sim. Ecclesiarum Immunitate? Et qui comburit fores Ecclesia ad eam depradandam, an gaudeat dicta Immunitate? Ex part. 6. tract. 1. Ref. 16.

§. 1. Affirmatiuè respondet Sarpus *c. 7. fol. 50. vbi sic ait:* Canon etiam eos excipit, qui nocturno tempore agros deuastant, licet ex eo mors aliquis non sequeretur; qua de re sicut nemo ambigit, ita incendiarios ex eadem causa Doctores adiungunt. It. ille.

2. Sed hæc opinio mihi non placet, quia in *cap. inter alia de immunit.* & in Bulla Gregoriana omnibus delinquentibus conceditur immunitas, nisi in casibus exceptis, vt obseruant Doctores, quos citat Ioannes Gutierrez *in pract. quest. lib. 3. quest. 1. num. 3. & quest. 4. num. 12.* Germonius *de sacr. immunit. lib. 3. cap. 16. num. 53.* Azuevedus *lib. 1. tit. 2. l. 3. num. 18.* & alij penes ipsos: sed incendiarij in dictis iuribus non excipiuntur: ergo dicendum est quod gaudeant immunitate.

3. Neque obstat hoc crimen simile esse depopulationi agrorum; quia eum non est idem, sed diuersum, exceptio firmat regulam in casibus non exceptis. Et ita hanc sententiam tenet Castrus Palaus *tom. 2. tract. 11. disp. vnic. punct. 10. num. 9.* Farinacius *de immunit. cap. 60. num. 105.* & Bonacina *to. 2. disp. 3. quest. 7. punct. 6. §. 1. num. 6.* neque aliter tenendum esse puto maximè post Bullam Gregorij: vnde valde miror, quomodo contrarium docuerit Peregrinus *de immunit. cap. 12. num. 6.* Guallinus *tom. 1. defens. 1. cap. 38. num. 44.* & Marius Italia *lib. 1. cap. 5. §. 3. num. 56. & 57.*

4. Nec obstat dicere in fauorem Sarpi, & aliorum, quod in *cap. pessimam 25. quest. 8.* dum, postquam incendiarij & depopulatores agrorum æque detestati fuerunt & interdicti, subsequuntur verba infra scripta. Hanc Regibus & Principibus faciendæ iustitiæ facultatem consultis Episcopis & Archiepiscopis non negamus: quæ quidem verba supponunt incendiarios, ad Ecclesiam confugisse: nam frustra dare tur Principibus

C

Sup. hoc in Ref.

Sup. hoc in Ref. 41. Quæro etiam in Ref.

Sup. hoc in Ref. 40. & 41.

Principibus secularibus facultas administranda iustitia, cum id de se possint.

5. Respondeo ex supradicto textu non colligi incendiarios ad Ecclesiam confugisse: & de consilio Episcoporum Pontifex facit ibi mentionem, non quia ad Ecclesiam confugerint, sed ut cordate Reges & Principes procederent in assignandis penis delinquentibus, cum secundum ius antiquum essent varia. Ita Gloss. ibi. Adde quod constitutio Gregoriana derogat iuri communi, & omnia reduxit ad unam formam cum particulis taxatiuis, & clausulis prohibentibus.

Sup. hoc in Resol. præterita.

6. Unde ex his ego olim consului comburentes fores Ecclesiarum ad eam prædandam, gaudere eius immunitate: & tunc adduxi Peregrinum de immunit. cap. 12. num. 15. quem postea inuenio sequi Nouarium in summ. Bullar. tit. de immunit. num. 9. quia solum violantes Ecclesiam per homicidium & mutilationem in ea commissam, excluduntur ab eius immunitate. Ergo omnes alij illa gaudebunt.

RESOL. XXXII.

An deflorantes Moniales, & raptores Virginum gaudeant Immunitate Ecclesiarum: Et quid etiam, si reus deflorasset Monialem in ipsa Ecclesia Monasterij. Ex part. 4. tract. 1. Resol. 43.

Sup. his in Resol. sequentem.

§. 1. Negatiuam sententiam docet Ludouicus Correa in relect. ad cap. inter alia, de immunit. Eccles. part. 3. num. 16. ubi sic ait: Ampliatur etiam resolutio hæc, ut procedat etiam in deflorante Monialem, ut non gaudeat in immunitate, si ad Ecclesiam confugiat. Ita ille, & ante illum Barbosa ad ordinem. Lustran. tom. 2. lib. 2. tit. 5. §. 2. num. 3.

2. Tamen ego contrariam sententiam teneo, stando etiam in iure communi: nam Correa ideo affirmatiuam sententiam tenet, quia putat raptores virginum non gaudere immunitate Ecclesiarum: unde hoc ampliatur ad deflorantes Monialem. Verum raptores virginum gaudere Ecclesiarum immunitate ex iure Canonico, firmant Hostiensis, Archidiaconus, Belamera, Abbas & omnes Canonista, & casuista, quos adducit & sequitur Peregrin. de immunit. Eccles. cap. 12. num. 14. Fagundez part. 2. lib. 4. cap. 4. n. 47. Layman in Theol. moral. lib. 4. tract. 9. cap. 2. num. 8. Farinacius in append. de immunit. cap. 6. num. 88. Tullius ver. Ecclesia, concl. 11. num. 35. & 36. Gutierrez pract. 99. lib. 3. quest. 5. & alij.

3. Sed quidquid sit de iure communi, hodie stante constitutione Gregorij XIV. puro raptores virginum & deflorantes Moniales gaudere immunitate Ecclesiarum, quia supradicti casus non sunt inter exceptuatos à Pontifice in dicta Bulla ergo gaudent immunitate. Et hæc opinio, procedit, etiamsi reus deflorasset Monialem in ipsa Ecclesia monasterij, nam in Bulla exceptuatur tantum homicidium, & mutilatio membrorum facta in Ecclesiis. Ergo alia delicta in illis perpetrata, licet enormissima, gaudebunt eorum immunitate, ut satis ego ipse cum multis alijs firmant in part. 1. tract. 1. resolut. 2. quicquid asserat Portet, in dub. regul. ver. Ecclesia immunitas, num. 15.

Quæ hic est supra Resol. 21. & in alijs eius annot.

Sup. difficultatibus huius tituli in Resol. præterita.

RESOL. XXXIII.

An raptores virginum sint excludendi ab Immunitate Ecclesiarum

Et deducitur deflorantem Monialem gaudere privilegio Immunitatis. Ex part. 6. tract. 1. Resol. 14.

§. 1. Affirmatiuè responderet Sarpus cap. 6. fol. 49. sic allersens. Præter homicidas lex civilis raptores etiam Virginum ab Ecclesiarum immunitate excludit: delictum enim est, in quo necessario insunt artes, vis, iniuria, non minus Reipublicæ quam private familie, præcipueque ipsi mulieri illata. Hæc ille.

Ad fulcendam doctrinam huius Resol. supra ex Resol. 27. §. Quarto sepulchro. & infra ex Resol. 45. §. Ad legem 1. & ex Resol. 56. §. Nec Valet.

2. Sed negatiuam sententiam propositis tenendam esse puto ex ratione sæpe superius allata, nempe quia raptus huiusmodi Virginum non est inter crimina exceptuata à Gregorio in sua Bulla. Verum difficultas est, quid dicendum de iure communi? & etiam negatiuè respondendum esse puto; quia casus hic non inuenitur exceptus; immò in cap. de raptoribus 30. quest. 1. conceditur immunitas. Et ita hanc sententiam docet Gutierrez in pract. quest. lib. 3. quest. 5. per tot. Germonius de sacr. immunitate, lib. 3. cap. 16. num. 57. Bonacina tom. 3. disput. 3. quest. 7. punct. 5. num. 8. Fagundez part. 2. lib. 4. cap. 4. num. 48. Farinacius mutans sententiam de immunitate, cap. 6. num. 88. Guallinus tom. 1. defens. 1. cap. 37. num. 72. Layman lib. 4. tract. 9. cap. 3. num. 9. Castris Palauis tom. 2. tract. 11. disp. unic. punct. 10. num. 5. Pellicus de esse. Sacerd. lib. 1. cap. 9. dub. 11. num. 113. Azorius p. 2. lib. 9. cap. 9. quest. 9. §. quid verò; & alij penes ipsos.

3. Unde aduersus Sarpum, qui pro sua sententia adducit legem civilem Authenti de mandatis Principum, & neque autem, negantem Raptoribus Virginum immunitatem. Respondeo fuisse correctam per ius Canonicum, quod seruandum esse in materia immunitatis sine errore negari non potest. Et idem Villalobos in summa 10. 2. tr. 39. §. ff. de 7. num. 15. sic asserit. [Quanto à los Raptores de las Virgenes se hà de dezir, que de derecho civil no les vale la Yglesia, como consta de vn texto: mas esto es ta corregido por el derecho Canonico, y assi el dia de oy les vale, como tieney Angelo, y Syluestro, y dize Iuan Fabro, que apprenua esto la costumbre, y refiere la Alessandro, que a conseja esto, y dize que es opinion comun, y lo mismo dize Henrico Boych, y dize Iulio Claro, que assi lo vio practicar muchas vezes.]

4. Nec valet aliud argumentum Sarpi, quòd hoc crimen sit perniciosum non solum personæ, cui infertur iniuria, sed Reipublicæ: nam respondeo, quòd in cap. inter alia, de immunit. dicitur sic, quantumcumque grauius delicta perpetraverit, non est reus ab Ecclesia educendus, nisi in casibus ibi expressis. Et sic Panormitanus ibid. num. 17. dicit decisionem illius capituli non esse extendendam ad alios casus, quod etiam docuit Gomez tom. 3. var. cap. 10. num. 2. & Boslius tit. de captiua, num. 32. cum alijs.

5. Dicendum est igitur ex identitate, vel maiori rationis textum illum non esse extendendum ad alios casus. Primò, quia facienda non est extensio ex identitate rationis, quando talis extensio præiudicat causæ fauorabili, qualis est Ecclesiastica immunitas. Secundo quia si ultra casus exceptos liceret alios ob identitatem, vel maioritatem rationis excipere, regula assignata in dicto cap. inter alia destrueretur; quia nihil firmum & stabile esset constitutum: illud autem est absurdum. Tertio quia pœne locum non habent, nisi in casibus expressis. Ergo, &c. Unde ex his omnibus refellendus venit Raphaël de la Torre tom. 2. in 2. 2. Diui Thoma questio 99. artic. 3. disputatio 7. gradu 8. ubi sic ait. Quarta exceptio de Raptoribus Virginum ab aliquibus reprobat, & ab aliquibus admittitur, vnusquisque

contento, di Roma li 10. di Agosto 1618. come fratello affectionatissimo il Cardinal Giustiniano. Non est igitur amplius de hac questione dubitandum.

RESOL. XXXVI.

An Religiosi gaudeant dicta Immunitate, ita ut eorum Superiores non possint extrahere illos ab Ecclesiis, & quid, si delinquant in propriis Monasteriis? Ex part. 1. tract. 1. Resol. 25.

S. 1. Negat in specie Riccius *part. 3. decis. 172. n. 6.* & ita fuisse decisum in Curia Archiepiscop. Neapolitana asserit: & ita docent etiam Doctores citati * superiori questione in prima opinione, qui pro confirmanda eorum sententia sic argumentantur: Si Clerici gaudere debent immunitate Ecclesiarum, sequitur, quod Religiosi nunquam possent in carcerem detrueri a suis Prælati, cum semper sint in Monasterio, quod gaudet hac immunitate; sed hoc asserere est absurdum, ergo, neque Clerici, neque Religiosi immunitate Ecclesiarum gaudent. Et ita in particulari arguebant Syluester *verb. Immunitas. 3. §. 3. num. 2.* Fagundez *de Præcept. Eccles. tract. 2. lib. 4. cap. 4. n. 2.* Suarez *de Relig. tom. 1. tr. 2. lib. 3. c. 10. n. 6.* & noster Peregrinus *de immunit. c. 12. n. 3. dub. 3. opin. 2. arg. 3. cum aliis.*

* Quæ hic est sup. Ref. 34. & infra in Ref. seq. in quatuor eius primis lin. & si placet lege supra ex Ref. 27 §. Quarto decimo. & Ref. & §. eius not.

Sup. in Ref. que hic est 34.

2. At hoc inconueniente non obstante, multi DD. vt supra vilum est in secunda opinione, docentur, Clericos, & per consequens Religiosos, gaudere Ecclesiarum immunitate; & præcipue inter illos Petrus Cenedo *in quest. can. qual. 42.* & Petrus Gambac. *lib. 4. cap. 11. num. 10.* vbi asserit: [Eadem est ratio de Clericis, ac Religiosis; & idem licet illis, ad euadendas delictorum suorum iudiciales pœnas, ad Ecclesias, & Monasteria confugere, & sunt ab Ecclesia defendendi. Nec existimo satis esse consuetudinem, qua probetur eos non solere ad Ecclesias confugere, vt propterea immunitate careant; sicut nil valeret, si probaretur idem de laicis, non enim propterea quod nullus laicus per multos annos ad Ecclesiam confugit, idem mihi non proderit, si voluero confugere. Sed probare necesse est consuetudinem, qua Clerici, seu Regulares, ad Ecclesiam confugientes, nunquam in ea ad immunitatem admissi sunt.] Ita Gambacurt, vbi addit, Regulares in vrbe ad mortem damnatos per Iudicem ab Apostolica Sede delegatum, si commississent aliquod delictum, non exceptum, posse ad Ecclesiam confugere, & eius immunitate gaudere. Hæc opinio mihi placet, & ita sentio cum supradictis citatis Doctoribus, Regulares gaudere, sicut Clericos, immunitate Ecclesiarum. Sed difficultas est, quando delinquant in propriis Monasteriis. Idem dicendum viderur, stando in dicta opinione, quod Clerici, & Regulares immunitate gaudeant. Et ita in terminis docet Gambac. *sup. n. 12.* vbi ait: [Difficultas non leuis superest de Regularibus delinquentibus in propriis Ecclesiis, seu Monasteriis, de quibus valde dubium est, an teneantur lege *cap. fin. de immunit. Eccles.* nisi textum illius *cap. amplè* intelligamus, vt delinquens in ipso loco immunitatis, careat privilegio, quam ratissime Religiosi ad immunitatem admittuntur; quia raro exeunt: sed cum textus sit odiosus, vt late ab immunitate excludens, & se restringat ad Ecclesias, & Cœmeteria, ad quæ etiam se restringit constitutio Greg. XIV. probabile mihi est, in illis solis delictis grauibus, quæ in Ecclesiis, vel Cœmeteriis committuntur, ablatam esse illis immunitatem. Si quis verò hæc ipsa, seu alia graua delicta committat in aliis immunibus locis, Monasteriis,

Domibus, etiam non carebit immunitate; quoniam in dictis Canonibus non est expressum.] Ita ille, quæ omnia limitat *num. 14.* ad eos casus, in quibus Superior procederet contra Regulares in foro iudiciali ad vitrices pœnas Canonum, non autem quando procederet in foro paterno ad penitentias salutaris.

3. Hæc opinio Gambacurtæ est probabilis stando in rigore Canonum, & præcipue in terminis nostræ Bullæ Greg. XIV. vbi vt supra diximus, excluduntur ab immunitate tantum illi, qui membra mutilarent, vel occiderent in Ecclesiis, & idem committentes alia delicta enormia in Ecclesiis, vel Cœmeteriis, gaudebunt immunitate, sicut etiam gaudebunt immunitate committentes homicidia, & mutilationes membrorum, & alia delicta extra Ecclesias, & Cœmeteria in Monasteriis, & aliis locis, quæ præbent immunitatem Ecclesiasticam. Ex qua doctrina, Regularis, qui committeret quodlibet graue delictum in Monasterio, gaudebit vtique supradicta immunitate, & Superiores incurrent in pœnas, & censuras violatæ immunitatis, si aduersus talem criminofum, volentem gaudere hac immunitate, in iudicio procederent; & ipse in tali casu non teneatur ad interrogationes respondere. Hæc omnia, vt dixi, probabilia mihi videntur, stando in rigore Canonum, & Constitutionis Gregorianæ.

4. Sed contrarium tenendum videtur, ex recepta consuetudine à Summis Pontificibus approbata. Dixi, approbata à Summis Pontificibus: nam sola consuetudo, vt sæpius diximus, & doctè notat Cened. *9. 2. n. 10.* non præualet aduersus hanc immunitatem, nisi Pontificum interueniat consensus, quem in nostro casu interuenire patet: nam Summi Pontifices quotidie ex appellatione causarum ad Sacram Congregationem, vel ad ipsos, de causis Regularium; vident eorum Superiores aduersus illos processus formare, & sententiam ferre de delictis, intra Monasterium commissis, de quibus stante contraria opinione gauderent dicti Regulares criminofosi Ecclesiarum immunitate; & tamen de hoc non reclamant, neque supradictos Superiores, tanquam violatores immunitatis Ecclesiarum seuerè, vt deberent facere, puniunt; imò tales processus, & sententias confirmant. Ergo præbent illis, in huiusmodi casibus, iurisdictionem, non obstante aliquo canone, & Bulla Gregoriana contrarium determinante; & certè, si opinio Gambacurtæ in praxi fuisset admittenda, nullus Regularis puniretur; & obseruantia, & disciplina regularis corrueret; & idem nullo pacto admittendam esse puto.

RESOL. XXXVII.

Dum Quidam Religiosus effregit carcerem Monasterij, & confugit in alienam Ecclesiam, seu Monasterium, Queritur, quid faciendum?
Et an cognitio pro dicta Immunitate in quocumque casu, & euentu semper pertineat ad Episcopum?
Et supponitur Religiosus gaudere immunitate Ecclesie, siue propriæ, siue alieni Monasterij.
Idem, quod dictum est de Religiosis, dicendum est de Monialibus, & puellis, quæ in eorum Monasteriis educantur, quæ gaudent Immunitate in propria Ecclesia, & Monasteriis aliorum ordinum, sed non item intra suum Monasterium, sicuti omnes Religiosi gaudent dicta Immunitate. Ex par. 10. tr. 14. & Misc. 4. Ref. 32. alias 30.

§. 1. * Suppono Religiosos gaudere Ecclesiarum Immunitate, vt me citato tenet Rocafull. in R. præter

* Sup. hor, quod hic supponitur in R. præter in

De Immunit. Eccles. Resol. XXXVIII. &c. 29

in *Praxi Theol. Mor. tom. 2. lib. 3. in precept. i. Decalogi, cap. 24. num. 291.* & me citato Bordonus in *Miscellaneis decis. 143.* Ideo ad casum propositum respondet, quod Superior Monasterij debet recurrere ad Episcopum, ad quem, vigore Bullæ Gregorij XIV. spectat hoc iudicium huius causæ, quæ si Reus delicta exceptuata non fecerit, debet declarate gaudere Immunitate, & Superiores debent illum recipere in Monasterio, nec amplius possunt de crimine parrato illum punire, stante quod ad Ecclesiam, vel aliud Monasterium auferat. Et quod hoc efficere debeat Episcopus tradit Bordonus *vbi supra. decis. 134.* vbi sic ait: Religiosus Ordinis Minorum, e.g. auferat à proprio Monasterio ad alienum, e.g. Ordinis Capucinorum prætextu Immunitatis; nam, & Religiosus illa gaudere dictum fuit præcedenti Decisione; dubitatur, quis tenetur concedere extractionem, Vicarius Generalis, an Guardianus Capucinorum; spectat ad Vicarium Generalem, quia cum in isto casu procedendum sit, sicut in præcedenti, iuxta nimirum formam Bullæ Gregorianæ, quæ modum extrahendi præscribit communem Laicis & personis Ecclesiasticis ex ibidem probatis, quorum nullus extrahi potest, nisi cognita causa per Vicarium, quod Reus non gaudet Immunitate, & licentia per eandem concessa extrahendi, cum interuentu personæ Ecclesiasticæ, clarè constat nulli alteri competere hoc ius. Quare Guardianus, quando sibi constituerit per Vicarium, illum Religiosum non gaudere Immunitate, debuit consignare illum interueniente ea persona Ecclesiastica. Hucusque Bordonus, qui postea *decis. 145.* subdit, hoc munus cognoscendi, an Reus gaudeat Immunitate Ecclesiæ seu Monasterij, ad quæ confugit, respectu cuiuscumque rei, siue sit Laicus, siue Clericus, siue Religiosus, ad effectum vt possit, vel non possit extrahi, ita spectat ad Episcopum, vel eius Vicarium Generalem, vt nullus alius in hoc casu cognitionis, & inde sequentis extractionis ius, & facultatem habeat, etiam Superior Regularis, vt aperte dicitur in Bulla Gregoriana illis verbis. Ad quos solos, id est ad Episcopum, & Vicarium, & non ad alios Episcopi inferiores, etsi aliis Ordinarij, aut Diocesis, tunc ad Episcopum viciniorem deuoluatur hæc cognitio, & non ad alios, capere, extrahere, aut inuocare non possint. Res igitur est clara, disposita in ea Bulla quoad cognitionem, & extractionem pertinere ad prædictos, & nullo modo ad Superiores Regulares, qui solum requisiti, velint, nolint, tenentur consignare Vicario petenti Reum, qui confugit apud ipsos. Ità Bordonus, qui citat Gambartam, Correa & Barbosam.

2. Nota hic etiam, id quod dictum est de Regularibus in ordine ad Monasteria, dicendum est de Monialibus, & Puellis, quæ in eorum Monasterijs educantur: Vnde sic asserit Pellizzarius *tract. de Mon. cap. 9. quest. 6. num. 11.* Vt ingenuè fatear quod sentio in hoc, mihi non displicet sententia Bordonus, *resol. 1. num. 18.* sustinentis Religiosos gaudere Immunitate, tam intra proprias Ecclesias; quam in Monasterijs aliorum Regularium, non autem intra proprium Conuentum; idque ne aliis impunita remaneant delicta Religiosorum: quod regulariter eueniret, cum ij semper habitent in proprio monasterio. Et quidem quod gaudeant Immunitate in propria Ecclesia, immò & in monasterijs aliorum Ordinum patet, tum quia sic cessat absurdum modo adductum; tum quia Indultum Immunitatis concessum fuit locis Ecclesiasticis, vt debitus honor Dei in iis conferretur, abstrahendo ab hoc, vel illo genere personarum: locus autem Ecclesiasticus ini-

Tom. I X.

ria afficitur, siue extrahatur Religiosus, siue secularis. Vnde inferri potest etiam Moniales, & Puellas, quæ apud ipsas educantur, gaudere Immunitate in propria Ecclesia, non item intra suum Monasterium, ita ill.

RESOL. XXXVIII.

An Regularis occidens suum Generalem gaudeat Immunitate Ecclesiarum. Ex part. 7. tract. 11. & Misc. 2. Resol. 37.

§. 1. **N**ouissimè negatiuam sententiam docet Ioannes Antonius Nouarius in *summa Bullarum, part. 2. tit. de Immunit. Ecclesiarum. 67.* quia in Religione Generalis dicitur Princeps & habet merum & mixtum imperium, & omnem potestatem vtriusque fori & personæ. Ergo.

2. Sed hæc opinio mihi non placet, nam vt optimè Castrus Palus *tom. 2. tractat. 11. diff. unica, pumel. 9. num. 43.* Trullench in *Decal. tom. 1. libro primo, cap. 11. dub. 3. numero 24.* in Bulla Gregoriana nomine Principis intelligitur, qui supremam habet iurisdictionem, neminique est subiectus, quia hic per antonomasiam dicitur Princeps, qualis est Pontifex, Imperator, Rex, & similes. Sed Generales Religionum non sunt tales, nam non solum subiiciuntur Summo Pontifici, sed etiam in multis Castris eorum Capitalis Generalibus. Ergo non includuntur in Bulla Gregoriana sub nomine Principis; Nec argumenta quæ adducit Nouarius sunt magni ponderis; nam multi Principes, Duces, Marchiones habent merum & mixtum imperium & omnem potestatem vtriusque fori, & tamen, quia verbi gratia subiiciuntur Regi Hispano, vel Gallo, si aliquis subditus illos occideret, non vtiq; vt peccatam vult Nouarius priuabitur Ecclesiæ immunitate; quia supradicti non includuntur sub nomine Principis, cum sint Regi subiecti. Sic & in casu nostro Principis appellatione non veniunt Generales cum & ipsi superiorem agnoscant; Ergo Regularis subditus, eos occidens, priuilegio immunitatis gaudebit.

RESOL. XXXIX.

An Apostata à Religione gaudeat Immunitate Ecclesiæ?
Non autem in Ecclesiis, & Monasterijs eiusdem Religionis, à qua apostatauit, sed in alijs. Ex part. 10. tract. 1. Resol. 23.

§. 1. **N**egatiuè respondet Peregr. *de immunit. c. 12. n. 16.* Sed contrariam sententiam tenendam esse existimo. Dico igitur, dictum Apostatam gaudere immunitate: non autem in Ecclesiis, & Monasterijs eiusdem Religionis, à qua apostatauit, sed in alijs; vt dictum est. Et ita docet Duard. in *Bull. Cæn. lib. 2. can. 15. quest. 16. num. 15.* Bobadill. in *polit. tom. 1. lib. 2. cap. 14. num. 57.* qui citat Rebuff. & Decian. Et ita docet in terminis nostræ Bullæ, Farinac. *de immunit. c. 13. v. 169.* & Italia *de immunit. lib. 1. cap. 3. §. 1. num. 1. ver. Ex his ergo apparet.* Vbi testatur, quendam Apostatam à Religione fuisse restitutum Ecclesiæ, ex qua fuerat extractus.

Sup. hoc supra in Resol. 27. §. Quarto decimo. & lege alias Res. citatas in fine dicti §. & infra ex Resol. 97. §. vlt.

C ; RESOL.

RESOL XL.

An qui vehementer suspectus est de heresi, gaudeat Immunitate Ecclesiarum? Ex part. 1. tract. 1. Ref. 38.

Sup. hoc supra in Ref. 29. §. 2. ad medium.

§. 1. **C**um quadam limitatione affirmatiue respondet Gambacurta lib. 5. c. 38. n. 4.
2. Sed omnes scribentes super dictam Bullam, absolute negatiuam sententiam docent, ut noster P. Peregrin. cap. 8. num. 8. Marius Italia lib. 1. cap. 5. §. 6. num. 59. & n. 140. & Ambros. cap. 8. num. 10. Idem etiam docet Penna in suis Annot. ad 2. p. Directorij Inquis. schol. 9. qui autem. Et post hac scripta hanc sententiam inueni apud Farinac. de immunit. Eccles. c. 13. num. 175. vbi sic asserit: [Non solum blasphemus hereticus, sed etiam quicumque alius de heresi quouis modo suspectus, si ad Ecclesiam confugiat, ab ea à ministris sancti Officij indifferenter extrahitur. Et ratio est: quia, cum error heresis consistat in intellectu, qui nisi per ipsiusmet rei confessionem declarari non potest, formalitatisque heresis ab hoc dependat; vtrique pro fidei orthodoxae conseruatione, ne pestifera hac lues latenter serpat, si rei huiusmodi ad Ecclesiam confugiant, ab ea extrahendi sunt, iuxtaque intentionis declarationem ad abiurationis gradum admittuntur. Et ita in antiquissimo illius sacri Tribunalis stylo semper seruatum est, & seruatur in praesens.] Hac Farinac. Vnde apparet, me his diebus respondisse contra opinionem Gambacurt. quae omnino reiicienda est.

Sup. hoc in Refol. & §. not. praetertita.

RESOL. XLII.

An hereticus non solum ob heresim, verum etiam ob alia delicta distincta ab heresi, careat Immunitate Ecclesiarum? Ex part. 1. tract. 1. Ref. 29.

Sup. hoc in Ref. seq.

§. 1. **A**ffirmatiue respondet Gambacurt. lib. 7. c. 3. num. 6. P. Peregrin. de immunit. cap. 8. n. 13. Bobadill. tom. 1. lib. 2. cap. 14. num. 54. Tanner. in 2. 2. diffut. 5. quest. 8. n. 16. si tamen de heresi non fuisset punitus. Et ratio est: quia est indignus tali fauore, & ut Ecclesia illum defendat. Verum contrariam sententiam tenendam esse iudico cum Portell. in dubiis regul. ver. Ecclesia immunitas, num. 10. Azorio p. 2. lib. 9. cap. 9. quest. 9. Syluestro verb. immunitas, 3. q. 3. Suarez de Relig. tom. 1. tract. 2. lib. 3. cap. 10. n. 13. Bonacin. de legib. disp. 3. q. 7. §. 3. num. 3. & aliis. Et ratio est: quia non habemus fundamentum ad excipiendam personam, vbi crimen non est exceptum. Vnde in illis locis, vbi haeretici impunè habitare permittuntur, nec propter heresim puniuntur, dicendum est, in criminibus non exceptis, gaudere, ut ceteri, immunitate Ecclesiarum. Vide circa praesentem quaestionem Farinac. de immunit. cap. 13. n. 170.

RESOL. XLIII.

An haereticus quoad alia delicta gaudeat Ecclesiarum Immunitate?
Idem dicendum est de Schismaticis, Apostatis, & fautoribus haereticorum, &c. Ex p. 6. tr. 1. Ref. 24.

Sup. in Ref. que hic est infra 45. & in aliis eius prima not.

§. 1. **N**egatiue respondet Sarpus c. 5. fol. 60. vbi cum intendat probare, ut supra visum est, infideles non gaudere Ecclesiarum immunitate; hoc probat exemplo haereticorum, & ideo sic asserit. Quodcumque verò de Iudaeis dicitur, infideles omnes

amplectitur, cuiusvis sectae fuerint. Id autem facile probari potest ex Constitutione Ioannis XXII. quam superius retulimus, qui constituit haeticos Ecclesiarum immunitate defendi minime posse: ex eo namque consequens est multò minus infidelibus hoc licere. Et enim haeretici licet prauas opiniones habeant, Baptismatis tamen caractere insigniti Christum Iesum aliqua saltem ratione venerantur, quem infideles auerfantur, atque execrantur.

2. Sed hoc argumentum Sarpi à maiori ad minus, videlicet infideles esse excludendos ab immunitate Ecclesiarum; quia ab illa excluduntur haeretici; negandum est: nam haeretici secluso crimine heresis, quoad alia delicta gaudent Ecclesiarum immunitate. Et ita ego docui in part. 1. tract. 1. ref. 29. cum multis Doctores, quibus nunc addo Ludouicum Corream relect. de immunit. part. 3. num. 3. Castrum Palaum tom. 2. tract. 1. disp. unic. punct. 7. num. 4. Trulench in Decalog. tom. 1. lib. 1. cap. 11. dub. 2. n. 2. Villalobos in summa, tom. 2. tract. 39. diff. 7. n. 20. Farinacium de immunit. cap. 13. num. 170. & Marium Italianum lib. 1. cap. 5. §. 6. num. 7. Et ratio est, primò, quia non habemus fundamentum ad excipiendam personam, vbi crimen non est exceptum. Secundo excipitur in iure crimen heresis, consequenter haereticus tantum ratione heresis: verba enim formaliter accipienda sunt, & cum immunitatis priuilegium sit fauorabile, restringi non debet abque fundamento & ratione. Tertio immunitatem debet exercere Ecclesia erga omne genus personarum, cum instituta sit à Christo Domino, qui inimicos iubet diligere: aliter enim aliud iuberet, aliud autem exerceret. Deinde non videtur dicendum quoad hanc immunitatem Christianum esse melioris conditionis quam infidelem vel haeticum; cum aequalitas sit seruanda erga omnes, ut ipsi agnoscant ingratitude suam. Quarto respectu aliorum delictorum crimen heresis se habet per accidens; ergo non potest impedire immunitatem, quam reus obtinet, ne ob alia delicta ab Ecclesia extrahatur. Quintò iura priuilegia haeticum immunitate, formaliter intelligenda sunt, videlicet ut priuilegium haeticum, quatenus haeticus est, non quatenus homicida, &c. alius, qui delinqueret in Ecclesia, priuatus esset immunitate, non solum quoad illud delictum, sed quoad alia quaelibet, quod est contra communem. Et tandem sextò hoc priuilegium immunitatis concessum est loco & non personis: Ergo, &c. Et hanc opinionem esse probabilem concedunt ipsimet aduersarij, ut Facundez part. 2. lib. 4. cap. 4. n. 49. ergo est amplectenda: quia inter duas opiniones illa debet amplecti, quae fauet Ecclesiae; ut ego * alibi satis probaui, & probat Gratianus in disceptatione, cap. 88. num. 6. & cap. 131. n. 2. Pacianus respons. 7. n. 123. Hondecius consil. 3. num. 24. lib. 1. & post illos Sperellus decis. 91. n. 29. Vnde ex his sequitur quid dicendum de Schismaticis, Apostatis, fautoribus haeticorum: isti enim sunt excludendi à priuilegio immunitatis, quando ipsorum crimina coniuncta essent: cum haereticis, secus autem si eorum delicta cum haerese aut fauore heresis coniuncta non sint.

3. Nec valet dicere in fauorem opinionis Sarpi id quod asserit Peregrinus de immunit. c. 8. n. 13. & alij, nempe haeticum esse indignum hoc beneficio & priuilegio, cum sit Ecclesiae hostis & proditor. Nam respondeo haeticum esse quidem indignum hoc priuilegio; sed Ecclesia ex tertio argumento superius adducto ob ostensionem suae pietatis illum ab hoc priuilegio non vult excludere.

Quae hic est Ref. antec. deus.

* Alibi infra in Ref. 118. §. ult. & in Ref. 128. §. Sed ne in fine, & inferius in tr. 2. Ref. 162. §. Ad priuilegium, cursum in fine, & in Ref. 190. §. Sed respondeo. prope fine, & in Ref. 195. in fine, & in Ref. 201. & 207. §. Igitur & in Refol. 214. §. 1. post medium, & infra in tr. 3. Ref. 11. §. 1. ad med. & inferius in tr. 7. Ref. 4. §. Sed sileat. & in tom. 6. tr. 7. Refol. 119. §. Igitur post med.

RESOL.

RESOL. XLIII.

An Iudæus, Paganus, Sarracenus, & quilibet Infidelis gaudeat Immunitate Ecclesie? Ex part. 1. tract. 1. Ref. 12.

Sup. hoc in duabus Ref. seq. §. 1. in Ref. 1. post seq. etiam §. VII.

§. 1. **R**espondeo affirmatiue cum D. Antonino p. 3. tit. 12. p. 3. §. 1. ver. His ergo exceptis. Syluest. in Summa, ver. immunit. 3. n. 12. vers. secundum, de Paganis, & Azorio p. 2. lib. 9. c. 9. Nec desunt pro firmanda mea opinione docti Iurifconsulti: nam ita docet Riccius de iure person. lib. 2. c. 1. & 2. per tot. cum aliis, quos citat Selsiquitur Barbof. in Collect. tom. 1. lib. 5. tit. 49. c. 6. n. 50. Faber in leg. 2. C. de his, qui ad Ecclesiam confugiunt, & in §. sed et hoc c. n. 3. Instit. de his, qui sunt sui, vel alieni iuris, & Glossa, Hostiensis, Innoc. & Cardinalis apud Bobadil. tom. 1. lib. 2. c. 24. n. 51. qui probabilem vocat hanc opinionem: & absolutè etiam tenet illam in terminis nostræ Bullæ, Italia de immunit. lib. 1. c. 3. per tot. Et ratio est: quia tale priuilegium non conceditur à Summo Pontifice intuitu personarum, sed loci. Sed priuilegia locis concessa, ad quilibet personas ibi stantes extenduntur, vt notat Bartol. in leg. cunctos populos, & Bald. in leg. si non specialit. C. de ressam. Ergo, dum infideles tali priuilegio frui volunt, non est illis denegandum: quidquid in contrarium asserant Megala in 3. p. lib. 4. c. 2. n. 3. & 16. Doctores apud Farinac. de imm. c. 6. n. 79. qui n. 83. cum Pegr. tr. de immunit. c. 12. n. 1. & Suar. de Relig. tom. 1. tr. 2. lib. 3. c. 10. n. 11. distinguit: si enim infidelis confugiens ad Ecclesiam, non petit Baptismum; putat, contra nostram sententiam, non gaudere; quia sua infidelitate indignum se facit eius beneficio: sed vt diximus, hoc priuilegium non conceditur ratione personarum, sed locorum. Vel petit Baptismum vere & realiter, & non simulando, & tunc asserit gaudere. Sed tu tene nostram sententiam, quam valde miror vocari parum tutam à Gambac. lib. 5. c. 7. n. 5. cum sit probabilis, & tam magnos Theologos, & Iurisperitos habeat patronos, & ex ipsamet Societate probabilem vocauit Facund. de Præcep. Eccles. lib. 4. c. 4. n. 49. & Portell. in dubiis regul. ver. Eccles. immunit. num. 10.

qui quidem etiam non a causa fidei, sed tantum propter pœnæ timorem ad Ecclesiam confugiunt; ac proinde licet infideles ita se habeant, nequaquam ab Ecclesia sunt extrahendi, cum malicia illorum immunitati Ecclesiasticæ nocere non debeat. Ita Correas, quam quidem sententiam non solum in terminis Bullæ Gregorij XI V. veram esse existimo, sed etiam de iure communi, nam in cap. inter alia, de immunit. Eccles. neque in alio Canone, non restringitur immunitas ad Iudæos & Sarracenos: ergo, &c. Et hanc sententiam etiam nouissimè tenet Gauntius in enchir. Episc. verb. immunitas Ecclesiastica n. 9.

* Sup. hoc prope finem precedentis Ref. & in Ref. seq. §. VI.

§. 3. Notandum est hic, etiam stando in prima sententia infideles confugiens ad Ecclesiam, si non simulatè petant Baptismum, gaudere immunitate. Verumtamen si infidelis post delictum commissum ad Ecclesiam confugiens Baptismum petat, cum antea conversionis nulla signa dedisset, præsumptio est contra illum, quòd simulatè, & solum pœnæ vitandæ causa petat, idèoque nisi contrarium appareat, extrahi potest. Non tamen puto quicquid asserant Castris Palaus in opere morali tom. 2. disp. unica, de immunitate Eccles. punct. 7. num. 8. Megala in 3. part. lib. 4. cap. 2. & Marra de iurisdic. part. 3. cap. 51. num. 3. præsumptionem hanc iuris esse, ac de iure, contra quam non admittitur probatio in contrarium, quin potius dicendum ad Episcopum pertinere, vt in hoc casu examinet voluntatem infidelis Baptismum petentis, & si iudicari veram esse atque à Deo inspiratam, immunitatem ipsi concedat, quominus à iudice laico extrahi possit. Et hæc omnia docet Layman in Theolog. moral. lib. 4. tract. 9. cap. 3. num. 12. & Suarez de Relig. tom. 1. tract. 2. lib. 3. cap. 10. num. 11. Verum ego, vt dixi, absolutè tenco, omnes infideles, etiam si non petant Baptismum, confugiens ad Ecclesiam gaudere eius immunitate; ad textum verò in l. 1. C. de his qui ad Ecclesiam confugiunt, ex quo contraria sententia firmatur, respondeo cum Correa loco citato, esse textum iuris ciuilib, & Pontificio contrarium & ideo non esse obseruandum. Quòd autem infideles non sint subditi Ecclesiæ, ac proinde ab illa tutari non debeant, responderi potest non debere attendi quòd Iudæi, v. g. careant fide, vel illam habeant ad hoc, vt ipsi hac immunitate gaudeant, quia hoc priuilegium non conceditur intuitu personæ, sed loci.

RESOL. XLIV.

An Infideles, Iudæi, &c. gaudeant Immunitate Ecclesiarum? Ex part. 4. tract. 1. Ref. 50.

* Que hic est Ref. præterita, & in aliis eius primæ not.

§. 1. **H**ic casus frequenter potest accidere, & negatiuam sententiam tenet Megala, Petegrinus & alij, quos citauit in part. 1. tract. 1. Resol. 22. quibus nunc addo Layman in Theol. moral. lib. 4. tract. 9. cap. 3. n. 21. Aluares de Paz in praxi tom. 1. part. 5. cap. 3. §. 3. n. 106. Percita de manu Regia part. 2. cap. 5. n. 5.

2. Sed ego ibi, & merito, affirmatiuam sententiam docui cum multis Doctoribus, quibus nunc addo Tiraquell. de iure primogenitura, q. 66. num. 9. Remigium de immunit. fallent. 18. n. 3. Felinus in c. Iudæi, de Iudæis, n. 2. Hippolytum in Leonio. C. de rapto virgini. num. n. 11. 4. nouissimè citat & sequitur Ludou. Correa relect. de immunit. Eccles. part. 1. c. 3. quia ait ille, immunitas non delinquentibus, sed Ecclesiæ ob Dei reuerentiam & honorem concessa est: vnde qualiscumque proponatur delinquens, non respicitor ad illum, & ita locum habet immunitas, dummodo tamen excipiatur excepti. Deinde pessimis hominibus confugiens ad Ecclesiam immunitas conceditur,

RESOL. XLV.

An Iudæi, & alij infideles, si confugiant ad Ecclesiam, gaudeant Immunitate?

Et docetur, quod super Immunitate Ecclesiastica secularis Principes nihil statuerè possunt, vnde in materia Immunitatis in Canonicum, & non Civile seruandum est. Ex part. 6. tract. 1. Resol. 23.

§. 1. **N**egatiuam sententiam tuctur Sarpus cap. 5. fol. 58. ita asserens. Iudæi supersunt, qui vt delictorum pœnam, aut debitorum solutionem effugiant, ad Ecclesias confugere solent; quorum causa lex prima lata fuit ab Ecclesiarum immunitate. Hac statuit Iudæos, qui simulant se Christi legi velle conuinci vt ad Ecclesias confugiens euitare possint crimina, aceri debere. Quare Doctores omnes confluunt, si Iudæus ad Ecclesiam confugiens velit in Iudaica perfidia permanere, eundem nulla omnino immunitate vti posse. Nonnulli, pauci tamen existimant, si Iudæus reus, aut debitor ad Ecclesiam confugeret eo nomine, vt Christianus fieri vellet, non ficta aut simulata, sed vera atque synœcra intentione, ex animo, ac certa pietate, eo casu sacro baptismatè

Sup. hoc in duabus precedentibus Ref. & in supra in Ref. 25. §. penult. & infra in Ref. 69. §. VI.

puſſitate inſigniri: atque protegi debere. At quoniam credi nequit ſelle aliquem ex animo Chriſtianiſmum fidem ſuſcipere, eumque à delictis & facinoribus initium ducere, quæ Chriſtiana Religio omnino prohibet & auerſatur; fieri non poteſt, ut voluntas illa, quæ tunc ſolummodo ſeſe det in omnium conſpectu, ſua hominem quærit ſupplicio afficiendum, recta ſit & ſyncera, ſed ficta potiùs & ſimulata; quod eumque verò de Iudeis dicitur, infideles omnes amplectitur, cuiuſvis ſectæ fuerint. Hucque Sarpuſ.

2. Sed falſum dicit; dum aſſerit omnes Doctores aſſerere Iudæum perſiſtentem in ſuo Iudaïſmo non eſſe ab Eccleſia protegendum: nam non ignobiles, nec pauci Doctores, quibus ego adhaſi; in 4. part. traſt. 1. reſol. 50. & in part. 4. traſt. 1. reſol. 2. ex declaratione Sacræ Congregationis immunitatis contrarium aſſerunt, & Couar. var. lib. 2. c. 20. n. 11. cum Ludouico Correa in reſol. de immunit. part. 3. num. 3. obſeruat hanc ſententiam eſſe receptam frequentiori Authorum calculo, & eam probat nouiſſimè Anton. Ricciullus de iur. perſ. lib. 2. cap. 12. per tot. Zambellus in reper. Mor. verb. Eccleſia quoad ius immunitatum, num. 2. & me citato Carolus Maranta in controuerſ. iur. part. 1. reſponſ. 51. n. 3. Et ratio eſt manifeſta, quia in cap. inter alia, cap. minor, cap. frater, cap. ſi quis inuenius, cap. ſi quis conuincat, de immunit. omnibus indiſtinctè conceditur hoc priuilegium; quia non propter perſonas, ſed perſonis propter locum conceditur; ſed infideles capaces ſunt huius cõceſſionis; ergo ſiue velint conuerti, ſiue reuuant, hoc priuilegio gaudere debent. Adde quòd priuilegium immunitatis eſt fauorabile; ergo eſt largè interpretandum.

3. Ad l. 1. C. de his, qui ad Eccleſ. confug. quam pro ſua ſententia adducit Sarpuſ. Reſpondeo legem illam Imperialem eſſe, & ſuper immunitate Eccleſiaſtica ſæculares Principes nihil ſtatuerè poſſunt, ut docet Alexander lib. 7. conſil. 145. num. 4. Decianus lib. 3. conſil. 80. n. 27. Sperellus deciſ. 59. num. 33. & alij. Vnde in materia immunitatis ius Canonium & non ciuile ſeruandum eſt, ut tradit Germonius de Sacr. immunit. lib. 3. cap. 16. num. 21. Tuſchus verb. Eccleſia, conſul. 10. num. 19. & verb. immunitas, conſul. 59. n. 13. Peguera in præſt. crimin. cap. 26. num. 6. & alij. Et ita ad hanc legem Cod. à Sarpo adductam reſpondet Italia de immunit. lib. 2. c. 3. §. 3. n. 1. & Correa de immunit. part. 3. n. 3. in ſin. & ante illos Abbas in cap. inter alia, de immunit. num. 6. cum pluribus alijs.

4. Nec ualet dicere in fauorem Sarpi, quòd Iudæi careant fide, & idèd ſunt indigni, qui hoc priuilegio gaudeant: nam, ut dictum eſt, reſpondeo quòd immunitas non delinquentibus, ſed Eccleſiæ ob Dei reuerentiam conceſſa eſt. Vnde qualiſcumque proponatur delinquens, non reſpicitur ad illum, & ita locum habet immunitas dummodo excipiantur excepti. Et idèd peſſimis hominibus conceditur; qui quidem etiam non caſa fidei, ſed tantum propter pœnæ timorem ad Eccleſiam confugiunt: ac proinde licèt Iudæi & alij infideles ita ſe habeant, nequaquam ab Eccleſia ſunt extrahendi, cum malitia illorum immunitati Eccleſiaſticae nocere non debeat. iuxta reg. delictum, de regul. iur. in 6. Nec deſinam hic adnotare apud Gentes nullam in Aſylis habitam fuiſſe rationem Religionis; ita ut ij tantum, qui eos Deos colerent, ad illorum Aſyla admitterentur, ſed cuiuſcumque religionis rei eſſent, in quouis Aſylo confugiendo, ad immunitatem admitterentur.

5. Ad id verò, quòd Sarpuſ aſſerit Iudæum, vel infidelem ad Eccleſiam confugientem, & Baptiſmum petentem non eſſe credendum, id recta & ſyncera in-

tentione efficere. Reſpondeo quòd licèt quando infidelis petit baptiſmum poſt commiſſum delictum, & fugam in Eccleſiam, ſit magna præſumptio aduerſus eum, quòd ſimulatè petat, tamen non eſt abſolutè, ut male vult Sarpuſ, excluſendus ab immunitate; ſed Eccleſia poteſt huiuſmodi hominem ad ſe confugientem, & petentem baptiſmum protergere; donec examinet, an verè, an ſimulatè petat; & admittere probationem contra præſumptionem; quia iſta non eſt præſumptio iuris & de iure, aduerſus quam probatio non admittitur, & ita tenet Suarez de Religione, tom. 1. lib. 3. cap. 10. n. 12. Pègrinus de immunit. capit. 12. num. 1. Farinacius cap. 6. num. 84. & alij. Et idèd quando Eccleſia iudicauerit petitionem Baptiſmi non eſſe ſimulatam, ſed veram ex occasione ſiculi delicti, vel ex alio capite à Deo inſpiratam, ſicut poteſt illum hominem baptizare, ita etiam poterit declarare, ut immunitate gaudeat. Sed ſupradicta procedunt in illorum opinione, qui aſſerunt non eſſe excluſendos ab immunitate infideles, ſi petant baptiſmum; verum ego, ut dixi, abſolutè puto Iudæum, vel alium infidelem confugientem ad Eccleſiam, etiam ſi non petat baptiſmum, non eſſe immunitate priuandum.

RESOL. XLVI.

An offendentes perſonas Cardinalium gaudeant Immunitate Eccleſiarum, maximi poſt Bullam Greg. XIV. Ex quo inferitur, an offendentes quſcumque Conſiliarios, licèt intimos Principum ſæcularium gaudeant Eccleſiarum Immunitate? Ex part. 5. traſt. 2. Reſ. 86.

§. 1. Affirmatiuam ſententiam tenet Farinacius in app. à de immunit. c. 14. n. 185. quia Conſtitutio Greg. XIV. videtur reſtriſta ad eos, qui fuerint rei læſæ Maieſtatis in perſonam ipſiuſmet Principis; offendentes autem Cardinales non dicuntur offendere perſonam Pontificis, ergo, &c. Et licèt Cardinales Principes poſſint nuncupari, non tamen propriè Principes ſunt, illi præſertim, qui Superiorem non habent, & de quibus propriè Bulla Pontificia loquitur, ut inter alios obſeruat nouiſſimè Caſtr. Palaus tom. 2. traſt. 1. diſp. an. punct. 9. n. 43.

2. Sed his non obſtantibus Gambaertha de immunit. lib. 5. cap. 44. n. 5. Marius Italia lib. 1. cap. 5. n. 16. & §. 7. num. 21. cum noſtro Pègrino cap. 11. per totum, docent talem reum minimè gaudere Eccleſiæ immunitate, non tantum quia Cardinales ſunt Conſiliarij Papæ, & faciunt vnum corpus cum ipſo, ex cap. felicis, de penit. in 6. ſed quia ſunt Romane Eccleſiæ Principes, vnde & in iure Regibus æquiparantur, & ideo maieſtatem habent, & qui eos lædit, maieſtatem lædit; lædit autem eam in perſona Principis, ergo caret immunitatis priuilegio, & includitur in verbis Bullæ Gregorianæ. Quæ doctrina minimè applicari poteſt quibuſcumque Conſiliarijs, licèt intimis Principum ſæcularium, nam illos offendens gaudebit utique, ut alibi diximus, Eccleſiarum immunitate, & tradit Palaus loco cit. & nouiſſimè Marcellus Vulpe in Praxi iudiciali, cap. 3. num. 15. Verum quia opinio Farinacij habet aliquam probabilitatem, quando caſus (quem Deus auertat) in facti contingentia accideret, Epifcopi, vel alij Prælati Eccleſiarum talem reum ad Eccleſiam confugientem ſecurè cuſtodiant, & illicèd Summum Pontificem ne definant certificare, qui delinquentem brachio ſæculari tradendum eſſe iuſtè determinabit.

RESOL.

Prima Reſ. hic citata nunc eſt antecedens. Secunda verò ſupra eſt Reſ. 25.

Ad ſciendâ doctrinam huius §. lege ſupra ex Reſol. 27. §. Quæro ſep. timo. & Reſ. 31. per totam & infra ex Reſ. 56. §. Nec ualet.

* Sup. hoc in Reſ. præterita, §. vlt. & in alia eius not.

Alibi in Reſ. quæ hic eſt infra 54. & in Reſ. 10. §. Sed ceſſat. & in Reſ. 108. in fine.

RESOL. XLVII.

An mandantes offendi Cardinales, si effectus non sequatur, incurrant in excommunicationem Bulla Cœnae, & priventur Immunitate Ecclesiarum?

Et notatur, eum, qui offensionem nomine suo factam Cardinali ratam habet, Immunitate Ecclesiarum non gaudere, præter incursionem excommunicationis latae contra eum in Bulla Cœnae. Ex part. 5. tract. 2. Ref. 87.

§. 1. Non privari immunitate Ecclesiarum videtur respondendum, quia ex mandato mandans non obligatur nisi mandato executo, & si is qui exequitur, Inst. de mandat. & ex l. 3. ff. eod. quod magis confirmatur, quia mandans offendi Cardinalem non incidit in censuram Bullæ Cœnae, si effectus sequutus non fuerit, vt docet Vgolinius in Bulla Cœnae. part. 2. cap. 11. ver. nec non ea mandantes, §. 2. n. 1. Alcius de cens. tom. 1. lib. 5. disp. 12. cap. 6. col. 4. Grassius lib. 4. decis. part. 1. cap. 18. num. 117. Sayrus de cens. lib. 3. cap. 15. num. 9. Soula in Bulla Cœnae, cap. 12. disp. 63. concl. 1. num. 2. Barbosa in Collect. Doct. tom. 3. lib. 3. tit. 9. cap. 5. num. 9. Bonacina in Bulla Cœnae, disp. 1. g. 12. cap. 15. num. 8. & 9. cum aliis. ergo, &c. Vide etiam Scortiam in Bulla Pont. epit. 109. theovom. 297. & epit. 166. theorem. 420.

2. Sed ego affirmatiuam sententiam tenendam esse puto, quam tucet Peregrinus tract. de immunit. cap. 11. num. 1. & ratio est, quia in cap. felicitis, de poen. in 6. punitur etiam mandatum, vt obseruat Monachus ibi num. 1. in verbo mandauerit, & num. 2. Archidiaconus ibi num. 11. in eod. ver. mandauerit. Io. Andreas ibidem, ante num. 1. in verbo facientes. Afflictus in tit. quæ sint regalia. in verbo, & bona committentium n. 105. Gigas de crimine læsæ Maiest. lib. 1. vubr. qualiter, & à quibus crimen læsæ Maiestatis committatur. g. 5. n. 13 quos refert, & sequitur Farinacius in sua præf. crimin. p. 2. tom. 2. tit. de crimine læsæ Maiest. g. 112. n. 91.

3. Quod autem mandans effectum non sequuto nõ incidat in excommunicationem Bullæ Cœnae, non est mirum, quia in dicta Bulla principaliter excommunicatur faciens, & secundario mandans, & proinde non est mirum si mandans non excommunicetur nisi effectu sequuto per mandatarium, sed in c. felicitis, ita principaliter excommunicatur mandans & punitur, sicut faciens, & ideo non est mirum si mandans immunitate Ecclesiastica non gaudeat etiam effectu non sequuto per mandatarium. Adde quod noster doctus & amicissimus P. Duardus in Bulla Cœnae lib. 2. cap. 11. g. 12. num. 1. & 4. & g. 14. num. 2. satis probabiliter docet, ex vi Canonis Bullæ Cœnae excommunicari mandantes offendi Dominos Cardinales æquè principaliter, ac facientes, & ideo incidere in excommunicationem, etiam effectu non sequuto. Quod probatur ex dictione nec non, in textu posita nam Romanus Pontifex post excommunicationem latam contra dicta crimina committentes, extendens illam ad mandantes, rata habentes, ac auxilium, consilium, fauorem præstantes, &c. sic ait Nec non ea mandantes, vel rata habentes, &c. At dictio illa, nec non, cum ex duabus negatiuis constet, proculdubio affirmat, & copulat æquè principaliter, vt habetur ex text. in §. sumque hoc, in præem. Inst. & nos supra diximus can. 2. g. 6. Confirmatur, quoniam dictio illa, nec non, æquipollet copula, & quæ quidem facit venire copulatum principaliter, non autem accessorie, vt per Abb. in c. sape n. 7. de verb. sign. & in c. querelam n. 5. ac late Iafonius cum aliis, quos allegat in l. 1. n. 5. ff. de inst. & iur. Nec mirum si ex solo mandato quis ligetur, quoniam hoc ipsum mandare

est delictum consummatum; vt habetur ex Ioanne Andrea in add. ad text. in c. 1. in ver. mandauerit, de hom. lib. 6. & hanc sententiam tenet glossa in Clem. 1. ver. mandauerit, de pen. Ergo etiam si non sequatur effectus, mandans insequi & offendi Cardinales incurrit in excommunicationem Bullæ, & ita hanc sententiam præter Duardum docet Sebastianus Aosta in Bull. Cruciat. g. 65. Notandum est etiam hic cum Peregrino vbi supra num. 2. cum, qui offensionem nomine suo factam Cardinali ratam habuit, immunitate Ecclesiarum non gaudere, præter incursionem excommunicationis lætæ contra eum in Bulla Cœnae, de qua vide citatos Doctores.

RESOL. XLVIII.

An non reuelans læsæ Maiestatis crimen in Cardinale perpetratum, gaudeat Immunitate Ecclesia? Idem dicendum est de non reuelantibus crimen læsæ Maiestatis in personam Principis. Ex part. 5. tract. 2. Refol. 90.

§. 1. Affirmatiuam sententiam docet Peregrinus de immunit. Eccles. cap. 11. num. 5. vbi sic ait. Limitatur priuò, non procedere in eo, qui non reuelat coniurantes, vel conspirantes vel machinantes in personam Cardinalis, ante vel post delictum commissum, & eorum fautores, receptatores. Nam licet per non reuelationem non incidat in crimen læsæ Maiestatis, vt patet ex Bulla Pij V. quæ incipit, Infelicitis seculi, vers. quicumque tamen non privatur Ecclesiastica immunitate, quia crimen est omissionis, & non commissiois contra personam Principis, & in præsentem Constitut. Greg. XIV. excipiuntur ab hac immunitate delinquentes committendo (non autem omitendo) contra personam Principis, vt dictum est supra cap. 10. n. 11. Ita Peregrinus.

2. Verum hanc rationem, quam pro sua firman- da sententia adducit Peregrinus, non admittit Farinacius in Append. de immunit. Eccles. cap. 41. n. 186. & Marius Italia de immunit. lib. 1. cap. 5. §. 7. n. 52. afferentes læsæ Maiestatis crimen in * personam Principis non reuelans, si ad Ecclesiam confugiant illius immunitate non gaudere; sed crimen læsæ Maiestatis in personam Principis comittit, qui offendit Cardinales, vt supra probatum est, & docet ipsemet Peregrinus; ergo talem reum non reuelantem immunitate Ecclesiasticam non gaudere dicendum erit. Vnde si casus acciderit, puto debere Episcopum statim Summum Pontificem certiorare, & delinquentem interim cautè custodire.

Sup. hoc in Ref. 50. §. VIc.

RESOL. XLIX.

An receptatores, & defensores interscientium Cardinales incurrant in excommunicationem Bulla Cœnae & non gaudeant Immunitate Ecclesia?

Sed difficultas est, an dicti receptatores, &c. incidant in censuram latam in cap. Felicitis de poen. in 6.

Et an licet excusetur ab excommunicatione, qui Clericum turpiter inuentum in continente percusserit, id tamen non satis videtur in percussente Cardinalem; Episcopum, & alios Prælatos expressos. &c. Ex part. 5. tract. 2. Ref. 91.

§. 1. Quoad censuram Bullæ Cœnae, qui post commissum crimen recepat, vel defendit tales reos, siue vt amicos, siue formaliter vt criminofos, non incidere in dictam excommunicationem; secus autem

autem si illos ante commissum crimen receperit, & defendat, tradit Soula in *Bulla Cœna, cap. 12. disp. 65. num. 3. & 4.* Duardus *lib. 2. concl. 11. q. 17. n. 6.* Filiucius *tom. 1. tract. 16. cap. 9. punct. 6. n. 243.* Alterius *de Conf. tom. 1. lib. 5. disp. 12. c. 6.* Suarez *de Censuris disp. 21. sect. 2. n. 72.* Reginaldus *tom. 1. lib. 9. c. 20. n. 314.* & ratio est, quia post crimen patratum prædictos receperit, & defendit ad ipsorum patrandum auxilium, consilium, vel fauorem non impendit, est enim hoc casu etiam iam perfectè commissum, nec in fieri perseverat, ergo huiusmodi receptatores & defensores ex vi huius Canonis non excommunicantur. Probatur consequentia, quia postquam Summus Pontifex quas prohibet actiones numeravit, addit, *præstantes in eis auxilium, &c.* quæ verba non obscure ostendunt in prædictis actionibus præstandum esse auxilium, atque ad id illud debere antecedere: qui autem post actiones iam factas receperit, non in illis, sed in re alia hoc loco non prohibita fauent, ad vitandum scilicet amicorum supplicium; quod autem receptatores approbantes sic factum, non excommunicentur, ex disp. præced. patet. Cum enim illorum nomine crimen commissum non sit, non dicitur ratum habere in ordine ad excommunicationem incurendam.

2. Sed difficultas est, an dicti receptatores, ut supra, incidant in censuram latam in *c. felicis, de penis in 6.* videtur etiam sub distinctione supradicta respondere Barbosa in *Collect. Doct. tom. 3. lib. 5. tit. 9. c. 5. num. 14.* qui citat Soulam *ubi supra.* nam Soula negat quidem supradictos reos incurere excommunicationem Bullæ Cœnæ recipientes post delictum commissum interfectorem Cardinalis, sed docet incurere in excommunicationem latam in *c. felicis.* & ita etiam docet Bonacina in *Bulla Cœna, disp. 1. q. 12. p. 3. n. 12.*

3. Verum an in tali casu receptatores interficientium Cardinales gaudeant immunitate Ecclesiarum, distinguit Peregrinus *de immunit. cap. 11. n. 4.* nam vel receptio redundat in fauorem delicti commissi contra Cardinalem, ut quia receptatio est facta, ne à satellitibus comprehendatur, vel ne à iudice puniatur, & in hoc casu non excusatur à pœna, nec immunitas Ecclesiastica ei suffragatur: vel receptatio non redundat in fauorem delicti, sed tantum hospitij gratia facta est, & in hoc casu mitiori pœna puniri debet, & immunitatem Ecclesiasticam non amitteret, cui adde Megalium in *3. p. lib. 3. c. 9. q. 1. n. 3.*

4. Sed hanc sententiam tunc probabilem esse putat Duardus in *Bulla Cœna, lib. 2. can. 11. q. 11. n. 7.* quando aliquis Cardinalis, vel ex dictis Prælati turpiter inueniretur (quod absit) eo modo, quo exemplificat Vgolinus *loco citato*; secus autem si solus cum sola in loco suspecto comprehendatur, nam licet excusaretur ab excommunicatione, qui Clericum sic inuentum incontinenti percuteret, iuxta sententiam Naur. quam communè esse testatur ipse in *Manuali cap. 27. n. 84.* & Suarez *de cens. disp. 22. sect. 1. sub. n. 37.* id tamen satis non videtur in percutiente aliquem ex enumeratis in hoc Canone, quoniam propter dignitatem personæ, & munus quo fungitur, non redditur adeo suspectus, sicut simplex Clericus, maxime si de huiusmodi genere criminis non sit aliàs diffamatus.

5. Verum, his non obstantibus, ego teneo absolute contrariam sententiam, nempe supradictos occidentes, vel percutientes Cardinales incurere censuram Bullæ Cœnæ, & ita docet Alterius *de cens. tom. 1. lib. 5. disp. 12. c. 5. dub. 3.* & Bonacina *de cens. disp. 1. q. 22. punct. 3. n. 5.* & ratio est, tum quia hic Canon absolute excommunicat offendentes Cardinales, & alios Prælatos hic expressos absque exceptione causarum in *cap. si verò 1. & 2. de sent. excomm. contenta-*

rum; ergo frustra nos excipimus huiusmodi causas: verba enim generaliter prolata, generaliter intelligenda sunt iuxta propriam verborum significationem, etiam in materia pœnali, & odiosa. *de pretio, ff. de public. in rem actio. & cop. solita, in fine, de maior. & obed. tum quia percutientes Clericum turpiter inuentum cum filia ligentur excommunicatione Canonis si quis suadente diabolo 17. q. 4. nisi exciperetur in c. si verò 1. & 2. de sent. excomm.* ergo etiam excommunicatione Bullæ ligatur percutiens Episcopum in huiusmodi crimine inuentum, cum is nullibi exceptus reperitur, & exceptio in vno casu non sit ad alium trahenda. Unde ex his contra Peregrinum non audeo dicere supradictum reum gaudere immunitate Ecclesiastica; * sed in casu occurrente puto contentendum esse ab Episcopo Summo Pontificem.

* Sup. hoc in fra in Ref. 54. §. VI. post medium.

RESOL. L.

An Reus criminis læsæ Maiestatis humana debeat gaudere Ecclesiarum Immunitate?

Et quid dicendum, si uxorem, filios, fratres Regis, Consiliarios, Proreges, &c. quis offendit?

Et quid, quando coniuratio, conspiratio, machinatio, conuenticula, seditiones, & similia, &c. non essent facta circa personam Principis, licet talia crimina reducerentur ad læsam Maiestatem?

Et an sciens, & non reuelans crimen læsæ Maiestatis in ipsam personam Principis gaudeat Immunitate? Ex part. 6. tract. 1. Ref. 18.

§. 1. **N**egatiuè respondet Sarpus *c. 5. fol. 51. vbi sic* ^{Sup. hoc in fra in Ref. 52. & 53.} Nasserit. At præter hæc delicta, quæ priuatos respiciunt, perduellionis etiam rei à sacro loco defendi non possunt. Quod Doctores omnes vniuersim non sentire demor: multi certe iudicium summi Iurisperiti probant, qui optima sanè de causa discernunt, maximam fore iniquitatem, si quod terreat leuiores puniri possint, liceret reos ab Ecclesiis extrahere: ob maiora verò, imò si mentis acies intendatur, omnium maxima, dum Respublica læditur, & regimen optimum peruertitur, non liceret. Sic ait Sarpus.

2. Verum hæc quæstio potest tractari dupliciter, vel in terminis iuris communis, vel in terminis constitutionis Gregorianæ. Et in vtroque casu existimo reum læsæ Maiestatis humanæ modo infra explicando, gaudere Ecclesiarum immunitate. Et ita de iure communi tenet Ioannes Gottierez in *pract. quest. lib. 4. n. 3. in fine n. 9.* & 17. vbi reprobat Bossum, & Clarum adductos à Sarpo. Idem tenet Villagut. *de extens. leg. cap. fin. num. 5.* Et post illos Castus Palaus *tom. 2. tract. 11. disp. vnic. pun. 10. num. 42.* Et ratio est, quia in *can. inter alia, de immunit. Eccles.* conceditur immunitas omnibus delinquentibus, quantumcumque graua crimina perpetraverint: nisi in aliquibus casibus ibi exceptis; ergo de iure communi crimen læsæ Maiestatis debet gaudere immunitate, quia non excipitur in dicto textu.

3. Sed cessat hæc difficultas post constitutionem Gregorianam, cum in illa excludantur tantum ab immunitate Rei læsæ Maiestatis in personam ipsiusmet Principis; secus autem dicendum est, quando, coniuratio, conspiratio, machinatio, conuenticula, seditiones, vel similia non essent facta circa personam Principis; licet talia crimina reducerentur ad læsam Maiestatem. Et idè statuas, vel Principis imagnes offendens, qui se regem facit, cum non sit; qui offendit eum, qui à Principe saluum habet conductum, qui rebellionem committit contra suum Principem.

Sup. hoc in Resolutionibus not. præterita.

* Sup. hoc in tom. 5. tit. 2. Ref. 16. 17. & 18. & in aliis earum annotationum pro hac quæst.

Sup. hoc in Ref. 46. cur. prope finem & infra in Ref. 50. & 108. in fine.

Principem, contra statum, seu Prouinciam: qui occidit filios, uxorem & fratres Principis item suos Proreges, Confiliarios, Oratores, & alia similia faciens, dicitur utique crimina laesae Maiestatis committere, sed quia non sunt commissa in personam ipsius Principis, gaudebit utique Ecclesiae immunitate; & omnes scribentes post Bullam Gregorianam tenent, & praecipue inter illos Alexander Peregrinus de immunit. cap. 9. per totum; & Bonacina tom. 2. disp. 3. quaest. 7. punct. 6. §. 6. num. 3. nouissime Doctus Franciscus Syluius in resolutionibus variis, verb. immunitas, fol. 108. Nec desinat hic pro curiosis adnotare, quod apud Lacedaemonios Pausanias criminis laesae Maiestatis accusatus totum ad Asylum Palladis Chalcicae perfugium expertus est & impunitus euasit.

Ad rationem vero, quam pro sua sententia adducit Sarpus, nempe si pro minoribus criminibus rei extrahantur ab Ecclesia, quando magis extrahendi erunt pro perduellionis crimine tam praediciali communi bono & Republicae. Respondet, in materia immunitatis, de qua loquimur, ex identitate vel maiori rationis nullum casum excipiendum esse praeter exceptos in iure.

Notandum est hic obiter docere Bonacinae tom. 2. disp. 3. quaest. 7. punct. 7. n. 11. Scientem, & non reuelantem crimen laesae Maiestatis in ipsam personam Principis gaudere immunitate; cum dictio, In, apposta in Bulla Gregoriana importet adionem positiuam, non vero negatiuam, licet contrarium asserat Marius Italia lib. 1. cap. 5. §. 7. num. 52. & Farinacius de immunitate, cap. 14. num. 186. Sed sententia Bonacinae, mihi magis placet, quam etiam uocet Peregrinus de immunitate, cap. 10. num. 11. & Ghilius in summa, verb. crimen laesae Maiestatis, numer. 1. littera C.

Sup. hoc supra in Ref. 48. §. VI.

RESOL. LI.

An committentes crimen laesae Maiestatis in personam Principis Superiorem recognoscentis gaudeant hac Immunitate? Ex part. i. tract. 1. Ref. 6.

Sup. hoc supra in Ref. 48. cur. prope finem, & in Ref. 50. §. Sed cellae ad medium. & supra in Ref. 54. & 108. in fine.

Non gaudere respondet Gambacurta lib. 5. cap. 44. & ponit exemplum in Principibus nostrae Siciliae, ut Princeps Buterae, Petrapertiae, Castri veterani: & hoc extendit etiam ad Duces, Marchiones, Comites, Vicecomites, & Barones uassallosum; & ita ex parte docet Megala in 3. part. lib. 4. cap. 2. §. 1. num. 22.

Sed tu contrarium tene cum Barbos, in Collect. tom. 1. lib. 3. tit. 49. cap. 6. num. 10. Peregrino in tract. de immunit. Eccles. cap. 9. n. 8. & nouissime cum Farinac. de immunit. cap. 13. num. 187. & Italia de immunit. lib. 1. cap. 6. §. 7. n. 29. & seq. & num. 36. ver. hoc autem. Et ratio est: quia dato, quod crimen laesae Maiestatis committerent, illos offendendo, gauderent tamen Ecclesiae immunitate; quia praesens Bulla Gregoriana intelligitur de offendentibus personam supremi Principis, cum uersetur in materia odiosa, & poenali, ita nomen Principis in Bulla accipiendum est.

RESOL. LII.

An rebellis, vel qui offendit Statuas, vel imagines Principi dicatur, gaudeat Immunitate? Et an euentes falsam monetam; offendentes eum qui habet saluum conductum; & tractantes de faciendis Regibus, ipso uiuente, expoliantes nuncios Regis, vel alicuius Principis, ut arcana Regis sciant; & similia perpetuantes gaudeant Immunitate? Ex part. i. tract. 1. Ref. 7.

trantes gaudeant Immunitate? Et quid dicendum, si alicuius, crimen laesae Maiestatis committeret in personam Principis, si non est ei subditus ratione originis, aut domicilij? Et an qui sciunt machinationem contra personam Principis, & non reuelant gaudeant Ecclesiarum Immunitate? Ex part. i. tract. 1. Ref. 7.

§. 1. Vbi supra lib. 5. c. 44. Gambacurta negat, & Villadiego in Polit. c. 3. n. 207. quia reus Maiestatis uidetur: sed licet talis crimen laesae Maiestatis committat, attamen immunitate Ecclesiae gaudebit: quia tale crimen non est in personam Principis, ut Constitutio Gregoriana requirit, & ita docet Peregr. de immunit. cap. 10. n. 8.

Supra in Ref. praeterita.

Unde notandum est hic, quod licet multis modis committatur crimen laesae Maiestatis, hodie tamen per dictam Constitut. Gregor. XIV. statutum est, eum criminis laesae Maiestatis tunc non gaudere immunitate Ecclesiae, si in personam Principis aliquid machinatus fuerit: ergo secus, si non in personam Principis: & idem Peregrin. ubi supra, n. 9. probat, gaudere hac immunitate Ecclesiae offendentes, ut diximus, statuas vel imagines Principum;

Sup. his seqq. supra in Ref. 50. & pro parte in Ref. 53. & 55.

videntes falsam monetam; offendentes eum qui habet saluum conductum; tractantes de faciendis Regibus, ipso uiuente; expoliantes nuncios Regis, vel alterius Principis, ut arcana Regni sciant; & similia perpetuantes: nam, licet hic omnes in his delictis committant crimen laesae Maiestatis: non tamen personam Principis offendunt. Et ita asserit Farinac. de immunit. c. 13. n. 190. cum Peregrin. n. 13. & Rebel. Delinquentes ergo contra statuum Principis, licet crimen laesae Maiestatis committant, gaudebunt tamen hac immunitate: nam per rebellionem licet resistant, & non obediunt suo Principi; non tamen offendunt personam Principis.

Notandum est etiam cum Megala in 3. part. lib. 4. c. 2. §. 1. n. 23. Ambrosino de immunitate, c. 9. n. 6. Farinac. ubi supra num. 191. quod si aliquis criminis laesae Maiestatis committeret in personam Principis, si non est ei subditus ratione originis, seu domicilij, hanc immunitatem non amitteret: quia talis non dicitur committere crimen laesae Maiestatis, & est communis opinio, teste Rol. lib. 1. cons. 4. num. 5.

An vero, qui sciunt machinationem contra personam Principis, & non reuelant, gaudeant immunitate Ecclesiarum; negativè respondet Farinac. de immunit. cap. 13. num. 186. Sed contrariam sententiam docet Peregrin. tract. de immunit. cap. 10. num. 11. quia, licet tale crimen puniri debeat poena mortis; tamen immunitatem Ecclesiae non amittit, quia crimen est omissionis, & non commissio contra personam Principis; & in hac Constitutione Summus Pontifex punit delinquentes in committendo, & non in omit-tendo, contra personam Principis: nam illa dictio, in, posita in Bulla, denotat, contra, & per consequens actionem, & non omissionem.

RESOL. LIII.

An gaudeat Immunitate Ecclesia coniurans seu machinans, ut tradat inimicis Regnum, Ciuitatem, &c? Ex part. 4. tract. 1. Ref. 183.

Negatiuè respondet Gambacurta de immunit. lib. 1. cap. 44. dub. 5. quia talis est reus criminis laesae Maiestatis: ergo non debet gaudere immunitate.

Sup. hoc in Ref. praeterita, & supra in Ref. 50. §. 3.

Sed ego contrariam sententiam teneo cum Peregrino

Peregrino de immu. c. 10. n. 7. Farinacio in appen. c. 14. num. 190. Mario Italia de immunit. lib. 1. cap. 5. §. 7. num. 45. & aliis; quia Gregor. XIV. in sua constitutione excipiendo crimen læsæ Maiestatis taxavit dictam exceptionem in personam ipsiusmet Principis, & paulo antè posuit dictionem taxatiuam tantum, quæ de sui natura est impedire extensionem ad non expressa. Et in dicta constitutione exceptio casuum fit per modum formæ: ergo nihil addi, vel minui potest, sed ad vnguem seruari debet, Ita Peregr. ubi supra, & post hæc scripta inueni hanc sententiam docere etiam Martinum Bonacinam in Decalog. disp. 3. quest. 7. punct. 6. §. 6. num. 5. quia, ait ille, in tali casu delinquens non dicitur coniurare in personam Principis, nec facere actionem, in offensionem personæ, sed dignitatis, quæ tali personæ competit: ergo, &c. Et tandem hanc sententiam docet Cæstrus Palaus hoc anno Lugduni impressus tom. 2. de reuerentia debita locis sacris, disp. unica, punct. 9. n. 42. in fine. Vide meipsum in part. 1. tract. 1. §. resol. 7.

*Que hic est Ref. antecessens.

RESOL. LIV.

An, si quis occidat Fiscalem Regium, vel Presidem iustitie, gaudeat Immunitate Ecclesiæ?
Et quid, si aliquis occidat Episcopum, vel Cardinalem. Ex part. 1. tract. 1. Resol. 20.

Que hic est supra §. 2. & pro diff. si tali huius Ref. supra in Ref. 46. prope finem & in Ref. 50. §. Sed. admedium, & in Ref. 51. & infine Ref. 108.

§. 1. Hæc opinio ex supradictis in Ref. 7. resoluta est: sed in particulari illam posui; quia his diebus à quodam Iuriscofulto agitata fuit, qui dicebat, dictum reum committere, ita facientem crimen læsæ Maiestatis; & idè non gaudere immunitate Ecclesiæ.

2. Sed prorsus, vt ego illi satisfeci, contrarium dicendum est: quia in Bulla excipitur tantum crimen læsæ Maiestatis contra personam Principis: sed dictus criminofus commisit quidem crimen læsæ Maiestatis; sed non in personam Principis: ergo gaudebit Ecclesiæ immunitate. Et ita in terminis docet Bonacin. de leg. disp. 3. quest. 7. punct. 4. num. 22. & Ambrosin. de imm. cap. 9. num. 7. cum Farinac. de imm. cap. 13. num. 192. qui num. 185. aduertit, etiam occisores Cardinalium, & Episcoporum gaudere dicta immunitate, licet in tali casu, putet reum à Iudice Ecclesiastico custodiendum esse, vt postea Summus Pontifex informetur: sed absolute occidentes Cardinales non gaudere docet Peregr. de imm. cap. 9. n. 5. etiam si dicti Cardinales galerum, seu capellum Pontifice, non acceperint.

Sup. hoc supra ex doctina Ref. 49. §. VI.

RESOL. LV.

An Monetarij gaudeant Immunitate?
Et an idem dicendum sit de tonforibus Monetarium, quod de eudentibus. Ex part. 6. tract. 1. Ref. 19.

§. 1. Negatiuè respondet Sarpus cap. 5. fol. 52. Neque verò, ait, sacris proteguntur locis, qui Monetarij vulgò dicuntur: tum quia perduellionis est species; tum etiam quia sunt publici fures, qui quoad in eis est, humanam societatem destruunt, cunctosque sine discrimine expilant. Hæc ille.

2. Videtur hic Sarpus loqui absolute tam de illis qui eudent falsam monetam, quam de illis, qui bonam tondent: sed ego utroque immunitate gaudere existimo. Et licet eudens falsam monetam, crimen læsæ Maiestatis dicatur committere, ex l. 2. Cod. de fals. monet. ibi, Cuius obnoxij Maiestatis crimen commit-

Sup. hoc supra in Ref. 52. §. 2. cursum ad medium.

tunt, & docet Decianus lib. 7. cap. 23. num. 1. cum aliis quos refert Farinacius quest. 115. num. 1. Tamen eudentes monetam falsam adhuc puto non esse priuandos priuilegio immunitatis, tam de iure communi, quam de iure nouo constitutionis Gregorianæ: quia in nullo Canone, antiquo excluduntur ab immunitate, & quia non committunt delictum in personam ipsam Principis, quod solum exclusum est in Bulla Gregoriana, & ita in terminis docet Peregrinus de immunit. cap. 10. num. 10. Ioannes Gutierrez in præf. quest. lib. 4. quest. 4. num. 10. & Villalobos in summ. tom. 2. tract. 39. diff. 7. num. 19. vbi sic asserit. [Del que haze moneda falsa se ha de dezir, que aunque el delito es muy graue, le vale la Yglesia, porque no esta espreso en derecho lo contrario, y aunque se cuente por crimen læsæ Maiestatis, es por extension y largo modo, y no propriamente.] Ita ille, & me citato Trullench in Decalog. tom. 1. lib. 1. c. 11. dub. 3. num. 28.

3. Et idem dicendum esse puto de Tonforibus Monetarium, qui gaudebunt utique hac immunitate, vt in specie docet Peregrinus cap. 6. num. 11. Marius Italia lib. 1. cap. 5. §. 1. num. 15. Nouarius in summa Bullar. tit. de immunit. num. 4. & Bonacina tom. 2. disp. 3. quest. 7. punct. 6. §. 1. num. 4. & me citato Barbosa de iur. Ecclesiast. lib. 2. cap. 3. num. 122. qui testatur, quòd cum in Ecclesia Sancti Antonij extra mœnia Ciuitatis Neapolis quidam monetarij confogissent: tunc Plorex Paulo V. supplicauit, quatenus eius Nuncio mandaret, vt eosdem Monetarios ad Regiam Curiam consignare dignaretur. Et Sanctissimus sub die 19. Iulij 1619. mandauit dari litteras Nuncio vt cõfisto sibi summarè & ex processibus Laicorum, quòd isti erant Monetarij, eos consignari mander.

4. Vnde ex his patet responsio ad argumenta Sarpi. Dico igitur ad primum supradictos reos non esse propriè perduellionis reos; sed largo modo: & etiam si essent verè & propriè, asserit Gutierrez etiam gaudere immunitate, cum nullus Canon excludat ab illa reum læsæ Maiestatis humanæ, vt supra probatum est. Quòd hi autem dici possent, vt peperam vult Sarpus, publici latrones, negandum est: quia clam & sine violentia furantur, & non in viis publicis; ergo non sunt publici latrones, atque immunitate gaudere debent: & idè secundum supradictam nostram sententiam foisse iudicatum in crimine falsæ monetæ in Regali Cancellaria Pinciana, testatur Gutierrez loco citato.

RESOL. LVI.

An fraudantes Regia tributa gaudeant Ecclesiarum Immunitate?
Et an gaudeat Immunitate obligatus ad reddendum ratiocinia ratione alicuius administrationis, & tutela?
Idem est dicendum de Officiali Regio debitor ex causa Syndicatus. Ex part. 6. tract. 1. Ref. 20.

§. 1. Negatiuè respondet Sarpus cap. 5. fol. 52. vbi sic ait. Neque porro ij qui fraudant siccum, & Republicæ pecunias in suos vsus conuertunt; sicuti lex Imperialis decreuit, Ecclesiarum immunitate muniuntur.

2. Verum prorsus affirmatiuè sententiæ est adherendum. Et ita docet Villalobos in summa, tom. 2. tract. 39. diff. 7. num. 17. vbi sic ait. [Quanto à lo que deue, tributos reales, segun que de derecho ciuil, non le vale la Yglesia; mas haze de dezir, que le vale atento el derecho Canonico, come tiene Abad, Gregorio Lopez, y Bobadilla.] Quibus ego addo

addo Syluestrum *verb. immunitas* 3. num. 8. Angelum *cod. verb. num. 15.* Tabienam *num. 8.* Armillam *num. 11.* Fagundez *part. 2. lib. 4. cap. 4. num. 53.* Suarez de *Relig. tom. 1. lib. 3. cap. 11. num. 3.* Ambrosinum *de immunit. cap. 13. n. 2.* Farinacium *cap. 3. num. 61.* Germonium *de sac. immunit. lib. 3. cap. 16. num. 110.* Castrum Palaum *tom. 2. tractat. 11. disp. vnic. punct. 8. num. 5.*

3. Nec valet pro sententia Sarpi lex Imperialis videlicet *Authent. de mandatis Principum, §. publica-normo*, quam ipse adducit: nam, vt in simili casu respondet Gutierrez *in pract. quest. lib. 4. quest. 4. n. 4.* in materia immunitatis, quando ius ciuile discor-dat à iure Canonico, ius Canonicum seruandum erit etiam in foro Ciuili. Quod etiam docet ex pluri-bus Sperellus *decif. 52. num. 32.* Vnde omnes leges iuris Cæsarei sub Titul. *de sacrosanct. Eccles. & de Episcop. & Cleric.* hodie nullæ sunt ex iurisdictionis defectu, ergo Sarpus in nostro casu non debebat attendere quid diceret lex Imperialis: sed quid statueret ius Canonicum *in cap. inter alia, de immunit. Eccles.* vbi statu-ritur omnes delinquentes pro quocumque delicto gaudere Ecclesiarum immunitate aliquibus delin-quentibus exceptis, inter quos non numerantur fraudulentæ Regia tributa.

4. Vnde ex supradictis à fortiori dicendum est gaudere immunitate obligatum ad reddendum ratio-ciniam ratione alicuius administrationis, vel tutelæ. Nec obstat textus *in cap. xxv. 17. quest. 4. vbi* quidam seruus nomine Fœlix obligatus ad ratiociniam confu-git ad Ecclesiam, & Gelasius Papa mandata præstito iuramento impunitatis illum extrahere. Nam respon-deo, quod ille textus loquitur in seruo, & non in homine libero, vt aduertit Decianus *lib. 6. cap. 28. num. 26.* & alij. * Et certum est seruus esse domi-nis reddendus præstito impunitatis iuramento. * Et idem dicendum est de officiali Regio debitore ex causa Syndicatus, vt obseruat Farinacius *de im-munit. cap. 3. num. 66.* nam si confugiat ad Eccle-siam, eius immunitate gaudebit.

RESOL. LVII.

An fures debeant Immunitate Ecclesiarum gaudere, etiam in Ecclesia furantes Pixidem SS. Eucharistia Sacramenti?

Et an saltem ex consuetudine licitum sit extrahere fures simplices ab Ecclesia?

Et an saltem fures, qui cum furto ad Ecclesiam confu-giunt, & intra Ecclesiam illud contrectauerint, gau-deant eius Immunitate?

Et notatur quod res non potest in Ecclesia spoliari à iudice laico re furata, quam secum traxit, sed recur-rendum est ad iudicem Ecclesiasticum.

Et an furantes, & alij delinquentes in Ecclesia capi possint ab Ecclesiasticis ministris, etiam extra Ec-clesiam?

Et docetur consensum Clericorum in aliquam consuetu-dinem, quando adest libertatis præiudicium, nihil operari? Ex part. 6. tract. 1. Ref. 9.

tutio Gregoriana excipiunt tantum homicidia, & mutilationes factas in Ecclesiis. Et ita docet Farina-cius *de immunit. cap. 6. num. 93. & seq.* Castrus Palaus *tom. 2. tract. 11. disp. vnic. punct. 9. num. 3.* Chartarius *de ciscrimin. 9. numer. 7.* Tuschus *de iur. Eccles. conclus. 10. numer. 23.* & Peregrinus *cap. 12. num. 9.* Sperel-lus *decif. 59. num. 21.* Ambrosius *de immunit. cap. 5. num. 6.* Nonarius *in sum. Boll. tit. de immunit. num. 4.* & Riccius *p. 1. dec. 110.*

3. Sed non indigemus contra Sarpum auctori-tate Doctorum; vbi adest expressa determinatio sac-ræ Congregationis immunitatis in vna Squillacensi 18. Martij 1632. vbi decretum est immunitate Ec-clesiastica gaudere furantes in Ecclesia. Et nota, quod reus non potest in Ecclesia spoliari à iudice Laico re furata, quam secum traxerit: sed recurrendum est ad iudicem Ecclesiasticum, vt ego alibi adnotaui, & Alibi in Ref. docet nouissime Sperellus *decif. 49. num. 25. & 26.* que hic est infra 101. §. vt in princi-vera, vt Barbosa ex Farinacio *de iure Ecclesiast. lib. 2. cap. 3. num. 123.* & Gauntus *addit. ad Man. Episc. 100. §. Ne-uer. immunitas Ecclesiastica, n. 8.* dixerint furantes que, cursum in sine Et pro furanti-bus Pixidem infra in Ref. 99. §. vt. ad medium.

4. Sed an saltem ex consuetudine licitum sit ex-trahere fures simplices ab Ecclesiastica vt eius immu-nitate non gaudeant. Affirmatiue responderet Sarpus *fol. 51.* ita asserens. Quam plurimis etiam locis, vbi furum est maxima copia, consuetudo viget, vt eo-rum nemini cuiusvis notæ aut conditionis existat, ad Ecclesiam confugere liceat: quæ tamen consuetudo ab Ecclesiasticis videtur inducta, qui fures perosi oblatæ noluerunt, quin etiam in ipsis Ecclesiis com-prehenderentur. Quare quod est vsu iam receptum, omni contentione retinendum. Ita ille. Et idem Vil-lalobos *in summa tom. 2. tract. 39. difficult. 5. num. 2.* sic ait. [Tampoco vale la Yglesia à los Ladrones sim-ples, que cada dia los sacan della, y esto es por la costumbre, como dizen Couarouias, Iulio Cla-ro, y Paz, que de derecho bien les vale.] Hac ille & alij.

5. Verum ego non possum huic sententiæ adhæ-rere: immunitas enim Ecclesiarum contraria consue-tudine tolli non potest. Primò, quia populus nihil statuere potest super immunitate Ecclesiarum: idè nec consuetudinem inducere valet. Secundo, quia talis consuetudo est irrationabilis. Tertio, quia nec etiam introduci potest Pontifice ignorante. Quarto, quia nunquam talis asserta consuetudo in contradi-ctorio iudicio obtenta fuit. Quæ omnia infra latius à nobis probanda erunt: & probat indiuiduatim lo-quens de hac consuetudine extrahendi fures simpli-ces ab Ecclesia omnino videndus Iulius Chartarius *decij. crimin. 46. n. 24. & seq.*

6. Vnde ex his non approbo consuetudinem quam alicubi, vigere testatur Sarpus, vbi supra nem-pè fures in furtis grauibus Ecclesiarum immunitate minime gaudere: nec valet pro confirmatione dictæ consuetudinis simile statutum, quod ipse ad-ducit factum in cuiusdam Principis statu; nam super

D

Alibi in Ref. que hic est infra 101. §. vt in princi-vera, vt Barbosa ex Farinacio de iure Ecclesiast. lib. 2. cap. 3. num. 123. & Gauntus addit. ad Man. Episc. 100. §. Ne-uer. immunitas Ecclesiastica, n. 8. dixerint furantes que, cursum in sine Et pro furanti-bus Pixidem infra in Ref. 99. §. vt. ad medium.

Sup. hoc in-fra in Ref. 99. §. vt.

Sup. hoc fit-pra in Ref. 3. §. Ex his. & infra in Ref. 116. & in aliis earum annos-tationum.

Sup. conuen-tio in hoc §. supra in Ref. 101. §. Quæro si furans ad ius Ref. 101. per totum. & in Ref. 101. Ad legat.

Sup. leg. in hoc §. infra in Ref. 65. §. 8. Vbi in fine.

* Sup. hoc in infra in Ref. 8. Ad secundum de in Ref. 99.

Ad clauis. cum de stri-um huius Ref. lege Ref. 101.

Sup. hoc in-fra in Ref. 99. §. vt. ad medium.

immunitate Ecclesiarum; Principes seculares nihil in eius præiudicio statuere possunt, ut tradit in hoc casu de immunitate Ecclesiarum Farinacius de immunitate, cap. 6. num. 25. & alij.

Sup. conten-
to in hoc &
seq. §. infra ex
Ref. 117. lege
doctrinam §.
Quæro se-
cundo. & §.
Sed stance.

7. Sed non desinam hinc refellere doctrinam, quam supra docuit Sarpus, quam doleo approbasse Suarez de Relig. lib. 3. cap. 11. n. 4. & Raphaëlem de la Torre tom. 2. in 2. 2. D. Thome. quest. 99. num. 4. disp. 7. gradu 8. adherentes supradictam consuetudinem extrahendi fures ab Ecclesia iustificandam esse: quia fuit introducta videntibus Clericis & Episcopis in odium delicti, ac perinde quasi renunciantibus tali immunitati quoad fures. Sed, ut dixi, displicet mihi viros Theologos & doctos hæc dixissentam prorsus refellenda esse puto. Immunitas hæc enim concessa est locis sacris, & non personis, ut rectè obseruat Mastrillus decis. 169. lib. 2. Adde quòd quæ in honorem Dei sunt introductæ, etiam si quis inde fauor ad partes deriuetur, non possunt partes renunciare, ut docet Panormitanus in cap. conquestus, de feriis post glossam, n. 9. & probatur clarè per text. in cap. si diligenti, de for. compet. vbi Innocentius III. primum probat per leges dicentes pacto priuatorum non posse iuri publico derogari: deinde probat Clericum non posse renunciare priuilegio fori, quia hoc non est concessum fauore personæ particularis; sed fauore totius Collegij Clericalis, cui priuatorum pacto derogari non potest. Ergo etiam totus ordo Clericalis & Laicalis non potest renunciare beneficio concessio in honorem Dei: cui non est illi integrum præiudicare. Et idè Castrus Palaus tom. 2. tract. 11. disp. vnic. punct. 11. num. 5. sic ait. Hoc priuilegium non delinquentibus ob ipsos, sed ob reuerentiam loci sacri est concessum: quapropter renunciari à nullo potest; sicuti neque renunciari potest priuilegium fori Clericis concessum, quia non ipsis ob ipsos, sed ob dignitatem Clericalem conceditur. Ita Castrus Palaus.

Sup. hoc me-
lis, & magis
larè infra in
tr. 2. Ref. 5.

8. Et tandem quæro à Sarpo; quo pacto Ecclesiastici potuerunt inducere hæc consuetudinem extrahendi fures ab Ecclesia; cum sit consuetudo contra Canones non excipientes hoc crimen & idè irrationabilis & reicienda. Vnde insignis ille Canonista inelytæ Academia Salmaticensis Valboa de Mogro-
neio in cap. 1. de for. compet. num. 6. rectè docuit, quod consensus Clericorum in aliquam consuetudinem, quando adest libertatis Ecclesiastica præiudicium, nihil operatur: quod etiam docet nouissimè Sperellus decis. 37. num. 63. Sed hoc accidit in casu, de quo iam loquimur. Ergo, &c.

Sup. hoc eù
eodem Val-
boa infra in
tr. 2. Ref. 2.
§. Sed dicit
ante medium
Vers. hæc
opinionem
refellit. & si
placet lege
alias Ref.
annot. dicti
§. ad mediū.
Et pro
concreto in §.
Verum pro-
hæris textus
infra in Ref.
99. §. Vt pro-
pe hæc.

9. Verùm pro Coronide huius resolutionis, quærendum est. An sententia Sarpi saltem admittenda sit in furibus, qui cum furto ad Ecclesiam confugiunt, & intra Ecclesiam illud contract auerint: Et contra Sarpum negatiuè respondendum est; quia illa contractario, seu vsus rei subrepta non potest esse regulariter loquendo res magni momenti; & idè cum sit delictum leue, etiam in opinione Doctorum, qui admittunt extensionem quoad delicta exceptuata, non debent amittere priuilegium immunitatis. Adde quòd illa contractario est per accidens, cum non deferatur in Ecclesia, ut iniuria ei inferatur. Ergo, &c. Et ita tenet Peregrinus de immunitat. cap. 12. num. 10. & alij communiter cum Bonacina tom. 2. disputat. 3. quest. 7. punct. 5. num. 7. Vnde prorsus reicienda est in opinione omnium Doctorum sententia Sarpi, quam supra retulimus: nempe fures non gaudere immunitate Ecclesiarum.

Sup. hoc in-
fra in tr. 2.
Ref. 185. &
89.

10. Notandum est tamen hinc obiter furantem in Ecclesia, & alios in Ecclesia delinquentes capi posse ab Ecclesiasticis Ministris qui etiam extra Ecclesiam

commiserunt sacrilegium, quòd est crimen mixtæ fori. Ergo, &c. Ita Bonacina loco cit. & ne deferat videri decis. 3. & 4. Alexandri Sperelli.

RESOL. LVIII.

An publici latrones, & grassatores viarum gaudeant Immunitate?

Et quid, si semel, vel bis in via publica, & cum violentia quis depraedatur?

Et quid est dicendum de diurnis agrorum depopulatoribus, quia de diurnis non est difficultas, & de captiuantibus personas, & eas componemibus in quocumque loco, an gaudeant dicta Immunitate? Ex part. 6. tract. 1. Ref. 15.

§. 1. **N**egatiuam sententiam absolutè & sine vlla distinctione docet Sarpus fol. 50. Sed aduertant Lectores, quòd licet supradicti casus excipiantur in iure, & in constitutione Gregoriana; tamen habent multas limitationes, quas videbis, præcipuè penes citandos Doctores: sed hinc tantum tangenda est pulchra quaestio. An qui semel, vel bis in via publica, & cum violentia depraedatur, priuatur immunitate. Et affirmatiuam sententiam docet Megalius in 3. part. lib. 4. cap. 2. quest. 1. num. 10. quia nomina verbalia in vno solo actu verificantur ex leg. Arbletam, §. calumniata, ff. de his, qui notant, infam. Et ita etiam tenet Marta de inuisibili temp. art. 2. capit. 55. numer. 22. qui testatur de praxi: & quamuis frequentia esset necessaria, putat Megalius duos actus sufficere, quia duo actus sufficiunt ad consuetudinem inducendam ex gloss. in Aubert. de testibus, §. quia verò multi, ex l. 2. in fin. Cod. de Episcop. audient. Grassius de cast. reser. lib. 1. capite 10. num. 14. Floronus part. 2. cas. 3. num. 10. & alij.

Sup. hoc lege
§. not. seq.

* Sup. hoc
quamuis re-
citantur lege
supra §. Ad
id. Ref. 33.

Sup. hoc in
tom. 6. tr. 2.
Ref. 13. & 14.
& in aliis ca-
rum notatio-
num.

2. Sed hanc Megalij opinionem prorsus refellendam esse puto à Tribunalibus Ecclesiasticis: non enim dicendum est publicos latro, qui publicè & cum violentia semel vel bis depraedatus est, ut exinde Ecclesiarum immunitate priuandus sit; quòd clarè patet ex leg. Capitulum, §. & vt generaliter, ff. de pæn. & idè mulier ex vnicò actu fornicationis non dicitur publica meretrix, nec publicus vsurarius, qui semel tantum commisit vsuram ex text. in leg. quis sit fugitiuus, §. errorem, & in leg. sciendum, §. illud, ff. de adilit. & docet Panormitanus in cap. 1. num. 24. de iudic. & alij. Ergo, &c. Et ita hanc sententiam contra Megalium tenet tota cetera Canonistarum, ut loquitur Igneus in l. 3. §. subuertitur, num. 107. ff. ad Syllan. quibus adde Pegueram decis. 40. num. 4. Castrum Palaum tom. 2. tractat. 11. disp. vnic. punct. 6. num. 3. Carolum Marantam in controuerf. iur. part. 2. respons. 46. numer. 7. Giurbam consil. 50. numer. 27. Barbolam de iur. Ecclesiast. lib. 2. cap. 3. num. 84. Mastrillum de indulto, cap. 37. num. 7. Ambrosium de immunit. c. 21. num. 4. Peregrinus cap. 6. num. 8. Farinacium cap. 10. num. 154. Horatium Perium consil. crim. 39. num. 2. & 3. Nouarium in summ. Bullar. titul. de immunit. num. 45. qui etiam ex Suarez & Giurba num. 46. docet, Grassatores viarum, si sæpius tentauerint delicta, sed illa non perfecterint, non esse excludendos ab immunitate, quia delictum exceptuarum debet esse actu consummatum, ut amittat immunitatis priuilegium.

3. Aduertendum tamen est hic obiter pro nostro Sicilia Regno, quòd licet vigore regie pragmatice, sub Rubric. de furt. & rapin. titul. 47. pragmat. 1. puniatur pœna mortis etiam, qui semel spoliasset viatores in via publica, ut ibi exponitur. Tamen quoad

quoad privilegium immunitatis Ecclesiarum nihil operatur dicta pragmatica; vt in specie casus nostri tradit Ambrosinus de immunit. cap. 3. num. 6. & Peregrinus cap. 6. num. 9 vnde caueant Episcopi Siciliae à Mario Italia lib. 1. cap. 5. §. 1. num. 20. & 40. vbi videtur approbare etiam in ordine ad immunitatem Ecclesiarum supradictam Pragmaticam. Et aduersus illum præter Doctores citatos insurgunt ipsimet Consiliarij Regij, vt Peguera decis. 410. & Mastrillus de indul. cap. 33. num. 7. Et ratio est, quia statuta Principis Laici non possunt tollere, neque aliquid determinare circa Ecclesiarum immunitatem: sed hoc ad summum Pontificem spectat.

4. Notandum, est etiam hinc obiter contra Innocent. in cap. inter alia, & ibi Hostiensium num. 4. & Ioannem Andream num. 6. & alios, non dici Latrones publicos & grassatores viarum, nisi qui depradantur in viis publicis, & itineribus frequentatis: at non sufficit, quod per insidias furentur, etiam si non fuerint in loco publico. Et ratio est, quia textus expressè loquitur ibi. Itinera frequentata, & publicas stratas obsident: tum quia nomen, via, publicum iter denotat: & quia illa verba ad declarationem delicti fuerunt apposta, & ita docet Nouarius summa Bullar. tit. de immunitate, num. 47. Ambrosinus cap. 3. num. 5. Farinacius cap. 12. num. 165. Vide etiam Mastrillum de indul. cap. 32. num. 8. & Riccium part. 4. decis. 144. & alios penes ipsos.

5. Verum publicis latronibus & grassatoribus viarum adiecit summus Pontifex agrorum depopulatores; circa quos nihil aliud dignum adnotatione occurrit, nisi illud curiosum quidem & difficile, An stante constitutione Gregoriana diurnus agrorù depopulatore gaudeat immunitate. Dixi, diurnus; quia de nocturno non est difficultas; & negatiuam sententiam docet Barbosa de iur. Eccles. lib. 2. cap. 3. num. 87, quia verbum, nocturnus, appositum in cap. inter alia, de immunit. Eccles. fuit à Gregorio XIV. in sua Bulla ademptum, & absolute excludit ab immunitate agrorum depopulatores. Et ita hanc sententiam tenet Farinacius de immunit. cap. 11. num. 161. Ambrosinus de immunitate, cap. 4. n. 5. Bonacina tom. 2. disp. 3. quest. 7. punct. 6. §. 1. num. 5. & alii.

6. Sed his non obstantibus diurnos agrorum depopulatores gaudere Ecclesiarum immunitate, docet Castrus Palaus tom. 2. tract. 11. disp. vnic. punct. 9. nu. 5. quia, ait ille, constitutio Gregoriana ad firmandum ius commune, & reuocanda priuilegia illi contraria expedita fuit: ergo cum solum dixit, depopulatores agrorum, intelligenda est iuxta ius commune, quod solum nocturnos excludit: nam si Pontifex intendebat depopulatores tam nocturnos, quam diurnos comprehendere, debebat exprimere: quia ius commune non debet ceteri correctum, nisi claris verbis constet. Præterea hæc exclusio derogat immunitati, & constitutio est odiosa & penalis: ergo de solo nocturno, & non diurno debet intelligi. Ita Castrus Palaus.

7. Sed tu caue huic adherere opinioni; nam licet videtur fauere Ecclesiarum immunitati, maxime illam lædit; nam ex dictis rationibus, quas Palaus adducit, videtur confirmare sententiam Gambacurtæ, & aliorum aduersariorum asserentium constitutionem Gregorianam tollere tantum priuilegia, sed non derogare iuri communi, quod quidem falsum esse dicendum est cum Chartario decis. crimin. 95. num. 4. & alijs Doctoribus, quos ego citavi in part. 1. tract. 1. resol. 1. & determinauit Sanctissimus Pontifex Clemens VII in Breui ad Archiepiscopum Hahedum Panormitanum sub die 6. Februarii anno 1597. vt ego supra obseruavi, & obseruat nouissime Nouarius in Tom. IX.

Summa Bullar. tit. de immun. n. 2. Vnde venit refellendus Peregrinus de immunit. cap. 2. num. 11. quatenus dicit constitutionem Gregorianam non corrigere ius commune.

8. Sed hic obiter non est omitendus casus, qui frequenter solet accidere. An videlicet captiuantes personas, & eas componentes in quocumque loco, gaudeant immunitate Ecclesiarum: & negativè respondet Ioannes Maria Nouarius in summa Bullar. tit. de immunitate, num. 44. in fine, qui citat Mastrillum.

9. Sed hæc opinio ita absolute prolata mihi non placet; nam tunc puto supradictos non gaudere immunitate; quando vt publici latrones in stratis ac viis publicis vel in campis, siue vt grassatores etiam intra vrbium vias huiusmodi personarum captiones & compositiones, vulgò Ricati, admiserint; & hoc pluries non semel tantum, aut iterum fecerint: scus autem si priuatim, ac secretò captiuarent personas, vel missis aliquibus nuncijs (vt olim pluries per multos menses Panormi accidit) aliquas composuerint personas etiam minis per nuncios vel litteras comminatis: nam vtique in tali casu ab immunitate non erunt excludendi; quia sic captiuantes, neque publici latrones, neque grassatores dici possunt; ergo gaudere debent immunitate. Et idèd hanc sententiam nominatim aduersus Nouarium, tenet Carolus Maranta in controuers. iur. par. 2. respons. 46. num. 10. & seq. Neque Mastrillus à Nouario adductus facit contra nostram sententiam; nam loquitur in terminis indulti à Rege concessi, & non in terminis constitutionis Gregorianæ, quæ excludit omnem extensionem de casu ad casum; & ego puto etiam in terminis iuris communis supradictos Reos Ecclesiarum immunitate gaudere.

RESOL. LIX.

An qui commisit peccatum nefandi, gaudeat Immunitate Ecclesiarum? Ex part. 4. tract. 1. Res. 45.

§. 1. Negatiuè respondet Ludouicus Correa in relect. ad cap. inter alia, de immunit. Eccles. part. 3. num. 40. quest. 17. quia in grauissimis delictis, & in quibus includitur atrocitas & abominatio, Ecclesia non debet patrocinari, & ideo etiam alia peccata contra naturam immunitate non gaudebunt. Ita ille, qui citat Rodriguez in qq. regul. tom. 2. quest. 51. art. 4. Auendagnum de exequen. mandatis, part. 1. cap. 229. Phæbum tom. 1. decis. 81. num. 7. Barbosa ad ordin. tom. 2. lib. 2. §. 1. num. 5. quibus adde Marium Italianum de immunit. Eccles. lib. 1. cap. 5. §. 3.

2. Sed hæc opinio, stante Bulla Gregorij XIV. non est tenenda, quia in illa crimen nefandi non exceptuatur, & dictam constitutionem non esse ad alios casus extendendam, satis ex eius lectura patet Nam, vt * alibi probaui, Summus Pontifex in illa, dum excipit aliquos casus, apponit dictionem taxatiuam tantum, cuius natura est impedire extensionem, vt notat inter alios Ambrosinus de immunit. cap. 1. num. 14. Peregrinus cap. 6. num. 24. & alij scribentes super dictam Bullam; & ideo committentes crimen nefandi gaudere immunitate Ecclesiarum, in terminis docet Farinacius in appen. de immum. Ecclesiar. cap. 6. num. 98. Castrus Palaus in opere morali, tom. 2. disp. unica, de immum. Eccles. punct. 10. num. 6. & Marius Giurba conf. 100. num. 4. quod ego etiam puto, stando in iure communi, nam Canones absolute asserunt Ecclesie immunitate gaudere omnes ad eam confugientes pro quantum

Et pro supra contento in hoc textu infra in Res. 71. §. Vlt. & in Res. 81. a Un. 9. Verf. Et clare. & Res. 90. & in §. Sed ego per totum, signatè in fine.

Sup. hoc supra in Res. 25. §. Vnde. & in Res. 27. §. Quæro quarto.

* Alibi supra in Res. 3. Sed proflus. & in Res. 26. §. Sed hæc. & seq.

Quæ hic est res. Ref. s. 3. & in res. eius.

uis grauíssimo, & atrocissimo crimine: vt patet in cap. inter alia de immunitate Ecclesie. vbi expressè cauetur liberum hominem non esse violentè ab Ecclesia extrahendum, quantumcumque graua malicia perpetraverit, ibi Hostiensis num. 1. Ancharanus num. 2. & 6. & alij, cum Farinacio vbi supra iuncto num. 85. Sed quidquid sit de iure communi, in terminis Bullæ Gregor. de hoc casu amplius non est dubitandum, quidquid dicat Marius Italia sine fundamento vbi supra, & ideo hanc sententiam tenet nouissimè Sanchez in opusc. tom. 2. lib. 6. cap. 1. dub. 10. num. 2. & ante illum Bonacina in Decalogum disp. 3. quæst. 7. punct. 5. num. 24.

RESOL. LX.

An Mercator, qui fraudulenter decoxit, gaudeat Immunitate?

Et an simplices debitores, qui sine causa criminis confugiunt ad Ecclesiam, gaudeant Immunitate, Idem dicendum est de debitore publico, & exactore tributorum, & debitore ex causa administrationis, & redditionis rationum, & de obligato ad ratiocinia publica, vel de officiali debitore ex causa Syndicatus. Ex part. 1. tit. 1. Ref. 32.

* Sup. hoc in Ref. seq. & infra in Ref. 67. cursum in §. vlt. & in Ref. 97. §. penult.

§. 1. **N**egatiuè respondet Gambac. lib. 4. c. 15. n. 7. in terminis nostræ Bullæ, & ita etiam docuerunt ex Theologis, Ioan. de la Cruz in direct. conscient. p. 1. præf. 8. q. 3. art. 1. dub. 1. concl. 1. Fagundes de Precept. Eccl. tract. 2. lib. 4. cap. 4. num. 53. Rodriguez in sum. tom. 7. c. 154. num. 1. & ex Iurisperitis Bobadill. tom. 1. lib. 2. c. 14. num. 67 & 71. Villadiego in Polit. c. 3. num. 216. Azuevedus tom. 3. lib. 5. tit. 20. leg. 6. n. 2. Gutierrez præf. 99. lib. 1. q. 1. per tot. & alij: quia Pius V. in Constitutione edita anno 1570. eos furibus assimilauit, & in illos vltimam penam supplicij inflixit. Deinde asserunt multi, illos inclusos esse in nostra Bulla Gregoriana sub nomine publicorum latronum: & in hanc sententiam tandem inclinat Tanner. in 2. 2. D. Thoma disp. 5. q. 8. dub. 1. num. 17. & nosser P. Peregrin. de immunit. cap. 12. num. 4. in fine.

* Sup. hoc supra in Ref. 23. in fine. & infra in Ref. 81. etiam in fine.

2. Sed ego his diebus in casu N. contrarium consului: & ita postea Romæ in Sacra Cardinalium Congregatione fuit decisum; nempe, decoctorem etiam fraudulentum, immunitate gaudere. Et respondebam ad Doctores citatos pro Gambacurta, & Peregrino, ipsos non loqui in terminis Bullæ Gregorij XIV. quia * in Hispania dicta Constitutio non est vltu recepta, vt notauit Portel. in dub. regul. ver. Eccles. immunitas, num. 9. Et ratio est: quia, vt sapius diximus, in dicta Bulla non priuantur dicti decoctores immunitate: nam inter casus exceptos, casus decoctorum non inuenitur, & dicta Bulla non est extendenda ad alios casus ibi non expressos. Deinde, hoc apparet ex verbis Bullæ: nam ibi Pontifex reuocat omnia indulta, & priuilegia data Principibus, vt possint ad Ecclesiam confugientes extrahere, & præsertim fraudulentos decoctores. Vnde, cum in ista narratiua talium decoctorum efficiatur mentio; de quibus postea, quando Summus Pontifex disponit, ne verbum quidem de illis; apparet manifestè Pontificem voluisse huiusmodi decoctores gaudere: & ita in terminis huius Constitut. docet Farinac. de immunit. cap. 3. num. 64. retractans se de contraria opinione, quam docuerat antea in tract. de carcer. q. 28. n. 33. Idem docet Gratian in discip. forens. tom. 2. c. 380. n. 29. Girona tract. de Priuileg. c. 23. num. 1035. Ambrosin. de immunit. c. 13. num. 4. Flauius Cherubinus in Compend. Bull. tom. 2. const. 117. Pij V.

schol. cum alijs Iurisperitis: & ex Theologis Nauar. in Manc. 25. n. 19. Durand. in Bull. Con. lib. 2. can. 5. q. 16. n. 6. Bonacini de leg. disp. 3. q. 7. §. 4. n. 2. Fernandez in Exam. Theol. mor. p. 4. c. 10. §. 1. n. 10. & alij. Ad id verò, quod dicebatur in contrarium, quod sub nomine publici latronis includitur decoctor, negatur; & vt dixi, ex verbis ipsius Bullæ contrarium apparet. Adde, quod si dicta sententia esset vera, ratò in praxi occurreret: quia difficile admodum est, vt notat ipsemet Peregrinus, concurrere in aliquo decoctore ea, quæ necessaria sunt ad publicum latronem constituendum, & maxime actum frequentia. Ex his apparet; quàm cautè legendi sunt aliqui Iurisperiti, & præsertim Hispani, asserentes, etiam simplices debitores, qui sine causa criminis confugiunt ad Ecclesiam, non gaudere illius immunitate. Et ita docet, citans alios, Hieronym. Couall. in tr. de cognit. per viam violentia. p. 2. q. 5. n. 6. nam hæc opinio est contra immunitatem Ecclesie, & Constitutionem Gregor. vt notauit Farinac. vbi supra. de imm. c. 3. num. 57. & 62. vbi citat multos alios, quibus ego addo Graff. tom. 1. lib. 3. conf. 1. per tot. de immunit. Eccles. Portel. in dub. reg. ver. Eccl. immunit. n. 14. Peregr. de immunit. c. 12. n. 10. Bonac. de leg. disp. 3. q. 7. §. 4. n. 2. Megal. in 3. p. lib. 3. c. 2. q. 2. n. 33. qui testatur de communi Doctorum sententia. Et hæc doctrina procedit, etiam siante statuto, quod debitor carcerari possit, & quod sit suspectus de fuga: & etiam in debitore publico, vt est exactor tributorum. Idem dicendum est de debito ex causa administrationis, & redditionis rationum, & de obligato ad ratiocinia publica: vel de Officiali debitore ex causa syndicatus. Ita supra citati DD.

RESOL. LXI.

An decoctores vulgo dicti Falliti, gaudeant Immunitate?

Et an debitores fraudulenti ad Ecclesiam cum bonis confessiones non debeant ibi multo tempore tolerari, sed ab Ecclesia sint eiciendi? Ex p. 6. tr. 1. Ref. 17.

§. 1. **N**egatiuè respondet Sarpus cap. 5. fol. 50. Qui verò (ait) per fraudem decoxit, cumque sit ei soluendo creditores fraudat, vt iniuste ditari possit, immunitatis priuilegio non debet vti: quod re ipsa id publicorum Latronum sit species quedam, & eiusmodi etiam Pij V. constitutione declaratur. Sic ille.

2. Sed ego etiam contra alios affirmatiuam sententiam docui in 1. p. tr. 1. resol. 32. quàm post constitutionem Gregorianam existimo certa m: quia Decoctores tales nec ratione debiti, nec ratione delicti immunitate priuandi: non ratione debiti, aliàs omnes debitores essent exclusi a priuilegio immunitatis: non ratione delicti, quia hi non sunt depopulatores agrorum, & latrones publici, qui solùm sunt ab immunitate exclusi: & licet à Summo Pontifice Pio V. publicis latronibus æquiparentur; non sequitur ex hoc quòd in priuatione immunitatis debent æquiparari, quia pœna non sunt extendendæ ad delicta similia, vt in specie de hac constitutione loquens, firmat Chartarius decis. crimin. 46. num. 72. Farinacius tom. 1. consil. 76. num. 13. Ambrosinus de immunitate, cap. 1. num. 14. Locatellus de tortura, inspect. 5. num. 158. & alij. Ergo, &c. Et ideo nostram sententiam præter Doctores à me vbi supra notatos, tenet Castros Palas tom. 2. tract. 11. disp. vnic. punct. 8. num. 6. & Sanchez in opusc. tom. 2. lib. 6. cap. 1. dub. 8. numer. 24.

3. Notandum

Sup. hoc, & infra in Ref. 56. in Ref. 56. §. Vlt.

Quæ hic est Ref. antecessens, & infra in Ref. 67. §. vlt. & in Ref. 97. §. penult.

3. Notandum est tamen hinc obiter: quod debitores fraudulenti ad Ecclesiam cum bonis confugientes non debent ibi multo tempore tolerari, sed ab Ecclesia sunt eiciendi. Ita sacra Congregatio Episcoporum in vna Barenfi die 12. Martij anno 1600. Et eadem sacra Congregatio die 1. Decembris 1617. decreuit, quod Decretores res & bona in creditorum preiudicium ad Ecclesias transportare non debent, sed iudici seculari consignanda sunt vt illas & illa, cui de iure, adiudicet.

RESOL. LXII.

De quibusdam Epistolis Clem. VIII. circa debitores, fugitiuos, bannitos, fures, &c. circa Immunitatem Ecclesiarum, & existentes in Monasteriis. Ex part. 3. tract. 1. Ref. 40.

§. 1. **H**As epistolas inuenies apud Farinacium, & Peregrinum *ubi infra*, & circa illarum intelligentiam magna dissensio olim orta fuit inter Regulares cuiusdam Monasterij: dico igitur Marium Italiam *de immunit. Eccl. lib. 1. c. 3. §. 8. num. 1. & seq.* docere Pontificem per dictas epistolas in casibus ibidem numeratis derogare constitutioni Gregorij XIV.

2. Sed hanc opinio est falsa, & illam refellunt Farinacius *de immunit. c. 2. n. 2. 50.* & Peregrinus *etiam de immunit. n. 14.* nam Summus Pontifex in dictis epistolis prohibuit tantum Praelatis, ne illas personas facinorosas dia in eorum Ecclesiis, & Monasteriis detinerent, non autem quod non gauderent immunitate: & ideo licet supradictis reis receptaculum prohibeatur, non tamen priuantur ecclesiastica immunitate, si de facto receptentur; nam, vt dictum est, Clem. VIII. in dictis epistolis non excepit alios casus, vltra exceptuatos per Gregor. XIV.

3. Adde; & est valde notandum, quod dictae epistolae missae fuerunt ad Archiepiscopum Bononiensem, & Archiepisc. Neapolitanum; ergo solum ibi obligant; vnde etiam si publicatae sint in aliis locis, & Prouincijs, minime obligabunt, quia non obligant vltra intentionem legislatoris; si enim Summus Pontifex habuisset intentionem per illas, omnes obligare, Romae publicare fecisset. Vnde Praelati Ecclesiarum, qui data opera in suis Monasteriis detinent personas facinorosas, numeratas in dictis epistolis puniri possunt tantum Bononiae, & Neapoli, secus autem in Sicilia, vel in alijs locis; & sic olim ego interrogatus respondi cum Peregrino *ubi supra n. 12. & 20.* & alijs.

RESOL. LXIII.

An bannitus, si steterit in Ecclesia sua patria, intelligatur exilium fregisse? Ex quo deducitur, an Episcopi habeant territorium? Ex part. 4. tract. 1. Ref. 92.

§. 1. **A**ffirmatiuam sententiam docet Io. Capiblanco *de officio Baronum tom. 2. pragm. 8. cap. 34. num. 4.* quia licet Ecclesiae sint exemptae a iurisdictione temporali, & subiaceant Ecclesiasticis, tamen stant in territorio Principis secularis in quo fundatae sunt, & inde est quod Doctores asserunt, Episcopum non habere territorium; cum ergo locus stat in territorio, vbi exiliatus commorari non debet, ideo videtur, inquiri, & puniri posse de sententiae inobseruantia.

Tom. IX.

2. Sed ego negatiuam sententiam tenendam esse puto, quam nouissime tuetur A. Con. de Marinis *quod res. resol. cap. 1. §. 6. per totum*, lege illud, & non pigebit. Vnde ad rationes Capiblanco dico, Ecclesiam ratione situs verè dici in territorio ciuitatis vbi sita est, atamen quoad iuris effectus, & praecipue ad ligandum ordine, aut statuto Principis territorij, id quod fit intus Ecclesiam, vel in loco exempto, verè non dicitur de territorio; imò duo haec comparati, esse in loco exempto, vel esse extra territorium, docent Legistae in l. *fin. ff. de iurisdict. omnium iudicam.* Paulus de Castro *consil. 187.* Alexander *consil. 151. vol. 2.* Natta *consil. 643. per totum*, Rolandus *consil. 33. volum. 3.* & alij. Id verò quod asserit Capiblanco, Episcopum non habere territorium, negatur, quod supra in hoc tractatu satis probatum est, & probat Barbosa *de officio & potestate Episcopi, part. 3. allegat. 107. num. 1.*

Sup. hoc in Ref. §. 2. in fine, & §. Ad doctrinam & infra in Ref. 115. §. Probatur. & in alijs eius not.

Sup. in Ref. quae hic est infra in tr. 2. Ref. 302. & in §. VI. not. praeteritae & in alijs eius not.

RESOL. LXIV.

An exules, seu banniti confugientes ad Ecclesiam, gaudeant eius Immunitate, si non commiserint delicta in iure exceptuata? Et an non solum capi, atque extrahi ab Ecclesia non possit bannitus, sed nec etiam possit occidi, non obstante quod ex forma statuti, aut ex alio capite possit impune occidi? Et an in tali casu occidens bannitum in Ecclesia incurrat in excommunicationem Greg. XIV. contra extrahentes ab Ecclesia? Et cursum explanatur exulem nec humari quidem posse in Ecclesijs, à quibus arceatur exilij sententia. Et discutitur, quod licet Ecclesia dicatur esse in territorio Principis secularis, non tamen proprie dicitur esse de eius territorio? Ex part. 6. tract. 1. Resol. 21.

§. 1. **N**egatiuè respondet Sarpus *cap. 5. fol. 53.* sic asserens. Etiam si exilij poena ob leue delictum iniuncta esset, æquum videri non potest, vt Ecclesia eos tueatur, qui iam exules sunt, & hostes Reipublicae: cum nulla omnino lex Civilis, nulla Canonica sacrorum locorum immunitate defendat quos iudicum sententia damnauit; sed eos tantummodo, quos iustitia insequitur, antequam sententiam ferat. Exul verò iam damnatus est, & dedita opera & malitiosè sibi vetitos fines ingreditur. Immo praeter id, cuius causa exilio multatus est, grauius etiam delictum consultò, cogitatò, malitiosaque temeritate committit; contumaciae scilicet, atque voluntariae, studiosaque perduellionis, quod omnium grauissimum atque atrocissimum facinus est. Huc etiam accedit, quod in Ecclesia permanens in eadem peccatum committit, dum in sacro loco interdicto sibi stare confidenter audet. Ita ille, qui etiam ex Bartolo postea sentit exulem ne humari quidem posse in Ecclesijs locisve sacris à quibus arceatur exilij sententia; vnde si sepultus fuerit extrahendum etiam censet.

Sup. hoc in Ref. praeterita.

2. Verum affirmatiua sententia est tenenda. Dico igitur etiam capitaliter bannitos gaudere Ecclesiarum immunitate; dummodo delictum, quo sunt banniti, non sit de exceptuatis. Ita docet Sanchez *in opuscul. tom. 2. lib. 6. cap. 1. dub. 8. num. 24.* Barbosa *de iur. Eccles. lib. 2. cap. 3. num. 130.* Ludouicus Corre. *in relect. de immunit. part. 3. num. 40.* Cocher *de iur. part. 4. quest. 65. num. 2.* Peregrinus *de immunit. cap. 5. num. 11.* Iulius Clarus *in pract. §. fin. quest. 30. n. 21.* Farinacius *quest. 28. num. 47.* Caltrus Palaus *tom. 2. tract. 11.*

D 3 disp.

Sup. hoc in Ref. §.

Sup. hoc in Ref. praeterita §. VII. pro parte debitorum.

Sup. hoc in Ref. §.

diff. unic. punct. 7. n. 9. Marius Antonius Maceraten sis *var. resol. lib. 3. resol. 9. n. 9.* Baiardus *ad Iulium Clarum, quest. 30. num. 28.* Guallinus *tom. 1. defens. 1. cap. 38. n. 55.* Bonacina *tom. 2. diff. 3. q. 7. punct. 5. num. 15.* Et ratio est, quia eo quod delictum Bannitorum non sit de exceptuatis, non apparet ratio, cur sint excludendi ab immunitate; eum ster. regula generalis pro eis, nempe omnes delinquentes confugiens ad Ecclesiam non esse ab Altari auellendos, ex *cap. 2. de immunit. Ergo, &c.* Adde quod Bannitus in alieno Territorio extrahi non potest, vt inter alios notat Azueus *lib. 1. tit. 2. cap. 3. num. 7.* Sed Ecclesia est de territorio Episcopi, ergo, &c. Et idem ego docui in *part. 4. tract. 1. resol. 92.* Bannitum, si steterit in Ecclesia sua patriae, non fregisse exilium.

* Quae hic est Resol. cedens, & in alto §. eius secunda an- not.

3. Recitat modo respondere ad argumenta, quae Sarpi adducit pro sua confirmanda sententia. Et quoad primum: nempe Ecclesiam eos defendere, antequam perueniant in manus iudicis, non autem post latam contra eos ab ipso sententiam. Respondeo hoc esse gratis dictum, nam iura non faciunt hanc nouam, & chimericam Sarpi distinctionem; & lex vbi non distinguit, nec nos distinguere debemus, ex *l. Praeses, ff. de offic. Praesid.* & notat Surdus *consil. 51. num. 7.* & lex generaliter loquens generaliter est intelligenda, ex *cap. in fraudem §. vlt. de testam. militar.* & docet idem Surdus *consil. 27. n. 28. & alij.*

4. Deinde contra Sarpi assertio, quod quando Bannitus non vult obsequere sententiam, & poenam contra illum latam a iudice, efficitur eo ipso delinquens, & reus; ergo erit ab Ecclesia defendendus. Adde quod sententia iudicis, & poena in Bannitos lata non efficit, vt ipsi amplius non sint rei, & quod possint ab Ecclesia defendi: & vt gratis hoc dicit Sarpius, ita gratis est ei negandum.

5. Ad secundum argumentum, quod talis Bannitus meditatio committit crimen peruersionis, hoc gratis concedendo, Respondeo iam satis probatum esse tale crimen non esse inter exceptuata a iure: & illud idem committentes non amittere privilegium immunitatis.

6. Ad tertium argumentum. Quod Bannitus in Ecclesia permanens, in eadem committit peccatum. Respondeo solum committentes in Ecclesia homicidium & mutilationem membrorum non gaudere eius immunitate: secus autem committentes in ea alia etiam grauius delicta.

7. Ad doctrinam vero Bartoli a Sarpo adductam, quam etiam refert Lauorius in *var. elucubr. tit. 2. c. 12. n. 74.* Bannitum non esse sepeliendum in Ecclesiis locorum, de quibus arceatur. Respondeo, quod non recte argumentatur de priuatione sepulturae ad privilegium immunitatis: nam excommunicatus non potest in Ecclesia sepeliri, & tamen gaudet immunitate, vt infra probabitur. Item Iudaei & alij infideles non possunt in Ecclesia sepeliri; & tamen est supra 45. vt infra videbimus, plures Classici Doctores tenent gaudere eius immunitate. Adde quod illa sententia Bartoli est omnino neganda, & ideo a nullo Casuista, vel Theologo video illam approbatam, & ego prorsus falsam esse puto; quia vt obseruat Castrus Palaeus *tom. 2. tract. 1. v. diff. unic. punct. 11. n. 6.* & alij,

* Infra in Ref. quae hic est supra 45. & in aliis eius prima not.

* Sup. hoc in Ref. not. 1. huius Ref. & infra in Ref. 115 §. Probat. Aymon *consil. 908. n. 6. lib. 5.* Chassan. in *consuetud. Burgund. rub. 1. §. 5. n. 127.* Tufchus *verb. Ecclesia, concl. 5. n. 10.* Farinacius *de immunit. c. 22. n. 396.* Sperellus *de cif. 3. n. 11. & 16.* Ant. de Marinis *quorid. resol. c. 116. per totum.* Et alij. Ergo, &c.

8. Notandum est, etiam hic, vt non solum non possit capri, atque extrahi ab Ecclesia Bannitus; sed nec etiam posse in ea occidi: non obstante quod ex forma statuti, aut ex alio capite posset impune occidi; nam taliter occidentes, licet puniti non possint tanquam homicidae, debent tamen seuerè puniri, vt violatores Ecclesiae, & Ecclesiasticae immunitatis. Ita ex Remigio de Gouibus, Alexander Peregrinus *de immunit. c. 5. n. 11.* Vide etiam Farinacium *quest. 103. num. 323. de immunit. cap. 2. num. 39.* Sed an in tali casu occidens Bannitum in Ecclesia incurat in excommunicationem Gregorij XIV. contra extrahentes ab Ecclesia, vide Doctores affirmatiuam sententiam tenentes *vbi infra, * in resol. pen.*

* Quae hic est infra Ref. 128.

RESOL. LXV.

An frangentes carceres, & inde ad Ecclesias confugiens, gaudeant Immunitate. Et an carceratus a custode relaxatus sub fide, seu iuramento de redeundo, si non rediens ad Ecclesiam confugerit, gaudeat Immunitate, etiam si carceratio sit iniusta? Idem dicendum est de damnato ad triemes, & inde ad Ecclesiam confugiente. Ex part. 3. tractat. 1. Resol. 37.

§. 1. Negatiue respondet Petrus de Gregorio in *Synagoga lib. 3. c. 22. n. 12. & alij.* Sed quia hoc delictum non est in Bulla exceptuatum, affirmatiuam sententiam tenendam esse existimo; quam tument Doctores, quos citat, & sequitur Barbosa *collect. tom. 1. lib. 3. tit. 49. cap. 6. num. 11.* & ita dicendum esse puto contra Megalanum in *2. p. lib. 4. c. 2. q. 1. n. 33.* de condemnato ad triemes, & inde ad Ecclesiam confugiente; nam, vt dixi in *tract. 1. de immunit. p. 1. resol. 40.* supradictus reus gaudebit immunitate.

Sup. hoc supra in Ref. 27 §. Quae quinto & in aliis eius not.

2. Notandum est etiam hic obiter, carceratum a custode relaxatum sub fide, seu iuramento de redeundo, si non rediens ad Ecclesiam confugerit, gaudere eius immunitate, etiam si carceratio sit iniusta; ita Farinacius *de immunit. c. 14. n. 200.* contra aliquos sentientes gaudere, quando carceratio esset iniusta; secus autem si iusta; & non adfesset mortis periculum; sed tu absolute tene affirmatiuam sententiam; quidquid in contrarium asserat Peregrinus *tride immunit. cap. 3. n. 10.* & alij penes ipsum.

* Quae nunc hanc sequetur, & c. Et pro contento in hoc §. Vlt. in Ref. praeterite not. & in c. de m §.

RESOL. LXVI.

An damnatus ad triemes in vita, vel ad tempus, si confugiat ad Ecclesiam, gaudeat eius Immunitate? Ex part. 1. tract. 1. Ref. 40.

§. 1. Non gaudere docet Villadieg. in *Polit. cap. 3. n. 215.* vbi asserit: [No vale la Yglesia al galote, que esta condenado a seruido de galeras.] Idem etiam docet Martha *de im. p. 2. c. 5. n. 17.* & alij.

Sup. hoc supra in Ref. praeterite asserim in fine §. 1. & infra in duabus Ref. seqq.

2. Sed merito contrariam sententiam docet ex nostris Regnicolis vir doctus Giurb. in *constitut. criminalib. consil. 30. num. 21.* nam Ecclesia non tantum a poena infligenda reddit delinquentem, ad tam confugientem; securum, sed etiam a poena imposta; & sic damnatum ad Castrum Milatij per septennium ad Ecclesiam confugientem, gaudere eius immunitate, declarauit Curia Archiepif. Messanenfis ann. 1649. in causa cuiusdam de Barrefio. Et anno 1618. in causa cuiusdam

De Immunit. Eccles. Resol. LXVII. &c. 43

cuiusdam Bonapaglia, qui ex trimeribus Neapolitanis ad Ecclesiam confugerat, idem Archiep. Messanenensis ita etiam declaravit, Et hanc sententiam in fauorem Ecclesie omnimodò tenendam esse existimo.

RESOL. LXVII.

An damnatus ad trimeres fugiens ad Ecclesiam gaudeat eius Immunitate?

Idem dicendum est de condemnato ad verbera.

Et an ductus ad ultimum supplicium, licet seruus pena efficiatur, si tamen ad Ecclesiam confugerit illius gaudeat Immunitate?

Et an Mercatores dolose fracti, vulgò que se hazen quebrados, si ad Ecclesiam confugerint, sint ab illa extrahendi? Ex part. 4. tract. 1. Ref. 47.

§. 1. **C**ontra Martam & Villadiego, quibus nunc Caddo Megalium in 3. part. lib. 4. c. 2. quest. 1. n. 33. affirmatiuam sententiam docui in part. 1. tract. 1. Ref. 40. & sic citato, hanc etiam opinionem tenet Anton. de Marinis *quotid. resol. c. 177. num. 2. & 3.* Alij vero, vt obseruat idem de Marinis *num. 5.* approbant hanc sententiam distinguendo, vt si ille, qui à trimeribus absugit, sit loco depositi condemnatus, vel certam habet condemnationem, sed est reclamatum, & pendet reclamatio, vel compleuit tempus, sed detinetur generale expectando liberationem, & in his casibus gaudere debet immunitate, nec aliter extractio permittitur; si verò aufugiens certam habeat condemnationem, de qua non pendet appellatio, vel se pro delictis per eum paratis seruire concordauit, & adhuc tempus completum non est, eo casu, ex quo seruus pena est effectus, debet comple- re, & index Ecclesiasticus præstat extractionem, & hanc sententiam in praxi obseruatam fuisse à multis Nuntis testatur Ioseph Imperat. penes de Marinis *vbi supra.*

2. Sed ego iterum puto absolutè & sine vlla distinctione omnes remiges confugientes ad Ecclesiam gaudere eius immunitate, & ita hanc sententiam, præter Gurbam & Antonium de Marinis, tener etiam nouissimè Pereira *de manu Regia part. 2. cap. 50. nu. 17.* Antonius Nouarius in *summa Bullar. iii. de immunit. Eccl. num. 27.* & Ludouic. Correa in *relect. ad cap. inter alia, de immunit. Eccl. part. 3. num. 9. quæst. 4.* Quia asserit ipse, si aliqua ratio esset, quare condemnatus ad trimeres non gauderet immunitate Ecclesie, ea foret, quia per talem condemnationem seruus pena efficiatur, atque hodie per condemnationem huiusmodi, vel ad aliquod opus publicum, etiam in perpetuum, seruus pena non efficitur, iuxta textum in *Aubem sed hodie, C. de donat. inter vir. & vxor. ex- cepto casu quoad mortem condemnatur, vt patet in l. qui ultimo, ff. de penis.* Ergo, &c. Facit etiam, quia ductus ad vltimum supplicium, licet seruus pena efficiatur, si tamen ad Ecclesiam confugerit, illius gaudebit immunitate, vt communiter tradunt DD. & hæc omnia docet Correns *vbi supra*, qui optimè limitat hanc opinionem, vt procedat quando condemnatus non sit ad remigandum propter crimen, ratione cuius immunitate priuaretur. Vnde ex his à fortiori patet condemnatum ad verbera gaudere privilegio Ecclesiarum, vt docet Pereira & Correa *locis cit.* Igitur Episcopi inuigilent, ne remiges ad Ecclesiam effugientes tradant curie seculari, nam Ecclesie immunitate omnimodò gaudere debent, quidquid asserat Megalium & alij *vbi supra* & ad rationes patet responsio, ex his, quæ notauit Correa *loc. cit.*

3. Notandum est etiam hæc obiter, Ludouic.

Correa *loc. cit. num. 12.* Nouarius *num. 28.* Castrum Palaum *tom. 2. disp. vnic. de immunit. punct. 8. num. 6.* docere id quod ego olim docui, nempe Mercatores dolose fractos, vulgò que se hazen quebrados, si ad Ecclesiam confugerint, non esse ab illa extrahendos; quia tales neque in iure, neque in constitutione Gregoriana excipiuntur. Quidquid in contrarium asserat Pereira *de manu Regia part. 2. cap. 50. num. 16.* Vide me ipsum *part. 1. tract. 1. 2. resol. 32.*

Sup. hoc fir- pra in Ref. 60. & 61. & infra in Ref. 97. §. pen.

*Quæ hic est supra Ref. 60.

RESOL. LXVIII.

An damnati ad trimeres gaudeant Immunitate?

Et an reus è carcere confugiens ad Ecclesiam gaudeat eius Immunitate?

Et cursum inferius damnatum ad mortem, si cum ad supplicium deduceretur, & se eximens è manibus satellitum ad Ecclesiam confugeret, eius gaudere Immunitate? Ex part. 6. tract. 1. Ref. 22.

§. 1. **N**egatiuè respondet Sarpus *cap. 5. fol. 54.* vbi sic ait: Damnati verò ad Trimeres si fugerint, non possunt pariter Ecclesiarum immunitate defendi, quominus prehendantur, atque redeant ad penam: ob ea, quæ diximus, cum iam damnati fuerint, Ecclesia verò non damnatos quidem; sed eos tantummodo, qui iudicis sententia nondum damnati sint, tueri possit, tum etiam quia damnatis ad verbera pro publicis seruis habentur; & legibus atque Canonibus serui ad Ecclesiam confugientes non possunt Domini imperium excutere, sed solum penam aliquam iniustam vitare; & redire ad seruitia.

Sup. hoc in duabus præcedentibus Ref. & infra cursum in fine §. 1.

2. Sed cum multis Doctoribus meritò affirmatiuam sententiam ego docui in *part. 1. tract. 1. resol. 40.* & in *part. 4. tract. 1. resol. 47.* quibus adde Trullench in *Decal. tom. 1. lib. 1. cap. 11. dub. 3. num. 29.* Restat igitur solum respondere ad argumenta Sarpi, quæ pro sua confirmanda sententia adducit. Et ad primum, quod Ecclesia non defendit reos postquam iudicis sententia damnati sunt. Respondeo esse falsum, vt in superiori resolutione probatum est, & ex tali falsa doctrina sequeretur reum lata sententia, & damnatum ad mortem, si cum ad supplicium duceretur, & se eximens è manibus Satellitum ad Ecclesiam confugeret, eius non gaudere immunitate. Sed hoc dicere est contra praxim, & Doctorum sententiam, vt patet apud Corream in *relect. de immunit. part. 2. num. 9.* Gutierrez in *questionib. pract. l. 4. quæst. 4. num. 10.* Decianum *lib. 6. cap. 28. num. 19.* Tuschum *verb. Ecclesia. conclus. 10. num. 22.* Farinacium *de immunit. cap. 15. num. 197.* Castrum Palaum *tom. 2. tract. 11. disp. vnic. punct. 7. num. 12.* & alij. Ergo &c.

Quæ hic sunt præcedente Ref.

Quæ hic est supra Ref. 64. Sup. hoc in Ref. præcedente §. Sed. cursum ad medium.

3. Ad secundum argumentum quod asserit dictos reos esse seruos publicos, & serui nequeunt confugiendo ad Ecclesiam à potestate Domini se liberare. Respondeo esse disparem rationem inter vtrumque casum, nam seruus qui aufugit à domino, non est reus alicuius criminis vt suppono: & idè si ad Ecclesiam confugiat, non defenditur ab ea, cum eius possessio & dominium sit penes dominum, vt patet ex *cap. inter alia, §. si verò seruus, de immunit. & ex l. presenti, §. si. C. de his qui ad Eccles. confug.* Sed hoc non accidit in casu, de quo loquimur, cum damnati ad Trimeres sint verè rei, vt patet; nec sententia contra eos lata, & pena illis inflicta facit, vt ipsi delinquentes non sint; ergo ex *d. cap. inter alia, de immunit. debent Ecclesie gaudere immunitate.*

Sup. hoc in Ref. seq. & supra in Ref. 56. cursum in §. vit.

4. Neque dicendum est, quod tales rei per sententiam serui pena efficiantur: nam vt obseruat Ludouic. Correa in *relect. de immunit. part. 2. num. 9.*

Quæ hic est Ref. antecede- des, & in Ref. seq. & supra in Ref. 56. cursum in fine

Sup. hoc in Ref. seq. 62. cursum ad medium.

hodie per condemnationem ad aliquod opus publicum etiam in perpetuum reus servus poenae non efficitur. *Aurb. sed hodie, C. de donation. Ergo, &c.*

5. Vnde ad confirmandam nostram sententiam contra Sarpum, adde iam hinc opinionem Mastrilli de indulto, cap. 42. num. 5. vbi docet, quod fugientes à Tirembus, gaudent indulto, quando non fuissent damnari pro aliquo crimine excepto in ipso indulto: ergo quanto magis æquum est vt gaudeant Ecclesiarum immunitate. Ex his igitur apparet refellendam esse sententiam quam nouissimè docet Iustus Oldesob. in *pract. crim. tit. 3. caut. 17. numer. 7.* è carceribus vel aliter detentos, ad Ecclesiam confugiendos, esse ab Ecclesia à iudicibus laicis abstrahendos. Et omnino reiiciendus est noster Naldus in *summa, verb. Reus, num. 13.* asserens reum aufugientem à carceribus ad Ecclesiam non gaudere eius immunitate.

Sup. hoc supra in Ref. 27. §. Quarto quinto & in Ref. 69. & infra in Ref. 95. §. 1.

RESOL. LXXIX.

An serui, si fugiant ad Ecclesiam propter scuitiam Dominorum, gaudeant eius Immunitate? Et an in aliquo casu Ecclesia possit compellere Dominum, seruum vendere? Et quid dicendum de seruis infidelibus non solum quo ad gaudendum Immunitate, sed etiam in ordine ad iudicium? Ex part. 7. tract. 7. Refol. 60. alias 59.

§. 1. AD hoc dubium respondet Innocent. III. in cap. inter alia §. si verò seruus de immunit. Ecclesiar. vt in casu de quo loquimur, postquam de immunitate sua dominus eius Clericis iuramentum præstitit, ad seruitium domini sui redire compellitur, etiam inuitus; alioquin à domino poterit occupari. Idem habetur leg. present. §. fin. Cod. de his qui ad Ecclesiam confug. Quæ decisio procedit, cum delictum serui paruum aut nullum fuit; tunc enim iuramento præstito videtur sufficiens securitas seruo dari, & periculum graue sit, regulariter iuramentum non sufficit, sed securitatem aliam debet dare dominus; aliàs non obligabitur Prælati Ecclesiasticus seruum tradere: sic tradit Glossa in dicta leg. present. vers. aut propter delictum. & in aubent. de mandatis principum in §. publicorum vers. vel propter maleficium, & pluribus firmat Farinac. in appen. de immunit. cap. 4. num. 76. Franc. Suar. lib. 3. cap. 10. num. 2. Guttier. pract. quæst. ciuil. quæst. 1. num. 1. & 18. Azor. 2. part. lib. 9. cap. 9. quæst. 9. in fine, Anastas. Germ. de sacrorum immunit. lib. 1. cap. 16. num. 55. & alij. Quod si Dominus hanc securitatem noluerit, vel non poterit concedere, credo compellendum esse dominum, seruum vendere, neque debere illi tradi, ex §. fin. instit. quibus alienare licet, vel non. & Glossa in dicta leg. present. & in aubent. de mandatis, & tradit, Abbas cap. inter alia, num. 23. Anton. de Butrio num. 17. Decian. lib. 6. cap. 26. num. 9. & alij relati à Farinac. in appen. de Immunitat. cap. 4. num. 69. quibus etiam adde Peregrinum de immunit. cap. 5. num. 13. & hæc procedunt de seruis fidelibus.

2. Sed quid dicendum de seruis Infidelibus non solum quò ad gaudendum Immunitate Ecclesiar in ordine ad dominum, sed etiam in ordine ad Iudicem. Vide Peregrinum, vbi supra & cap. 12. numer. 1. cui adde Castrum Palaum tom. 2. tract. 11. disput. vnica, punct. 7. num. 5. & Trullench in Decalogum, tom. 2. lib. 5. cap. 2. dub. 6. num. 2. Sed de hac quæstione ego alibi.

Sup. hoc in tom. 7. tr. 8. lege doctrinam, Ref. 45.

Pro gaudente Immunitate late supra in Ref. 15. §. vlt. 45. & in alio §. earum notatiorum.

RESOL. LXX.

An qui deliquit prope Ecclesiam sub spe confugiendi ad eam gaudeat postea ipsius Ecclesia Immunitate? Ex part. 1. tract. 1. Refol. 3.

§. 1. NON gaudere docet Gambacurta lib. 5. cap. 19. Sup. hoc in Ref. 169. Illadiego in Polit. cap. 3. num. 206. & post Constitutionem Gregorij, Farinac. de immunit. cap. 16. num. 214. Ambrosinus de immunitate Ecclesiar. cap. 5. num. 4. non ex principio Gambacurtae, sed, quia putauit, post dictam Bullam Gregorianam ita declarasse Clem. VIII, in vna Panormitana. Idem docet Tannerus in 2. 2. disput. 5. quæst. 8. dub. 1. numer. 17. ex mente aliquorum Zauard. in direct. Confess. part. 1. de Sacram. Pen. cap. 18. cas. 5. Ioan. de Hevia in Curia Philip. p. 5. §. 12. num. 21. Barbosa in Collect. lib. 3. tit. 49. cap. 10. num. 5.

2. Sed contrarium docet Fagandez de Præcept. Eccles. tract. 2. lib. 4. cap. 8. num. 45. Ioan. de la Cruz in direct. conf. part. 1. præcept. 8. quæst. 3. art. 2. dub. 1. concl. 1. Peregrin. de immunit. cap. 6. num. 30. & ante Bullam docuerat Suarez tom. 1. de Relig. tract. 2. lib. 3. cap. 11. num. 4. Et ratio desumitur ex verbis Bullæ, quæ excludit ab immunitate homicidia, & mutilationes factas in Ecclesiis, & Cæmeteriis. Ergo, cum distinctè dicit: In Ecclesiis, & Cæmeteriis, virtute ponitur exclusiua, extra Ecclesiam, & Cæmeterium. Et ita ante hanc Bullam Gregor. docuit Decian. tom. 2. lib. 6. cap. 28. num. 5. qui respondet ad omnia argumenta adducta in contrarium per Alciat. de presump. 33. num. 2. & seq. docuerat hoc etiam Tabiena, verb. immunit. num. 10. Syluester eodem verb. l. 3. num. 5. Angelus eodem verb. num. 17. & Annilla eodem verb. num. 12. Vnde valde miror, Gambacurtam relinquere Theologos doctissimos, & sequi velle Iuriconsultorum vestigia: Restat modò respondere ad argumentum Ambrosini, Dico igitur, quòd resolutio Clem. VIII, in aliquo casu particulari non tollit legem vniuersalem: nam ex aliquibus circumstantiis particularibus, mouentibus animum suum, potuit ita in illo casu determinare, quæ quidem non militant in vniuersali.

RESOL. LXXI.

An, qui deliquit prope Ecclesiam sub spe confugiendi ad eam, gaudeat eius Immunitate? Idem dicendum est de illo, qui sub dicta spe occidit aliquem in scalis, porticu, & sacristia Ecclesia. Ex part. 6. tract. 1. Ref. 10.

§. 1. NEGatiuè respondet Sarpus cap. 5. fol. 45. vbi docet eos immunitatis priuilegio protegi minimè posse qui delicta commiserint ea spe atque consilio, vt facto se loco tueantur. Siquidem Ecclesiarum auxilio vti debemus, vt peccatorum veniam consequamur, quæ iam admittimus: non vt noua facinora perpetrare tunc valeamus. Verùm enim verò cum hominum mentes atque consilia sint ab oculis omnium remota, atque penitus abdita, non possumus nisi coniecturis decernere, an reus delictum admiserit, spe excitatus ad Ecclesiam confugiendi. Doctores verò dicunt, qui statim vt facinus perpetravit, ad Ecclesiam fugit, eundem eo consilio perpetrasse, vt eò confugeret statuendum esse. Et certè qui iam statutum, atque decretum habet, vt facinus committat, necessariò statuendum videtur eundem etiam cogitasse, non solum quam ratione illud possit admittere, sed multò magis quoniam fugere debeat.

debeat, vt se tueatur. Sicut etiam qui de improviso in errore incidit, sic vt nunquam antea de facinore cogitauerit, ita quoque affirmandum est ne de refugio quidem cogitasse. Quare quotiescunque consilium, atque deliberatio delictum praevenerit, & reus ad Ecclesiam confugerit, id consulto factum, ideoque loci sacri immunitate defendi non posse certissimi iuris est. Hucusque Sarpus.

2. Sed hanc sententiam maximè post constitutionem Gregorianam ego reprobaui in *part. 1. tract. 1. res. 3.* cum multis Doctoribus; quibus nunc addo Castrum Palatum *tom. 2. tract. 1. 1. diff. ut. vnic. punct. 9. numer. 21.* Layman *lib. 4. tract. 9. cap. 3. numer. 7.* & Bonaciam *tom. 2. diff. ut. 3. quest. 7. punct. 6. §. 2. n. 12.* Quia qui tempore Iubilaei spe absolutiois virtute Iubilaei obtinenda patrat delicta reservata, vel annexam excommunicationem habeantia, potest absolui, quando privilegium absolventi perseverat. Ergo, &c. Secundò qui propè Ecclesiam sine spe immunitatis patrat delicta, gaudet immunitate, si ad Ecclesiam confugiat; ergo eadem gaudere potest, etiam si patret delicta spe immunitatis, summus enim Pontifex respexit delicti qualitatem, & iniuriam Ecclesiae, non verò spem. Tertio, qui in eo loco quis puniri debet, in quo deliquit; sed hic non deliquit in Ecclesia, sed extra; ergo puniri debet extra; ergo non debet priuari immunitate Ecclesiae. Quarto, quia non est facienda extensio ad casus in Bulla non expressos, sed in Bulla exprimuntur solum patrans homicidia, vel mutilationes membrorum in Ecclesiis, vel eorum cœmeteriis: ergo, &c. Et ideo hanc sententiam etiam in terminis iuris communis docet P. Suar. *de Relig. tom. 2. lib. 3. c. 11. n. 9.* vbi sic ait: Couarruias hanc exceptionem extendit ad eum qui deliquit propè Ecclesiam spe confugiendi ad illam, quando de tali spe per coniecturas constare potest: vult enim illi nō gaudere immunitate Ecclesiastica. Verum hæc non videntur mihi sufficere ad extendendam legem prædictam, & quodammodo coarctatam immunitatem Ecclesiasticam: præsertim quia textus distinctè loquitur de Ecclesia & cœmeteriis eius; ergo in virtute ponit exclusivam, vt tantum de illis locis loqui videatur. Item qui propè Ecclesiam peccat absque spe immunitatis, non priuatur illa, vt aperte Couarruias supponit, sed peccare cum spe, vel sine illa non variat in præsentem effectum illius legis: vt ipse etiam fateatur; ergo neque in præsentem refert. Et hæc omnia docet Suarez.

3. Ex quibus corruunt ea, quæ supra adducit Sarpus: & ideo nostram sententiam ex supra dictis, & aliis rationibus firmat nouissimè Nouarius in *summa Bullar. tit. de immunitat. numer. 5.* Alexander Spirellus in *decisionibus for. Ecclesiastic. decis. 60. & 61.* vbi docet occidentem in scalis, porticu, & Sacristia Ecclesiae, etiam sub spe ad illam confugiendi, immunitate gaudere; & me citato hanc sententiam amplectuntur alij quatuor Doctores recentiores, Ciarlinus *controvers. forens. cap. 10. numer. 95.* & Maranta in *controvers. iur. part. 2. respons. 45. numer. 10.* & seq. & nouissimè Trullench in *Decal. tom. 1. lib. 1. c. 11. dub. 3. numer. 13.* & Zambellus in *Reper. Moral. ver. Ecclesia quoad eius immunitatem. numer. 6.*

4. Nec valet dicere cum Sarpo, quod qui deliquit sub spe immunitatis, indignus est tali privilegio, ex cap. fin. de immunitat. & ex c. quando de consecrat. dist. 1. & cap. illud de Cler. excomm. alias Ecclesia Dei fieret spelunca latronum; nam eiusdem immunitas occasionem præberet perditis hominibus liberius viuendi & delicta perpetrandi, contra textum in cap. est. in iusta 24. quest. 4. Nam respondeo assumptum Sarpi non esse tutum, neque immunitatis fidu-

ciam in dicto cap. fin. apponi pro causa finali, sed in verbis narratiuis facti; ex quibus non desumitur dispositio, nec inducitur mysterium iuris. Adde, & hoc est valde notandum, quod indignus est immunitate sub spe peccans, si eius delictum & persona spectetur: vt immunitas non ipsi propter ipsum, sed ipsi propter sacrum locum concedatur, qui est omni privilegio dignissimus. Neque inde fit fieri Ecclesiam speluncam & asyllum latronum, tum quia ibi non perpetrantur delicta, tum quia ibi existentes corrigi & frænari à iudice Ecclesiastico possunt: tum denique quia, vt ego olim assereram. Excellentissimo Duci Alcaeni, non est Ecclesiae imputandus abusus illuc confugientium: cum ipsa solum prætentat fauere miseris eos à pena liberando, non autem fouere eorum malitiam & facinora.

5. Nec ad ea, quæ superius diximus, terreat, Amice Lector, Decretum Clementis VIII. ad Archiepiscopum Panormitanum, nam nihil facit aduersus nostram sententiam, vt latè apparet per ea, quæ nouissimè adducit Ciarlinus in *controvers. forens. c. 10. num. 93.* & sequent. omnino viuendus. In cuius Decreti intelligentia deceptus est nouissimè Danza in *Pugna. Doctorum, tom. 1. tit. de immunitate, cap. 2. num. 6.* Vnde ex supradictis venit refellendus Barbosa de iur. Ecclesiast. lib. 2. cap. 3. num. 109. vbi me citato pro sententia, quam supra firmamus, ipse adhuc tenet delinquentem spe confugiendi ad Ecclesiam eius non gaudere immunitate; quod etiam nouissimè docuit alter Lusitanus Fragofo in *Regim. Republ. Christ. part. 1. lib. 4. diff. 11. §. 2. num. 274.* Sed non bene.

Sup. hoc supra in Res. 58. §. Sed tu. ad med. & in aliis eius annotatio-num.

RESOL. LXXII.

Si quis homicidium commisit in scalis Ecclesia & porticu inuenus est in Ecclesia; quaritur, an gaudeat Immunitate?

Idem dicendum est, si quis occiderit aliquem in atrio, seu porticu, & super tectum, vel ostium Ecclesia. Ex part. 3. tract. 1. Res. 39.

§. 1. Hæc casus olim accidit, & de illo interrogatur Megala in *3. part. cap. 2. q. 1. num. 17.* Peregrin. *tract. de immunit. Eccles. cap. 6. num. 32.* & vir doctus Aloysius Riccius *part. 3. decis. 250. per tot.* quidquid in contrarium ante Bullam Gregorianam dixerint Angelus de Castro, & Decianus, quos citat & reprobat Peregrinus *vbi supra*; & ratio est manifesta, in illis verbis Bullæ ibi, *Mutilante, vel occidente in Ecclesiis, seu Cœmeteriis.* Ergo qui mutilat, vel occidit extra Ecclesiam, vel Cœmeteria, gaudebit immunitate.

Sup. contento in hac Res. supra in Resolut. 28. §. Oritur. & pro parte scilicet & porticu Ecclesiae, in Res. prædicta, §. Ex quib. & in Res. 6. §. Sed his, à lin. 4.

2. Dicendum est igitur, quod occidentes, vel mutilantes in aliis locis, qui hac immunitate gaudent, ab illa non excipiuntur, sicut excipiuntur occidentes, vel mutilantes in Ecclesiis, vel Cœmeteriis. Ex quibus patet, quod si quis occideret aliquem in atrio, seu porticu, & super tectum, vel ostium Ecclesiae, gauderet immunitate, si post delictum in aliqua Ecclesia se absconderet, quia sic aliquem occidens, non occidit in Ecclesia; sed in locis extra Ecclesiam, licet vt obseruat Villalobos in *summa tom. 2. tract. 39. diff. 3.* Fagundez *præcept. 2. lib. 2. cap. 4.* & alij communiter, eadem immunitate gaudeant.

RESOL.

* Que hic est Relat. cedentes.

Sup. hinc in Res. 58. supra in Res. 28. Oritur. & in Res. 6. §. Sed his, à lin. 4.

INLATI
ECCLESIA
TO. X. c. X.
E. III

RESOL. LXXIII.

An existens in Ecclesia mandans homicidium extra illam committi, vel existens extra Ecclesiam mandans intra illam homicidium committi, gaudeat hac Immunitate? Ex part. 1. tract. 1. Ref. 10.

Supra diff. cultatibus positus in titulo huius Ref. supra in Ref. 28. §. Vnum. vique in finem.

§. 1. **M**inimè gaudere respondet Gambac. lib. 5. num. 25. Ioan. de Hevia in Curia Philipp. p. 3. §. 12. num. 23. cum Duardo in Bulla Cæna, lib. 2. can. 15. quæst. 16. num. 23. & ante Bullam Gregorij Suarez de Relig. tom. 1. tract. 2. lib. 3. c. 11. num. 7. Idem docet Portell. in dubiis regul. verb. Ecclesia immunitas, num. 15. Sed, vt notat ipse ibid. Bulla Gregoriana in Portugalia non est vsu recepta.

2. Sed contrariam sententiam post Bullam Gregor. XI V. docent omnes scribentes. Ita Megala in 3. part. lib. 4. cap. 1. quæst. 1. num. 13. Farinac. de immunit. Eccles. cap. 16. num. 23. cum Martino Bonacina de leg. disp. 3. q. 7. §. 4. nu. 11. & aliis. Et ratio est: quia tales non dicuntur verè, & propriè loquendo occidere; sed mandare occisionem: & cum simus in pœnalibus, & in materia odiosa, vt pote libertati delinquentium, & immunitati Ecclesiasticæ contraria; verba Bullæ contra occidentem, non sunt extendenda ad mandantem occidere: sicut censura lata contra aliquem facientem, non est extendenda ad mandantem id facere; vt nos latè probauimus in tract. de denunciationib. q. 23. & probat in casibus huius Bullæ, Homobon de Exam. Eccles. p. 2. tract. 11. c. 5. q. 5. relect. 4.

3. Nec valet dicere, quòd, qui per alium facit, per se ipsum facere videtur: nam respondeo, hoc axioma, vt bene aduertit Avil. de cens. p. 1. c. 5. disp. 3. dub. 2. & alij, intelligendum esse quoad culpam, non autem quoad pœnam; & omnia suprà dicta sunt intelligenda etiam, vt in titulo quæstionis diximus, de illo, qui existens extra Ecclesiam mandaret committi homicidium intra Ecclesiam: nam militat eadem ratio, licet Peregrinus, quoad hoc, contrarium sentiat, c. 6. n. 36. Sed tu tene nostram sententiam.

RESOL. LXXIV.

An existens in Ecclesia, vel aliquo Monasterio, & ex fenestra pilam tormentariam iecit in alium extra Ecclesiam existentem, & illum occidit, gaudeat Immunitate?

Et è contra, an ille, qui existens extra Ecclesiam occideret existentem in Ecclesia, gaudeat eius Immunitate?

Et an gaudeat etiam Immunitate ille, qui vulneraret aliquem in Ecclesia, etiam cum sanguinis effusione, sine tamen alicuius membri mutilatione? Ex part. 1. tract. 1. Ref. 9.

Sup. hoc infra in Ref. 76. cursum post mediū, vers. qui etiam, & in Resol. 1. not. seq. in fin. §. Secundo, quamuis ibi sit quæstio pro sacrilegio, & pollutione Ecclesie.

§. 1. **N**on gaudere affirmat Gambacur. lib. 5. c. 24. num. 21. Villadiego in Polit. cap. 3. num. 206. Ioan. de Hevia in Curia Philipp. part. 3. §. 12. num. 23. & in hoc socios multos habent; nam ita tenuerunt, ex nostris, P. Megala in 3. part. lib. 4. cap. 2. q. 1. num. 12. Graff. tom. 1. lib. 3. conf. nico, num. 10. de immunit. Eccles. Duard. in Bulla Cæna, lib. 2. can. 15. quæst. 16. n. 23. Farinac. tract. de immunit. cap. 16. num. 223. Portel. in dubiis regul. verb. Ecclesia immunitas, num. 12. Ambrosinus tract. de immunit. cap. 5. num. 8. Et ratio est: quia tale homicidium commissum videtur in Ecclesia, cum, in illa initium habuerit.

2. Sed mihi placet opinio Bonacin. tract. de legib. disp. 3. quæst. 7. §. 4. n. 8. vbi asserit, supra dictum crimi-

nosum gaudere immunitate. Et ratio est: quia Gregorius in ista Constitutione ait, illos non gaudere immunitate, qui mutilant, & occidunt in Ecclesia: quæ quidem verba, vt patet, denotant actum completum, & perfectum in Ecclesia: ergo, cum simus in materia odiosa, & in pœnalibus, non sunt dicta verba extendenda ad homicidium inchoatum in Ecclesia. Et hoc patet manifestè à simili: nam vt docet ipsemet Bonacina de cens. disp. 1. q. 1. punct. 11. n. 11. ille, qui, dum existit in Ecclesia, iacit sagittam, & occidit hominem existentem extra Ecclesiam, non incurrit censuram latà contra occidentem in Ecclesia; nam illa occisio facta fuit extra Ecclesiam, licet in Ecclesia fuerit inchoata: ergo etiam verum est, quòd, secundum sententiam Bonacinæ, dictus criminofus non potest capi à ministris ob sacrilegam vulnerationem in Ecclesia inchoatam.

3. Notandum est verò, è contrà, quòd immunitate non gauderet ille, qui existens extra Ecclesiam, occideret existentem in Ecclesia: nam talis dicitur delictum occisionis commississe in Ecclesia. Et in his casibus puto, non esse attendendum locum inchoati, sed locum consummati delicti, vt suprà dixi: & ita docet Riccius p. 5. Collect. 1792. Portel. loco cit. Bonacin. n. 7. Farin. n. 224. Peregrin. num. 16. Megala num. 13. & alij: gauderet tamen hac immunitate ille, qui vulneraret aliquem in Ecclesia etiam cum sanguinis effusione: sine tamen alicuius membri mutilatione, vt docet Farinac. vbi suprà n. 227. & alij.

Super hoc in tom. 1. tr. 7. ex doctrina Ref. 90. §. 2. ad medium, vers. Secus dicendum.

Supra hoc magis latè supr. in Ref. 28. §. Vide, & infra in fin. Ref. seq.

RESOL. LXXV.

An qui in Ecclesia commisit homicidium, vel membrum mutilauit non deliberatè, sed accidentaliter, & ex calore iracundie, & pronocationis, gaudeat Immunitate?

Et quid, si vulnerauit aliquem in Ecclesia extra membrum mutilationem, an gaudeat Immunitate? Ex part. 1. tract. 1. Ref. 11.

§. 1. **N**egatiuè respondet Gambacur. lib. 5. c. 23. & ex nostris Peregrin. de immunit. c. 6. n. 15. qui adducit rationem ex verbis Bullæ, vbi Summus Pontifex indistinctè excipit membrorum mutilationes, homicidia in ipsis Ecclesiis, vel Cœmeteriis: ergo indistinctè debet intelligi, tam de illis, qui ex proposito & deliberatè; quàm de illis, qui in rixa accidentaliter, & ex calore iracundie occidunt, vel mutilant.

2. At his minimè suffragantibus, contrariam sententiam docet Farinac. tract. de immunit. Eccles. c. 16. n. 240. & ante bullam id docuerat Guttier. pract. 99. lib. 3. q. 1. n. 3. §. & seq. cum Sess. decis. 141. n. 8. & aliis. Et hoc maximè procederet, si tale homicidium fuisset in Ecclesia perpetratum, non solum ex rixa subitanea, sed & ad alterius prouocationem: & multò magis ad se defendendum: nam in præfatis casibus occidens, vel mutilans non videtur habere animum irreuerentem offendendi, & violandi ipsam Ecclesiam. Vide Tabianam vers. Immunitas, n. 10. Armillam eod. verb. n. 12. Rosellam eod. verb. n. 2. & alios. Notandum est tamen, vulnerantem in Ecclesia gaudere omnino immunitate; extra membrum tamen mutilationem; & ita nouissimè in terminis nostræ Bullæ docet Barbosa in Collect. tom. 1. lib. 3. tit. 4. c. 10. n. 10.

Supr. hoc in fine Resolut. præterita, & magis latè supr. in Ref. 28. §. vnde,

RESOL. LXXVI.

An qui ex subita rixa, & occasione occidit, vel mutilauit aliquem in Ecclesia, gaudeat eius Immunitate?

Et

De Immunit. Eccles. Resol. LXXVII. & c. 47.

Et an qui vi, dolo & fraude aliquem ex Ecclesia extraxerit, & extractum eum occidat, gaudeat Immunitate?

Et an existens in Ecclesia, & mutilans, vel occidens existentem extra Ecclesiam, gaudeat eius Immunitate? Ex part. 4. tract. 1. Resol. 107.

§. 1. **N**egatiue respondet Castrus Palaus tom. 2. disp. vnica, de immunit. Eccles. punct. 9. n. 12. qui citat Suarez, Bonacinam, Nauarum, Clarum, Germonium & alios, quia quis puniri debet in eo, in quo deliquit, & Pontifex in Bulla sine vlla distinctione asserit, absolute mutilantes & occidentes in Ecclesia, non gaudere eius immunitate. Verum non desunt Doctores affirmatiuam sententiam docentes, quam ego docui in part. 1. tr. 1. * resol. 11. vide etiam Marium Italem de immunit. lib. 1. cap. 5. num. 24. & seq. Cardinalem Tuschum ver. Ecclesia, concl. 1. num. 13. & 14. Azorium part. 2. lib. 9. cap. 9. sub quas. 9. Vnde nouissime, me citato, Antonius Nouarius in summa Bullarum tit. de immunit. Ecclesia, num. 58. docet quod committens homicidium, vel membrum mutilans accidentaliter calore iracundie prouocatus, non autem deliberate, gaudebit Ecclesie immunitate. Sic ille, qui etiam num. 51. tenet existentem in Ecclesia & mutilantem & occidentem existentem extra Ecclesiam, gaudere eius immunitate; quod a nobis alibi tactum est, licet Castrus Palaus ubi supra num. 14. contrarium doceat; qui tamen num. 18. rectius docet, quod si vi, dolo, & fraude aliquem ex Ecclesia extraxerit, & extractum occidas, immunitate minime priueris, quicquid in contrarium asserat Farinacius in append. c. 16. n. 232. & Azorium part. 2. lib. 9. cap. 9. quas. 14. quia licet in Ecclesia dedisti causam occisionis, non dedisti tamen causam occisionis necessariam, cum liberè postea occideris: ergo non eris priuandus immunitate.

RESOL. LXXVII.

An occidens Clericum gaudeat Immunitate? Et an qui commisit sacrilegium, vel sit excommunicatus gaudeat Ecclesia Immunitate? Ex part. 1. tract. 1. Resol. 34.

§. 1. **N**egatiue respondet Villal. in Polit. cap. 3. num. 212. Riccius in Praxi. part. 2. resol. 509. per totum. Primum, quia occidens est excommunicatus: ergo non gaudet immunitate. Secundò, quia hæc immunitas non conceditur committentibus crimen læsæ maiestatis: sed offendens Clericum, committit crimen læsæ maiestatis diuinæ: ergo. Tertio, delinquentes in Ecclesia non fruuntur hac immunitate. Hanc sententiam docet etiam Bobadilla tom. 1. lib. 2. cap. 14. num. 47. qui citat Vasquium, Reningium, & Suarez de Paz in Praxi. tom. 1. cap. 3. §. 3. num. 169. & tanquam probabilem illam admittit Ioan. Sancius in suis practiciis disputationibus, disp. 44. n. 52.

2. Sed post Constitutionem Gregorianam contrarium tenendum est. Et ita docet Peregrin. de immunit. Eccles. cap. 12. num. 33. Ceual, tract. de cognit. per viam violent. p. 2. q. 101. Cum Farinac. de immunit. cap. 7. num. 114. retractante se de contraria sententia, quam docuerat antea in tract. de carcer. q. 29. num. 19. & Mario Italia de immunit. lib. 1. cap. 2. §. vnico, num. 6. & cap. 6. §. 3. num. 79. Et ratio est: quia inter homicidia excepta non ponuntur, nisi homicidia proditoria, aut per assassinium peracta: ergo verba Bullæ, vt sapè dictum est, non sunt extendenda ad alia homicidia. Nec obstat, quod Clericus representat Ec-

clesiam, & illum offendens Ecclesiam offendit: ergo. nam respondetur, quod Ecclesia dignit inimicos, & benefacit persequentibus illam. Nec etiam obstat, quod qui committit sacrilegium, non gaudet immunitate, vt notat Guttier. pract. 99. lib. 3. quas. 1. num. 33. & alij: sed occidens Clericum, sacrilegium committit: ergo nam respondetur, sententiam Guttierrez, & aliorum, post Constitutionem Gregor. non esse sustinendam, quia in Bulla crimen sacrilegij non reperitur exceptum, ergo debet gaudere: & ita docet Ambrosin. de immunit. cap. 4. num. 6. reprobans Decian. tom. 1. lib. 6. c. 28. num. 7. & Duar. in Bull. Cen. lib. 2. canon. 15. q. 16. n. 27.

3. Ex quibus patet responsio ad argumenta Ricci superius posita. Ad primum, nego, excommunicatum non gaudere immunitate Ecclesiarum: quia talis casus non est exceptus in Bulla. Secundò, hoc priuilegium non est datum favore personarum, sed propter reuerentiam sacrorum locorum. Tertio, excommunicatio non habet alios effectus, nisi quos iura declarauerunt: sed nullum ius statuit, vt excommunicatus immunitate non gaudeat: ergo. Et ita contra Felinum in cap. 2. except. num. 5. docent omnes Doctores, tam ante Bullam, quam post Bullam Gregor. X I V. Ita Ioann. de la Cruz in Direct. conscient. part. 1. praecept. 8. quas. 3. art. 2. dub. 1. conclus. 2. Suarez de Relig. tom. 1. tract. 2. lib. 3. cap. 10. num. 3. Fagundez de Præcept. Eccles. tract. 2. lib. 4. cap. 4. num. 50. Altherius de censur. 1. lib. 2. cap. 6. col. 3. verf. Hoc idem sentiendum est. Nauar. cap. 25. num. 20. Syluest. verb. immunitas, 3. quas. 3. Angelus eodem verb. num. 11. Rosella etiam verb. immunit. 2. num. 7. Aruilla eod. verb. num. 7. Ad secundum argumentum respondetur ex dictis, quod in Constitutione Greg. non excipiuntur ab immunitate omnes delinquentes in crimine læsæ maiestatis, sed tantum excipitur crimen læsæ maiestatis in personam Principis commissum. Ad tertium respondetur, ex dicta Bulla Greg. omnes delinquentes in Ecclesia gaudere immunitate, præter ibi committentes homicidia, & membrorum mutilationem, vt docet Riccius p. 5. collect. 1792. & communiter. Vnde patet, occidentem Clericum gaudere omnino Ecclesie immunitate: quod est valde notandum: quia casus potest de facili in praxi contingere. Neque circa præsentem questionem admittenda est doctrina Petri Gambacurta, contra quem, & merito, insurgit Giurb. cons. 170. n. 9.

RESOL. LXXVIII.

An occidens, vel percutiens Clericum, aut Religiosum, & commisit sacrilegij crimen, gaudeat Immunitate Ecclesiarum? Ex part. 4. tract. 1. Resol. 88.

§. 1. **N**ouissime negatiuam sententiam docet Ludouicus Correa de relect. de Immunit. Eccles. part. 3. num. 37. quia, ait ille, crimen hoc grauissimum videtur, & Reipublicæ admodum perniciosum, ac similem, quia in cap. inter alia, de immunit. Eccles. excipiuntur. Ergo etiam immunitas tale crimen facientibus denegabitur. Deinde, quia qui occidit vel percussit Clericum, commisit sacrilegium ex specie illius commissi in Ecclesia, vt pote personam sacram offendens, sed committens huiusmodi sacrilegium immunitate non gaudet: ergo, &c. Ita ille: ante illum Boërius decis. 109. n. 3.

2. Sed ego contrariam sententiam satis firmam in part. 1. tract. 1. * resol. 34. quia neque per sacros Canones, neque per Constit. Gregorij excipitur hoc delictum; ergo gaudere debet immunitate: vnde, me citato,

Super hoc in §. not. præterita.

Sup. hoc supra in Ref. 27. §. Quæro tertio. & ad lin. 3. §. 1. huius Ref.

Sup. hoc in Ref. præterita, & in aliis eius primæ not.

* Quæ hic est Ref. antecedens, &c.

Quæ hic est Ref. antecedens, & in aliis eius primæ not.

Sup. hoc supra in Ref. 27. §. 1. huius Ref.

Supra hoc supra in Ref. 27. §. 1. huius Ref.

Sup. hoc supra in Ref. 27. §. 1. huius Ref.

citato, nouissimè tenet etiam hanc opinionem Antonius de Marinis *quotid. resolut. cap. 170. num. 14.* & de hoc non est dubitandum, stando in terminis Constat. Gregor. XIV. vide me ipsum *suprà*, ubi respondeo ad omnia argumenta contraria.

RESOL. LXXIX.

An si quis occidat aliquem Appensate, & animo premeditato sit priuandus Immunitate?

Et quid dicendum, stando in terminis iuris communis?
Ex part. 6. tract. 1. Ref. 13.

Sup. hoc inf. in Resol. 98. cursum prope t. item, sed ad dicto Per. gn. no.

§. 1. **A**ffirmatiuam sententiam docet Sarpus *e. 5. fol. 48.* ubi sic ait: Non ad eò communis est omnium opinio, homicidas quoscumque, qui cogitad facinus perpetraverint sine insidiis, sed consultò; immunitate Ecclesiarum uti non posse. Est tamen multorum Doctorum sententia: quomobrem ob eorum & numerum & conditionem amplecti eam possumus absque vilo erroris timore. Ita ille.

2. Sed hoc non est verum stante Constitutione Gregoriana, in qua septem tantum casus excipiuntur, quibus tantummodo delinquentes ad Ecclesiam confugientes immunitate priuantur, inter quos non annumeratur homicidium consultò & deliberatè perpetratum; sed homicidium proditorium; sed qui occidit de industria, & animo pensato, non occidit proditorie. Ergo, &c. Et idè Caballus *tract. de homicidio, num. 388.* asserit frustra de hac re disputandum; eum exire Bolla Pontificia Gregorij ita disponentis. Et Tufchus *tom. 3. littera E, conclus. 11. num. 9.* asserit, quòd iste casus, & multi alij similes erant controuersi inter Doctores iuris Canonici & Ciuilib; & quia istud ius dubium declaratum fuit per Gregorium XIV. in dicta constitutione, omnino seruari debet; & illud ubique attendi debet, & amplius non est locus opinionibus Doctorum adherere. Vide hanc opinionem latè comprobantem Chartarium in *decisionibus crimin. decis. 95. per tot.* Unde prorsus refellendus est noster Naldus in *summa verb. Ecclesia, num. 5.* asserens homicidam ex proposito non gaudere immunitate.

3. Sed difficultas est. Quid dicendum stando in terminis iuris communis. Sarpus, ut visum est, & aliqui docent animo deliberato, & appensate occidentem non gaudere Ecclesie immunitate. Et ita tenet Ludouicus Correa in *sua docta relectione de immun. Ecclesiast. part. 2. n. 19.* Sanchez in *opus. tom. 2. lib. 6. cap. 1. dub. 8. num. 27.* Peguera *decis. crimin. 54. num. 10.* Ioseph Ludouicus *decis. Lucen. 16. num. 3.* Franciscus Marcus *decis. 268. num. 2.* Vulpellus *tract. de immun. Eccles. part. 1. num. 27. & sequent.* Gutierrez in *practico. quæst. lib. 1. quæst. 2. num. 17.* Fachinus in *contro. vers. lib. 9. cap. 83. per totum.* Germonius *de sacrament. immunitat. lib. 3. cap. 16. num. 59.* Marta *de iurisdict. part. 2. cap. 55. num. 4. & sequent.* & Barbola *de iur. Ecclesiast. lib. 2. cap. 3. num. 99.* cum aliis penes ipsos. Et ratio est, quia in *cap. 1. de homicidio*, dicitur euellendum esse ab altari, & immunitate priuandum, qui per industriam occiderit & per insidias: Ergo occidentem per industriam, uti non occiderit per insidias, non gaudebit immunitate quia copulatiua in qualibet illius parte debet verificari & quidem superflue apponeretur in dicto textu verbum illud, per industriam: nam sufficiebat dicere per insidias, et nim qui occidit, per insidias, dicendus est occidere per industriam.

4. Verùm his non obstantibus aliqui putant etiam

in terminis iuris ante Constitutionem Gregorianam occidentem animo deliberato non fuisse immunitate priuandum, nisi proditorie occidisset. Ita tenet Suar. *de Relig. tom. 1. lib. 3. cap. 11. num. 13.* Boëtius *decis. 109. num. 19.* & alij, quos citat Farinacius *conf. 76. num. 17.* quibus adde nouissimè Layman *lib. 4. tract. 9. cap. 3. num. 8.* & Castrum Palaum *tom. 2. tract. 11. disp. vnic. punct. 9. num. 29.* Quia, ait ille, in penis non est faciendæ extensio: neque immunitas Ecclesiastica minuenda: tum quia constitutio Gregoriana, quæ, ut diximus *suprà* ex Cardinale Tufcho, decidere intendebat apposuit verbum, proditorie, ut sic insinuaret in illis verbis textus *per industriam & insidias*, idem esse significatum; vnus enim terminus alterius est declaratio: neque ibi est propositio copulatiua, sed simplex; facit enim hunc sensum: Qui per industriam insidiosam occiderit proximum, ab altari euellatur: quod manifestè constat, nam locus ille Exodi ex quo textus desumptus est, concedit locum refugij ei, qui proximo insidiatus non fuerit. Neque inde fit superflue verbum illud, per industriam, quia apponitur ad maiorem subsequens declarationem; tum quia idem inferri possit esse superfluum verbum per insidias, si omne homicidium per industriam ab immunitate exclusum; quia inde exclusum erat homicidium per insidias, quod esse non potest, nisi per industriam. Et idè supremum Concilium Castellæ, quod Emporium doctorum hominum semper esse solet, hanc sententiam in facti contingentiâ determinasse testatur ex Paz Villalobos in *summa tom. 2. tract. 39. difficult. 7. num. 12.* ubi, [ad eam opinionem] que vale la inmunidad al traycion: y dice Paz, que lo vio practicar en vna sententia que die el Consejo en tiempo del Rey Don Felipe segundo en fauore de un noble, que matò à otro en vn desafio, y le acogio à la Yglesia, y le sacaron, y mando el Consejo boluerle a ella.]

5. Vnde ex his omnibus statuendum est contra Sarpum, non solum qui occidit, aliquem consultò, & cogitad gaudere immunitate Ecclesiarum, stante constitutione Gregorij XIV. Sed etiam secundum aliquos stante iure communi antiquo.

6. Ad statuta verò, quæ Sarpus adducit aliquorum Regnorum, respondeo nihil, valere; Principes enim Laici nullam habent potestatem determinandi aliquid citra immunitatem Ecclesiarum; sed hoc spectat ad summum Pontificem. Vnde refellendus venit Gambacorta *lib. 3. cap. 13. num. 11.* ubi defendit *cap. 71.* ius Regni Siciliae sub Rege Alfonso, in quo datur facultas Officialibus Laicis, ut extrahant reum ab Ecclesia, qui homicidium ex proposito commisit. Nec valet dicere cum ipso dictum Decretum fuisse factum in Parlamento, ubi adsunt Prælati totius Regni, nam Episcopi non possunt, neque augeant, neque restingere immunitatem Ecclesiarum cum hoc ad summum tantummodo Pontificem spectet.

RESOL. LXXX.

An qui occidit inanimatum ex premeditata animi deliberatione, Apostadamentè, vulgo dicitur, atque ex industria, non autem proditorie, seu per insidias, gaudeat Immunitate? Ex part. 1. tract. 1. Resolut. 33.

§. 1. **D**ixi, non proditorie, neque per insidias, quia de hoc *suprà* diximus. Igitur ad casum propositum respondendo, dico, negatiuam sententiam docere

*Sup. in Resolutionibus, quæ hic sunt infra Resol. 81. & 89.

De Immunit. Eccles. Resol. LXXXI. 49

docere Gambacur. lib. 5. cap. 4. num. 19. & seg. Probat hanc opinionem ex cap. 1. de homicidio, & ex consuetudine multorum locorum.

2. Sed post nostram Constitutionem hæc opinio est proflus reprobanda, sicut illam reprobatur Riccius part. 5. collect. 1792. Peregrinus de immunit. cap. 7. n. 15. & alij; nam Summus Pontifex in ista Constitutione excipit tantum homicidium proditorium, ubi nullus precedebat rancor, sed potius simulabatur amicitia: ergo non est dicta exceptio extendenda ad homicidium non proditorium; dato, quod deliberatè, & ex industria sit commissum, quia dicta Bulla non sustinet extensiones ad alios casus; ibi non expressos, cum reducat omnia ad unam formam, ut sapè diximus, cum particula taxatiua, *tantum*; & excipiendi aliquos casus; exceptio firmat regulam in casibus non exceptatis. Ex quibus patet responsio ad argumenta Gambacur. nam, ut probauimus supra q. 1. hæc Bulla Gregor. X IV. derogat ius commune, & consuetudines contra eius formam: ergo in nostro casu non valet argumentum ex c. 1. de homicidio, neque ex consuetudine; stante derogatione iuris communis & consuetudinum supradictæ Bullæ.

RESOL. LXXXI.

An qui occidit inimicum non proditoriè, sed per insidias, gaudeat Immunitate?

Et notatur, quod per homicidium proditorium intelligitur illud, ubi nullus cum occiso precedebat rancor, sed potius simulabatur amicitia, unde non dicitur proditor, qui occidit inimicum suum à tergo, vel ex fenestra cum archibus. Ex part. 1. tract. 1. Ref. 5.

§. 1. **N**egatiuè respondet Gambacur. lib. 5. cap. 4. & 31. & Villadieg. in Polit. cap. 3. num. 208. ubi docet, non obstante Constitutione Gregoriana, homicidium insidiosum non gaudere hac immunitate. Vide etiam Suarez de Relig. tom. 1. tract. 2. lib. 3. cap. 11. num. 10. Fagund. de Præcept. Eccles. tractat. 1. lib. 4. num. 46. & Portel. in dubis regularib. verb. Ecclesie immunitas, num. 15.

2. Sed isti scripserunt ante Bullam, & in loco, ubi non est recepta, & idè omnes scribentes post dictam Bullam, contrarium docent. Ita tenet Peregrin. in tract. de immunit. cap. 7. num. 5. & 20. Ambrolinus de immunit. cap. 16. num. 142. & Bonacina de legib. disp. 3. q. 7. §. 4. num. 14. Et ratio est: quia est differentia inter homicidium proditoriè commissum, & non proditoriè; sed Bulla ex immunitate solum excipit homicidium proditorium, ergo non excludit non proditorium. Et clarè hoc determinauit Clemens VIII. referente Cardinali Burghesio, & Platra: nam in quodam Breui Archiepiscopo Panormitano directo, ut supra visum est determinat quosdam occisores, qui ex insidiis inimicum occiderunt, gaudere immunitate Ecclesiastica, stante Bulla Gregor. XIV. quidquid in contrarium sentiat de mente Clem. VIII. Marius Italia de immunit. lib. 1. c. 5. §. 4. n. 1. qui ut Farinarius benè obseruat, diuinat, & minimè audiendus est. Nota verò, quod nos per homicidium proditorium intelligimus illud, ubi nullus cum occiso precedebat rancor; sed potius simulabatur amicitia. Vide contra Gambacurram & Megalam in 3. p. lib. 4. c. 2. quæst. 1. nu. 18. & Bobadillam in Polit. tom. 1. lib. 2. c. 14. n. 38. & non dicitur proditor, qui occidit inimicum suum à tergo, vel ex fenestra cum archibus. Ita docet Bartol. in leg. respiciendâ. §. delinquitur, n. 1. ff. de pœnis. Et ita præter Ambrosinum,

Tom. IX.

Farin. & Peregrin. docet in terminis huius Bullæ, Ricc. part. 5. collect. 1792. & part. 1. decis. 168. num. 1. Genuens. in praxi, cap. 94. & ita etiam ante dictam Bullam fuisse decisum in Regno Neapolitano testatur Vincent. de Franch. in decis. 713. Cum igitur immunitas Ecclesiæ sit fauorabilis propter reuerentiam sacrorum locorum, & exceptio sit odiosa, verbum, *proditoriè*, strictè interpretandum est, licèt nonissimè contrarium asserat Fagundez de Præcept. Eccles. tract. 2. lib. 4. cap. 4. num. 46. cum Portel. in dubis Regul. verb. Ecclesia immunitas, num. 15. Sed isti scripserunt in Hispania, ubi Bulla Gregor. non est vsu recepta.

90 §. vlt. & in Ref. 82 §. 1. ad medium.

Sup. hoc supra in fine Ref. 23 & 60. §. Sed ego.

RESOL. LXXXII.

An qui occidit amicum reconciliatum, tanquam proditor, careat Immunitate. Ex part. 1. tract. 1. Ref. 35.

Sup. diff. huius tituli in Ref. seq. §. 2. cursum ad medium.

§. 1. **S**uppono, inter inimicos non esse homicidium proditorium: nam tunc dicitur quis proditoriè occidere aliquem, quando inter illum, & occisum nullus precedebat rancor, sed potius simulabatur amicitia ut putà, quia insimul comedebant, vel simul erant in itinere. Et ita docet Ambros. de immunit. cap. 6. num. 1. Peregr. etiam de immunit. c. 7. n. 2. & alij. & idè, ut supra diximus, etiam occidens inimicum retrò, non dicitur committere homicidium proditorium: quia debet præcauere ab inimico suo, ut ex doctrina Bartoli sequuntur scribentes omnes post Bullam Greg. licèt illos carpat, & irrideat, sed immetitò, Gambacur. lib. 5. cap. 12. num. 3.

Sup. in Ref. quæ hic est antecedens §. 2. post medium.

2. Hoc supposito, respondeo, occidentem amicum reconciliatum gaudere immunitate: quia talis non dicitur proditor, & Bulla excipit tantum homicidium proditorium. Et ita fuisse decisum in Curia Archiepiscopali Neapolitana testatur Riccius p. 1. decis. 168. num. 2. ubi ait: [Cum dubitaretur in Curia Archiepiscopali, si occidens amicum reconciliatum dicitur proditor, fuit communi omnium voto conclusum, minimè potuisse dici proditorem: amicus enim reconciliatus æquipollet inimico.] Ita ille, & adducit multas alias rationes, & DD. Ad illum, & non pigebit.

RESOL. LXXXIII.

An qui occidit inimicum, cui fidei iuramentum dederat de non offendendo, gaudeat Immunitate Ecclesiarum?

Et an iudex secularis teneatur delinquentem restituere Ecclesie ab illa cum licentia Episcopi abstractum, si constet postea reum non commisisse delictum in Bulla exceptuatum?

Idem dicendum est, si suasionibus, vel blanditiis reus fuit inductus, ut ab Ecclesia exiret.

Et an delinquens ab Ecclesia extractus, si à carceribus aufugit, & iterum captus est in loco non immuni, abus Ecclesie restituendus sit? Ex part. 4. tract. 1. Ref. 34.

§. 1. **N**egatiuè respondet Peregrinus tract. de immunit. Ecclesiarum, cap. 7. num. 10. quia proditoriè dicitur in tali casu occidisse proditio enim nihil aliud est quàm deceptio contra fidem. Ita ille, qui pro hac sententia citat aliquos.

2. Sed ab affirmatiua sententia contra Peregrinum non est recedendum, quam tuetur nonissimè doctus Iuriconsultus amicus noster Anton. de Mari-

E nis

Sim. in Ref. quæ hic est antecedens §. 2. post medium.

Sim. in Ref. quæ hic est antecedens §. 2. post medium.

nis *resolut. quotid. cap. 174. nu. 3.* quia proprie homicidium proditorum dicitur, cum ab amico, nullo precedente rancore, patitur, simul comedendo, vel deambulando. Sed in casu de quo loquimur, hoc non adest, imò contrarium, quia propter inimicitiam precedentem praesumi debet odium adhuc durare: ergo, &c. & idem asserit idem de Marinis, me citato, Occidens amicum reconciliatum non dicitur homicidium, proditorum commississe, quod autem in nostro casu adfit fideiussio de non offendendo, nihil efficit, non enim ex illa dici potest proditorie occidisse, quia adhuc stante fideiussione praesumi poterat odium durare, & suppono inter occisorem & occisum post dictam fideiussionem strictam amicitiam minimè extitisse, v. g. simul comedendo, alloquendo, commorando, &c. Ergo, &c.

Sup. hoc in Ref. practica.

Sup. hoc cum eodem Marino infra in Ref. 121.

Sup. his inf. Ref. 111.

3. Notandum est etiam hic obiter cum dicto de Marinis *ubi supra cap. 175. nu. 4. & seq.* quod iudex secularis tenetur delinquentem restituere Ecclesiae, ab illa cum licentia Episcopi abstractum, si constat postea reum non commississe delictum in Bulla exceptuatum, *infra* latius dicendum est. Et hoc etiam in cap. 78. docet, me citato, si suasionibus, vel blanditijs reus fuit inductus, vt ab Ecclesia exiret, nam in tali casu etiam Ecclesiae restituendus erit, & cap. 80. tenet, quod delinquens ab Ecclesia extractus, si à carceribus aufugit, & iterum captus est in loco non immuni, adhuc Ecclesiae restituendus erit.

RESOL. LXXXIV.

An qui proditorie occidit infidelem, gaudeat Immunitate?

Et an occidens infidelem pretio conductus non sit assassinus, & gaudeat Immunitate Ecclesiae? Ex part. 4. tract. 1. Ref. 105.

Sup. hoc inf. Ref. 87. §. 2. & 3.

§. 1. **N**egatiue respondet Castrus Palau *tom. 2. disp. vnica, de immunit. punct. 9. nu. 31.* Peregrinus *de immunit. cap. 7. nu. 15.* Farinacius in *append. cap. 8. nu. 20.* & Marius Italia *lib. 1. cap. 3. §. 3. nu. 7. & seq.* quia Gregor. XIV. in constitutione excipit proditorem proximium suum occidentem; sed proximi appellatione comprehenduntur omnes homines cuiuscunque fuerint conditionis, vel cultus, seu Religionis, vt late probant supradicti Doctores ergo, &c.

2. Verum his non obstantibus contrariam sententiam docet Ambrosinus *de immunitate, cap. 7. n. 12.* vbi sic ait. Inferitur quod etiam si quis proditorie occiderit infidelem, non propterea est priuandus immunitate ista, quia si assassinus debet gaudere ea, si assassinat infidelem, multo magis proditor, cum maius sit assassinium proditione. Ita Ambrosinus, quem sequitur Martinus Bonacina in *Decalogum disp. 3. §. 7. punct. 6. §. 3. nu. 6.* qui ait. Ille infidelis, strictè loquendo, non videtur noster proximus, cum nobiscum non communicet in fide, in Sacramentis, & in Ecclesia, ergo non includitur in Bulla Gregor. & ideo hanc opinionem tanquam probabilem & fauorabilem immunitati Ecclesiae in praxi amplectendam esse puto.

Sup. hoc ibi- dem.

3. Notandum est etiam hic obiter, occidentem infidelem pretio conductum non esse assassinum, & gaudere immunitate Ecclesiae. Ita Ambrosinus vt visum est cum Castro Palao loco citato, *nu. 35.* & alijs penes ipsum, contra Farinacium in *append. cap. 8. numero 120.* Decianum *lib. 6. cap. 28. numero 18.* & alios.

RESOL. LXXXV.

An, qui conductus pecunia occidit inimicum mandantis, praesente ipso mandante, gaudeat Immunitate Ecclesiarum?

Et quid de mediatore assassini? Ex part. 4. tract. 1. Ref. 109.

§. 1. **A**ffirmatiue respondet Hieronymus Gabriel *lib. 1. consil. 170.* & Castrus Palau *tom. 2. disp. vnica, de immunit. Eccles. punct. 9. n. 36.* quia tunc occisor; auxilium videtur praestare mandanti, ipseque mandans videtur ibi esse praecipuus occisor; cum autem ab eo se debebat occisus praecavere, non censetur illa occisio proditorie facta; ac proinde nec digna immunitatis priuatione. Ita Castrus, & ego in part. 1. tract. 1. * *refol. 33.*

2. Notandum est etiam hic obiter, mediatorem, seu proxenetam assassini gaudere immunitate Ecclesiarum, quia non dicitur verus assassinus. Ita nouissimè Ant. Nouar. in *summ. Bullar. tit. de immunit. Eccles. nu. 72.* qui citat alterum Nouarium, Rouitum, & Gambacurtam.

RESOL. LXXXVI.

An mediator assassini, gaudeat Immunitate Ecclesiarum? Ex part. 4. tract. 1. Ref. 33.

§. 1. **N**egatiuam sententiam docet Peregrinus *de immunitate Ecclesiastica cap. 7. nu. 37.* vbi sic ait. Praeterea socij, & complices huius criminis assassini, qui habuerint scientiam qualitatis assassini, non gaudent immunitate. Ita ille, qui citat Caballum in *tract. de omni genere homicidij, nu. 412.* & Tusch. *tom. 3. lit. E. conclus. 10. n. 10. & conclus. 11. n. 7.* sed in hoc casu mediator huius criminis est complex & particeps: ergo, &c.

2. Sed his non obstantibus, & merito, affirmatiuam sententiam tenet Antonius de Marinis in *solut. quotidian. cap. 171. nu. 5.* Gambacurta *de immunitate Eccles. lib. 5. cap. 34. nu. 14.* Masullus in *addit. ad Capie. decis. 112.* Ratio est, quia Doctores in cap. *pro humanis, de homicid. in 6.* asserunt sub nomine assassini non veniunt mediatorem, & sic fuisse decisum in sacro Concilio, anno 1615. refert Rouitus in *pragm. 1. de assassinio, nu. 29.* Sed in Bulla Gregor. excipiuntur, ne gaudeant immunitate Ecclesiarum tantum assassini; ergo mediatores debent immunitate gaudere.

RESOL. LXXXVII.

An assassinus, gaudeat Immunitate, etiam homicidio non sequuto?

Et an in occasione infidelis detur assassinus, vel necessarium sit, vt occisus sit Christianus?

Et notatur mandantem non dici assassinum.

Et an sit assassinus, qui promisit occidendi aliquod se ab eius parte pro ipso officium obtinere?

Et an dicatur assassinus, qui animo complacendi tantum alicui homini homicidium perpetravit?

Et an non sit assassinus, qui accepta ab aliquo pecunia occidit communem inimicum, vel si recepta pecunia aliquem interfecisset praesente ipso mandante: aut qui promissionem, vel oblationem pro homicidio non acceptauit; vel si accepit paruum quantitatem pecuniae;

ant

aut quando promisso pretij, vel mercedis non fuit certa, & specificata?
 Et an sit assassinus qui promissit dare sicario aliquam in exorem?
 Et an mediator assassini gaudeat Immunitate. Ex part. 6. tract. 1. Refol. 11.

sup hoc fa-
 ctum in Ref.
 6. 6. 7.

§. 1. Negatiue responder Sarpus cap. 5. fol. 45 vbi ita asserit. Assassinorum nomine designantur hodie, quicumque pacto, pretio, & mercede ad necandum hominem immittuntur: quod vsu ipso receptum est, non modò cum homicidium perfectum fuit, sed etiam quando tentatum est, licet minime successerit. Sic ait ille.

2. Sed quoad priora verba, cum sint absoluta videtur docere Sarpus etiam in occisione hominis infidelis adesse assassinium: & hanc opinionem licet admittat Henricus Bocerus tractat. de homicidio, lib. 1. cap. 3. num. 14. Marius Italia lib. 1. cap. 5. §. 4. num. 2. & 21. Decianus lib. 6. cap. 28. num. 18. Peregrinus cap. 7. num. 39. Bonacina tom. 2. disp. 3. quast. 7. punct. 6. §. 5. num. 9. Farinacius cap. 8. num. 120. & alij. Et ratio illorum est, quia infidelis est etiam proximus.

3. Tamen ego contrarie sententia adhaereo, quia textus in cap. 1. de homicidio in 6. expressè dicit, quempiam Christianum, ergo tacite infidelem excludit. Neque obstat infidelis verè esse proximus, quia non pro cuiuslibet proximi occisione hæc assassini pena incurritur, sed pro occisione proximi Christiani. Et ita post antiquiores docet Couarruias vari. lib. 2. cap. 20. num. 10. Iulius Clarus in pract. §. Assassinium vers. bene verum est, & quast. 85. vers. ubi agitur. Ioannes Gutierrez pract. quast. lib. 3. quast. 7. num. 8. & alij. Et post Gregorianam constitutionem Sebastianus Guzzinus defens. 1. cap. 38. num. 42. omnino videndus, Castus Palaus tom. 1. tract. 11. disp. 9. unic. punct. 9. num. 35. & Ambrosinus de immunit. cap. 7. num. 12. vbi citat Corneum lib. 1. consil. 249. num. 21. asserentem, quod euasit quidam Prælati, qui fuerat accusatus de crimine assassinatus: & non fuerat deductum in processum vel in libello, quod ille qui fuerat assassinatus fuerit Christianus, & admonet Aduocatos, vt id probent. Et hanc sententiam docet etiam Nouarius in conclusionibus noui iuris Pontificis conclusionem 43. num. 22. qui etiam num. 25. tenet, quod in dubio occisus non censetur Christianus, nisi pro tali fuerit probatus; quod antea docuerat Pacianus de probationibus, part. 2. cap. 14. num. 7. Ambrosinus de immunit. cap. 7. num. 12. & 13. & alij. Verum nouissimè Iustus Osdefob, in cautelis crimin. tit. 2. cas. 10. n. 7. putat onus probandi occisum non esse Christianum, non ad fiscum, sed ad reum reuertendum esse.

4. Sed deueniendo ad quaesitum dubitationis, an scilicet contra mandatarium, morte non sequuta intret pena assassini, ita vt non gaudeat reus immunitate. Fateor quidem sententiam Sarpi à pluribus doceri: & ita tenet Peregrinus loco citat. num. 31. Gutierrez num. 59. Bonacina num. 6. & alij. Et ratio est, quia in tali casu non stetit per reum, quin Christianum per assassinium occiderit, cum deueniret ad actum morti proximum: & in atrocissimis delictis punitur affectus etiam non sequuto effectu; & idè cum in tali casu assassinium puniatur pena ordinaria, idè reus non gaudebit Ecclesie immunitate, vt etiam obseruat Magalius in 3. part. lib. 4. cap. 2. quast. 1. num. 20.

5. Verum licet ego huic sententia adhaerim in part. 1. tract. 1. resol. 18. Vnde me citato nouissimè illam tenet doctus P. Theaurus in pract. Eccles. tit. 2. vers. Assassinium, cap. 2. fol. 164. Tom. 1 X.

tamen re melius considerata modò affirmatiuam sententiam tenco, quia immunitas neganda non est nisi propriè committentibus crimen assassini: sed qui accepta pecunia alium vulnerauit, si tamen non occidit, verè & propriè crimen assassini non committit. Ergo, &c. Minor probatur, quia textus incipit 1. de homicid. in 6. vbi hoc crimen declarans solùm de mandante, dicit puniendum esse iisdem penis, siue mors sequatur, siue non, & nihil de mandatario dicit. Ergo mandatarius, qui mortem non intulit, relinquitur in hac parte dispositioni iuris communis disponentis neminem ob vulnerationem non gaudere immunitate. Vnde ex his patet responsio ad ea, quæ posset quis adducere ex Matrillo de indulto, cap. 31. num. 14. Adde contra Doctores, quos citat & sequitur Magalius loco citato, quod etiam in crimine assassini ordinaria pena non intrat, morte non sequuta: etiam si sit deuentum ad actum proximum, vt tradunt non contemnendi Doctores, quos citat Farinacius quast. 123. inspect. 4. num. 115. Et in genere, quod non puniatur pena ordinaria affectus, seu conatus non sequuto delicto, tradiderunt etiam plures Doctores penes eundem quast. 124. num. 84. Ergo cum hæc opinio sit mitior, & fauorabilis immunitati Ecclesiarum, ego illam tenendam esse puto.

6. Dico igitur reum tentantem assassinium, etiam si deueniret ad actum proximum morti, si sequuta non fuerit, gaudere Ecclesie immunitate. Et ne auctore careat nostra sententia, scias illam docere Layman. lib. 4. tractat. 9. cap. 3. num. 9. vbi sic ait: Assassinus dicitur, qui pretio conductus hominem incaute occidit: dummodo effectus, siue cædes re ipsa sequatur; nam solus conatus, siue aggressio, aut etiam vulneratio non videtur sufficiens. Ita ille: cui etiam adde Castrum Palaum tom. 2. tract. 11. disp. 9. unic. punct. 9. num. 38. qui num. 39. secus asserit de mandante. Sed non desinam hic pro curiosis etiam adnotare Henricum Bocerum nouissimè in tract. de homicidio, lib. 1. cap. 3. num. 4. docere mandantem non dici assassinum, sic enim ait. Non desunt qui assassinum appellant eum etiam, qui pecunia mediante aliquem occidi mandat, atque ita vtrumque locatorem, & conductorem, mandantem, & mandatarium assassinum vocitant. Sed cum hanc appellationem contextus cap. 1. de homicidio in 6. tribuat tantum ei qui ex mandato alterius cædem alicui molitur ac adfert, certè hoc nomen etiam mandatori cædis non temerè imponendum erit. Ita Bocerus; sed alij communiter contrarium sentiunt.

7. Notandum est etiam hic propositionem, quam Sarpus supra posuit: nempe quod assassinorum nomine designantur, quicumque pacto pretio, aut mercede ad necandum hominem immittuntur, admittente plures limitationes, & idè in multis casibus non esse veram.

8. Vnde primò limitatur, & non procedit in eo qui accepta ab aliquo pecunia occidit communem inimicum: qui assassinium committente non dicitur, nec qui pecuniam dedit, assassinus dici potest; sed potius instigator, vel inflammator, vt docet Grammaticus consil. 52. num. 59. Vulpellus consil. 143. n. 10. Hondedeus consil. 87. num. 4. lib. 2. alij.

9. Secundò limitatur non procedere in eo, qui recepta pecunia aliquem interfecisset præsentè ipso mandante: ita Bertazolus consil. 143. num. 15. vol. 1. Gabriel. consil. 188. num. 11. lib. 1. & alij.

10. Tertiò limitatur non procedere in eo, qui promissionem vel oblationem pro homicidio non acceptauit; licet postea sequutum fuerit: quia requiritur, vt interueniat conuentio ac contractus mutua voluntatis inter mandantem & mandatarium,

infra in tr. 7. Ref. 104. §. vlt. inter principium & medium, à vers. at in isto. Et pro Vulocatione contenta in hoc textu, si tamen non occidit, in §. 1. huius not. ante medium.

Sup. hoc sit. pra in Ref. 87. & infra in Ref. seq. §. vlt. post medium.
 Sup. hoc in §. not. præterita, prope finem. Veri, Vcl qui.

vt obseruat Grammaticus *vor. 11. num. 19.* Riminaldus Iunior *consil. 65. numer. 12. volum. 6.* qui *sub numer. 14.* docet non sufficere illam præsumptionem, quod præsumatur acceptasse promissionem sibi fauorabilem.

11. Quartò limitatur contra Castrum Palaum *tom. 2. tract. 11. disput. vnic. punct. 9. num. 34.* non procedere in eo, qui accepit paruum quantitatem pecuniæ, quæ animam mouere non potuit ad tale crimen perpetrandum. Ita Vulpellus *vbi supra numer. 9.* Ambrosinus *de immunitate. cap. 7. num. 9.* Gabriel *consil. 170. num. 21. lib. 1.* Eugenius *consil. 76. num. 139.* Masollus *ad Capicium decis. 155. num. 4.*

12. Quintò limitatur non procedere, quando promissio pretij vel mercedis non fuerit certa & specifica; sed generalis & incerta: vt si dicas mandatario te nunquam defaturum in suis necessitatibus. Ita Vulpellus *loco citato, num. 5.* Valdus *consil. 385.* Vnde venit refellendus Iustus Ofdeob. *in practice criminali. tit. 2. consil. 10. num. 9.* Vincentius de Franchis *decisio. n. 170. & Mastrillus de indulto, cap. 31. num. 11.* asserentes fuisse iudicatum in sacro Concilio Neapolitano; ad constituendum assassinum sufficere promissionem generalem & incertam rei. Sed nostra sententia est tenenda; & ita tenet Burfatus *consil. 20. n. 4. lib. 1.* Bertazolus *consil. 341. numer. 38. volum. 2.* Hondedeus *consil. 93. num. 66. lib. 2.* Ruinus Iunior, *consil. 685. n. 12. lib. 6.* & in terminis Bullæ Gregorianæ Peregrinus *de immunitate. cap. 7. num. 40.* Ambrosinus *cap. 7. num. 9.* & Castrus Palaus *tom. 2. tract. 11. disput. vnic. punct. 9. num. 34.* Vide etiam Grammaticum *vor. 11. n. 9.* Cornicum *consil. 249. lib. 1.* Eugenium *consil. 76. num. 138.* & idem non est audiendus Villagut. *de excess. leg. tit. de crimine assassini, num. 8.*

13. Sed non desinam hinc apponere dubium non incuriosum, quod mihi in facti contingentia accidit, filius cuiusdam Baronis inimicitias capitales suberat cum Titio; & de hoc loquens cum quodam eius vasallo, statim obtulit se illum occisurum, cum conditione, vt ab eius patre quoddam officium pro ipso obtineret; annuit adolescens & homicidium factum fuit; tunc à me quaesierunt, an hoc fuerit assassinium. Et affirmatiuè videretur respondendum cum Decian. *lib. 9. cap. 3. num. 16. in fine,* vbi asserit, quod si promississet aliquis dare sicario aliquam in vxorem, committunt assassinium, quia talis promissio est pretio æstimabilis: & sicarius ex illa promissione homicidium perpetravit. Ergo &c.

14. Verum tunc ego negatiuè sententiæ adhæsi, & adduxi in mei fauorem Bossium *tit. de mandatis ad homicidium, num. 35.* quem sequi videtur Farinacius *quest. 123. num. 44.* asserentem in casu proposito promissionis vxoris tale homicidium non esse assassiniū, contra Decianum. Et ratio vtriusque casus est, quia exequutiones harum promissionum non sunt in potentia promittentis: ergo talis promissio reputatur ac si facta non fuisset, & de facto in casu de quo ego interrogatus fui, accidit; nam homicidium fuit quidem commissum, sed pater ad instantiam filij noluit illud officium homicidiario conferre.

15. Nota etiam hinc obiret, quod mediator assassiniū gaudet immunitate Ecclesiarum; ita ego ipse contra Peregrinum & alios *in part. 4. tract. 1. resol. 33.* Et quod ille non dicitur assassinus, qui animo complacendi tantum alicui homicidium perpetravit. Ita contra Doctores, quos citat Giurba *consil. 70. n. 27.* & Grassus *de affect. Cleric. affect. 1. numer. 701.* docet Hondedeus *consil. 93. num. 68. lib. 2.* Grilenzonius *consil. 45. num. 7.* Ambrosinus *de immunitate. cap. 7. num. 9.* & alij.

Quæ hic est supra Ref. 86. &c. Et pro animo complacendi contento in hoc textu in Ref. seq. 9. vlt. cursum in fine.

RESOL. LXXXVIII.

An reus, qui attentauit occidere aliquem proditorie, effectū, & morte non sequuta, gaudeat Immunitate? Et quid de illo qui tentauit assassinium, etiam non sequuto effectu?

Et notatur, quod vt quis tanquam assassinus non possit vti privilegio Immunitatis opus est, vt interueniat mandatum ad occidendum nam ex mandato ad vulnerandum tantum, etiam mediante pecunia non committitur assassinium.

Et an gaudeat Immunitate, qui ex mandato alterius, pecunia mediante, occidit communem inimicum; vel qui, presente ipso mandante, occidit aliquem?

Et an sit assassinus, qui per preces, & alios respectus occidit aliquem? Ex part. 1. tract. 1. Ref. 18.

§. 1. Gaudere docet Bonacina *de legib. disp. 3. q. 7. §. 5. n. 16.* cum nostro Peregrino *de immunitate. cap. 7. n. 13.* & alij: quia Constitutio Gregor. loquitur expresse de occidente: vnde requiritur actus consummatus cum effectu subsequuto. Et ita docet Farinac. *de immunitate. cap. 8. n. 145.* retractans se de contraria opinione, quam docuerat antea *in tit. de carcer. q. 28. n. 45.* licet aliqui contrarium asserant cū Ioan. de Henia *in Curia Philipp. 3. §. 12. n. 36.* & Nauarr. *in man. c. 25. n. 21.* Sed isti scripserunt ante Bullam Gregor. & post Bullam Tanner. *in 2. 2. disp. 5. q. 8. dub. 1. n. 16.* Dices eum, qui tentauit assassinium non gaudere immunitate, etiam non sequuto effectu, dummodo deuentum sit ad actum aliquem proximum consummationi, nempe, insultus, vel vulnerum: ergo neque debet gaudere huiusmodi immunitate, qui attentauit homicidium proditorium. Respondeo, esse disparem rationem: nam in Bulla Summus Pontifex excipit occidentes proditorie, & assassinos: sed sine morte subsequuta quis non potest dici occisor proditorius, si curi potest dici assassinus: ergo.

2. Non reticebo tamen Farin. *de immunitate. Eccl. c. 8. n. 125. in fine.* inclinare in sententiam asserentem, assassinium attentatum, non sequuta morte, gaudere immunitate, licet contrarium asserat Peregr. *vbi supra. de immunitate. c. 7. n. 37.* Nota verò, quod vt quis, tanquam assassinus, non possit vti privilegio immunitatis Ecclesiarum opus est, quod interueniat mandatum ad occidendum: nam ex mandato ad vulnerandum tantum, etiam mediante pecunia, non committitur assassinium. Ita Ricc. *in p. 1. decis. 112. n. 1.* Ambrosin. *tr. de immunitate. c. 7. n. 11.* Bon. *de leg. disp. 3. q. 7. §. 4. n. 20.* & alij. Item gaudebit immunitate, qui ex mandato alterius, pecunia mediante occidit communem inimicum; vel qui presente ipso mandante, occidit aliquem: nā in his casibus, quis ita occidens aliquem, non dicitur assassinus, vt ex multis affirmat Far. *de immunitate. c. 8. n. 132. & 133.* Notandum est etiam, non esse assassinum, illum, qui per preces, vel per alios respectus occidit aliquem; contra Villad. *in Polit. c. 3. n. 215.* quia in assassinio opus est, vt addit pecunia, vel loco pecuniæ, aliqua res pretio æstimabilis.

Sup. hoc in Ref. præterita §. Sed deueniendo, & seq. &c.

Sup. hoc ibidem, §. verū licet.

Sup. hoc supra in Ref. 85. & 87. §. Vnde, & seq.

Sup. hoc in Ref. præterita etiam in fine.

RESOL. LXXXIX.

An qui voluit occidere aliquem proditorie & deuenit ad actum proximum, sed casu non occidit, gaudeat Immunitate? Ex part. 1. tract. 1. Ref. 4.

§. 1. Negatiuè responderet Gambacurta *lib. 5. c. 30. n. 6.* Sed post Constitutionem Gregor. recitanda est hæc opinio: nam in verbis dictæ Bullæ expressè Pontifex loquitur de occidete proditorie: vnde

in Ref. 97.

ex vi verborum requirit actum consummatum cum effectu subsequuto, ad hoc; vt immunitatem amittat: & ita post dictam Bullam docet Peregrin. de immunit. Eccles. cap. 7. num. 12. Bonacina de legib. disput. 3. quest. 7. §. 5. num. 16. & Farinac. de immunit. cap. 9. num. 145. & 146. vbi asserit, quod hæc opinio hodie secundum Bullam Gregor. omni difficultate caret in illis verbis: *Aut qui proditorie proximum suum occiderit.* vbi clarè requiritur mors sequuta, & idèd se retractat à contraria sententia, quam docuerat in tit. de carcer. quest. 28. num. 45.

RESOL. XC.

An qui proditorie conatur aliquem occidere, si mors non sequatur, gaudeat Immunitate?

Et quid dicendum de illo qui veneno aliquem occiderit, cum quo nulla præcessit inimicitia, secus autem si inimicitia præcessit?

Et quid de illo, qui sclopo à tergo, dormientem, vel per insidias inimicum occiderit, an gaudeat Immunitate?

Et an gaudeat Immunitate, qui aliquem per insidias deducit, et ab alio occidatur, & ille deductus occisus est?

Et explanatur, quid sit homicidium proditorium: Ex part. 6. tit. 1. Ref. 12.

Sup hoc in
datus præ-
cedenti vis
Ref. & infra
lege doctri-
nam Ref. 97

§. 1. **A**D hoc dubium negatiuè respondet Sarpus ap. 5. fol. 47. vbi sic ait. Is quoque qui insidias & proditorie hominem interimit, non potest à loco sacro defendi. Insidiae verò vocantur quæcunque artes, quibus hominem ita aggredimur, vt incautus & incogitans opprimatur; siquidem defendendi ratio quomodolibet impediatur: quia de re cum Canon in cap. 1. de homicidio clarè decernat, nullus est qui ambigat: quare qui venenum tribuerit, cum homicidij genus insidiosum existat immunitate Ecclesiarum vt non potest; & cuncta ferè homicidia, quæ consulti sunt, qui rectè animaduertent, insidias quibusdam innexa reperiet: id verò non solum in homicidio perfecto, sed etiam in tentato locum habebit. Hæc ille.

2. Sed contrariam sententiam tenendam esse puto, maxime in terminis constitutionis Gregorianæ: ibi: *Aut qui proditorie proximum suum occiderit?* in quibus clarè patet mortem sequutam requiri. Et licet stando in iure communi Maltrillus decis. 293. num. 10. Peguera decis. criminal. 49. num. 11. Nauarrus in Manual. cap. 21. numer. 21. & alij quos citat Farinacius de immunitate, cap. 9. numer. 14. dixerint vulnerantes proditorie & per insidias animo occidendi, immunitate Ecclesiastica non gaudere, etiam quod vulnerati mors non sequatur.

3. Tamen contrarium dicendum est, vt firmant Doctores, quos ibi citat & sequitur Farinacius numer. 145. Quibus adde nouissimè Alexandram Spereillum in decisionibus fori Ecclesiastici decis. 22. n. 4. & Ciartinium in controuersis forensibus, cap. 14. numer. 19. & Barbosa de iur. Ecclesiast. lib. 2. cap. 3. numer. 90. Peregrinum de immunitate cap. 17. numer. 13. & alios penes ipsos. Et ratio est quia dicto cap. 1. quod Sarpus pro se citat, loquitur de illo, qui occidit: vnde ex vi verborum respicit actum consummatum cum effectu subsequuto: non enim dicitur occidisse quantum ad homines, & quantum ad factum ipsum qui tentauit occidere, sed frustra.

4. Verum instabis pro Sarpo, & dices dicto cap. 1. de homicidio, quod ipse citat, licet solum dixerit. Si quis per industriam & insidias occiderit proximum suum ab altari esse auellendum, huiusmodi tamen textum relationem habet ad locum Exodi, vbi

Tom. IX.

in eius principio dicitur, *Qui percusserit hominem volens occidere, morte moriatur, &c.* Et deinde subdit quasi, hoc distinguens. *Qui autem non est insidiosus, sed Deus tradidit illum in manus eius, habebit locum, ad quem fugere possit: si autem per industriam, &c.* ab altari est auellendus. Quasi diceret Pontifex. Si quis in percussione hominis insidias usus non fuerit, locum habet refugij: at qui percusserit insidiosè volens occidere, vel non obstat, neque pro Sarpo facere quia in dicto cap. 1. solum determinatur excludendum esse ab altari, hoc est Ecclesiæ immunitate priuandum, qui per industriam insidiosam aliquem occiderit: ergo non est extendendum ad vulnerantem insidiosè hac immunitate priuari, cum ex nullo textu iuris Canonici hoc constet; & idèd hac de causa in textu illo non est infera tota lex Exodi, sed solummodo vltima eius pars.

5. Nec, vt supra dixi, aliter dicendum erit post constitutionem Gregorij XIV. vt etiam in terminis iuris communis: nam verba præteriti perfecti in dicta constitutione, & in cap. 1. de homicidio, apposita actum demonstrant perfectum & consummatum, vt patet ex l. 1. §. hac verba, ff. quod quisque iuris, & notat Alciatus in l. verbum erit, n. 1. de verb. signific. & Menochius conf. 97. n. 60. lib. 1. Ergo, &c.

6. Nota etiam, quod in iure communi, Suarez de Relig. tom. 1. lib. 3. cap. 11. num. 14. & alij etiam docent, tentantem aliquem occidere per insidias & proditorie, si mors non fuerit secuta, gaudere immunitate Ecclesiarum: quia ius expresse loquitur de illo qui occidit; vnde ex vi verborum respicit actum consummatum, non enim dicitur occidisse quantum ad homines, & quantum ad factum ipsum, qui tentauit occidere, sed frustra. Et idèd hanc sententiam quia fauet Ecclesiæ immunitati, puto tenendam esse, etiam vt dixi stando in terminis iuris communis.

7. Sed quod asserit Sarpus, occidentem aliquem veneno, non gaudere immunitate; fateor esse communem opinionem: & ita docet Baldus in l. nemo, Cod. de sum. Trinit. Felinus cap. 1. de homicidio. num. 1. Decianus tom. 2. lib. 6. cap. 28. num. 19. Couarruias lib. 2. variar. resolut. capite. 20. num. 7. Maltrillus de indulto, cap. 35. num. 5. Suarez de Relig. tom. 1. lib. 3. capite 11. num. 12. Megalinus in 3. part. lib. 4. cap. 2. quest. 1. num. 18. Gauantus in addit. ad Man. Episc. ver. immunitas Ecclesiastica, num. 10. Bucerus tractat. de homicidio, lib. 1. cap. 4. num. 95. Peregrinus de immunitate, cap. 7. num. 6. Bobadilla tom. 1. lib. 2. capite. num. 74. Castrus Palaus tom. 2. tract. 12. disput. vnic. punct. 9. num. 26. Germonius de Sac. immunitate, lib. 3. cap. 16. num. 63. Farinacius de immunitate, cap. 9. num. 142. Villalobos in summa tom. 2. tractat. 36. difficult. 7. num. 14. Castillo decis. 154. num. 2. Boërius dec. 109. num. 5. Ludouicus Correa relect. de immunit. part. 2. num. 19. Sanchez in opusc. tom. 2. lib. 6. cap. 1. dub. 7. num. 26. & alij penes ipsos. Sed non egemus testibus, vbi adest declaratio Sacræ Congregationis Concilij, quæ decreuit die 3. Decembris anno 1632. immunitate Ecclesiastica non gaudere, qui committunt homicidium veneno.

8. Sed ego puto (attendas quæso Amice Lector) hanc declarationem Sacræ Congregationis, Concilij intelligendam esse in casu, quo occiditur veneno aliquis, cum quo nulla præcessit inimicitia: quia tunc tale homicidium dicitur & cum ratione proditorium, cum interficiatur homo nihil tale præcauens cum nulla esset præcauendi causa: verum cum quis veneno occidit inimicum, non militat hæc ratio; & idèd puto Ecclesiastica immunitate gaudere: nam tali casu homicidium dici non potest proditorium; quia proditorium tunc dicitur homicidium,

Sup hoc in
Ref. eq.

vbi nullus præcedebat rancor, sed potius simulabatur amicitia; vnu gerendo in corde & aliud in verbistv rectè obseruat Henricus Bucerus *tractat. de homicidio. lib. 1. capite 3. numer. 16.* & me citato Ciarlinus *in controuers. forens. lib. 1. cap. 116. numer. 21.* Bartolus *in l. re ipiendum, §. delinquant, numer. 1. ff. de pœnis.* Bardus *capite 1. quibus modis feudum amittatur, de vrbibus feudorum.* Gerardus *in suis singularibus, singulari 14.* Angelus Arretinus *§. interdum, numer. 6.* Infitur. *de hæreditatibus qua ab inestato deferuntur.* Lucas de Penna *in l. senium, in fin. item nota mors proditoris delatoribus, lib. 10.* & alij quos citat amicissimus Giurba *consil. 20. numer. 13.* Ambrosinus *de immunitat. cap. 16. num. 3.* Peregrinus *cap. 7. num. 2.* Guazzinus *defens. 1. cap. 38. num. 40.* Afflict. *decis. 265. num. 68. & sequent.* Ergo in nostro casu occidens veneno inimicum, gaudebit immunitate, quia non dicitur illum occidere proditoriè: nam stante inimicitia habebat causam præcauendi, & poterat & debebat sibi præcauere. Quod confirmatur: nam si quis occidat inimicum dormiendo, non priuatur immunitate, vt docet Castrus Palaus *tom. 2. tractat. 11. disputat. vnic. punct. 9. num. 28.* & alij, quare ergo priuandus erit si occidat veneno, cum in vtroque casu quis occidat hominem incautum. Et ideo maxime post constitutionem Gregorianam, quantumcumque per insidias inimicum occidas, gaudebis immunitate siue occidas veneno, siue dum dormit; siue cum sclopo è fenestra, siue à tergo, &c. Quia non quæcumque insidia priuant immunitate; sed insidia, quæ prodicionem constituunt; etenim constitutio Gregoriana solum excludit ab immunitate occidentes proditoriè, sed stante inimicitia insidia non constituunt prodicionem; nam inimicus semper habet fundamentum se præcauendi, atque ad. d. sibi imputare debet, si veneno, vel dormiendo, vel quocumque modo incautus occidatur: & ideo post constitutionem Gregorij, illud dõntaxat dicitur homicidium proditorium, quod sub colore amicitie committitur; scus si ab inimico etiam cum quibuscumque insidiis. Et ita definit Clemens VIII. per Breue ad Archiepiscopum Panormitanum die sexta Februarij anno 1597. & docet Ambrosinus, Peregrinus, Farinacius, quos ego ipse citavi *in part. 1. tract. 1. resolut. 5.* quibus nunc addo Castrum Palaum *vbi supra*, Castillo *decis. 156. numer. 38. & sequent.* Gratianum *disceptat. forens. tom. 3. capite 78. numer. 4. & sequent.* Giurbam *consil. 20. numer. 13. & consil. 60. n. 4.* & alij penes ipsos.

Quæ hic est
sup. Ref. 81.
& ex Ref. 3.
lege §. Hoc
ipsum. & ex
Ref. 58. §.
Sed in. & ex
Ref. 71. §.
vlt.

Sup. hoc sup.
in Ref. 81. §.
vlt. post me-
ditium &c.

9. Ad auctoritatem verò Doctorum asserentium occidentem veneno non gaudere immunitate. Respondeo primò intelligendos esse in occidente non inimicum: vel secundo respondeo illos loqui in terminis iuris communis ante Gregorianam constitutionem: vel tertio dicendum est, vbi adest ratio, relinquendos esse Doctores. Et ita nostram sententiam præter Doctores citatos inuenio etiam docuisse in terminis post hæc scripta visum Alexandrum Sperellum *decis. 23. per totam*, & Nouarium *in summa Bullar. tit. de immunitat. numer. 76.* vbi firmat, quod licet aliquem occidens veneno dicatur proditor, per tradita à Riccio *part. 2. decis. 262.* tamen asserit hoc intelligendum esse nulla existente inimicitia, & sic colore amicitie iuxta terminos definitionis homicidij proditorij & in hoc casu, vt diximus, puto loquutam esse Sacram Congregationem. Et nota etiam hic ex eodem Nouario *n. 80.* salutationes ordinarias non constituere effectum amicitie, vt si quis occidat aliquem, in tali casu dicendus sit proditor, cum salutationes sint signa communia.

10. Notandum est tamen hic obiter, quod Peregrinus *de immunitat. cap. 7. numer. 9.* putat non gau-

dere Ecclesiarum immunitate, qui aliquem per insidias deducit, vt ab alio occidatur: & ille deductus est occisus. Sed, vt verum fatear, verba constitutionis Gregorianæ videntur loqui de illis, vt per se ipsos homicidium proditoriè committunt: am Pontifex sic asserit. Qui proditoriè occiderint, & ideo qui aliquem per insidias deducit, vt ab alio occidatur, non priuabitur immunitate: & talis non propriè & physicè, sed moraliter occidit. Ergo, &c.

11. Notandum est etiam hic obiter à fortiori Ibidem. occidentem inimicum à tergo cum sclopo gaudere immunitate: & ita ex sacra Congregatione Episcoporum in vna Meleuitana die 2. Augusti anno 1619. obseruat Barbosa *de iur. Eccles. lib. 1. capite 3. num. 62.* me citato. Vide etiam Nouarium *in summa Bullar. tit. de immunitat. num. 79. & 82.*

RESOL. XCI.

Virum, si quis veneno occideret aliquem gaudeat Immunitate? Ex part. 1. tract. 1. Ref. 36.

§. 1. **N**on gaudere, docent frè omnes Doctores; *Sup. hoc in tract. 1. cap. 5. quasi 5. r. sol. 5. Megala in 3. part. lib. 4. r. 1. §. Sed quod. & seqq.* ita tenet Homobonus *de exam. Eccles. p. 2. Ref. præter. 11. cap. 5. quasi 5. r. sol. 5.* Megala *in 3. part. lib. 4. r. 1. §. Sed quod. & seqq.* Pergrinus *cap. 7. n. 6.* Marius Italia *de immunit. lib. 1. cap. 5. §. 5. num. 36.* Ioan. de la Cruz *in direct. conf. part. 1. præcep. 8. quasi 3. art. 2. dub. 1. conclus. 1.* Groff. *rom. 1. lib. 3. conf. vnic. de immunit. Eccles. num. 16.* Villadieg. *in polit. cap. 3. num. 28.* & Bobaldill. *in polit. tom. 1. lib. 2. cap. 14. num. 75.* vbi sic ait: *[Duda es, si el que mata con veneno le valdra la Yglesia; y digo que nõ, pues el derecho tanto considera las insidias, y traycion por indignas de la inmunidad eclesiastica, y el que recibe el veneno, est seguro, y es mas prodicion matar con veneno, qu con hierro.]* y assi auunque machos Canonistas tuuieren lo contrario, pe d Boerio, Gigante, y Deciano tienen esta parte, y con mayores fundamentos, y yo lo mismo. *]*

2. His tamen non obstantibus Farinac. *de immunit. c. 9. num. 142.* putat, in tali casu debere Episcopum consulere Summ. Pontif. & iuxta illius responsum se regulare, & excqui. Vide etiam Ioan. de Heuia *in Curia Philip. part. 3. §. 12. num. 6.* Barbof. *in Collect. tom. 1. lib. 3. tit. 49. cap. 9. num. 13.*

RESOL. XCII.

An qui in duello inimicum occiderunt, gaudeant Ecclesia Immunitate? Ex part. 4. tract. 1. Ref. 46.

§. 1. **N**egatiuam sententiam docet Ludouicus *Sup. hoc in Ref. 27. §. Quarto decimo-tertio.* Correa *in relet. ad cap. inter alia, de immunit. Eccles. part. 3. num. 19.* licet mors non sequatur, & Marius Italia *de immunit. Eccles. lib. 1. cap. 5. §. 4. num. 42. & 43.* qui hanc rationem adducit, quia qui duellum permittunt, vel faciunt, dant causam vt loca, in quibus duellatur interdico supponantur, vt patet in quadam consil. Clementis VIII. Sed qui dat causam interdicens Ecclesiam, eius immunitate non gaudet; ergo, &c.

2. Sed hæc opinio non est tenenda, stante Bulla Gregorij XIV. vbi excluduntur tantum ab immunitate Ecclesiarum qui homicidia, vel membri mutilationem in Ecclesiis perperrant, & videtur mihi impertinens velle duellantes cum mutilantibus & occidentibus in Ecclesiis comparare; & cum, vt dictum est, tale crimen non excipiatur in Bulla, necessario sequitur

sequitur ut debeat gaudere Ecclesie immunitate, & ita hanc sententiam docet Farinacius in *append. de immunit. Eccles. cap. 7. num. 117.*

RESOL. XCIII.

An occidens fetum animatum cum aliqua potione gaudeat Immunitate Ecclesie?

Et an concubinaris potionem concubine, vel adultera tradendo ad effectum faciendi abortum fetus animati gaudeat Immunitate? Ex part. 3. tract. 1. Ref. 72.

§. 1. **D**vas difficultates tangit hæc quæstio. Prima, an rei, qui effraeto carcere ad Ecclesiam confugiunt, gaudeant immunitate? Secunda, an testes falsi, ut supra, tali etiam privilegio fruuntur? Ad primum respondeo affirmatiue cum Ambrosio *lib. 4. c. 18. n. 9. in fin.* ubi adest consuetudo, tales reos non gaudere. Sed hoc falsum est: nam, ut supra à diximus, & notat in casu simili Farinac. *de immunit. cap. 6. num. 95.* Bulla Gregor. XIV. derogat, & tollit omnes consuetudines, & reducit omnia ad vnâ formam, cum particula taxatiua, excludendo omnes alios casus.

Sup. hoc primo supra in Ref. 27 §. Quarto quinto & in Ref. 68 §. Vlt. ad medium, & in Ref. 65.

2. Ad secundam dubitationem principalem respondet negatiue Ital. *de imm. Eccl. lib. 2. cap. 5. §. 4.* & latius §. 5. num. 145. & seq. ubi docet, testem falsum, ob quem morti aliquis traditus fuit, non gaudere immunitate Ecclesie: quia talis dicitur proditorius homicida. Sed obseruat optimè Farinac. *de imm. cap. 9. num. 141.* Itante Bulla Greg. in hoc casu, debere Episcopum consulere Summum Pontificem, & iuxta illius responsum se regulare. Sed hanc doctrinam noster Peregr. *ubi sup. cap. 7. num. 43.* putat non procedere, si testis mediante pecunia corruptus, falsum deposuerit, propter quam falsitatem reus est condemnatus ad mortem; nam talis in hoc casu dicitur assassinus, & ideo non gaudebit immunitate. Limitatio igitur, & consilium Farinacij procederet in casu, quo testis deposuisset falsum; non tamen pecunia mediante: & in tali casu, ita faciendum ab Episcopo etiam ego existimo.

Sup. hoc secundo in Ref. 189 §. Vlt. & supra in Ref. 27 §. Quarto Vndecimo.

Sup. hoc teste in Ref. seq. à principio.

RESOL. XCIV.

An qui procurauit abortum fetus animati, sequuto effectu, gaudeat Immunitate. Ex part. 7. tract. 5. Ref. 42.

§. 1. **A**ffirmatiuam sententiam contra Peregrinum, & Farinacium ego olim docui cum Bonac. & Leone, vnde me citato nouissimè P. Thef. *in præxi p. 1. cap. 1. num. 3.* sic ait: Immunitatis Ecclesiasticæ ius, seu sacri asyli, ipso iure amittunt procurantes abortum fetus animati, secundum aliquorum sententiam, ex Bulla Greg. XIV. incip. *Cum alias nonnulli*, ubi proditorium homicidium perpetrantes sunt priuati tali refugio: ita Farinac. *de immunit. Eccl. cap. 8. num. 138.* Peregr. *de imm. Eccl. c. 3. n. 8.* quia dicunt occisionem fetus animati esse proditorium homicidii. Alij negant, ut Franc. Leon. *Thef. fori Eccl. p. 1. c. 13.* Bonac. *de cens. part. 6. disp. 2. q. 1. pu. 39. §. 8. num. 8.* Diana *resol. 72. tr. 1. tom. 3.* Sed admissa etiam priori sententia, aduerte quòd illa pœna non ligat ante sententiam Iudicis Ecclesiastici declaratoriam, ut patet in eadem Bulla. Hucusque P. Thefaurus: non est igitur recedendum ab affirmatiua sententia.

Docuit in Ref. præcedenti.

Hic est Ref. antecessor.

RESOL. CXV.

An testis, quia sua falsa depositione fuit causa, cur quis morti traderetur, fugiens effraeto carcere in Ecclesiam, Immunitate gaudeat?

Et quid, si in dicto casu mediante pecunia corruptus falsum deposuerit, propter quam falsitatem reus condemnatus est ad mortem, nam talis in hoc casu dicitur assassinus, ideo an talis gaudeat Immunitate? Ex part. 1. tract. 1. Ref. 19.

RESOL. XCVI.

An testis, qui pretio falsum deposuit, vnde innocens damnatus fuit ad mortem, gaudeat Immunitate? Idem dicendum est de iudice, qui pecunia corruptus innocentem ad mortem damnauit.

Et quid dicendum, si in supra dicto casu testis falsus deponat sine pecunia mediante; an priuetur Immunitate tanquam occidens aliquem proditorie? Ex part. 4. tract. 1. Ref. 104.

§. 1. **N**egatiuam sententiam docet Marius Italia *lib. 1. cap. 5. §. 5. num. 144. & seq.* quem citat & sequitur Peregrinus *cap. 7. num. 42.* quia talis dicitur assassinus; cui enim competit definitio assassini, competit etiam definitio. Et idem dicendum est de iudice, qui pecunia corruptus innocentem ad mortem damnauit.

2. Verùm oppositam sententiam obseruat Martinus Bonacina in *Decalogo disp. 3. quest. 7. punct. 6. §. 3. num. 8.* esse probabilem & fauorabilem immunitati Ecclesie: nam testis, seu iudex in tali casu propriè, & physicè loquendo, non occidit, ergo, & ideo si casus aliquando acciderit, saltem ego puto consulendum esse Summum Pontificem, licet olim in *part. 1. tract. 1. resol. 19.* docuerim absolutè talem reum non gaudere immunitate.

Quæstio est Ref. antecessor.

3. Sed quid si testis falsus deponat sine pecunia mediante contra aliquem, & ob id morti à iudice ad iudicetur, priueturque immunitate tanquam occidens aliquem proditorie? Affirmatiue respondet Italia *loco citato.* Farinacius in *append. c. 7. n. 141.* putat, dum casus acciderit, consulendum esse Summum Pontificem. Bonacina verò in §. 1. n. 4. & Peregrinus, asserunt si prædictum non priuari immunitate, & ego hanc sententiam amplectendam esse puto, vel saltem consulendum esse Summum Pontificem.

Sup. hoc in Ref. præcedenti §. Ad secundum, & supra in Ref. 27 §. Quarto vndecimo.

RESOL. XCVII.

An qui proditorie vulneravit, si mors sequuta non fuerit, gaudeat Immunitate?

Et an Mercatores decolli, gaudeant Immunitate Ecclesiarum?

Et an Apostata à Religione, gaudeant Immunitate Ecclesiarum? Ex part. 4. tract. 1. Ref. 83.

Sup. hoc ne praetermittatur legere in doctrina Ref. 88. 89. & 90.

§. 1. Negativam sententiam docet nouissimè Ludouicus Correa in relect. de Immunitate Eccles. par. 3. quæst. 6. num. 19. & Ioan. Dominicus Tassonus in pragmat. de antisato. vers. 13. obseru. 3. num. 35. qui citat Fontanellam de pact. nupt. tom. 1. clausul. 4. gloss. 14. num. 117. asserentem dictum reum non gaudere immunitate, & in Bulla tale delictum comprehendendi.

2. Sed affirmatiuam sententiam prorsus tenendam esse puto, quau tuctur Peregrinus de immunit. Eccles. cap. 7. num. 13. Farinacius in append. de immunit. Eccles. cap. 9. num. 146. retractans se in quæst. 28. n. 45. Tufchus verb. Ecclesia, conclus. 11. num. 7. Italia de immunitate Eccles. lib. 1. cap. 5. §. 4. à num. 22. Villagut. tract. de extens. leg. tit. de immunitate Ecclesie num. 54. & 58. Antonius Nouarius in summa Bullarum tit. de immunit. Eccles. nu. 75. & alij: quia constitutio Gregor. XIV. loquitur expressè de occidente proditorie, ergo requirit actum consummatum cum effectu subsequuto, ex l. 1. §. hæc verba, ff. quod quisque iuris. & hanc opinionem non solum in terminis Bullæ Gregorianæ, sed etiam de iure communi veram esse puto, & ita docet Suarez de Religione tom. 1. libr. 3. cap. 11. num. 14. Decianus tom. 2. lib. 6. cap. 28. num. 17. & consil. 80. lib. 3. Germonius de sacra immunit. lib. 3. cap. 16. num. 60. Boërius decis. 109. & alij. Vnde non est audiendus Couarruias lib. 2. variat. cap. 20. nu. 7. Gutierrez pract. quæst. lib. 3. quæst. 7. n. 55. & alij relati à Tufcho loc. cit. n. 8.

Quæ hic est sup. Ref. 60. & in alijs eius primæ not.

Quæ hic est sup. Ref. 19. & in alio §. eius not.

3. Notandum est etiam hinc obiter mercatores decollos gaudere immunitate Ecclesiarum, vt ego ostendi cum multis DD. in 1. part. tract. 1. resolut. 32. quibus nunc addo Corream vbi supra quæst. 12. n. 12. & hanc sententiam etiam docet, me citato, Dominicus Tassonus 2. vbi supra à num. 33.

4. Notandum est etiam contra Megalium in 3. p. lib. 4. cap. 2. n. 6. Apostatas à Religione gaudere immunitate Ecclesiarum, eo modo, quo firmavi in dist. tract. 1. Ref. 23.

RESOL. XCVIII.

An qui ex propasito, & sub spe amicitia proditorie aliam alicui viro Nobili inferret, vel cum sustibus eum percuteret, gaudeat Immunitate Ecclesiarum?

Et ex doctrina huius quæstionis cursum inferuntur alij casus, qui latius. & specialiter in hoc nouo ordine supra sunt in suis proprijs Resoluntionibus discussi, ideo tantum queritur, an simoniaci, absque tamen errore in intellectu, si isti essent Hæretici, gaudeant Immunitate? Ex part. 1. tract. 1. Ref. 31.

§. 1. Hoc dubium à nemine tactum notat Bobadilla in Polit. tom. 1. lib. 2. cap. 14. num. 44. & putat in tali casu percutientem non gaudere Ecclesiarum immunitate. [Los palos, (hæc sunt eius verba,) y el beso, ton, se reputa en derecho por grauissima injuria, por la qual se podria dezir, que el tal alenoso no gozasse de la immunidad ecclesiastica, y assi se determinò en el Consejo supremo, el año de setenta

y seys.] Et post Bobadilla hanc sententiam docet etiam Villadiego in Polit. cap. 3. num. 211. & Ioan. de Heuia in Curia Philipp. p. 3. §. 12. n. 37.

2. Sed hæc opinio post Bullam Greg. XIV. non est tenenda: quia Summus Pontifex, vt supra dictum est, in ista Constitutione excipit aliquos casus ab immunitate ecclesiastica: sed exceptio firmat regulam in contrarium in casibus non exceptis, ex l. Tribunus, §. vlt. ff. de militari testam. vt notat Suar. de legib. lib. 8. cap. 19. num. 6. in fin. ergo, cum excipitur tantum in Bulla homicidium proditorium, non est extendenda hæc exceptio ad alapas, & fustes proditorie alicui inflictos. Confirmatur: quia Summus Pontifex, vt excludat omnes alios casus, in dicta Constitutione apposuit dictionem taxatiuam, tantum ibi: Ita ad vniam tantum formam reducimus, quæ dicit de sui natura impedit extensionem ad non expressa, ex l. propterandum, §. 1. C. de iud. vt notat Dec. lib. 1. conf. 54. n. 1. & alij: ergo, &c. Ex hac doctrina valde notanda, vt contra Gambac. q. 1. notauimus, pendet decisio multorum casuum. Et idè raptores virginu gaudent immunitate hac: ita Fagundez de Præcept. Eccles. tract. 2. lib. 4. num. 47. Item, simoniaci, abique tamen errore in intellectu: nam ita essent Hæretici, & per consequens exceptuati per Bullam. Item, blasphemus, si blasphemias hæreticales non proferant: ita Ambrosius de immunit. cap. 8. num. 12. Item, adulteri, contra Ancharanum in cap. inter alia de immunit. Eccles. Ita Suarez de Relig. tom. 1. tract. 2. lib. 3. cap. 8. num. 11. Item, homicida, qui ex proposito, & deliberatè, & data opera aliquem occidit: ita Peregrin. c. 7. n. 16. Item, capitaliter banniti: ita idem Peregrin. cap. 5. num. 11. Item, confores monetarum: ita Marius Italia de immunit. lib. 1. cap. 5. §. 1. n. 15. Hi omnes, sicut etiam multi alij, gaudent immunitate Ecclesiarum: quia supradicta crimina non sunt in Constitutione Gregor. excepta; & dicta Bulla, quæ, vt diximus, reducit omnia ad vnicam formam cum particula taxatiua, non est extendenda ad alios casus similes.

Sup. in Ref. quæ hic est supra 3.

Sup. his seq. casibus cum eisdem DD. magis late in suis proprijs & specialibus Resol. sup. adductis.

Sup. hoc homicida ex proposito supra in Ref. 79. addito num. 11. Item, confores monetarum: ita Marius Italia de immunit. lib. 1. cap. 5. §. 1. n. 15. Hi omnes, sicut etiam multi alij, gaudent immunitate Ecclesiarum: quia supradicta crimina non sunt in Constitutione Gregor. excepta; & dicta Bulla, quæ, vt diximus, reducit omnia ad vnicam formam cum particula taxatiua, non est extendenda ad alios casus similes.

RESOL. XCIX.

An confugiens ad Ecclesiam, gestando secum sclopetones, seu archibuletos, gaudeat Immunitate?

Et quid dicendum, si alicubi consuetudo esset in contrarium?

Et an furantes in Ecclesia res alienas; imò furantes etiam res sacras, etiam in templo, gaudeant dicta Immunitate?

Et quid, si rem furto sublatam postea intra Ecclesiam contrectauerint?

Et an satellites possunt auferre arma prohibita ab illo, qui in Ecclesia fugiit, & se abscondit? Ex part. 1. tract. 1. Ref. 17.

§. 1. Non gaudere putauit Villadiego in Polit. c. 2. num. 244. Farin. tit. de carcer. q. 28. num. 66. & ante illum Rebuff. in constit. Gall. tom. 2. tit. de immunit. Eccles. gloss. 1. num. 28. & alij: quia delatio supradictorum armorum meretur capitalem penam, & vt delictum graue, non gaudet Ecclesiarum immunitate.

2. Sed contrarium docet Peregr. de immunit. c. 12. n. 11. nam, licet talis delinquat in Ecclesia, gestando arma illa prohibita; tamen, vt supra diximus, gaudebit immunitate: quia solum delicta homicidij, & mutilationis membrorum excluduntur ab immunitate in Constitutione Gregor. XIV. non autem alia grauius delicta, etiam in Ecclesia perpetrata. Putat tamen Gambac. lib. 4. cap. 17. num. 13. in fin. quod si alicubi

Sup. hoc in Ref. leg.

cubi consuetudo esset in contrarium, talis criminolus, non gauderet. Sed nos hanc limitationem non admittimus; nam, vt *supra* contra ipsum probauimus, Constitutio Gregor. tollit omnem consuetudinem, & reducit omnia ad vnicam formam, cum particula taxatiua: & ita in simili casu cuiusdam asserit consuetudinis, Peregrin. respondet *vbi supra*, n. 8. Et *supradictis* inferitur, furates in Ecclesia res alienas, quos hodie vocamus, *Tagliabursi*, imò furantes res sacras, etiam in templo; gaudere dicta immunitate: quidquid in contrarium dicat Decian. *tom. 2. lib. 6. cap. 26. num. 7.* Bobadill *in Polit. tom. 1. lib. 2. cap. 14. num. 48.* & alij penes Farinac. *tract. de immunit. c. 16. num. 215.* quos ipse meriti in *num. 217.* reprobat, & refellit: & hac etiam immunitate gauderet fur, si confugiens ad Ecclesiam, rem furto sublatam, postea intra Ecclesiam contrectauerit, eaque vsus fuerit, vt notat Farin. *num. 218.* & Peregrin. *num. 10.* Et ratio potissima est, quam sæpius adduximus; nempe, tale delictum non esse per præsentem, Constitutionem exceptum. Notandum est etiam contra Ioan. de Hevia in *Curia Philip. p. 3. §. 12. num. 26.* & alios, arma prohibita non posse facultates auferre ab illo, qui in Ecclesia confugit, & se abscondit.

RESOL. C.

An qui confugit ad Ecclesiam armatus, gaudeat eius Immunitate?

Et an possit reus in Ecclesia spoliari armis prohibitis, vel bonis furatis per ministrum, vel Iudicem laicum? Ex part. 6. tract. 1. Resol. 8.

§. 1. Negatiuè respondet Sarpus *c. 5. fol. 43.* vbi ita asserit. Hinc illud consequitur, vt eadem Ecclesiarum immunitas nullo modo protegat eum, qui verita legibus arma in Ecclesiam detulerit, eam namque deferre peccatum est: quique ea in Ecclesiam deferit, in Ecclesia peccat; quò fit vt in ea à Licetibus vinciri possit, & in quolibet etiam alio facto loco. Sic ille.

2. Sed contrariam sententiam prorsus tenendam esse putonam licet armorum vsus etiam de iure cõmuni prohibitus sit tam Laicis, quàm Clericis; ac tam intra, quàm extra Ecclesiam *ex leg. 1. Cod. vt armorum vsus infcio Principe interdicitur sit, lib. 11. & ex c. Clerici arma, de vit. & honest. Cler. & docet Corneus conf. 20. lib. 3.* & alij. Tamen delatio armorum inspecto iure communi est leue delictum, vt notat Bartolus in *leg. leuia. ff. de accusation. num. 8.* Decianus *lib. 8. cap. 4. num. 21.* & alij, quos citat Farinacius *quest. 28. post. nu. 66.* Sed satis *supra* firmatum est delinquentes in Ecclesia illius immunitatem consequi maximè si delictum leue fuerit, quod in Ecclesia commiserunt: & tradunt Hostiensis & Panormitanus in *cap. fin. idem Abbas in cap. inter alia.* Henricus Boychus in *cap. Ecclesia de immunit. Eccles.* & alij quos citat Farinacius *quest. 28. num. 63.* Adde quòd licet rei confugientes ad Ecclesiam armati ipsam offendant, non tamen ob quamlibet offensionem in Ecclesia factam, priuatur quis immunitate: sed solum propter occisionem & mutilationem. Ergo deferentes arma in Ecclesia eius immunitate gaudebunt.

3. Neque admitto id, quod ex Farinacius videtur de iure communi admittere Castrus Palaus *to. 2. tract. 1. di. sp. vnic. punct. 9. num. 10.* Sed malè: priuationem immunitatis Ecclesiarum quoad armatos confugientes ad Ecclesiam sumèdam esse ex capitali pœna, quæ inferitur ferentibus *supradicta* arma prohibita, nam clarum est Principes Laicos nullam habe-

re potestatem expressè statuendi, quàmnam crimina in Ecclesiis commissa, grauià iudicentur, vt delinquentes in Ecclesia illius immunitate priuetur, cum huiusmodi declaratio ad summum Pontificem pertinet, vel ex natura & substantia illius delicti, aut ex iure communi desumenda sit. Quo pro certo supposito, vt negari non potest sine temeritate, sequitur clarè contra Palaum & alios ex grauitate pœnae deferentibus arma prohibita lege Principis irrogatæ, non esse arguendam grauitatem delicti ad effectum, vt committens delictum illud atportandi arma prohibita in Ecclesia, inde eius immunitate non gaudeat; vt inuitus, vt docet Sarpus, auelli possit: ne quod vna via prohibetur alia permittatur, contra vulgarem regulam tradit Bonifacius in *cap. cum quid vna via, de regul. in 6. & gloss. in cap. vna, de procurat. Et-go, &c.* Et idè nostram sententiam, nempe reos cum armis prohibitis confugientes ad Ecclesiam gaudere immunitate, tradit Peregrinus *de immunitate, c. 12. num. 11.* Ambrosinus *cap. 5. num. 3.* Guazinus *tom. 1. defensi. cap. 29. num. 7.* Sperellus *decisione 59. num. 11.* Chartarius *decis. crimin. 74. num. 8. & decis. 46.*

num. 15. & seq. & alij penes ipsos. Vnde sic confugiens ad Ecclesiam non potest à Ministris armis prohibitis spoliari: quicquid asserat Sanchez in *opuscul. tom. 2. lib. 6. cap. 1. dub. 14.* & Villalobos in *summa tom. 2. tract. 34. diff. 5. n. 11.* vbi sic ait. [Tan poco vale a el que tiene armas prohibidas en la Yglesia quanto a las armas que se las pueden quitar, porque teniendo armas prohibidas, cometese delito en la misma Yglesia.] ita ille. Et ante illum Doctores, quos ego citauì in *part. 1. tract. 1. resol. 8.* Sed ibi & meritò contrariam sententiam tenui: & me citato tenent nouissimè Ciartlinius *controuers. forens. cap. 10. num. 16.* & Maranta in *controuers. iur. part. 2. respons. 37. n. 1.* Zambell. in *Reper. Mor. ver. Ecclesia quo ad eius immunitatem, num. 9.* Nouarius in *summa. Bullar. titul. de immunitat. num. 6.* cum Castro Palao *tom. 2. tractat. 11. di. sp. vnic. punct. 9. num. 10.* Et ratio est, quia in *cap. 1. extra de immunit. Eccles. & cap. 2. eod. tit. in 6.* expressè prohibetur iudicibus Laicis aliquam iurisdictionem in Ecclesia exercere: cum Ecclesia sit de territorio Episcopi, & extra territorium ius dicenti etiam à subditis non pareat in *6. ex. c. 2. de constitutione & leg. vltim. cum gloss. ff. de iurisdic. omni. iudic.* Et idè nostram sententiam contra Sarpum determinabit sacra Congregatio Episcoporum in vna Salernitana die 30. Septembris 1616. decernens immunitate Ecclesiarum gaudere eos qui cum armis prohibitis in Ecclesiam se recipiunt. Vnde ex his non est audiendus noster P. Naldus in *summa vers. Eccles. num. 1.* asserens posse reum in Ecclesia expoliari armis vetitis, vel bonis furatis per iudicem laicum; quod malè etiam docet, Sanch. in *opuscul. tom. 2. lib. 6. c. 1. dub. 14.*

4. Restat modò respondere ad argumentum Sarpus, videlicet, quòd delatio armorum est à lege prohibita; & qui illa in Ecclesiam detulit, in illam peccat: ergo non debet eius immunitate gaudere. Respondèdo, quòd ratio quare delinquentes in Ecclesia non gaudent eius immunitate, est propter irreuerentiam factam loco sacro: nam decisio textus *cap. fin. de immunit.* non respicit qualitatem delictorum; sed tantum locum sacrum, in quo delicta committuntur: sed propter delationem armorum prohibitorum parua sit irreuerentia loco sacro; ergo licet sit delictum in se illa deferre contra leges prohibentes, non est dicendum ita facientem delinquere in Ecclesiam, itaut perdat eius immunitatem: & dato quòd talis reus delinqueret in Ecclesia, delatio tamen armorum est leue delictum, vt docet Farinacius *q. 28. num. 66.* Et licet ipse asserat, quòd quando delatio armorum meretur

Sup. hoc in Resol. seq.

Quæ, nunc hanc sequetur, & in fine Ref. præteritis,

Sup. his bonis furatis in Ref. seq. 9. Vt. in principio, & magis late supra in Ref. 57. §. Sed non indigemus.

Sup. in his primis diff. sic seq. in hoc & supra in Ref. 17. §. 1. & 2. & 3. & 4. Vtrum p. 1.

Sup. hoc notando, in Ref. seq. 8. Neque, ad medium, a veri rade. & in Ref. 1. post seq.

Sup. hoc in Ref. præteritis.

Sup. in Ref. que hic est et sequenter in 1. Neque obicit, cum mittit alij DD.

meretur pœnam capitalem, est graue delictum: tamen grauitas, vel leuitas huius delicti, vt supra dixi, non est consideranda in casu nostro respectu pœnæ à lege impositæ; sed respectu irreuerentiæ loco sacro factæ: ergo non erit talis delatio atmorum delictum graue respectu Ecclesiæ. Adde quod cum hoc delictum non sit per Canones exceptum, debet gaudere Ecclesiastica immunitate, iuxta à nobis superius dicta.

RESOL. CI.

An ministri laici iurisdictionis possint in Ecclesia auferre reo arma prohibita?

Et an satellites possint per vim auferre rem furatam à manibus furum, etiam in Ecclesia existentium, si tradere recusent?

Et an satellites Curia laicalis, quando reus est intra Ecclesiam, ne inde fugiat, possint brachio apprehensum tenere, donec licentia Episcopi veniat?

Et an in tali casu concedatur, quod Ecclesia obfideatur à satellitibus, ne reus libere effugiat? Ex part. 1. tract. 1. Resol. 8.

Sup. hoc supra cursum in fine Ref. 99. & magis late in Ref. 100. §. Neque ad medium verif. Vnde.

§. 1. **A**ffirmatiuè respondet Gambacurta lib. 4. c. 10. n. 11. Villadiego in Polit. cap. 3. n. 214. & citat Couart. lib. 2. var. c. 20. n. 12. Idem docuit nouissimè Ioann. de la Cruz in direct. conscient. p. 1. precept. 8. q. 3. a. 1. dub. 1. conclus. 3. Grassi. tom. 1. lib. 3. confanico, n. 19. de immunit. Eccles. Suarez de Relig. tom. 1. tract. 2. lib. 3. c. 12. sub n. 3. Facundez de Precept. Eccles. part. 2. lib. 4. c. 4. num. 55. & Laurentius Portell. in dubiis regularibus verb. Ecclesia immunitas. num. 15.

2. Sed negatiuam sententiam, & meritò docet Farinac. tract. de immunit. Eccles. cap. 16. num. 238. vbi asserit, contrariam sententiam procedere de iure ciuili, non autem de iure canonico: nam ex cap. 1. extra, de immunit. Eccles. & in cap. 2. eodem titulo, in 6. expressè prohibetur Iudicibus secularibus, aliquam iurisdictionem in Ecclesia exercere. Hanc sententiam docuit P. Peregrin. de immunit. Ecclesia, cap. 13. n. 5. Et rationem aliam adducit; quia, sicut reus non potest extrahi per Iudicem laicum ab Ecclesia, etiam in casibus exceptis, sine licentia Episcopi, vel eius Officialis, vt determinat Gregor. XIV. in hac Constitutione: ita quoque non potest Index laicum illum armis expoliare in Ecclesia, absque licentia Episcopi, vel eius Officialis: nam accessorium sequitur naturam sui principalis.

Sup. hoc supra in Ref. 57. §. Sed non indigemus & in Ref. 100. §. Neque, cursum in fine.

Sup. hoc infra in Ref. 116. lege doctrinam §. Hinc obiter, & in alio §. eius not.

3. Nec mihi placet opinio Gambacurt. loco citato, qui asserit, satellites posse per vim auferre rem furtiuam, à manibus furum, etiam in Ecclesia existentium, si tradere recusent, vt eam suo domino restituant: sed hoc, ex rationibus allatis, negat Peregrin. ex loco citato, & cap. 12. numer. 8. Nec approbo aliam opinionem Gambacurt. vbi supra à num. 14. 15. & 18. vbi asserit, posse satellites Curia, quando reus est intra Ecclesiam ne inde fugiat, brachio apprehensum tenere, donec licentia Episcopi veniat: vel, si personæ ecclesiasticæ quærunt dimittere illum, non expectata licentia Episcopi, reum capere, & extrahere ab Ecclesia, & ad Episcopum postea ducere: non inquam, approbo hanc opinionem, propter multa inconuenientia, quæ ex illa possunt procedere ex insolentia ministrorum laicalis iurisdictionis, & propter irreuerentiam ex talibus actionibus contra Ecclesiam prouenientem. Adde, quod in casibus similibus, ad euitanda supra dicta incommoda, & propter securitatem Iudicium secularium, concedunt DD. quod Ecclesia obfideatur, à satellitibus, ne reus li-

berè fugiat; vel, vt si extra fines Ecclesiæ exeat, capiatur: quia in tali casu nulla vis efficitur existenti in loco sacro; vt efficeretur, si esset sequenda opinio Gabacurtæ: sed solus locus nō facit custoditur, vt si voluntariè illinc exeat criminofus, ibi teneatur, & vis inferatur, vbi licitè inferri potest. Et ita docet Peregrin. loco cit. n. 10. qui citat Suarez, Ambrosinum, & Italiam, cui ego addo Farinac. tract. de immunit. Eccles. cap. 19. n. 299. & Megalam in 3. part. lib. 4. c. 2. quest. 1. num. 29.

RESOL. CII.

An qui iam vicinus Ecclesia cum ipso satellite per vim intrat in Ecclesiam, & vt se de manibus illius eximat, vulnerat illum cum magna sanguinis effusione, gaudeat Immunitate? Ex part. 1. tract. 1. Ref. 13.

§. 1. **N**on gaudere docet Gambacurt. lib. 6. c. 18. num. 6. cum ratione grauis delicti in Ecclesia perpetrati immunitate priuetur: & idem docet Villadiego in Polit. cap. 3. num. 206.

2. Sed supra hanc opinionem probauimus Resol. 2. nam delicta, etiam grauia, & enormia in Ecclesia commissa, non excluduntur ab immunitate Ecclesiarum, extra homicidium, & mutilationem membrorum: & idè in particulari ad propositum casum respondendo, assero supradictum criminofum gaudere immunitate: quia post Bullam Gregor. XIV. vt reuè notat Farinac. tract. de immunit. Eccles. cap. 16. n. 227. vulnerans in Ecclesia, etiam cum effusione sanguinis gaudet illius immunitate: quia in dicta Constitutione excipitur solum vulnus cum mutilatione membri, quidquid in contrarium asserant aliqui: sed in dicto casu reus non mutilauit membrum aliquod; sed solum satellitem grauius vulnerauit, ergo gaudebit Ecclesiæ immunitate.

Quæ hic est supra Ref. 24. & in alia eius not.

RESOL. CIII.

An qui cum ipso satellite per vim intrat in Ecclesiam, gaudeat eius Immunitate? Ex part. 3. tract. 1. Resol. 36.

§. 1. **A**ffirmatiuam sententiam docui in tract. 1. de immunit. resol. 13. sed aliqui Iuriconsulti in surrexerunt aduersum me dicentes, supradictum reum non gaudere prorsus immunitate, quia Ecclesia non recipit cum liberum, sed captum; ergo. Respondeo, quod casu, vt quod Canones loquuntur absolute, nempe confugiens ad Ecclesiam debere immunitate gaudere, & ybi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus. Et ita in terminis determinat hunc casum Marius Italia de immunit. Eccles. 1. lib. 1. c. 6. §. 2. n. 70. & ita etiam fuisse determinatum his diebus elapsis in Curia Episcopali Aggrigentina stante voto à me subscripto: & à RR. PP. Iosepho de Augustino, Francisco del Bene, & Francisco Bardi Societatis Iesv, viris doctissimis, & amicissimis, vnde non sunt audiendi in hoc Pegueta dec. 251. Gamma de vis. 141. Ambrosinus de immunit. cap. 10. num. 10. cum aliis Iuriconsultis penes ipsos.

Quæ hic est Ref. antecedens, quantum sit distinctio in aliis casibus huius Ref. signanter in Ref. seq. & in aliis eius not.

RESOL. CIV.

An qui detentus à Birruariis adhuc intrat in Ecclesiam, gaudeat eius immunitate? Ex part. 4. tract. 1. Resol. 106.

§. 1. Nega

§. 1. Negatiuam sententiam docet Nouissimè Antonius Nouarius in summa Bullarum, tit. de de immunitate Ecclesiast. num. 14. vbi sic ait: Detentus à Birtuariis, si ita detentus vim faciendo traxisset secum Birtuarios intus Ecclesiam; non gaudebit immunitate, nisi liber, & solutus euasisset manus familiar. Ita ille.

2. Sed ego alibi bis affirmatiuam sententiam docui, cum Mario Italia, & Farinacio, & nunc iterum docco cum Castro Palao in opere morali tom. 2. de immunitate disp. vnica, punct. 7. num. 11. vbi ita asserit. Inferitur, si captus à ministris, ex eorum manibus in locum sacrum te recipias, immunitate gaudere; quod credo extendendum esse, etiam si per vim tecum ferres ministros iustitie, semper enim verum est te ad Ecclesiam confugere, ac proinde illius debes immunitate gaudere. Sic ille.

RESOL. CV.

An comprehensus extra locum sacrum, si per illum ramentum ad carcerem ducatur, vel ab supplicium, aut ad mortem trahatur per aliquam Ecclesiam gaudeat Immunitate? Ex part. 1. tract. 1. Res. 30.

§. 1. Prima opinio negat. Ita Bobadilla in Politic. 1. lib. 2. c. 14. n. 61. qui in gloss. lit. A, plusquam viginti Doctores pro hac sententia adducit. Idem docet in casu simili Tanner in 2. disp. 5. q. 8. dub. 1. n. 17. Et ratio est: quia talis reus liber in Ecclesia non fuit ingressus, ergo immunitate non gaudebit.

2. Secunda opinio affirmat, quam tenet noster Megal. conf. 46. per tot. Nauar. in Manuali. cap. 25. n. 19. Boer. decis. 100. Gemon. de immunit. lib. 3. c. 16. n. 35. & alij citati à Bobadilla vbi sup. in glossa, lit. B.

3. Tertia opinio distinguit: vel carceratus ducitur per Ecclesiam ex necessitate, quia ex alio loco transire non potest; & in hoc casu procederet prima opinio: vel voluntarie, & sine necessitate per Ecclesiam ductus fuit; & in hoc casu secunda opinio sequenda erit. Ita docet noster P. Peregr. de immunit. c. 5. n. 8. Alteram distinctionem pro concordia dictarum opinionum asserit etiam Farin. de immunit. c. 15. n. 205.

4. Quid ego sentiam, dicam breuiter. Non obstantibus dictis distinctionibus, quas ingeniosas esse arbitror; puto cum Facundez de Præcep. Eccles. tract. 2. lib. 2. c. 4. num. 57. vtramque opinionem esse probabilem; priorem tamen in rigore iuris veriolem; posteriorem autem magis piam, & ideo in praxi amplectendam.

RESOL. CVI.

An qui ab aliis violentè extractus fuit è manibus satellitum, si confugerit ad Ecclesiam, sit prosequendus, et eius Immunitate gaudeat?

Et an si quis confugeret ad Ecclesiam, & secum ferret violentè satellites in illam, gaudeat utique eius Immunitate?

Et deducitur, an sicut laicus tenetur restituere reum Ecclesia spoliata sic & Ecclesia tenetur iudici laico reum extractum ab aliis è manibus satellitum restituere? Ex part. 6. tract. 8. & Misc. 3. res. 15.

§. 1. Supra in tract. 1. de immunit. Ecclesiarum, hanc quaestionem pertractaui, sed post illa scripta, & iam impressa perueniunt ad manus meas Decisiones Morales nostri P. Pasqualigi, qui decis. 486. per totam inuictur acriter contra me resellentem vbi

suprà opinionem negatiuam Nouarij, quam ipse mordicus tenet: quia reus quo Curia iniuste spoliatur, ab alio per vim, potest illum reperere apud quoscumque sit, & non potest à quocumque impediri ne repetat; vnde Ecclesia illum habens apud se tenetur restituere, alioquin faceret contra iustitiam, & foueret iniustam spoliationem, non secus ac qui haberet apud se rem furatam, & noller restituere proprio domino foueret furtum. Ita ille.

2. Sed profus hæc omnia reiicienda esse puto, nec discedo à sententia quam docui; nam eo ipso quod reus non est amplius in manibus Curia etiam si fuerit extractus violentè ab aliis, habet ius confugiendi ad Ecclesiam, nam extractio illa violenta non potuit priuare illum iure suo, quod habet ad vitam libertatemque tenendam, quod aperte probatur, nam alioquin si adhuc in isto casu remaneret, sub dominio Curia, teneretur minime fugam arripere; sed iterum se capi permittere à satellitibus, quod ridiculum est dicere; ergo in tali casu reus in sua libertate constitutus licite, & iusto titulo ad Ecclesiam pro sua tuitione confugit. Si ergo licite, vt patet, reus ad Ecclesiam confugit, tunc ipsa tenetur illum excipere & defendere, & sic faciendo non dicitur vt vult Pasqualigus detinere rem alienam, sed præbere suum patrocinium reo iam in pristina libertate reposito, & libero in ea intranti, quicquid extrahentes in extractione violenta peccauerint, quorum malitia non potest tollere quin reus sic extractus non efficiatur sui iuris vt probatum est, & quod liber non intret in Ecclesia & quod Ecclesia illum non teneatur defendere, & suum patrocinium præbere. Itaque dicendum est in casu nostro extractionem rei ex brachijs Curia fuisse quidem iniustam, & peccaminosam ex parte extrahentium, sed non abstulisse reo in libertate posito ius se tuendi & confugiendi ad Ecclesiam: nam si reus habet ius pro sua tuitione violentè se extrahendi è manibus Curia, & ad Ecclesiam confugere, quanto magis extractus ab aliis, & in sua libertate repositus. Et ideo Ecclesia in isto casu præbet tantum auxilium reo libero, & licite ad eam confugiendi, neque fouet vt vult Pasqualigus iniustam spoliationem factam iudici Laico, sicut si carceratus exiens sub iuramento redeundi ad carcerem, confugiat ad Ecclesiam, gaudebit eius immunitate; & tamen in tali casu non dicitur Ecclesia fouere sacrilegium Rei, & damnum quod reus asserit carcerario, sed tantum tenetur ius quod habet reus confugiendi pro sua tuitione ad Ecclesia. Et si opinio Nouarij, & Pasqualigi esset vera sequeretur, quod si v.g. aliquis Romæ eximeretur è manibus satellitum, & postea in Florentiam confugeret, sequeretur, inquam quod Dux Florentia teneretur illum reddere iudici Romano spoliato & aliter faciendo detineret rem alienam & foueret spoliationem iniustam, quod quidem negandum est, & patet ex praxi, nã in tali casu Dux Florentia sicut & Ecclesia in nostro casu, licite defendit illum reum qui liber intravit in suo territorio, nec potest iudex Romanus illum extrahere de territorio Florentia, nec Dux requisitus teneretur illum reddere. Et ideo non desinam hic apponere verba Lud. Correa in relect. ad c. inter alias de immunit. Eccl. p. 3. n. 21. vbi sic ait: licet delinquens antea esset in manibus Curia, nihilominus tamen modò existit in Ecclesia territorio, cui sit præiudicium in suo privilegio si ab illa extrahatur. Sic aliàs in alienum territorium fugiens, ab illo non erit extrahendus, quia aliena offenderetur iurisdictio. Ita Correa.

3. Nec valet dicere quòd in nostro casu reus non est in casu quòd possit protegi ab Ecclesia, quia non est liber moraliter, sed physicè, etenim super illum Curia

Alibi in Ref. præc. & infra in Ref. 106. §. Nec. à Veri. Vnde, & in Ref. 108. §. Ad alium.

Sup. hoc additio Casu in Ref. 108. §. Con. firmatur. ane medi. am, cursum à veris. Editi. una de. fua.

Sup. hinc in Ref. seq. & in Ref. 1. post l'eq. §. Sed hanc, & sup. in Ref.

23. cursum in veris. Tertio.

IN LATTI
STROU
TO. X. K
E III
L

Curia secularis adhuc retinet dominium morale, quia violenter extractus fuit. Nam respondeo, negando hoc dominium morale exco gitatum à P. Pasqualigo, nam eo ipso quod reus non est amplius in brachiis Curiae, efficitur absolute sui iuris; & ideo si ipse ad Ecclesiam confugiat tanquam liber ab ipsa recipitur, & protegitur. Adde à fortiori contra opinionem Pasqualigi, quod Ecclesia pro suo privilegio largiendo respicit tantum ad ius quod habet reus ad ipsam pro sua tuitione confugiendi, neque tenetur respicere si reus sit sub dominio Curiae, necne, sed si ad illam confugerit, statim est protegendus; nam Canonibus sine vlla distinctione concedunt privilegium confugientibus ad Ecclesiam, nec distinguunt si sint sub dominio Curiae nec non. Vnde si quis confugerit ad Ecclesiam, & secum ferret violenter satellites in illam, gauderet utique eius immunitate, ut praeter Doctores vbi supra à me citatos tener nouissimè Aegidius Trullench. in Decalogum tom. 1. lib. 1. cap. 11. dub. 1. n. 11. Et quidem Pater Pasqualigus rem gratam faceret Ministris Laicis, si eorum causam defenderet in casu quo haberent dominium physicum in reum; nam hoc dominium morale metaphysicum est: & in praxi minimè admittendum, & omnino negandum. Igitur in omni euentu sibi imputet Curia secularis, quod non tutè & securè reum in carcerem traduxerit. Et ad confirmationem supradictorum addenda est doctrina Aegidij Borstij insignis criminalistae, tit. de captiua, num. 23. vbi docet, reum captum antequam ducatur ad carcerem non intelligi ita perfectè captum ut sit in tuto sub dominio, & potestate iustitiae. Ita ille. Ergo, &c.

Sup. hoc. sup. in Ref. 101. & 104. & infra in Ref. 108. §. Ad aliam.

Sup. sequentibus in hoc §. infra in Ref. 108. §. Verum pro coronide.

4. Ad id verò quod Pasqualigus asserit iudicem Laicum si capiat extractum ab alio ab Ecclesia teneri illum restituere Ecclesiae spoliatae: sic & Ecclesia tenetur restituere iudici Laico extractum ab aliis è manibus satellitum. Respondeo non procedere argumentum de casu privilegiato ad non privilegiatum, & de fauoribus ad odia, vnde optimè obseruat Castrus Palaus tom. 1. tract. 11. disp. vnic. punct. 11. n. 2. quod violenter extractus ab Ecclesia non amittit privilegium eius immunitate gaudendi. Vel Respondeo cum Bonacina tom. 2. disp. 4. quæst. 8. punct. 9. num. 10. & aliis: in Bulla Gregorij XIV. prohiberi alternatiuè per dictionem *vel*, has actiones extrahere, capere, aut incarcerare: sed propositio alternatiua prohibetur adimpleta altera parte. Ergo licet in nostro casu Ecclesia possit tueri reum extractum, quia habet ius ad illam confugiendi; at in casu quòd reus fuit extractus ab Ecclesia, iudex Laicus non potest illum capere vel incarcerare, quia hoc à Pontifice in Bulla ei prohibetur, & interdictum fuit. Ergo est dispar ratio inter vtrumque casum; vnde ex his omnibus patet responsio ad omnia argumenta P. Pasqualigi; & ideo secundum nostram sententiam olim in Hispania fuit decisum; nam cum in facti contingentia in vrbe Ciuitatensi quidam Monetarius fuisset vi & auxilio Monachorum extractus è manibus Curiae secularis, & in Ecclesiam viciniorum confugisset, tunc per Episcopum conuocatis Theologis, & Canonistis decisum fuit supradictum reu Ecclesiae immunitate non fuisse priuandum, & ita testatur Gutierrez in *QQ. pract. lib. 3. q. 4. n. 10.* qui fuit vnus ex vocatis & consultis à dicto Episcopo. Et tandem his omnibus adiungam, quod non obstantibus supradictis considerare volui de hoc casu doctissimos, & amantissimos Dominos meos Clementem Merlinum Sacrae Rotae Decanum, & Franciscum Albici Sancti Officij Assessorum, qui ita nostrae sententiae mordicus adhaeserunt, ut omnino contrariam reiciendam esse putarent.

RESOL. CVII.

An extractus ab aliquibus violenter è manibus satellitum, si confugiat ad Ecclesiam, debeat gaudere eius Immunitate?

Ex quo inferitur omnes, qui ex publicis carceribus extracti fuerint violenter, si in Ecclesia reperi fuerint, gaudere eius Immunitate.

Et obiter notatur, an Hospites nostra Religionis, & Nouitij laici antequam annum Nouitatus incipiant, gaudeant privilegio Canonis?

Et an parentes castrando filios pro voce conseruanda peccent mortaliter?

Et obiter etiam quaeritur, an Christianus fingens se infidelem, & petens baptizari, ut certam pecuniarum summam accipiat, debeat abiurare? Ex part. 9. tr. 8. & Misc. 3. Ref. 45.

§. 1. **A**ffirmatiuam sententiam olim docui, sed illam impugnavit Pasqualigus. Deinde Ego eam tutatus sum, sed ipse illam iterum nouissimè impugnat in suis Decis. Canon. Cent. 1. quæst. 98. Et licet pro mea sententia starent omnes fere Ministri huius Almae Curiae Romanae, de hoc casu à me consulti; recurrete tamen volui ad Oraculum Sacrae Congregationis, quae nostram sententiam Decreto firmavit tenoris sequentis. Quaeritur an Titius, qui cum ex mandato Iudicis Laici ducebatur captus à satellitibus in carcerem, & illius parentes violenter è manibus eorundem satellitum extraxerant, statim ad Ecclesiam confugit, sit Iudici Laico spoliato restituendus, an potius gaudere debeat Immunitate Ecclesiastica? Die 11. Februarij, 1648. Sacra Congregat. Eminentissimorum Cardinalium controuersis Iurisdictionalibus Praepositorum, vnanimi Eminentissimorum Patrum consensu, censuit supradictum Titium gaudere debere privilegio Immunitatis Ecclesiasticae. Martius Cardinalis Ginetus, Franciscus Pauluccius, I. C. Secretarius, Loqus Sigilli. Et hanc declarationem penes me authenticam habeo. Vnde Episcopi caueant à Sententia Pasqualigi negatiuam alioquin Decretum Purpuratorum Patrum infringent, à quibus seuerè punirentur, sed in facti contingentia Sacram Temporum Immunitatem intrepide tuerantur.

Docui in Ref. praeterita & in Ref. seq. §. Sed. hanc & sup. in Ref. 23. cursum in vers. Tertio.

2. Ex his inferitur, secluso Indulto generali, omnes illos, qui Panormi, & Neapoli in his nouissimis seditionibus extracti fuerunt ex publicis carceribus violenter à Populo, si in Ecclesia reperi fuerint, gaudere eius Immunitate, nec posse à Iudice Laico sine incurfione Censurae inde extrahi.

Sup. hoc infra in tr. 2. Ref. 1163. & cursum in aliis lin. eius primae not.

3. Sed hic obiter nota, quòd vbi supra Pasqualigus decis. 96. contra me asserit, Hospites nostrae Religionis, & Nouitios Laicos, antequam annum Nouitatus incipiant, non gaudere privilegio Canonis; sed hanc opinionem resellunt fere omnes Patres nostrae Religionis, & praecipue inter illos Alphonsus de Leone, tractat. de Censur. Recollect. 5. num. 25. & ex exteris nominati contra Pasqualigum resellit nouissimè doctus Pater Bordonus in *Consilijs Regul. tom. 2. resolut. 54. num. 112.* nam vt ipse, ait, & satis Ego firmavi, supradicti sunt persona Ecclesiasticae, & experiuntur modum viuendi Religionis. Ergo, &c.

4. Deinde in decis. 100. impugnat nostram sententiam asserentem, Parentes castrando filios pro voce conseruanda, peccare mortaliter quod ipse negat. Sed nostra sententia est communis inter Theologos, quos alibi adduxi, & praesertim eam docet Eminentissimus Dominus meus Cardinalis de Lugo, qui vnus penes me instat multorum est, cui adde me citato Gesualdum in *Theol. mor. tom. 2. tract. 23. sess. 4. de*

Sup. hoc in tom. 8. tr. 5. Refol. 58. & 59. & in tom. 1. tr. 7. Ref. 130. & in aliis earum notatiõnũ.

de Irregul. cap. 1. num. 21. & eruditissimum ac amicissimum Ioann. Baptistam Casalium de veteribus Sacr. Christ. Rit. cap. 44.

Sup. hoc cu
eadem Pal
qualigo in
tom. 1. tract.
10. Resol.

7. Et tandem idem Pasqualigus ibidem decis. 99. asserit contra me, Christianum fingentē se infidelem, & petentē baptizari, vt certam pecuniarum summam accipiat, non debere abjurare. Sed hæc opinio est contra stylum, & praxim nostræ Inquisitionis Hispaniæ, & scio ab omnibus Fidei Quaestoribus, non esse in facti contingentia admittendam. Itaque in difficultatibus supradictis coactus sum magis adhaerere Declarationi Sacræ Congregationis, stylo, & Praxi Tribunalis Inquisitionis, ac, communioribus Doctorum sententiis, quàm Patris Pasqualigi, licet Viri amicissimi, opinionibus.

RESOL. CVIII.

An reus sit necessario restituendus Ecclesie, à qua fuit violenter extractus, vel sufficiat restitutionem facere alteri Ecclesie, vel Episcopo?
Et an sicut Ecclesia spoliata reo est restituenda, sic etiam sit restituendus Regius Fiscus, si fuerit reo spoliatus, qui detinebatur à suis satellitibus?
Et an fugiens è carceribus, vel è manibus familia laica ad Ecclesiam gaudeat Immunitate?
Et: quid dicendum de illo, qui vim faciundo traxit se cum Birrarios ad Ecclesiam?
Et: an extrahentes reum è manibus satellitum, tam ipsi, quam reus, si ad Ecclesiam confugiant, gaudeant Immunitate? Ex part. 6. tract. 1. Resol. 27.

§. 1. Prima opinio negat. Ita Castrus Palaus tom. 1. tract. 11. disp. vnic. punct. 11. num. 14. vbi sic ait. Non est opus restituere reum eidem Ecclesie materiali, sed sufficit si illi, vel alteri, modò æquè tuta sit, & in illa æquè commodè securus habitare possit reus: quia hoc priuilegium vnicum est omnibus Ecclesiis, & iniuria vni facta omnibus fit: ac proinde satisfactio vni præstita omnibus præstat. Ex alia parte reo, vt suppono, nullum inde aduenit detrimentum: ergo sufficienter hac restitutione fatifit. Ita Palaus. Qui etiam addit satisfacere iudicem Laicum, si reum Episcopo, vel eius vicario restituit, quia perinde est, ac si Ecclesie facta fuisset restitutio: quia Episcopus Ecclesiam representat, vt patet ex cap. scire debes 7. quest. 1. & hanc sententiam docet etiam Bonacina tom. 1. disp. 3. q. 7. punct. 3. num. 14.

2. Secunda opinio affirmat; & docet quòd extractus ab Ecclesia contra formam Bullæ Gregorij XIV. eidem Ecclesie est restituendus: nec sufficit restitutio alteri Ecclesie, vel Episcopo facta. Ita Barbosa de iur. Eccles. lib. 2. cap. 3. num. 54. vbi notat ita declarasse Sacram Congregationem immunitatis, anno Domini 1632.

3. Tertia opinio distinguit. Aut reus petit se restitui ad Ecclesiam, ex qua fuit extractus, vel non: si non petit, procedit prima opinio, vt possit restitui alteri Ecclesie, vel Episcopo, aut eius vicario. Si autem petit, est restituendus propria Ecclesie, ex qua fuit extractus. Ita Farinacius tom. 2. consil. 168. num. 49. in fine. Vnde malè adductus fuit pro sua sententia à Barbosa; nam, vt visum est, illam tenet distinguendo: & malè etiam adductus fuit à Castro Palaus: nam in cap. 2. num. 48. de immunit. loquitur ex mente Genensis.

4. Ego autem secundæ opinioni adhaereo propter declarationem Sacræ Congregationis immunitatis. Sed occasione huius quætionis non desinam Tom. I X.

hic apponere Consilium quod habui ab Eminentiſſimo bonæ memoriæ Cardinali Scaglia tenoris sequentis.

CONSILIVM.

5. Illustrissimi & Reuerendissimi Domini Priuilegium, quo confugientes ad Ecclesias gaudent immunitate, ad eò vt rei non possint ab illis regulariter extrahi, nec in illis carcerari, notissimis iuribus diuino & positiuo, tam Canonico, quàm Casareo, est locale, & non personale, diffuens tamen à loco in personas, vt bene probat post Romanum consil. 137. & alios Mar. Ital. lib. 1. de immunit. cap. 2. Ecclesiis que proinde competit actio spolij pro extractis ab ipsis: & extrahentes à censuris pro violata immunitate contentis in cap. si quis cent. & c. quisquis 17. q. 4. & cap. 4. de immunit. Eccles. non debent absolui, nisi priùs & ante omnia restituerint Ecclesiis, quos extraxerunt, reſectis damnis & intereſſe, vt obseruauit D. Augustinus in persona Bonifacij Regis cap. minor, d. cens. & quest. & dicunt Syluester verb. immunitas 3. in fin. Ioan. de Vinchis de immunitate num. 651. Ambros. cap. 15. num. 7. Mar. Ital. lib. citato cap. 6. §. 11. n. 23. Capell. Tholof. decis. 423. num. 3. in addit. & Deciar. lib. 6. sui tract. criminal. cap. 27. in princip. arg. cap. conuente de restit. spoliat. & aliorum iurium.

6. Cùm igitur (Illustrissimi Domini) rei principales extracti per violentiam ab æde Sacra D. Francisci, & post longam & crudelissimam carcerationem quindè m mensium in fortis Laicalis Curie extrahenti detenti fuerint, tandem aliquando restitui Nuntio Neapolitano, apud quem nihilominus per alios tres menses carcerati postmodum Romam se contulerint ad audiendum ordinem V. S. Congregationis sunt ad eandem Ecclesiam, vnde fuerant extracti, incolumes remittendi: vt secundum prædicta iura, & Doctores, & iuxta præcitatatas auctoritates Ecclesia spoliata in primis, & ante omnia restituaatur.

7. Nec datur primò Ecclesiam restitutam fuisse, cùm carcerati restituti fuerunt Nuntio Apostolico Neapolitano, & hoc sufficere: vt decisum fuisse testatur Episcopus Montis Marani in Curia Archiepiscopali in sua praxi, cap. 22. num. 8. arg. cap. scire debes 7. quest. 4. cap. 1. de restit. in integr. Clement. 1. de foro compet. cap. nouit. de iudic. cap. de cetero, de Cleric. non resid. & fortius cap. si quis contum. 17. q. 4. & ex notatis per Archidiaconum ibidem, quòd pecna pecuniaria, propter violatam immunitatem Ecclesiasticam sit soluenda Episcopo: ex quibus dicit Ioan. Andream concludere in cap. quamquam, de censib. sufficere, quando iniuria facta est Ecclesie, quòd satisfactio fiat Episcopo, referens etiam Marian. Socin. de visitat. lib. 11. in fin. asserere in vim c. exigit, de censib. in 6. restitutionem fieri posse similiter Episcopo, quia Episcopus representat Ecclesiam, & est in Ecclesia sicut Ecclesia in Episcopo d. c. scire debes: ad effectum huius restitutionis debet reus relaxari in libertatem, & non solum in libertatem, sed securus reduci ad locum tutum per extrahentes debet vt in suam pristinam, & omnimodam libertatem & securitatem se recipiat, quem admodum post Ignè in l. 1. n. 25. Hond. Silan, & alios quos citat, tenet Decianus de lib. 6. c. 29. aliàs 30. n. 7. Quæ quidem regula an obseruata fuerit cum meis Clericis Aquilanis suppliciter Illustrissimorum DD. relinquatur pietissimæ discretioni; & iura in oppositum allegata non concludunt aliquid pro singularissima opinione contra certissimam veritatem.

8. Non primum, videlicet cap. scire debes 7. q. 4. in quo dicitur Episcopum esse in Ecclesia, sicut

F Ecclesia

Sup. his dā
nis infra in
Ref. 17. §.
Quæro ter
tio. & seq.

IN LATI
tribu
TO IX. X
E III

Ecclesia est in Episcopo: quia Glossa ibi datur Brocardica: & ipsius dispositio non potest accommodari Ecclesie materiali cuius est privilegium immunitatis ut supra præmissum est, nemo enim dixerit Episcopum esse Ecclesiam materiale, ne cogatur ad movendum ritum auditori, & quæ disponuntur in iure circa reparationem, ornamum, reconciliationem & alia huius generis disponi circa personam Episcopi.

9. Non secundum, scilicet *cap. 1. in integr. restit.* quod immo facit pro nobis: quia distinguit Episcopum ab Ecclesia, sicut distinguitur minor à tutore; & sic Episcopus debet restituere extractum ab Ecclesia, ut illa conseruet illius iura: sicut tutor debet conseruare illa iura minoris secundum dispositionem *cap. 1.*

10. Non tertium, scilicet *Clement. de for. comper.* in qua disponitur iniuriam irrogatam Episcopo esse irrogatam Ecclesie: quia etsi verum sit, quod iniuria irrogata Episcopo censetur irrogata Ecclesie, cuius est caput; non tamen hinc bene inferretur aliquod ablatum, puta Calicem, ab Ecclesia materiali & restitutum Episcopo non esse restituendum ab Episcopo dictæ Ecclesie, ea ratione quia iniuria fuit facta Episcopo, & sic homo extractus ab Ecclesia cum iniuria Episcopi, & Ecclesie; restitutus Episcopo, debet postmodum restitui Ecclesie; cum restitutio sit in pristinum statum rei positio, *quod si minor. §. restituit. ff. de minor.*

11. Non quartum, videlicet *cap. novit. de iudic.* quoad præceptum correctionis, Dic Ecclesie, impletur, si dicatur Episcopo: quia etsi præceptum correctionis, Dic Ecclesie, impletur, si dicatur Episcopo, qui est caput Ecclesie; non tamen inde sequitur, quod Episcopus non debeat ulterius satisfacere Ecclesie, vel reducendo ovem errantem, vel eam tanquam morbidam ab illa expellendo, ut habeatur tanquam Ethnicus & Publicanus; & sic pari ratione restitutum sibi reum antea extractum ab Ecclesia, vel illum debet Ecclesie restituere, vel illum consignare Curie seculari in executionem, *cap. final. de immunit. Ecclesi. & Bullæ Gregorianæ.*

12. Non quintum, scilicet *c. de casero, de Cleric. non resid.* quod qui seruit Ecclesie, seruit Episcopo: tum, quia dispositio huius *cap.* habet fallentiam respectu Ecclesie; seruitij, ut per Doctores in eo: tum quia si est bona hæc consequentia, qui seruit Episcopo seruit Ecclesie; ergo extractus restitutus Episcopo, est restitutus, Ecclesie, sicut completo seruitio Episcopi debent Canonici remitti ad seruitium Ecclesie: sic extractus ab Ecclesia post ipsius restitutionem factam Episcopo liber debet remitti ad Ecclesiam, seruata forma sacrarum constitutionum: nisi exceptuata crimina commiserit, ut supra.

13. Non sextum, videlicet *cap. si quis contumax 17. q. 4.* quod pœna pecuniaria propter Ecclesie violationem sit soluenda Episcopo; tum quia *in c. si quis in atrio eiusdem causæ & quæstionis* statuitur oppositum, ut nempe quicquid soluendum est pro violata immunitate Altario illius Ecclesie, à qua aliquis fuit extractus debeat solui, tum quia Glossa *in d. c. si quis contumax*, conciliando dicit pecuniam esse soluendam Episcopo; si extractio fuit facta ab Ecclesia Cathedrali, quod non implicat in casu nostro, cum extracti fuerint rei principales ab Ecclesia Conventualium fratrum S. Francisci: tum fortius ad propositum, quia quidquid sit de pœna soluenda, restitutio extracti debet fieri illi Ecclesie, quæ fuit violata, cum sit diuersa ratio restitutionis, & satisfactionis, argumento *cap. si Canonici, & de offic. ordinarij in 6.* in quo statuitur restitutio damnorum & interesse Canonici, & pœna pro iniuria ipsi Ecclesie, quæ

fuit frustrata diuinis officiis: restitutio enim pertinet ad iustitiam commutatiuam, & sic debet fieri illi, à quo res ablata est, ut Summistæ docent communiter, *in verb. Restitutio*: atque ex hac distinctione ruunt autoritates in oppositum allegatorum Doctorum: pœna enim & satisfactio pro illicita exactione pædagogorum ab Ecclesiasticis, ut *in l. d. cap. quamquam*, & in visitatione ut *in d. cap. exigit, de censibus*, applicanda bene est filico Episcopali: quod autem fuit exactum, debet restitui personæ, vel loco grauato sicut extractus Ecclesie violatæ: alias privilegium immunitatis Ecclesiastica seruiret de vento.

14. Ad summum tamen præfata decisio dictæ Curie Archiepiscopalis Neapolitanæ potest aliis rationibus sustineri ad hunc effectum tantum, ut videlicet intelligatur Ecclesia restituta propter consignationem extracti factæ Episcopo, ad hoc ut extrahens aliis adimpletis, ad quæ ipse tenetur, possit ab excommunicatione incurta absolui; non autem quod facta dicta consignatione, reoque posito in Carceribus Episcopi, si delicta non commiserit exceptuata per Bullam Gregorianam; non sit restituendus loco sacro, unde fuit abductus, eò magis, quod ut idem Auctor paulò ante fatetur *loco cit. n. 6.* ex mente Bartoli, & Abbatis, Ecclesie spoliata competit interdictum de libero homine exhibendo pro restitutione hominis ab ea extracti: dictumque interdictum licet personale est in rem conceptum, sicut cetera interdicta *l. 1. §. penult. ff. de interd.* Unde si ita est, datur contra quoscumque derinentes, etiam quod sint Episcopi, vel alij superiores Ecclesiastici, qui retinent carceratos extractos ab Ecclesiis ipsis restitutos, nisi delicta commiserint exceptuata.

15. Nec dicatur secundò ad effectum cognitionis, an dicti Clerici commiserint delicta exceptuata, retinendos esse carceratos in terminis Bullæ Gregorianæ: nam Respondeo primò dictos Clericos esse imputatos tatum verbo tenus à parte aduersa, & forsitan per processus formatos à Laicis de homicidijs cum qualitate sacrilegij, quæ non sunt crimina exceptuata, neque de iure in corpore, neque per Bullam prædictam nouissimè. Respondeo secundò cum simus in materia spolij, probatio delictorum ad effectum impediendi restitutionem debet deduci incontinenti: alioquin non venit impedienda restitutio, ex his, quæ ita in terminis nostris tradit Remigius *in tract. de immunit. Ecclesiasticarum, quæst. 17. ad finem*, & Cardinalis Tuschus *in verb. Ecclesia, concl. vers. secus si dubium sit*. Hæc tamen probatio incontinenti contra dictos Clericos deduci non potest, cum aduersus ipsos alij processus fabricati non fuerint, quàm laicorum, quorum acta non sunt attendenda contra Clericos tanquam nulla ex defectu iurisdictionis qua penitus carent, & cuius omnino sunt incapaces quoad illos, præsertim quod ipsi de sua iurisdictione contendunt per Canonistas communiter *in cap. si Clerici, de iudicij*, & non possunt facere plenam probationem ad hunc effectum requisitam secundum doctrinam Prosperi Farinacij *in consil. 76. num. 3.* & Ambrosin *cap. 21. m. 4.* Immodò adeò incontinenti est deducenda probatio delictorum exceptuatorum ad effectum prædictum impediendi restitutionem extractorum ab Ecclesiis, ut nec sit dandus terminus filico ad probandum reum commississe delicta exceptuata, etiam si alijs illis confiterit per confessionem ipsius extracti, ut bene probat cum alijs, quos citat Marius Italia *loco citato numer. 3.* ad hoc omnino videndus, Respondeo tertio fortius & circa periculum instantiæ, & hesitationis in contrarium, Bullam Gregorianam concedere facultatè carcerandi laicos ab Ecclesiis extractos ad effectum

atum, cognitionis, an commiserint delicta exceptuata, e in expressa prohibitione facta Laicis officialibus *vefficiu etiam prohibemus*, ne se ingerant in extraxione, & carceratione Clericorum ab & in Ecclesiis etiam sub pretextu criminum exceptuatorum, cum decreto irritante & clausula. Vnde retinere carceratos ad effectum cognoscendi, vel puniendi Clericos extractos à Laicis, vt praefertur, esse manifestè probare, & ratum habere factum contra dictam Bullam Gregorianam, in qua feruntur omnes censuræ, & pœnæ, quæ sunt contra violatores libertatis, iurisdictionis, & immunitatis Ecclesiasticæ inflictæ per sacros Canones, Concilia, & constitutiones prædecessorum Gregorij XIV. aduersus facientes contra vel præter dispositionem suâ in contrarium allegatæ constitutionis.

16. Atque ex hac vltima responsione cessant omnes difficultates, & superest tantummodo supplicandum pro genibus flexis supplicamus Clericos nostros post iniustissimas, diras, & longissimas carcerationes, & per ciuitates ignominiosissimas distractiones pro reparatione honoris immunitatis, libertatis, & iurisdictionis Ecclesiasticæ apud insignem Ciuitatem in ianuâ residentiæ Christi Vicarij ad pristinam libertatem restitui, iusto & misericordissimo iudicio, & imperio Vestrarum Illustrissimarum & Reuerendissimarum DD. Quas Deus, &c.

17. Dicendum est igitur ex supradictis reum esse à iudicibus Laicis restituendum Ecclesiæ, à qua fuit extractus.

18. Verùm pro Coronide huius resolutionis mihi videtur ex his non esse relinquendam curiosam & practicabilem quaestionem. An sicut Ecclesia, vt dictum est spoliata reo est restituenda; sic etiam sit restituendus Regius Fiscus, si fuerit reo spoliatus, qui detinebatur à suis Satellitibus. Et affirmatiuam sententiam docet Ioannes Maria Nouarius in *summa Bullar. tit. de immunit. num. 14.* vbi sic ait: Ampliatu duodecimò in fugientibus è carceribus, vel è manibus familiarum: quod intelligas, quando ipse se eximeret; secus verò si fuisset ab aliis exemptus à manibus familiarum: prout accidit casus iste in Ciuitate Castellanaensi, vbi Vicariatus officium gerebam, & fuit restitutus carceratus familiarum. Et ratio est, quia sicut Ecclesia, quæ fuit spoliata, habet interdictum de libero homine restituendo; ita etiam familia habet interdictum restitutionis: quia Ecclesia dicitur cultrix iustitiæ, vel semper fuisset detentus per Birruarios, nam non obstante quod ita detentus vim faciendo traxisset secum Birruarios, intus Ecclesiam, non gauderet immunitate nisi liber & solutus euasisset manus familiarum. Ita Nouarius. Qui pro sua opinione adducit Francum *decif. 709. num. 3.*

19. Sed hanc sententiam prorsus esse reiiciendam existimo. Et idè dicendum est extrahentes reum è manibus Satellitum, malè facere & dignos esse maxima pœna: puto tamen tam ipsos, quam reum, si in Ecclesiam confugiant gaudere eius immunitate, nec reum restituendum esse Curia seculari. Et ratio est clara: nam in tali casu reus liber ingreditur in Ecclesiam, & verum est, quod ad eam confugiat: ergo eius immunitate non est priuandus; cum omnia iura absolutè asserant reos confugientes ad Ecclesiam eius immunitate gaudere, vt patet ex *cap. inter alia, de immunitat. cap. definiuit 17. quæst. 4. ex l. 2. C. de his, qui ad Ecclesiam confug. vbi absolutè dicitur; Sancimus nemini licere ad sacrosanctas Ecclesias confugientes abducere. Cum igitur supradicti Canones absolutè loquantur, & non distinguant, sequitur neque nos distinguere debere ex vulgatis testibus, quos adducit *Surdus consil. 51. num. 7. & Iason in l. non dubium, Tom. I. X.**

num. 58 ff. de legibus, & alij communiter. Et tradit in simili casu Henricus Canisius Professor Sacrorum Canonum in inclita Academia Ingolstadiensi lib. 3. Decret. tit. 12. de immunit. Eccles. fol. mibi 241.

20. Confirmantur supradicta: quia omnes, & ipse Nouarius asserunt reum, qui se ipsum exemit è manibus Satellitum gaudere immunitate, ergo debet etiam gaudere si exemptus fuit adiutorio alterius. Probo consequentiam, quia in vtroque casu reus, dum confugit ad Ecclesiam, liber & non captiuus ad eam confugit, ergo debet eius immunitate gaudere. Et si non desint Auctores tam veteres, quam recentiores non ignobiles, quos ego congeffi in *part. 1. tract. 1. resol. 30.* & tenet nouissimè Canisius *loco citato*, asserentes reum, etiamsi captus & in manibus Curia intret in Ecclesiam, eius gaudere immunitate: ergo quantum magis reus, de quo loquimur, debet illa gaudere: qui liber vt diximus, & non captiuus ad eam confugit. Adde quòd in Bulla Gregoriana nominatim excluduntur rei, qui ad Ecclesiam confugientes non possunt eius immunitate gaudere; inter quos non numerantur rei è Satellitum manibus extracti: ergo non sunt ab immunitate excludendi: quia, vt ipsemet Nouar. *num. 47.* fatetur, verba Bullæ non sunt amplanda, nec extendenda, neque limitanda, seu declaranda, sed intelligenda, prout sonant.

21. Restat modo respondere ad argumentum, quod pro se adducit Nouarius: nempe quia sicut Ecclesia spoliata debet restitui; ita & Curia secularis. Et respondeo disparem esse rationem: nam in casu Ecclesiæ iudex secularis illam spoliavit, abstrahendo ab ipsa reum violenter, & idè merito est delinquens ei restituendus: sed in nostro casu non ipsa Ecclesia spoliavit Curiam secularem, sed alij: & ipsa recepit reum liberum & non captiuum: ergo nulla ei adest obligatio restituendi illum, Caueant igitur Episcopi ab hac Nouarij opinione, nam si illam in praxi deducerent, essent seuerè puniendi.

22. Ad alium verò casum, quem asserit Nouarius. Respondeo primò disparem esse rationem cum isto, de quo locuti sumus: nam reus non confugit liber ad Ecclesiam sed adhuc in brachijs Curia secularis. Vel respondeo secundo in hoc etiam casu reum gaudere immunitate; vt ego nominatim contra Nouarium cum multis Doctoribus probaui in *part. 4. tr. 1. resol. 106. & in part. 3. tract. 1. resol. 26. & in part. 1. tract. 1. resol. 13.* Et nunc pro probabilitate dictæ sententiæ adducam auctoritatem Mariani Socini viti in legali literatura celeberrimi *tract. de citat. art. 17. in 2. membr.* vbi docet, Quod si familia capit aliquem extra domum, & captus trahens capientem ingressus fuerit domum, vel intra clausuram domus partem corporis immiserit, non debet inde inuitus extrahi; ita & reus, qui secum rapit Satellitem, & confugit ad Ecclesiam, debet eius immunitate gaudere. Cæteras verò rationes pro hac sententia videbis penes me ipsum in locis citatis. Et ita hanc sententiam post hæc scripta inueni docere Ghilinum in *summa ver. Ecclesia, num. 2.* & me citato Glianæ *de censuris ver. extrahens, num. 18.* Trullench in *Decalog. tom. 1. c. 11. dub. 1. num. 11.* & Cæsarem Loccatellium in *Breviario de Tortura, inspect. 5. num. 162.* vbi affirmant reum, qui ligatus cum Satellite fugit in Ecclesiam, debere eius immunitate gaudere.

23. Sed eum satis probatum sit reum exemptum è manibus Satellitum, & ad Ecclesiam confugientem gaudere eius immunitate. Quæritur an eadem etiam gaudeant immunitate illi, qui exemerunt: maxime si reus ibat iam damnatus ad Trimes, vel exemerunt è carceribus. Et negatiuè quidem responderet

Quæ hic est supra Resol. l. 105.

Quæ omnes hic sunt supra Resol. 102. 103. & 104. & in Resol. 106. Nec à veris. Vnde.

Sup. hoc in Resolutionibus not. præteritis.

Sup. hoc sit. præ in Resol. 105. Ad id.

Sup. hoc in dicitur præcedentibus Resol. & supra in Resol. 105. contin. in veris. Tertio.

responderet Sarpus, quia qui eximunt condemnatos & manibus familiae secularis incidunt in crimen laesae maiestatis, ex textu in leg. cuiusque verb. item qui confessum, ff. ad leg. Jul. Maiest. & docet Alexander consil. 35. num. 4. vol. 2. Burlarum consil. 216. num. 1. & 5. vol. 2. Vinius decis. 92. num. 4. & alij; quos plena manu citat Maltrillus in indulto c. 59. n. 1. & 2.

24. Verum contrarium tenendum est, maxime in terminis Bullae Gregoriana, in qua solum excluduntur ab immunitate Rei laesae maiestatis tantum in personam Principis. Vnde ex his etiam si eximunt in ipso actu eximendi vulnerarent, immo occiderent Satellites Regios vel fisco; si postea ad Ecclesiam confugerent; eius vitique immunitate gauderent: nam licet occiderent Officiales Regios committant crimen perditionis ex leg. 1. ff. ad leg. Jul. Maiest. & notant Doctores, quos citat Fatnacijs quest. 112. num. 136. Antonius de Amatis decis. 1. & 4. cum alijs. Tamen, vt dictum est, solum crimen laesae maiestatis in ipsam personam Principis excluditur ab immunitate. Ergo &c.

Sup. hoc supra in Ref. 54 sed lege etiam alias eius primae not.

RESOL. CIX.

An extractus violenter ab Ecclesia à parentibus occisi, si superueniat curia secularis, & capiatur debeat adhuc gaudere Immunitate?

Idem est, si metu iniuste illato, quod à iudice seculari capiendus sis in Ecclesia, & fugias ab ea, adhuc non potes capi, quia tunc non diceris egredi sed extrahi per violentiam. Ex part. 9. tit. 7. & Misc. 2. Ref. 6.

§. 1. **N**Egatiue respondet nouissime, vizus auctoritate Patris Suarez, Regens Sanfelicius tom. 2. decis. 286. n. 5. & distinguendum putat: nam, si Index misit alterum, qui tanquam priuatus amicus falsus, illum deciperet, vel inimicus vim inferret; tunc sine dubio non potest capere illum: quia actio principaliter est Iudicis, & idem ipse tenetur Ecclesiae restituere: si vero ipse nihil cogitando de priori iniuria, reum inuenit extra Ecclesiam; potest sine dubio illum capere & contra illum procedere; quia extra locum sacrum illum inuenit, & ibi incipit exercere iurisdictionem suam, & idem non violat immunitatem, neque ipse tenetur hominem restituere Ecclesiae; alter vero, qui illum extraxit, tenebitur restituere: quod si iam non potest, est per accidens, & satisfacet restituendo expensas, & damna, pro vt poterit.

2. Nec obstat id, quod dicitur, quod persona extracta sit priuata libertate, & venit restituenda, tanquam res affecta, quae ad quemcumque transit, cum vitio transit: nam responderetur; nullo iure id esse fundatum, & iura adducta loquuntur in casu dixerit, quando videlicet, cohaeret vitium. Et ita loquitur textus in l. Si abducta, C. de furt. In casu nostro etiam priuilegium praedictum competit personae, attamen competit ratione loci, & donec est in loco: vnde, si sponte exierit ab Ecclesia, non gaudet immunitate. Remig. in tract. de immunit. in princip. 3. praesuppos. n. 12. & seq. & fall. 12. Clar. in d. fin. 9. 30. n. 1. vers. Sed certe. At cum in Ecclesia nulla per familiam Curiae secularis illata fuerit violentia; sed extra locum sacrum captus, in quo persona erat priuilegiata, sequitur, non esse restituendum. Nec à Iudice potest dici spoliata persona immunitate, cum non adfuit consensus, & auctoritas ipsius in extractione ab Ecclesia; sed eam familia cepit, postquam ad locum non immunem traxerunt, & interdictum: vnde vis non competit contra illum; qui non spoliavit, cap. Cum ad Sedem de restit. spoliar.

3. Sed contrariam sententiam profus sustinendam esse puto cum Peregrino, Megala, & Genuesi firmati in part. 1. tract. 1. resol. 16. & nunc contra Sanfelicium iterum firmo cum Gregorio de Valentia tom. 3. disp. 6. q. 35. punct. 1. ad resp. ad 2. Bonac. tom. 2. disp. 3. q. 7. d. 2. n. 10. & Castr. Pal. tom. 2. tr. 11. disp. vnic. punct. 11. n. 2. qui nominatim refellit Suarez. Ratio est: quia illa extractio est violenta; sed omnis extractio violenta, est nulla, & reo praedudicare non potest; alias facile possent Iudices, confugientes ad Ecclesiam capere, & punire si per vim ab alijs extractos licite capere, & punire possent: ergo, Dices: Iudex, qui non fuit particeps huius violentae extractionis, dici non potest extrahere delinquentem à loco sacro, sed ex profano; ergo non violat immunitatem. Sed respondeo, Iudicem violare immunitatem: quia primam extractionem continuat; delinquens enim, etsi extra locum sacrum existat corporaliter; moraliter tamen reputandus est, ac si in loco sacro adesset; tum quia extractio nulla fuit; tum, quia immunitatis priuilegium non amisit, si quidem Ecclesiae est restituendus. At idem est, si metu iniuste illato, quod à Iudice seculari capiendus sis, fugias ex Ecclesia; adhuc non potes capi: quia tunc nem tam diceris egredi, quam extrahi per violentiam. Sic plurius comprobatur Fatnacijs in Append. de immunit. c. 2. n. 55. Et hanc sententiam, praeter Doctores citatos, tenet etiam, me citato, Trullench in Decal. 10. l. lib. 1. c. 11. dub. 1. n. 14. Non est igitur recedendum ab affirmatiua sententia, quam contra Suarez communiter tenent omnes vt visum est, qui post ipsum scriperunt.

Quae nunc hanc sequitur, & infra in Ref. 112.

Sup. hoc lege doctrinam Ref. not. praeterita, & infra ex Ref. 127. 8. Ad id.

RESOL. CX.

An Index, qui non mandauit extrahere reum ab Ecclesia, sed suauiter, vel alij extraxerunt vis, vel dolo, teneatur restituere eum in Ecclesia, vel possit contra illum agere? Ex part. 1. tract. 1. Ref. 16.

§. 1. **I**N tali casu posse aduersus talem procedere, quia illum inuenit extra locum sacrum, putauit Suarez de Relig. tom. 1. tract. 2. lib. 13. cap. 3. num. 17 & idem illum non esse Ecclesiae restituendum, nec poenas violatae immunitatis incurere docet.

2. At ego semper contrariam sententiam tenui, quam postea docuit noster Megala in 3. p. lib. 4. c. 2. q. 1. n. 32. Peregrin. tract. de immunit. Ecclesia, c. 20. n. 324. Et ratio est: quia talis reus est affectus pro restitutione Ecclesiae, quae fuit dolo, seu vi spoliata: ergo ad quemcumque quae transferit, cum tali onere transit: sicut res furuiua transit ad omnes cum onere restitutionis cui de iure competit, scilicet; domino suo; adde, quod in Bulla dicitur. Extrahunt, capiunt, & incarcerant. Vt igitur dicta verba operentur effectum suum, iuxta cap. Pastoralis, de appellat. sunt intelligenda, capiunt, & incarcerant, scilicet, extractum. Ita Peregrinus. Deinde Summus Pater in ista Bulla punit attentantes aliquid praeter, vel contra eius formam: sed Iudex, qui, si non mandauit, tamen extractum non restituit, contra Bullam attentare dicitur; ergo illius poenam incurrit. Sed, quia talis casus accidit in vrbe Neapolitana, & vt supra diximus, fuit decisis: ponam verba Episcopi Genuesi. in praxi, c. 1. n. 5. vbi sic ait: Anno 1598. quidam assassinus interfecit quandam personam, & postea confugit ad Ecclesiam, à qua fuit per vim extractus à consanguineis occisi, & aliquibus satellitibus Curiae secularis, & eodem die coram Iudice seculari confessus fuit commisisse dictum homicidium per assassinum. Fuerunt per Curiam Archiepiscopalem citati omnes Iudices M. C. Vicaria, Advocatus, & Procurator Fiscalis, & etiam

Sup. hoc in Ref. praeterea, & infra Ref. 112. & ne deseras videre etiam doctrinam Ref. 111. & signatè §. Ad id. Ref. 117.

Supra in Ref. quae nunc est infra 113. & pro particula attentare, contenta in hoc textu lege supra Ref. 4.

De Immunit. Eccles. Resol. CXI. &c. 65

etiam Carcerarij, quatenus deberent restituere dictum extractum Ecclesie predictae, vel procurare eius restitutionem, & non impedire respectu ad finem, quod si constiterit Curiae Archiepiscopali à dicto delinquente fuisse commissum delictum exceptum in Bulla, posset eidem Curiae saeculari consignari: qui non aliter procurauerunt; sed post breue tempus laqueo suspendi fecerunt: & sic per Curiam Archiepiscopalem fuerunt declarati excommunicati omnes praedicti Iudices, Fiscales, Carcerarij satellites, & sanguinei occisi, qui extraxerant dictum iuuenem à dicta Ecclesia. Itra Genensis. Vnde apparet, omnes reos extractos ab Ecclesia vi, vel dolo per quoscunque personas, esse à iudice laico Ecclesiae restituendos: & si aliter fecerint, in excommunicationem, & poenas Bullae Gregorianae incident.

RESOL. CXI.

An reus amittat Immunitatem, qui deceptus fuit subtilis verbis, & fallacijs ad egrediendum ab Ecclesia, & index possit illum punire? Ex part. 1. tract. 1. Ref. 26.

§. 1. **A**ffirmatiue respondet Bonacin. de leg. disp. 3. §. 1. 7. §. 2. n. 10. Filliucius tom. 1. tract. 15. cap. 6. n. 154. Duard. in Bulla Cœn. lib. 2. can. 15. §. 16. n. 34. Fagundez de Praep. Ecc. tract. 2. lib. 4. cap. 4. num. 56. qui citat Suarez, & Nauarum; quamobrem asserit: [Videant delinquentes, ne se falli sinant: vbi primum enim à loco sacro sponte egrediuntur, hanc immunitatem amittunt: Fallit tamen hoc, iuxta Syluest. verb. immunit. 3. n. 34. nisi exeant ad requisita natura, cui libenter adhaere: indecens enim est: vt Ecclesia Dei: & locus sacer, qui omni odorum suffimento olere debet, his immunditijs sordescat.] Ita Fagundez. 2. Non reticebo tamen, contrarium docere Bobadil. in Polit. tom. 1. lib. 2. cap. 14. n. 80. ibi. [Aunque por palabras blandas: o engañosas, o promessas, &c.] Idem docet Villadiego in Polit. cap. 3. num. 222. & noster P. Megal. in 3. p. lib. 4. cap. 2. quæst. 1. num. 32. vbi asserit. Et praedicta procedunt, etiam si blandis verbis, vel fallacijs à ministris Iustitiae, vel Iudice inductus delinquens sponte exire. Vnde hæc sententia in fauorem Ecclesiae amplectenda videtur, & illam etiam docet Masfrill. heu quondam noster lib. 2. decis. 169. num. 12.

RESOL. CXII.

An index laicus violet immunitatem Ecclesiae, si carceret aliquem a personis priuatis per vim extractum ab Ecclesia?

Et notetur, quod priuata persona, qua extraxit aliquem ab Ecclesia, afficitur censura Ex part. 4. tract. 1. Ref. 102.

§. 1. **N**egatiuam sententiam docet Suarez de Religionem tom. 1. tract. 2. lib. 3. cap. 13. num. 17. & 19. in fine, quia talis index, vt suppono, non fuit particeps extractionis: ergo non incurrit poenas. 2. Sed ego affirmatiuam sententiam prorsus tenendam esse puto, quia illa extractio irrita fuit & nulla: ergo extractus illicitè, nec iuridicè potuit à iudice laico incarcerationi, quamdiu per extractum non stetit, ne in loco sacro responderetur. Adde quod Gregorius XIV. in sua Constitutione interdixit illas actiones per particulam vel, quae est alternatiua, ibi capere, extrahere, aut carcerari, & ita docet Bonacina in Decalog. disp. 3. quæst. 7. punct. 9. num. 10. Valentia tom. 3. Tom. IX.

disp. 6. quæst. 15. punct. 1. ad 2. & Genuesi. in praxi c. 17. num. 6. vbi etiam rectè notat cum Peregrino de immunitate cap. 14. num. 10. & alijs contra Gambacurtam lib. 8. cap. 7. num. 4. & 5. quod priuata persona quæ extrahit aliquem ab Ecclesia afficitur censura.

RESOL. CXIII.

An si constaret notorie reum non gaudere Immunitate Ecclesiae, possit illum index saecularis extrahere ab Ecclesia sine licentia Episcopi? Ex part. 1. tr. 1. Ref. 14.

§. 1. **A**ffirmatiuam sententiam docet Gambacurt. lib. 6. cap. 14. & lib. 8. cap. 10. Villadiego in Polit. cap. 3. num. 238 & ante Bullam Gregor. probabiliter docuerat Suarez de Relig. tom. 1. tr. 2. lib. 3. c. 11. 2. Sed hodie post Constitutionem Gregor. XIV. vt notat Filliucius tom. 1. tract. 15. cap. 6. num. 154. & Durandus in Bulla Cœn. lib. 2. can. 15. quæst. 16. num. 31. hæc opinio est prorsus repellenda, & non audeant Iudices illam in praxi obseruare, nam sine dubio excommunicationem incurrerent, & contra sacram immunitatem efficerent. Et ita fuisse decisum in Curia Archiepiscopali Neapolitana, testatur Genuesis in praxi, cap. 17. num. 5. & Riccius, p. 5. collect. 1792. & idem docet Lazarius tract. de Blasphem. quæst. 5. n. 71. vbi sic ait: [Forma huius Constitutionis seruanda est etiam si confitentem ad Ecclesiam, notorium sit, commississe delictum exceptatum in ea: adhuc enim Episcopus debet prius cognoscere, an hoc sit verum; & postea cõsignare reum Curiae saeculari: alijs extrahentes i current censuram & reus est Ecclesiae restituendus] Hoc etiam docet Farinac. in Append. immunit. cap. 22. numer. 359. Raynerius in Catal. censur. capite, 9. excom. 31. notab. 3. & nouissimè Franc. Zipæus in sua Anal. Iur. can. lib. 3. de immunit. Eccles. n. 12. cum nostro P. Megala in 3. part. lib. 4. c. 2. §. 1. num. 31. vbi asserit, formam huius Constitutionis esse seruandam, licet notorie cõstet reum commississe delictum in hac Extrauaganti exceptum, nam etiam si notorium releuet ab onere probandi cap. vestrade cohabit. Cler. & nul. tamen non releuat, quando probatio requiritur pro forma. Hæc ille, & alij, Ex quibus constat, me his diebus elapsis in quodam supremo Ministro Regio rectè opinionem Gambacurtæ reprobasse, illum à tali sententia amouendo.

Sup. hoc in duabus Ref. seqq.

RESOL. CXIV.

An in casibus exceptis liceat iudicibus saecularibus sine licentia Episcopi reos ab Ecclesia extrahere? Ex part. 4. tract. 1. Ref. 42.

§. 1. **A**ffirmatiuam sententiam docet Ludouicus Correa in relect. ad cap. inter alia, de immunitate Eccles. part. 4. num. 10. Acugna in Decret. Gratian. part. 1. disp. 87. cap. 6. num. 7. Iulius Clarus lib. 5. quæst. 30. §. fin. num. 20. Covarr. lib. 2. variar. cap. 20. n. 18. Guido Papa decis. 121. num. 1. Boerius decis. 109. n. 2. Guilielmus de Benedictis in repet. cap. Raynuius ver. & vxorem, num. 444. & alij testantes ita obseruati in praxi.

2. Sed hodie hæc sententia non potest sustineri, stante Bulla Gregor. XIV. vt ego ipse satis firmaui in part. 1. * resolut. 14. cum multis Doctoribus, quibus nunc addo Ambrosinum de immunitate cap. 11. * Quae hic num. 1. Simonem Rao in respons. ad dubia super immunit. Eccles. fol. mibi 27. vbi citat Aufretium, Vulpellum, Cynum & Syluestrum, & nouissimè Peregrinum

Sup. hoc in Ref. praeterita, & in Ref. seqq.

Quae hic est Ref. antecedens.

Peregrinum de immunit. cap. 14. num. 6. vbi sic ait. In casibus exceptis, si iudex, vel alius minister iustitiæ, absque licentia Episcopi, vel eius Officialis, & interuentu personæ Ecclesiasticæ à dicto Episcopo, vel eius officiali auctoritatem habente, per vim extrahat reum qui confugit ad Ecclesiam, graue sacrilegium committit, & incurrit in excommunicationem, & pœnas contra sacrilegos prædictos statutas. Patet hæc conclusio ex præsentis constitutione Gregorij Papæ XIV. in illis verbis. [Volumus dictaque auctoritate decernimus & declaramus, vt curia secularis eiusque Iudices & Officiales ab Ecclesiis, Monasteriis, locisque sacris prædictis laicum aliquem vt præfertur, delinquentem, in nullo ex casibus prædictis (exceptis) sine expressa licentia Episcopi, vel eius officialis, & cum interuentu personæ Ecclesiasticæ ab eo auctoritatem habentis, ad quos solos, & non alios Episcopis inferiores, etiamli aliis Ordinarij sint, aut nullius diœcesis, aut Conseruatores ab hac Sede specialiter, vel generaliter deputati, prædictam licentiam dandi facultas pertineat. Occurrente autem casu in loco exempto, & nullius diœcesis, tunc ad Episcopum viciniorem deuoluatur hæc cognitio, & non ad alios capere, extrahere, aut incarcerare, nisi eo casu, quo ipse Episcopus & dictæ personæ Ecclesiasticæ requisitæ illos in delictis (exceptis) superius expressis culpabiles tradere, aut capturæ & carcerationi interuenire & assiltere reculerint, tuncque reuerentiæ Ecclesiæ & locis sacris debitæ memores prædictos delinquentes mino ri quo id fieri poterit cum scandalo & tumultu extrahere curent.] Hodie tamen cessat per supradictam constitutionem Pontificiam. Ita Peregrinus, & ego.

RESOL. CXV.

An iudices laici possint sine licentia Episcopi extrahere reos, qui commiserunt crimina exceptuata, qua non gaudent Immunitate? Ex part. 6. tract. 1. Ref. 28.

Sup. hoc in duabus præcedentibus Ref.

§. 1. **A**firmatiuam sententiam docet Sarpus cap. 6. fol. 61. vbi sic ait. Vidimus hætenus, quibusnam sacris locis immunitas tributa fuerit: & quam reorum conditio nequeat ab iis diuelli. Reliquum modò est, vt videamus, cum reus aliquis ad Ecclesiam confugit, à qua iure abstrahi possit, quam auctoritate id efficiendum fuerit. Quocirca communis est omnium opinio, Laicum iudicem auctoritate, quæ nunc temporalis dicitur, absque Ecclesiastici Præsulis venia,prehendendi ius tribuere, atque vt particiatur mandare. Cuius sanè rei claræ admodum & efficaces sunt causæ. Ecclesiarum namque immunitas non violatur, si per vim quispiam in ea comprehenditur, qui tamen eiusmodi defendi non potest immunitate: sed nemo in atrocioribus delictis ea passim vti potest; igitur à quocumque emprehendatur, Ecclesiarum immunitas illæsa est. Huc acceditprehendendi facultatem ab iis peti decere, qui negare possint: sed Ecclesiasticus eam negare nequit, quæ à lege tribuitur: quare ab ipso non est petenda. Ita ille.

2. Sed negatiuam sententiam sustinendam prorsus esse puto, cui assiluit ius commune, & constitutio Gregorij XIV. Probatum primò ex iure Canonico in cap. frater 17. quæst. 4. vbi prohibetur potentioribus secularibus reum inuitum ab Ecclesia extrahere non captata Sacerdotis licentia: ergo, signum est Sacerdotis licentiam requiri. Item facit textus in cap. definitiuit 17. quæst. 4. in quo datur facultas reddendi Ecclesiæ extractum sine consensu Sacerdotis;

vbi Archidiaconus & alij obseruant hoc procedere etiam ad publicum Latronem, & sic ad casus exceptos.

3. Probatum secundò ex iure ciuili per textum in leg. paream. in fin. Cod. de his, qui ad Ecclesiam confugiunt: vbi licet Imperator extrahi posse statuerit confugientem in Ecclesiam cum armis, si monitus arma non deposuerit; adhuc fieri tamen non posse voluit Episcopo inconsulto: & reddit rationem, ne scilicet si multis passim hoc liceat, confusio generetur. Et licet ibi Imperator requiratur cum Episcopo etiam suorum iudicium iustionem; tamen ipse nihil in materia immunitatis contra sacros Canones potuit statuere, Sufficit nobis per dictum textum demonstrare, quod etiam de iure Ciuili Imperatores voluerunt confugientes ad Ecclesiam extrahi non posse inconsulto Episcopo. Vide etiam Authen. Siguis. Cod. ad leg. Inl. de adulter, in §. final. vbi statuitur, quod si maritus inuenit in Ecclesia hominem sibi de adulterio suspectum cum vxore sua loquentem; debet virumque defensori Ecclesiæ, aut aliis Clericis tradere, vt feruentur, donec secularis iudex, qui de hoc cognoscere debet, requiratur Episcopum, vt illos ipsi tradat quod etiam probatur ex Authent. de manda. Princip. §. Sed neque, in illis verbis: Auxiliabimur autem tibi ad hoc etiam Deo amabiles Ecclesiarum defensores & Oeconomus. Et ratio est, quia captura reorum, vt patet, est actus iurisdictionis, qui in alieno territorio exerceri non potest ex leg. extra Territorium ff. de iurisdic. & in cap. 2. de constitut. in 6. Ergo Iudex Laicus non potest exercere iurisdictionem in Ecclesia, quia non est de districtu Principis secularis, sed de Territorio iudicis Ecclesiastici, vt probat Cardinalis Tuschus verb. Ecclesia conclus. 5. num. 10. & Carolus de Grassis, effect. 1. num. 617. Farinacius consil. 214. n. 3. lib. 3. & me citato Ciurilinus controuers. forens. c. 10. num. 5. & alij penes ipsos. Vnde hanc sententiam in terminis iuris communis tenent Doctores, quos citat & sequitur Farinacius de immunit. cap. vlt. num. 356. Caballus in questionibus criminal. cap. 194. num. 12. & Guallinus tom. 1. in defens. cap. 31. num. 3. Rolandus à Valle lib. 1. consil. 14. num. 15. & Ioannes VViggers de iustit. & iure tract. 8. cap. 6. dub. 26. num. 172.

4. Sed, hæc difficultas prorsus cessat hodie stante constitutione Gregoriana, vbi, clarè & expressè statuitur seculares iudices non posse sine Episcopi licentia aliquem ab Ecclesia extrahere; etiam in ipsis casibus exceptuatis. Et ita ego cum multis Doctoribus satis firmam in part. 1. tract. 1. resolut. 14. vnde si in casibus exceptis iudex vel alius Minister absque licentia Episcopi, & interuentu personæ Ecclesiasticæ à dicto Episcopo, vel eius Officiali auctoritatem habentis, per vim extrahat reum in Ecclesia existentem, sacrilegium committit, & incurrit in excommunicationem. Vide Doctores à me in citata resolut. congestos, quibus adde Chartarium decis. crimin. 46. nu. 87. & Ciurilinum in controu. forens. lib. 1. cap. 10. num. 33.

5. Vnde ex omnibus supradictis apparet cauendum esse à Capitulo 75. Alphonij Regis in Sicilia; dum vult, quod aliqui delinquentes extrahi possint ab Ecclesia per iudices suos Officiales temporales in quibusdam casibus in prædicto Capitulo enumeratis.

6. Restat modò respondere ad argumenta, quæ pro sua confirmanda sententia Sarpus adducit. Et ad primum argumentum: quod cum tales delinquentes non gaudeant Ecclesiarum immunitate, illa nullo modo violatur, si in Ecclesia comprehendantur. Respondeo negando consequentiam: nam licet crimina exceptuata non protegantur ab Ecclesia, non sequitur ex hoc delinquentes in ipsa comprehendendi & inde extrahi

Sup. hoc supra in Ref. 61. §. 2. & in Ref. 64. §. Ad doctrinam. & infra in Ref. seq. lege §. Nec valet. & inferius in tr. 1. & ex Resol. 16. Vnde de §. Secus. & ex Ref. 102. §. 12. & 3.

Quæ hic est prima post præteritam

extrahi posse sine licentia Prælatorum Ecclesiasticorum, vt & clarissimè patet ex rationibus hucusque superius adductis.

7. Ad secundum argumentum, videlicet, quod licentia petenda est ab illo, qui negare non potest: sed iudex Ecclesiasticus in nostro casu talem licentiam negare non potest. Ergo, &c. Respondeo, quòd talis licentia, licèt ab Ecclesiastico iudice negari non possit, tamen ab illo petenda est ex ratione, quam adducit imperator in leg. pateant, Cod. de his, qui ad Eccles. confug. nempe, ne confusio generetur, & irreuerentia erga sacrosanctas Ecclesias à Laicis Ministris in captura reorum.

8. Adde quòd etiam à Regularibus petenda est licentia ab Episcopo prædicandi in suis Ecclesiis; & tamen illam negare non potest Episcopus: & idèd sufficit petita & non obtemperata, vt vult Concilium Tridentinum. Ergo non est semper verum id quod Sarpus pro certo supponit: nempe licentiam non esse petendam ab illo, qui negare illam non potest. Vnde ex his omnibus refellendus venit Iustus Oldesob qui nouissimè in *pract. crimin. tit. 3. can. 17. n. 3* docet, hodie criminosos non expectata Prælati licentia esse ab Ecclesia à iudicibus Laicis extrahendos, & contra Fagundez in *Decal. tom. 1. lib. 5. cap. 1. num. 22*. dicendum est assilinum non esse extrahendum à iudice Laico.

RESOL. CXVI.

An saltem ratione consuetudinis iudices laici possint extrahere reos ab Ecclesia in delictis exceptuatis, & excusationem habere, ne obseruent Bullam Greg. XIV. de Immunitate Ecclesiarum?

Et notatur esse reprobendam consuetudinem, etiam in terminis iuris communis, in qua alicubi alligantur compertis delinquentes in Ecclesia, donec examinetur causa ab ordinario.

Et an Constitutio Gregoriana sit usu recepta, explanaatur?

Et an vt consuetudo præualeat, aduersus canones, & leges Pontificias, opus sit, vt introducta sit cum scientia, & expresso consensu Summi Pontificis? Ex part. 6. tract. 1. Resol. 29.

§. 1. **A**ffirmatiuam sententiam docet Sarpus c. 6. fol. 62. vbi ex Episcopo Couaritiensis affirmat hanc consuetudinem toto terrarum orbe à Christianis receptam esse, & fol. 61. approbat etiam aliam consuetudinem vt supra visum est, extrahendi fures ab Ecclesia, & passim in tota serie huius libri approbat consuetudines in materia immunitatis Ecclesiarum.

2. Sed has consuetudines prorsus reprobandas esse existimo. Et probatur nostra opinio. Primò quia nulla consuetudo valet, quæ est contra libertatem Ecclesiasticam, vt patet ex cap. grauem, de senten. excommunicat. assertum etiam communiter Canonistæ in cap. nouerint, de senten. excommunic. & in cap. Ecclesia Sanctæ Mariæ, de constitut. Sed consuetudo, de qua loquimur, vt obseruat Peregrinus de immunitat. Ambrosinus cap. 14. num. 2. Bonacina tom. 2. disp. 3. quest. 8. punct. 10. num. 4. & alij, est consuetudo contra immunitatem Ecclesiarum. Ergo, &c.

3. Secundò consuetudo irrationabilis de iure non valet ex cap. final. & ibi Gloss. in verb. irrationabilis, de constitut. in 6. & ex cap. frustra à cap. mala. distinct. 8. Sed consuetudo, de qua loquimur, vt pote Sacris Canonibus contraria, est irrationabilis, vt patet ex cap. cum venerabilis. cap. ad audientiam, de consuetud. Ergo, & c.

4. Tertiò consuetudo statuto æquiparatur ex eg. de quibus, ff. de legibus ex cap. cum delectus, de consuetud. & idèd non inducitur super his, super quibus populus expressè statuere non potest, vt obseruat Aymon consil. 134. num. 25. & latius de antiquitate temporum in 4. part. sect. 1. num. 13. Sed in materia immunitatis Ecclesiasticæ, & Ecclesiarum non solum populus, sed Principes Laici nihil sancire possunt, vt habetur in cap. solita, de maior. & obediend. & in cap. 1. de consit. Ergo nec consuetudinem introducere valent.

5. Quartò immunitas Ecclesiarum est de iure diuino, vt tradunt communiter Doctores, quos plena manu congerit Chartarius in decis. criminal. 46. num. 34. & ego ipse in part. 4. tractat. 1. resolut. 44. Ergo, &c. Et licèt daremus, quod negandum est, immunitatem Ecclesiarum esse de iure humano, quod per consuetudinem derogari potest ex cap. final. de consuetud. cap. in istis, distinct. 4. c. placuit distinct. 22. tamen non potest procedere quando ius prohibet consuetudinem, supponendo esse iniquam: & hoc modo prohibet ius Canonicum consuetudinem contra libertatem Ecclesiasticam, ex cap. 1. & cap. ad nostram, de consuetud. & docet Rota Romana decis. 10. de consuetud. in antiquis: Ergo nulla prorsus consuetudo est admittèda contra Ecclesiarum immunitatem. Et ita docent communiter Doctores, & nouissimè omnino videndus Fagundez in præcept. Decalog. tom. 2. lib. 8. cap. 44. num. 20.

6. Quintò supradictæ consuetudines iam reprobatae sunt à Concilio Tridentino sess. 25. cap. 20. de reformat. quatenus innotat, & exactè præcipit ab omnibus obseruari Sacros Canones, & Concilia generalia, necnon à Apostolicis sanctiones in fauorem libertatis Ecclesiarum, & personarum Ecclesiasticarum. Et dictum Concilium fuit confirmatum per Bullam Pij IV. in qua adest clausula decreti irritantis, quæ tollit omnem consuetudinem præteritam & futuram, vt infra probatur.

7. Et tandem sextò omnis difficultas cessat stante Gregoriana constitutione, in qua, vt ego cum multis Doctoribus probaui in part. 1. tract. 1. resolut. 1. tolluntur omnes consuetudines contra immunitatem Ecclesiarum: quia ibi adest clausula, sublata, &c. quæ tollitur omnis facultas iudicandi, in cap. si eo tempore, de elect. in 6. Tum quia adest ibi decretum irritans, contra quod allegari non potest contrarius vsus, vt infra videbitur: tum quia in dicta constitutione reducuntur omnia ad vnã formam, quæ de sui natura opus est, vt seruetur ad vnguem: tum quia consuetudo derogans immunitati corruptela à Summo Pontifice vocatur. Tum denique quia expressè derogat culibet facultati, quomodocunque emanauerit à Seda Apostolica, contrarium iudicandi: sub qua tam statutum, quàm lex & consuetudo videntur comprehendì. Et in specie, quoad casum nostrum statuit iudices etiam in casibus exceptuatis non posse auctoritate propria delinquentes ab Ecclesia extrahere.

8. Sed a duersus supradicta instabat olim mecum differens quidam Mimister Regius textum in cap. 1. de constitut. in 6. vbi Bonifacius VIII. decreuit; quòd Romanus Pontifex per constitutionem à se nouiter editam non intelligitur in aliquo derogasse consuetudinibus locorum & personarum; nisi expressam de iis fecerit mentionem. Sed in dicta constitutione Gregoriana nulla de consuetudinibus particulatim habetur mentio; ergo, &c. Et ita pessimè argumentatur Gambaecurta lib. 3. cap. 8. num. 8.

9. Respondeo, quòd textus in dicto cap. 1. de constitut. non procedit, vbi per legem consuetudini contrariatur.

Quæ hic est supra Ref. 1. & in Ref. 2. §. Verum respondeo.

Quæ hic est supra Ref. 1. à §. Ex his & in aliis eius annot.

contrariam ad ius commune primarium reducitur : tunc enim consuetudo tollitur per legem contrariam, licet de consuetudine in lege mentio facta non fuerit, vt docet Paulus de Castro in l. de quibus, n. 54. ff. de legib. & Chartarius *decif. crimin. 46. num. 45.* Sed per constitutionem Gregorianam post assertas consuetudines reducitur ad ius commune primarium : ergo concludendum est consuetudinibus per illam sufficienter fuisse derogatum.

10. Dicendum est igitur contra Sarpum consuetudines contra Ecclesiarum immunitatem esse inualdas, & esse iam reprobata à sacro Concilio Tridentino, & constitutione Gregorij XIV. Vnde extrahentes reos ab Ecclesia in casibus exceptis ratione consuetudinis non excusantur à pœnarum incurfione.

Sup. hoc in Ref. seq. §. Sed primus. & supra ex Ref. 101. lege doctrinam §. vlt. paulo post initium.

11. Hinc obiter nota non esse approbandam etiam in terminis iuris communis illam consuetudinem, quam conatur defendere doctus & eruditus Ioannes Petrus Fontanella *decif. 200. & 201.* ex qua alicubi alligantur compedibus delinquentes in Ecclesia, donec examinetur causa ab Ordinario : nam hæc consuetudo tanquam irrationabilis, & contra sacros Canones, atque immunitatem Ecclesiasticam est reiicienda per textum expressum in *cap. definitiuit 17. quæst. 4.* vbi canetur, ne reis aliqua vis, aut nocibilitas, damnūve inferatur, quin possint per triginta passus ab Ecclesia exire : ergo in dicto textu supponitur ibidem ligari non posse.

Sup. hoc in Ref. seq. §. Sed primus. & supra ex Ref. 101. lege doctrinam §. vlt. paulo post initium.

12. Nec valet dicere, dum causa examinatur, posse iudicem secularem suæ iurisdictionis terminos seruari indennes : quia non est modus seruandi se indemnem exereere iurisdictionem, vbi non potest : nam reus, dum est in Ecclesia, vt satis supra probatum est, dicitur esse extra territorium & iurisdictionem iudicis secularis : ergo ibi ligare non potest. Et ita docet Perlicus *de officio Sacerdot. lib. 1. cap. 9. dub. 12. num. 118.* Suarez *de Relig. tom. 1. lib. 3. cap. 2. num. 2.* Fagundes *part. 2. lib. 4. cap. 4. num. 55.* & alij.

Sup. in Ref. præterita §. probatur. & in Ref. 64. §. 1. in fine, & §. Ad doctrinam. & in Ref. 67. §. 1. & infra in tr. 2. ex Ref. 16. lege doctrinam §. secundo, & Ref. 302. §. 1. 2. & 3.

13. Sed quia omnia superius stabilita procedunt maxime & sine vlla difficultate in terminis constitutionis Gregorianæ Sarpus *fol. 67.* respondet non esse vsu receptam, & consuetudine antiquatam esse. Sed quoad primum : respondeo, (& hoc est valde notandum, & ideo perpetuo tene menti,) quod in dicta constitutione Summus Pontifex apposuit clausulam decreti irritantis : cuius ea virtus est, quod probati non possit legem vel constitutionem tali clausula roboratam vsu non fuisse receptam. Et ita post Ancharanum, Archidiaconum, Geminianum, & alios firmat Caputaquensis *p. 3. dec. 204.* Et nouissime sacra Rota in Maior. Indultorum die 11. Aprilis 1639. coram Domino meo Merlino, & in eadem causa die 16. Nouembris 1640. coram Domino meo Peutingero. Quibus ego addo Chartarium *decif. crimin. 74. num. 19.* vbi pro hac sententia adducendo etiam Gabrielem, & Marchesanum sic respondet ad indices Laicos Mediolanenses, qui in causa cuiusdam rei intendebant non esse seruandam dictam constitutionem Gregorianam, quia non erat Mediolani vsu recepta. Hanc etiam sententiam docet Bonacina *tom. 2. disp. 3. quæst. 8. punct. 10. num. 4.* Castus Palauus *tom. 2. tract. 11. disp. vii. cap. 10. num. 1.* Fatinaeus *de immunit. cap. 2. num. 5.*

Sup. hoc in tom. 6. tr. 2. Ref. 10. §. Et ideo, sed lege eam per totam.

Vnde videant illi, ad quos spectat, si non obseruando constitutionem supra dictam possint se legitime tueri & defendere asserendo non esse vsu receptam.

Sup. hoc in tom. 6. tr. 2. Ref. 10. §. Et ideo, sed lege eam per totam.

14. Et miror etiam quomodo Sarpus potuisset feruere, quoad aliquam immunitatem Ecclesiarum ledentia ratione consuetudinis : quia dato & non concessio, quod dicta consuetudo valeret contra ius : tamen nondum sufficienter præscripta esse potest ad eos ex-

cusandos : nam ab eo tempore, quo editum fuit Concilium Tridentinum vsque ad tempus : quo facta fuit constitutio Gregoriana, necdum elapsum erat tempus sufficiens ad legitimam consuetudinem inducendam ; & idem dicendum de tempore constitutionis Gregorij XIV. vsque ad diem in qua Sarpus scripsit : nam vt communis fert sententia, vt consuetudo præscribat contra ius Ecclesiæ, & Canones opus est spatio quadraginta annorum vt patet ex authent. *quas adhesiones, C. de sacrosanct. Eccles. &* ex multis sacris Canonibus, quos semper sequutum fuit venerandum sacra Rota Auditorium, vt in vna Gerundenfium Administrationis die 13. Maij 1630. coram Verospio ; apud Guerilios Veneros *decif. 375. num. 10.* In vna Salernitana die 2. Iulij 1623. coram Cavallero *decif. 691. num. 5.* In vna Calaguritana die 7. Maij 1574. coram Cæsare de Grassis *decif. 11. num. 1.* In Burbenfium die 22. Maij 1613. coram Mançanedo apud posthumas Fatinacij *tom. 1. decif. 479. n. 12.* in vna Illerdenfium die 14. Nouembris 1611, & in vna Romana die 9. Decembris 1614. coram Coccino, penes posthumas Fatinacij *tom. 1. decif. 355. n. 2. & tom. 4. decif. 611. n. 3.* In vna Veneta die 6. Martij 1589. coram Mantica *decif. 31. num. 3.* Et tandem in Giennensium die 23. Nouembris 1613. coram Buratto *part. 1. decif. 19. num. 7.* In quibus omnibus decisionibus sacra Rota canonizat communem opinionem Doctorem assententium contra Canones & Ecclesiam non esse admittendam consuetudinem minoris temporis, quam quadraginta annorum ; Sed, vt dictum est à tempore Concilij Tridentini vsque ad constitutionem Gregorianam non fluxerunt anni quadraginta, neque etiam à dicta constitutione vsque ad tempus in quo scripsit Sarpus : ergo nescio qua ratione potuerit ipse defendere consuetudines contra immunitatem Ecclesiarum, & contra ea, quæ circa dictam materiam disposita sunt in iure, vel in prædicta constitutione Gregorij XIV.

15. Sed ad labefactandam magis opinionem Sarpi & aliorum, qui supradictas consuetudines contra Ecclesiarum immunitatem conantur defendere, sub prætextu, quod sint valida, quia dicta immunitas est de iure positio, præter responsiones superius positas assero, quod vt consuetudo præualeat aduersus Canones, & leges Pontificias opus est, vt sit introducta cum scientia & expresso consensu Summi Pontificis, & præter Oldradum *consil. 237. 244. & 254.* Federicum de Senis *consil. 17.* Nattam *consil. 574.* & Doctores communiter in *c. cum non ignoras, de præbend. & cap. litteras, de concess. præbend.* adducam in confirmationem huius doctrinæ Oraculum Sacre Rotæ Romanæ in vna Treuerensium Abbatia Sancti Maximini die 24. Ianuarij 1625. coram Domino meo Coccino Decano, vbi firmatur ad inducendam consuetudinem contra Canones requiri necdum scientiam, sed etiam expressum consensum Papæ. Et verba sacre Rotæ ego adduxi in Apologia contra Salgadum quod etiam nouissime docuit sacra Rota in Messan. Decanatus die 27. Maij 1641. coram Domino meo Dunozet, & in Maior. Indultorum die 11. Aprilis 1639. coram Domino meo Merlino, cuius magistralis Decisio omnino videnda est.

16. Qua doctrina supposita, nescio quo pacto consuetudines contra immunitatem Ecclesiarum possint defendi ab aliquibus Doctoribus, cum non fuerint introductæ cum scientia & expresso consensu Pontificis : imò contra dictas consuetudines Concilium Tridentinum, & constitutio Pontificia Gregorij inuehitur & illas reuocat, & Summi Pontifices quotidie aduersus tales consuetudines, potius abusus, reclamant, & in Bulla Cœnæ singulis annis impro-

ius Ref. & in Ref. 45. & 345. §. 2. & seq. & in Ref. 33. §. 6. post medium. vlt. quibus. Sup. hoc in tom. 6. tr. 2. Ref. 2. §. Tertia, & §. Sed quod, & seq. & in Ref. 6. §. 1. & vlt. & in illis eam notationum.

Sup. hoc in tom. 6. tr. 2. Ref. 10. §. Et ideo, sed lege eam per totam.

bant & damnant Ergo, &c.

17. Nec obstat dicere quod tunc consuetudo contra immunitatem Ecclesiarum esset irrationabilis, & introducta aduersus sacros Canones, quando tolleretur vniuersam Ecclesiarum immunitatem; secus si in aliquo casu, vt accidit in consuetudinibus aliquorum Regnorum. Et ita argumentatur Couarruias, quem more peccudum (dupliciter mihi de viris doctis sic loqui) sequuti sunt postea multi Iuriconsulti, vt Cenedus in Canon. *Question. 9. q. 4. num. 3. Sesse de inibit. v. 8. §. 3. n. 136. 146. 147. & 155. Pereira de manu Regia part. 2. cap. 59. n. 19. Gutierrez de Gabell. quest. 93. num. 12. Gasfas de nobilit. glos. 9. num. 44. & sequent. Vallaeus tom. 1. allegat. 10. num. 5. Castillo, Soto maior de tertiis, cap. 12. cum. 34. Rodericus de ann. reddit. lib. 1. cap. 17. num. 58. 62. & 63. Villalobos in compend. opin. verb. Clericus. num. 80. in fin. Farinacius quest. 8. num. 3. Grassius de effect. Cleric. effect. 1. num. 388. Gratianus in disceptat. forensib. tom. 1. cap. 40. n. 39. Giurba consil. 52. num. 3. Iulius Clarus in §. fin. quest. 36. verb. Sed & Thomas Bozius de iur. stat. cap. 17. & quod Pa-pa, & alij.*

18. Sed hæc doctrina est prorsus refellenda, tanquam Sacris Canonibus contraria, vt patet per textum expressum in cap. Clericus de iudiciis: in quo à Summo Pontifice damnatur consuetudo particularis contra immunitatem Ecclesiasticam, & ex aliis iuribus, quæ ego adduxi in part. 4. tr. 1. res. 21. Et hæc sententiam nunc magis stabilire conabor.

19. Dico igitur demandandas esse omnes consuetudines contra immunitatem Ecclesiasticam, etiam si non sunt generales, ita vt tollerent omnem immunitatem sed etiam si sint particulares quoad vnam tantum causam; & hoc non solum ex auctoritate sacrorum Canonum, sed ex solidissimis rationibus; quia vt supra visum est, consuetudo non potest introducere id quod lex non potest statueri; quod etiam determinat Sacra Rota die 26. Nouembris 1594. coram Gypso, & die 22. Martij 1613. coram Mangano penes posthumas Farinacij tom. 1. decis. 20. n. 5. & decis. 479. num. 3. non enim plus auctoritatis potest habere, quam lex, vt patet ex iuribus, quæ adducit Sacra Rota die 30. Martij 1629. coram Vbaldo penes decisiones Venetas Guerrilij decis. 265. num. 18. Sed lex Laica non solum in generali, sed nec etiam in particulari aliquo casu potest statueri aliquid contra immunitatem Ecclesiasticam, vt de se patet, nec indiget probatione, ex defectu nempe iurisdictionis, vt inter alios docet Chartarius decis. 38. in num. 84.

20. Quod confirmatur, nam valet argumentum de toto ad partem, vt obseruat Sacra Rota in vna Romana die 11. Maij anno 1609. coram Damasceno penes posthumas Farinacij tom. 1. decis. 223. num. 1. & patet ex l. que toto ff. de rei vendic. & ex Menochio de presump. lib. 3. quest. 35. num. 27. Surdo consil. 435. numer. 21. Thoma à Romafertis in floribus legum Regul. 46. maxime vbi datur eadem ratio, vt est in casu nostro. Idem Menochius consil. 72. num. 5. Surdus consil. 193. num. 6. Et alij. Si ergo consuetudo generalis contra libertatem Ecclesiasticam etiam secundum Aduersarios est reprobanda; neque etiam particularis erit admittenda; vtraque enim est deformis & irrationabilis; nam magis & minus nõ differunt specie, nec mutant substantiam rei, vt habetur in l. vltim. ff. de fund. instruat. & in l. si is cui. ff. quemadmod. seruit. amittat. & docet Surdus consil. 305. num. 66. & consil. 368. num. 13. cum aliis; ergo, &c.

21. Et ita hæc nostram sententiam, nempe consuetudines etiam particulares, & quoad aliquem casum tantum contra immunitatem Ecclesiasticam esse reprobandas docet Baldellus tom. 1. lib. 5. disp. 39.

nu. 7. Bonacina in Bull. Cæn. disp. 1. quest. 20. punct. 1. num. 10. Gasparus in defens. iur. Pontif. disp. 6. cap. 4. num. 23. Ciarlinius in controuers. forensib. lib. 1. cap. 31. num. 17. Mascardus de interpretat. statutor. conclus. 1. num. 131. Sperellus decis. 37. num. 47. Tannerus tom. 3. disp. 5. quest. 7. dub. 1. num. 16. cum Suarez & Valboas quos vbi supra citauimus; quibus etiam adde Duardum in Bullam Cænæ, lib. 2. num. 18. quest. 9. numer. 7. Et ita hæc sententiam nominatim contra Couarruiam nouissime improbat Sacra Rota Romana die 20. Iunij 1636. coram bon. mem. Coccino in causa Barcinonensis emptionis.

22. Igitur reassumendo breuiter omnia supra dicta assero (& qui habet aures audiendi audiat) omnes & quascunque consuetudines contra immunitatem Ecclesiæ, & Ecclesiasticarum personarum esse inualidas; quia sunt contra ius diuinum, vel saltem contra ius positium, aduersus quod præualere non possunt; quia sunt irrationabiles, & ab ipso iure reprobantur tanquam tales: & quia à Concilio Tridentino, & constitutione Gregoriana fuerunt reuocatae; Ergo nec excusari possunt ex tacita Summi Pontificis approbatione, nam reclamatione singulis annis in Bulla Cænæ, vt satis probabitur in Apologia contra Salgadum, vt docet nouissime Franciscus Arano in part. 2. D. Thoma, quest. 97. disp. 3. sect. 5. diffie. 4. & post hæc scripta Sanctissimus D. N. Vibanus VIII edidit Bullam quæ incipit Romanus Pontifex dat. Romæ 5. Iunij 1641. vbi annullat & reprobat & declarat semper fuisse nullas & reprobatas omnes consuetudines contra immunitatem Ecclesiasticam.

23. Vnde ex omnibus supradictis patet refellendum esse Balsosam de iur. Eccles. lib. 2. cap. 3. num. 82. vbi asserit circa immunitatem Ecclesiasticam magnam habere vim consuetudinem; quapropter in multis casibus ad illam recurrendum esse; cum in nullo casu, vt supra probatum est, possit consuetudo contra immunitatem Ecclesiarum præualere.

Sup. hoc leg. supra §. Sed quia. huius Res. & in tom. 6. tract. 1. Res. 15. §. vlt. & Vide illam per totam, & Resolutiones eius primæ nor. & infra in tr. 2. ex Res. 355. Vide §. 10. Deinde. post medium.

RESOL CXVII.

An dum causa agitur, reus gaudeat Immunitate, necne, & an possit iudex secularis illum ab Ecclesia extrahere, & in suis carceribus detinere?

Et quid est sentiendum de modo constituendi reos ligatos intra Ecclesiam?

Et in textu huius Resolutionis aliqui alij curiosi casus sapius contingentes in praxi quaruntur, & explanantur, in quibus reus gaudet Ecclesia Immunitate. Ex part. 1. tract. 1. Resol. 32.

§. 1. **A**ffirmatiuè responderi Sarpus c. 6. fol. 65. vbi postquam dixisset aliquos asserere in tali casu reos esse custodiendos in compediibus intra Ecclesiam; aliquos verò dixisse vigilias custodiendas esse circa Ecclesiam; ipse tandem sic subdit. Prudentes iudices rectius iudicauerunt reos ab Ecclesiis extrahere; saluo tamen iure restituendi sacro loco, quando ita expedire visum fuerit, eosque custodiæ tradere, donec prehensio probata sit, aut improbata, Ecclesiæ restituantur, pro vt iure conuenire visum fuerit. Sic ille.

2. Sed primus modus constituendi reos ligatos intra Ecclesiam, iam supra satis à nobis reprobatus est contra Fontanellam. Secundum modum reprobat Sarpus ob reuerentiam debitam sacro loco (Timeo Danaos; & dona ferentes) sed non damnat Raphaël de la Torre tom. 2. in 2. 2. quest. 99. art. 3. disp. 7. & Suarez de Relig. tom. 1. lib. 3. cap. 12. n. 4. & alij; quos citat & sequitur Castrus Palaus tom. 2. tract. 11. disp. 60. dicit.

Supra in Res. quæ hic est antecessor. Hinc obiter, & supra in Res. 101. §. vlt. à lin. 6. à vers. Nec appret. bo.

Que hic infra in Res. 2. à text. dato. infra in Res. 2. & in aliis eius primæ

que hic supra in Res. 2. à text. dato. infra in Res. 2. & in aliis eius primæ

unic. punct. 11. num. 6. Tertium modum, quem ipse approbat, ego prorsus reprobō. Primum quia extrahēs delinquentem sicut vult Sarpus, extraheret illum sine licentiā Episcopi, quod supra probatum est esse contra sacros Canones, & Bullam Gregorianam. Secundō, quia Ecclesia habet regulam pro se, quod quilibet cuiuscunque conditionis ad Ecclesiam confugiens sit ea tutus. Tertio, quia cum reus sit iam intra Ecclesiam; dicitur ipsa Ecclesia in ipsius quasi possessione; & idē in eadem possessione conservanda, donec de veritate quæstionis appareat. Et ita docet Decianus *lib. 6. cap. 29. num. 2.* Farinacius de *immunitat. cap. ult. num. 370.* & Peregrinus *cap. 16. n. 29.* vbi sic ait: Decianus tuetur, quod regulariter etiam de iure non sit reus consignandus Curie seculari, & ille detineatur in carceribus Laicis, sed tutus debeat permanere penes iudicem Ecclesiasticum. Sic ille. Et de hac quæstione non est dubitandum post constitutionem Gregorianam, vbi statutum est quod delinquentes postquam ab Ecclesiis, locisve sacris, in casu quo Episcopi recusaverint extrahere, à seculari extracti, & capti fuerint, ad carceres Curie Ecclesiasticæ reponantur; & inibi sub tuto & firmo carcere, opportunæque custodia illis data etiam si opus fuerit, per Curiam secularem detineri debeant. Ita ille.

3. Sed hinc insurgit dubium. An liceat iudicibus Laicis in casibus exceptis reos reponere in carceribus secularibus nomine Episcopi, vt ibi tutius custodiatur. Affirmatiuè respondent aliqui, quia in tali casu cōsentur reponi in Carceribus Curie Ecclesiasticæ cum ibi Episcopi nomine detineatur; sed hoc mihi nō placet; cum Bulla præscribat reum reponendum esse in carceribus Ecclesiasticis, & postquam Episcopus declaraverit eum gaudere immunitate, non possit eū à carceribus liberare, nisi consentiente Magistratu seculari. Hinc à fortiori dicendum est non posse iudicem Laicum, qui extrahit reum in casibus exceptis, retinere illum in carceribus suis dando tamen cautionem de immunitate, sed debet re ipsa reum Ecclesiæ restituere: ita Bonacina *tom. 2. disp. 3. quæst. 7. punct. 4. num. 11.* & alij asserentes hoc procedere etiam si reus sic extractus vellet cedere * iuri suo.

* Sup hoc lege §. penult. & vlt. huius Ref.

4. Sed hinc obiter querenda sunt aliqua. Et primo inquirō. An Ministri, qui violenter extrahunt reum ab Ecclesia, si postea ex aliquo delicto ad eam confugiant, priuētur immunitate. Et affirmatiuè respondet Decianus *lib. 6. cap. 25. num. 9.* Germonius de *Sacer. immunitat. lib. 3. capit. 16. num. 104.* & alij: quia non videtur concedendam esse immunitatem ei, qui noluit eam alteri concedere. Verum ego contrarium sentio cum Castro Palao *tom. 1. tract. 11. disp. unic. punct. 10. num. 10.* & Farinacio de *immunit. cap. 6. num. 106.* Qui concedo talem reum dignum esse, vt immunitate priuētur: sed non apparet ex vilo Canone esse de facto talem penam contra illum statutam: ergo pro illo stat regula generalis, vt ipse debeat immunitate gaudere.

Sup. hoc lege §. annot. 109.

5. Quæro secundō. An in casibus non exceptis possit Prælatus dare licentiā extrahendi reos ab Ecclesia; & ex illius mandato possit iudex Laicus delinquentem capere & punire. Et affirmatiuè respondet Correa in *relect. de immunit. par. 4. n. 10.* Suarez *tom. 1. de Relig. 3. c. 13. n. 3.* Syluest. *verb. immunitas 3. quæst. 4. n. 4.* Raphaël de la Torre *tom. 2. in 2. quæst. 99. art. 3. disp. 7. gardu 8.* & Villalobos in *summ. tom. 2. tr. 39. difficul. 8. n. 3.* vbi sic ait. [Tampoco sería pecado, quando los Rectores de la Iglesia diesen licentiā instantemente para sacarle, y esto aunque el reo se quejasse: La razón es, porque el privilegio se concede principalmente à la

Iglesia, y entonces sería iusta quando se intreguesen dando primero seguridad de que no le castigarían con vida, ni en otra pena corporal; como se colige dal *cap. id. constitimus 17. quæst. 4.*] Ita Villalobos Et hanc sententiam post constitutionem Gregorianam, quod valde miror, tenet Peregrinus de *immunitat. c. 12. num. 9.*

6. Sed stante dicta Bulla Gregorij XIV. ego prorsus teneo hoc Prælatis esse interdictum, nec posse reos iudici seculari consignare extra casus expressos. Et ita docet Bonacina *tom. 2. disp. 3. q. 7. punct. 7. n. 3.* cui ego addo Castrum Palao *tom. 2. tr. 11. disp. unic. punct. 11. n. 5.* quia, ait ille, in supra dicta Bulla solum in aliquibus casibus cōceditur Prælatis hæc facultas consignandi reos iudicibus secularibus; ergo tacitè in aliis negatur, maximè cum in dicta Bulla dicatur esse irritum & inane, quod contra actum fuerit. Ergo ne immunitas violeetur in casibus non expressis, concurrere debet consensus rei, & consensus Ecclesiæ: nam contra Villalobos & alios vbi supra, dicendum est quod licet hoc privilegium sit concessum Ecclesiæ, ordinatur tamen etiam & redundat in reos ad illam confugientes, vt non possint inuiti abstrahi. Et idē sententiam Villalobos & aliorum caueant iudices Ecclesiastici in praxim deducere: nam etiam non desunt asserentes in tali casu Episcopum incurere in excommunicationem, quia violat immunitatem in constitutione Gregoriana præscriptam, licet alij respondeant dictam excommunicationem impositam esse contra violantes immunitatem per extrahendi, non autem contra Episcopos præbentes extrahendi facultatem.

7. Et nota hinc obiter, quod quando index extrahit reum ab Ecclesia sine licentiā Episcopi, licet postea securitatem tribuat, & cautionem & iuramentum, non esse corporaliter reum puniturum, non excusatur, si non restituat reum Ecclesiæ, quæ spoliata fuit. Ita Suarez de *Relig. tom. 1. lib. 3. c. 13. num. 6.* & alij quos citat & sequitur Farinacius *cap. 2. n. 50.* quibus adde Villalobos *num. 4.*

8. Quæro tertio. An iudex Laicus extrahens reum ab Ecclesia, teneatur ad restitutionem damnorum, quæ inde passus est. Non teneri ad vllam restitutionem asserunt aliqui, quia in sententiā D. Thomæ 2. 2. q. 99. artic. 2. ad 3. in tali casu non committitur nisi solum sacrilegium, quia rem sacram violat; ergo non adest obligatio restitutionis, quæ confurgit ex violatione iustitiæ. Vide Decianum *lib. 2. cap. 28. num. 6.* & alios, quos enumerat Ambrosinus de *immunitat. cap. 15. num. 8.*

9. Sed ibi ipse merito sententiam tenet affirmatiuam quam etiā tuetur Suarez de *Relig. tom. 1. lib. 3. c. 13. numer. 5.* Valentia *tom. 3. disp. 15. punct. 1. quæst. 2.* Villalobos in *summa tom. 2. tract. 39. difficult. 8. num. 4.* Layman *lib. 4. tract. 9. cap. 3. num. 14.* Scortia in *Bulla Pontif. Epitome 152. theorem. 285.* Peregrinus de *immunit. cap. 15. num. 26.* Farinacius *cap. 20. numer. 321.* Bonacina *tom. 2. disp. 3. quæst. 7. punct. 7. num. 3.* Castrum Palao *tom. 2. tract. 11. disp. unic. punct. 11. num. 14.* Probatur primò; quia illa extractio non solum est Ecclesiæ iniuriōsa, sed etiam reo; nam ipse ius habet ne in Ecclesia capiatur; & si opus fuerit, per vim, & arma potest extrahenti resistere, vt tradit Farinacius *cap. 2. num. 46.* Italia *lib. 1. cap. 6. §. 2. num. 45.* Suarez vbi supra, *num. 4.* & alij: ergo iudex peccat contra iustitiam commutatiuam illum extrahendo; ergo ad restitutionem damnorum tenetur. Probatur secundò, quia iudex Laicus capiens Clericum nō solum peccat peccato sacrilegij; sed etiam iniustitiæ, cum in ipsum iurisdictionem non habeat; ergo etiam non solum peccabit peccato sacrilegij, sed etiam iniustitiæ

Sup. hoc lege supra ex Ref. 57. doctrinam §. Sed non destinam. & seq.

Sup. hoc supra in Ref. 108. §. Illustrissimo, & seqq.

iniustitia capiendo Laicum in Ecclesia; quia in ipsum, dum existit in Ecclesia, nullam iurisdictionem habet.

10. Nec obstat hoc privilegium esse concessum loco & non personae; ut saepius supra dictum est; nam respondeo hoc privilegium redundare etiam in homines ad ipsam Ecclesiam confugientes; & idem concessum est quidem loco, sed ut tuti sint in eo existentes.

11. Dicere autem, quod nullus iudex hanc restitutionem facit, & difficile creditur est tam communem praxim continere tam grauem errorem. Respondeo cum Suarez hic nos non tractare quid fiat, sed quid fieri debeat; nulla enim consuetudo praualere potest contra hoc ius, quod naturale est, supposita Ecclesiae immunitate, cui etiam iudices per sua facta derogare non possunt.

12. Restat modò respondere ad auctoritatem Sancti Magistri. Dico igitur primò D. Thomam in dicto loco solum voluisse definire aliqua peccata sacrilegij separata ab omni alia malitia; & licet exemplum poluerit in iudice extrahente delinquentem ab Ecclesia, illi inhærendum non esse, cum solum transeunter dixerit, & exemplorum non requiritur veritas. Vel secundo dicendum est & melius, quod non obstat S. Thomam dixisse, cum iudex extrahat reum ab Ecclesia, solum illud peccatum habere malitiam sacrilegij: quia potest explicari habere malitiam sacrilegij per se ac primariò; consecutiue tamen habere malitiam iniustitiae; quatenus supposita immunitate competit ius delinquentibus ad Ecclesiam confugientibus, ne per vim ab ipso extrahi possint. Et hæc dicta esse volo pro reuerentia Angelico Doctore debita.

13. Quæto quartò. An extractus ab Ecclesia restituendus sit, etiam si post extractionem in carceribus, verbi gratia, iudicis Laici commiserit delictum pertinens ad forum sæculare. Negatiue respondet Gama dec. 57. Sed ego puto contrariam sententiam esse tenendam, quam tenetur Peregrinus de immunit. cap. 15. num. 25. Bonacina tom. 2. disp. 3. quest. 7. punct. 4. num. 13. Farinacius cap. 2. num. 49. & alij. Et ratio est, quia qui prior est tempore, potior est iure, & non est conueniens, ut Ecclesia propter iniustam iudicis Laici extractionem detrimentum in sua immunitate patiatur.

14. Sed hic non est omittenda curiosa & pulchra questio. An reus, qui fuit extractus violenter ab Ecclesia & deductus ad carceres Laicales, possit renunciare privilegio immunitatis? Et affirmatiuam sententiam tenet Barbosa de iure Eccles. lib. 2. cap. 3. num. 58. quam in puncto iuris dicit esse veriorum; cum nõ principaliter Ecclesiarum intuitu immunitatum iura concessa fuere, sed potius personarum quærentium subterfugium Ecclesiarum: ergo dum reus vult renunciare huic privilegio, ei licebit voluntarie se sinendo capi in Ecclesia, vel dum est in carceribus, sententia iudicis Laici voluntarie se submittendo, & renunciando iuri suo. Et rationem adducit, quia iura interdiciunt tantum vim fieri in templis, ut patet in cap. inter alia, de immunit. ibi. Non est violenter ab Ecclesia extrahendus, qua quidem volenti non inferitur, quod etiam patet ex cap. id instruimus. c. definitur cap. reum 17. quest. 4. Et idem Remigius de Gomis in tr. 1. de immunit. fallent. 11. ad finem, sic asserit. Licet fugiens ad Ecclesiam non debeat inuitus extrahi, tamen si voluntarie velit exire, potest extrahi etiam contradicentibus Ministris Ecclesiasticis; cum talis fugiens per hoc renunciet privilegio quod licitum est. Sic ille apud Barbosam loco citato.

15. Sed hanc sententiam puto omnino reiicien-

dam esse, quia, ut supra obseruauimus, & obseruat Suarez de Relig. tom. 1. lib. 3. cap. 136. num. 21. & alij quos citat & sequitur Peregrinus de immunit. cap. 13. num. 12. istud immunitatis privilegium principaliter & directè est Ecclesie concessum; licet indirectè redundet in beneficium delinquentium contentorum in tali loco; ergo ab ipsis renunciari non potest: si cuti renunciari non potest à Clericis privilegium fori; quia non ipsis ob ipsos, sed ob dignitatem Clericalem concessum est. Et ita hanc sententiam in terminis tenet Farinacius de immunit. cap. 19. num. 304. vbi citat Italiam & Decianum; quibus ego addo Peregrinum de immunit. cap. 15. num. 22. Trullenchi in Decal. tom. 1. lib. 1. cap. 1. dub. 11. num. 14 & sequent. & Castrum Palaum tom. 2. tract. 11. disp. vnic. punct. 11. n. 5. & Mastrillum lib. 2. decis. 169. Igitur reus extractus ab Ecclesia violenter nõ potest in carceribus renunciare huic privilegio: sed restitutus à iudicibus Laicis ad Ecclesiam, ex qua fuit extractus, potest potest, si vult voluntarie ab illa exire & tunc si à Ministris Laicis capiatur, eius immunitate non gaudebit: vnde dum reus in Ecclesia existit, licet consentiat se ligari, & extrahi à iudicibus Laicis, huiusmodi consensus & voluntas non excusat extrahentes à censuris. Et ita intelligendus est Salgadus tract. de Bull. Pontific. part. 1. cap. 3. num. 64. aliter omnino rellendus venit.

Sup. in fine
& Sed hic
insurgit
huius Res.

RESOL. CXVIII.

An in dubio, an reus gaudeat immunitate, specte ad iudicem laicum definire controuersiam?
Et in corpore huius Resolutionis inueniuntur multa alia pulchra dubia necessaria, & casus circa hoc contingentes in praxi. Ex part. 6. tract. 1. Res. 30.

§. 1. **A**ffirmatiue respondet Sarpus cap. 6. fol. 62. vbi sic ait. Videndum modò est, quando exoritur dubitatio; An reus possit abstrahi, necne; ad vtrum spectet definire. Communis est opinio ad sæcularem solummodo iudicem pertinere omnem de medio tollere dubitationem; eumque pariter cognitorem huius rei & iudicem esse. Ratio manifestè constat id enim fieri nequit absque certa cognitione eorum omnium quæ acciderunt; atque delictum grauius vel leuius reddere, culpamque aut aliqua dignam excusatione, aut enormem & atrocem facere possunt. Quare quæstiones necessariò habendæ, & omnia diligenter euoluenda, & cognoscenda sunt. Longè alienum munus ab Ecclesiastico, cui res spirituales solummodo committuntur. Ita Sarpus.

2. Sed miror, qua fronte potuit hic Sarpus asserere hanc suam opinionem esse communem: nam negatiuam talem esse testantur Gutierrez in pract. quest. lib. 1. num. 5. & Azevedus lib. 1. tit. 3. lib. 3. num. 20. & patet ex Doctoribus, quos attuli, & sequutus sum ego in part. 4. tractat. 1. resol. 49. quibus nunc ego addam Barbosam de iur. Eccles. lib. 2. cap. 3. num. 55. & sequent. Castrum Palaum tom. 2. tract. 11. disput. vnic. punct. 13. num. 7. Rodriguez in questionibus Regular. tom. 2. q. 51. art. 3. Peregrinum cap. 3. num. 2. Guazzinum tom. 1. defens. 1. cap. 3. num. 3. Et probatur primò ex iure ciuili in leg. patet, §. hos vero, Cod. de his, qui ad Eccles. confug. & in l. present. C. eod. Probatur secundo ex iure Canonico in textibus expressis, ut in cap. fin. de immunit. vbi Pontifex Archipresbytero Toletano, & Compustellano Ecclesiasticis personis mādatur, ut publice nuncient committentes in Ecclesiis homicidia, & mutilationes membrorum non gaudent immunitate Ecclesiarum; ergo ad illos, & non ad sæculares per-

Quæ nunc
hanc sequetur.

tinet hoc declarare. Et in cap. ad Episcopos 17. quæst. 4. Pontifex præcipit Ecclesiarum violatores per Episcopos iudicari, vide etiam textum in cap. mententes, eadem caus. & quæst. Necnon cap. ex parte, de verb. signific. Probatum tertio ex ratione, quia causa Ecclesiastica ab Ecclesiasticis iudicibus tractari debet, per text. in cap. Ecclesia Sancta Maria, de constitut. Sed causa immunitatis, et de se patet, est causa Ecclesiastica, ergo, &c. Confirmatur, quia agere de immunitate Ecclesiastica pertinet ad honorem & reverentiam Dei, sed huiusmodi cura ad Ecclesiasticos Superiores pertinet: ergo, &c. Et de hac sententia post Bullam Gregorianam non est dubitandum; cum in illa clarè determinetur hanc cognitionem spectare ad Episcopum: sed ego puto etiam veram esse stando in iure communi.

3. Nec obstat argumentum, quod in contrarium adducit Sarpus: nam iudex Ecclesiasticus secundum aliquos quando iudicat, reus debeat gaudere immunitate, necne; tenetur stare processui factò à iudice Laico. Sed hanc opinionem ego reprobo in p. tract. 1. resol. 9. Et idè respondeo ad argumentum, quòd iudex Ecclesiasticus potest omnia facere, quæ pertinent & conducunt ad cognoscendam essentiam criminis, de quo agitur: & huiusmodi causæ cognitio non est munus alienum ab ipso, ut perperam vult Sarpus, cum hæc causa sit spiritualis, & Ecclesiastica, ut dictum est. Adde quòd in causis delictorum mixti fori, ad illa cognoscenda & iudicanda faciunt ea omnia, quæ falsò Sarpus putat esse ab ipso tam aliena. Ergo &c.

4. Sed an in tali casu sufficiat de delicto constare per indicia & præsumptiones: an verò debeat id per concludentes probationes apparere; vide me ipsum in p. tract. 1. resol. 9. & in 3. part. tractat. 1. resol. 38. Sed hinc obiter discutiendæ sunt aliquæ difficultates. Et idè.

5. Quæro primò: An Vicarius Capituli sede vacante habeat facultatem, quam habet Episcopus in casu de quo loquimur, & iudicare, an reus debeat gaudere immunitate Ecclesiastica, necne. Et negativam sententiam docet Marius Italia de immunit. lib. 1. cap. 6. §. 1. num. 42. quod probat ex verbis Bullæ Gregorianæ, ibi: Ad quos solos, & non alios Episcopis inferiores, &c. Sed mihi magis placet opinio contraria; quando delictum commissum fuit in sua Diocesi, non autem in loco exempto, vel nullius Diocesis quod probatur. Quia ex cap. unic. de maiorit. & obedient. in 6. Episcopali sede vacante, potest Capitulum, seu is, ad quem Episcopalis iurisdicção tunc temporis noscitur pertinere, ea omnia facere, quæ possit Episcopus, si viveret. Ita textus: sed facultas de qua loquimur, competit Episcopo pis iure ordinario, ut patet ex cap. contumax 17. quæst. 43. ex cap. & quisquis. Ergo, &c. Et ita hanc sententiam tenet, & latius probat Peregrinus de immunit. cap. 3. num. 33. & sequent.

6. Quæro secundò: An Episcopus electus & confirmatus, non autem consecratus possit cognoscere de causis, de quibus loquimur; & negativè responderet Italia ubi supra, lib. 1. cap. 6. §. 1. n. 88. vbi adducit multos textus nihil ad rem facientes. Et idè affirmativam sententiam tenendam esse puto; quæ tueretur idem Peregrinus ubi supra, num. 39. quia ista cognitio est actus iurisdictionis: sed Episcopus electus & confirmatus est simpliciter & absolute Episcopus quoad actus iurisdictionales per textum in cap. transmissa, de elect. & idè Suarez tom. 5. dispu. 41. sect. n. 7. asserit Episcopum electum & confirmatum posse dispensare in irregularitatibus & censuris, in quibus possunt Episcopi vigore Concil. Trident. sess. 24. c. 6.

de reformat. quia talis facultas est actus iurisdictionis, & consecratione non indiget. Ergo, &c.

7. Quæro tertio: An testes examinati in processu informativo sint postea repetendi citato fisco Ecclesiastico & ipso reo. Negativè respondit Guallinus tom. 1. defens. 1. cap. 3. numer. 19. vbi sic ait. Episcopo constare debet de delicto commissò per confugientem ad Ecclesiam plenè, & non per indicia, præsumptiones, & coniecturas. Quod intelligo plenè per testes deponentes super delicto, & ipsomet processu informativo, absque eo quòd testes repetantur citata parte. Ita ille. Sed hæc sententia est reprobanda; & idè hoc negotium nequit terminari nisi parte citata & audita, ut probat ex multis Ciarlinius controuers. forens. c. 10. n. 150. Et praxis, ut repetantur testes, per multum reo utilis esse potest; cum testes repetiti sæpè addant suo dicto, vel minuant, aut se declarent tali modo, ut quod prius reo valde noxium erat, prodesset incipiat. Vnde cognitio delicti faciendæ ab Episcopo si sit ex exceptuatis, necne, debere fieri nõ solù Ecclesia citata, sed etiam citato reo, contra Ioannem Mariam Nouarium in summ. Bullar. titul. de immunitat. numer. 46. & alios tradidit etiam Farinacius tom. 2. conf. 2. 68. num. 48. & Bonacina tom. 2. disputat. 3. quæst. 7. num. 10. quibus adde Peregrinum, & Palaum à me adductos in 4. part. tr. 1. resol. 112. quibus ego nunc libenter adhareo, quia licet hoc privilegium sit Ecclesiæ concessum, tamen redundat in beneficium reorum, exinde agitur de eorum præiudicio; & idè Ecclesiæ non potest expellere reum ipso inuito; ut tradit etiam Gambacurta lib. 4. cap. 21. num. 16. & alij. Alias rationes videre poteris penes Peregrinum, & Palaum.

8. Quæro quartò: An reo, & Ecclesiæ sint dilationes assignandæ. Et negativè responderet Giurba conf. 50. num. 5. Sed malè, ut obseruat nominatim contra illum Ciarlinius loco citato num. 151. cui adde Castrum Palaum tom. 2. tr. 11. dispu. unic. punct. 13. n. 12. vbi sic ait. Episcopus debet delinquenti & Ecclesiæ dilationes concedere, quæ necessaria visæ fuerint, ut iura sua defendant; quia hoc non tollitur, etsi eius iudicio, & arbitrio probatio delicti commissa sit, est enim de iure naturalis; aliàs non plenè erit probatum delictum. Sic ille. Et nota quòd Ciarlinius docet in similibus causis licere etiam reum constituere & interrogare: debet etiam fieri publicatio processus, & de delicto plenas probationes habere.

9. Quæro quintò: An appellatio prohibita reo per Bullam Gregorianam à sententia de tradendo illum Curie seculari, censetur etiam denegata fisco vel Actori, si Episcopus pronunciet reum esse Ecclesiæ remittendum? De hac quæstione nouissimè tractat me citato Ioannes Baptista Ciarlinius controuers. forens. cap. 116. num. 68. & asserit non bene intelligere, quam sententiam ego teneo: sed Sperellus in decisionibus forens. Ecclesiastic. decisione 65. numer. 2. & sequentibus, asserit me affirmativam sententiam tenere, ut re vera teneo. Et idè me magis declarando.

10. Dico circa præsentem quæstionem, quòd sententiæ affirmatiuæ adhareo: quia quoties reo interdicitur appellatio, censetur & fisco & Actori prohibita, ut seruetur in iudicio equalitas: quæ quidem seruanda non esset; potius ad rei, quàm ad fisci fauorem deberet fieri. Et ita contra Gambacurtam lib. 6. cap. 17. num. 3. & Bonaciam tom. 2. disputat. 3. quæst. 7. punct. 6. num. 11. tenet Peregrinus de immunit. cap. 16. num. 33. Ciarlinius, & Sperellus locis citatis, penes quem cæteras rationes videbis: qui n. 7. obseruat in simili casu non solum denegandam esse fisco appellationem; sed etiam recursum, non ignarus, à Sacra Congregatione immunitatis, die 6. Iunij

Quæ hic est infra Ref. 124. & in aliis eius annot.

Quæ hic sunt infra in Ref. 124. & 122. & in aliis annot. primæ Ref. 2. huius not.

Quæ hic est infra Ref. 123. & in Ref. 125. §. Dixi autem & §. Nec videatur.

Sup. hoc infra in Ref. 121. §. vlt. & in Ref. 122. §. etiam vlt.

1619. Vicarium Lieuenſem monitum fuiſſe, vt in futurum ſe abſtineat concedere terminum & reſuſum in cauſis violatæ immunitatis Eccleſiaſticae: quoad appellacionem ſiſco denegandam, eandem ſacram Congregationem ſub fine anni 1634 idem reſcripſiſſe dicto Alexandro Sperello, ipſe vbi ſupra teſtatur; addens poſtea cum alloqueretur Sanctiſſimum Dominum noſtrum Vrbanum Papam VIII. dictum Pontificem ſummum dixiſſe hanc ſententiam eſſe veriſſimam, ac proinde in Codice Gambacurtæ Beatitudinis ſux iuſſu contrariam ſententiam fuiſſe deletam.

11. Vnde licet prohibita appellacione non cenſeatur prohibitus reſuſus, vt docet Minadous *decif. 27.* & alij quos citat & ſequitur Martha *de iuriſd. part. 4. centur. 1. caſ. 56. num. 7.* Tamen hoc non procedit ſecundum Sperellum in terminis conſtitutionis Gregorianæ. Verum Ciariſſimus *loco citato. n. 69.* tenet quod dicta conſtitutio non tollit appellacionem tam reo, quam ſiſco, ſi conſtaret notoriè de iniuſta ſententia: quia clauſula, appellacione remota, non prohibet appellacionem à ſententia notoriè iniqua, vt præter Doctores quos ipſe citat, tenet Scaccia *de appellat. lib. 3. cap. 2. q. 16. limitat. 1. num. 84.* & Glorius in *cap. ſuper litteris, de reſcript. n. 333.* Nota etiam quod poſt hæc ſcripta peruenerunt ad manus meas conſultationes Canonice Franciſci Ziperi, vbi *lib. 5. tit. de immunit. Eccleſ. conſ. 3.* docet quod quando index Eccleſiaſticus ex præparatorijs informationibus inauditoreo declarauit immunitatem non gaudere, poſſe eum appellare, probat ex ipſa conſtitutione Gregoriana. Ad illam, & non pigebit.

12. Et tandem quarto ſexto. An index Eccleſiaſticus, quando eſt dubium inter Doctores, an delictum gaudet immunitate, necne, poſſit contra reum iudicare, vt priueter immunitatem? Reſpondeo negatiuè, quia in conſlictu opinionum illa eſt amplectenda, quæ fauet Eccleſiæ: vt ego ipſe probaui in *part. 1. tract. 2. reſol. 65. & in part. 5. tractat. 1. reſol. 23.* Et ita in terminis loquentes de immunitate Eccleſiaſtica tenent cum multis Doctores Alexander Sperellus *decif. 50. num. 13.* & Carolus Maranta *part. 2. reſp. conſ. 36. num. 11. & reſp. 51. num. 12.* Farinacius *de immunit. cap. 3. num. 123. in fine.* Giurba *conſil. 10. n. 25. in fine.* Et aduertant Epifcopi, quod ſi tradant reos Curie ſæculari in cauſa quo debent gaudere immunitate, præter peccatum & obligationem damnorum, ſi reus eſſet ad mortem damnatus, incurrerent irregularitatem. Ita Nouarius in *ſumm. Bullar. tit. de immunit. num. 31.* quia Epifcopi nullam habent poteltatem in cauſis non exceptiatis: & idè quando agitur de remittendo reo Curie ſæculari aduertant quid faciunt. Sed quia, vt in hoc iuſte & rectè procedant, multum intereſt, & fundamentum eſt cognitio delicti, & quenam probatio requiratur. Idè quarto,

RESOL. CXIX.

An cognitio, vtrum reus gaudere debeat Immunitate Eccleſiarum, poſſit aliquando ſpectare ad iudicem ſæcularem?

Et an cognitio loci an ſit ſacer, & religioſus ad gaudendum Immunitate? ſpectet ad iudicem laicum?

Et docetur ad iudicem Eccleſiaſticum ſpectare cognitionem ſi captus à ſacellitibus affirmat ſe fuiſſe captum in loco ſacro illis negantibus. Ex *part. 4. tract. 1. Rel. 49.*

T. m. I. X.

§. 1. **A** Naſtaſius Germonius *de ſacror. immunit. lib. 3. c. 16. num. 21.* docet Petrum Bellugar & Remigium Gonni aſſerere, hanc cognitionem eſſe mixti fori, & propterea ad vtrumque iudicem tam ſæcularem, quam Eccleſiaſticum ſpectare ad diuerſos effectus: eo modo, quo ipſi explicant, quos nouiſſimè ſequitur & citat Pereira *de iuriſd. Regia part. 2. cap. 36. n. 12.* vide etiam Paguñdez *præc. 2. lib. 4. cap. 4. num. 57.* Martan *de iuriſd. part. 2. cap. 1. num. 10.* Suarez de Paz in *praxi tom. 1. part. 5. cap. 3. §. 3. num. 8.* Bobadilla in *poli. tom. 1. lib. 2. cap. 19. num. 40.*

2. Sed hanc opinionem, & meritò, impugnat Farinacius in *append. de immunit. Eccleſ. cap. vlt. n. 366.* & contrariam de iure veram eſſe tenet Correa in *reſol. de immunit. Eccleſ. part. 4. n. 2.* & de illa hodie non eſt dubitandum, ſtante Bulla Gregorij XIV. In qua etiam apparet ſolum iudicem Eccleſiaſticum eſſe competentem in hac materia, quòd etiam priùs patebat ex *cap. ſin. de immunit. Eccleſ. & ex cap. ad Epifcopos 17. q. 4. & cap. metuentes, eadem cauſ. & queſt. & nouiſſimè hanc ſententiam docet Lothar. *de benef. tom. 1. lib. 1. q. 13. n. 96. & ſeq.* & Bonacina *vbi infra.* & alij. Ratio eſt clara, quia cauſa immunitatis, vt pote Eccleſiaſtica ab Eccleſiaſticis iudicibus debet tractari, neque aduerſus Vulpellum, & alios valet circa hoc conſuetudo aliqua in contrarium (quod aduertant miniſtri laicaliſ iuriſdictionis.) nam dicta conſtitutio Gregorij XIV. vt ego ſatis firmavi in *part. 1. tract. 1. reſol. 1.* & docet Cenedus in *q. Canon. q. 42. n. 12.* & Bonacina in *Decalog. diſp. 3. q. 7. punct. 10. num. 2.* tollit omnimodò conſuetudines in contrarium: vnde hodie non ſunt audiendi Doctores aſſerentes, quòd licet in aliquibus cauſis pro immunitate aſſiſtat ius Canonicum; contrarium tamen de conſuetudine ſeruari teſtantur, & eam fore attendendam opinantur, quia vt diximus, per conſtitutionem Gregorij omnes conſuetudines penitus tolluntur. Vide Tuſch. *verb. Immunitas. concl. 59. n. 19. & ſeq. ad n. 38.* & idè ſtante dicta conſtitutione reprobandus eſt Correa *loc. cit. part. 1. n. 18.* vbi aduertit magnam habere vim conſuetudinem circa immunitatem Eccleſiarum; quapropter multis in cauſis ad illam iudices recurrunt. Ita ille; ſed malè. Nam hodie iudices in cauſis contingentibus non ad aliam conſuetudinem, niſi ad Bullam Gregorij XIV. recurrere debent; alioquin cenſuras minime eſſugient. Nec facit quòd quandoque Epifcopi & Pontifices dictis conſuetudinibus non contradicant, nam aſſerit Pacianus *de probat. lib. 1. c. 29. num. 87.* Laudenſis *decif. Piſan. 36. n. 265 part. 1.* & Farinacius in *append. cap. 1. num. 15.* illos non conſentire ſed ſimulare ad maiora mala vitanda. Vide *cap. iam dudum, de præbendis, & ſupra reſol. 1.**

3. Ex his inferitur ſtante dicta conſtitutione contra Pereiram *loco cit. num. 16.* cognitionem loci, an ſit ſacer & religioſus, ad gaudendum immunitate, non ſpectare ad iudicem laicum, ſed priuatiuè ad Eccleſiaſticum, ita tenet Marius Giurba *conſil. 10. num. 7.* Bonacina in *Decal. diſp. 3. q. 7. punct. 3. num. 16.* Peregrinus *de immunit. cap. 13. n. 18.* Matra *de iuriſd. part. 2. cap. 50. num. 4.* & Raudenſis *vol. 2. conſil. 17. num. 12.* & patet ex ratione & iuribus adductis, quibus adde *cap. ex parte, de verbor. ſignific. vbi eſt cauſa de hoc nã tractatur an territorium Eccleſiæ ſit violatum; & dicit quòd huius cognitio ſpectat ad iudicem Eccleſiaſticum, inò Comitilla habens interellè appellat ad Archiepiſcopum, Et, me citato, Antonius Nouarius in *ſumma Bullarum, tit. de immunit. n. 95.* docet * ad iudicem Eccleſiaſticum ſpectare cognitionem, ſi captus à ſacellitibus affirmet ſe fuiſſe captum in loco ſacro illis negantibus!*

Sup. hoc in Rel. præterit. 169. 1. & 2.

Quæ hic eſt ſupra Rel. 3. Ex hiſs et in alijs eius not.

* Supr. hoc in Rel. ſeqt.

G RESOL.

con hoc in- ſectus in tr. Rel. 17. le- ge cu do- ctinam, & ſpauent in tom. 6. tr. 1. et Rel. 110. 1. h.

Quæ hic ſunt iuſta in re. Rel. 101. & 107. & in alijs multis cauſis conſultatione.

IN NATI
Tribu
TO IX
E III

RESOL. CXX.

An ad iudicem laicum spectet cognitio, si captus a satellitibus affirmet se fuisse captum in loco sacro, illis autem negantibus? Et an, si reus captus a iudice laico dicit se esse clericum huius rei cognitio spectet ad iudicem laicum? Ex part. 3. tract. 1. Ref. 32.

Sup. hoc in Ref. praeterita cursum sine.

§. 1. Non spectare ad iudicem laicum, sed ad Ecclesiasticum, docet Peregrinus tract. de immunit. Eccles. cap. 13. num. 18. & Marius Italia de immunit. lib. 1. cap. 6. §. 2. n. 100. & 101. quia ad iudicem ecclesiasticum spectat cognoscere principales causas immunitatis; ergo & alia ad eandem concernentia cognoscere debet, cum accessorium naturam principalis sequatur, cap. accessorium, de reg. iur. in 6. Deinde in cap. si index, de sent. excommunic. in 6. deciditur quod si reus captus a iudice laico dicit se esse clericum, huius rei cognitionem ad iudicem Ecclesiasticum spectare, ut nos late sapius supra probauimus, quia de re Ecclesiastica, & spirituali tractatur, ergo, &c.

Sup. & sapius in Resolutionibus quae hic sunt infra in tr. 2. Ref. 127. & 128.

2. Nec valet dicere, quod malefactor est in possessione iudicis laici, & melior est conditio possidentis, nam respondeo, quod in casu dicti cap. si index, etiam reus erat in manibus iustitiae laicalis, & tamen deciditur eius cognitionem ad iudicem Ecclesiasticum spectare, uti omnino in casu nostro etiam determinandum est.

3. Notandum est tamen hic obiter quod Decianus in tr. crim. tom. 2. lib. 6. cap. 29. num. 10 ex multis DD. asserit, credendum non esse Birtuaris in hoc casu; cum agatur de graui prauidicio tertij; tamen prudens iudex Ecclesiasticus in tali casu considerabit circumstantias, quas notat Peregrinus ubi sup. num. 16.

RESOL. CXXI.

An iudex secularis teneatur restituere reum Ecclesiae, licet fuerit extractus cum licentia Episcopi, si constet illum non commississe delictum in Bulla Greg. XIV. exceptum? Et an detur appellatio a sententia Episcopi declarantis reum non gaudere Immunitate? Et quid si sit lata in fauorem rei? Ex part. 4. tract. 1. Ref. 97.

Sup. hoc cursum, & cum eodem Marino tantum, sup. in §. vlt. Ref. 83.

§. 1. Hic casus potest frequenter accidere, & apud paucos auctores agitatae inuenies, cui ego affirmatiue prorsus respondeo; quia tali delinquenti verè debebatur immunitas, & per errorem, qui in huiusmodi imperfecta cognitione facile interuenire potest, ab ea exclusus, traditus est curiae seculari. Constat autem postea iniustam à parte rei fuisse illam Episcopi sententiam, consequenter constat debitam esse illi immunitatem, ergo dum res integra est, & immunitas illi seruari potest, seruanda est; & ita hanc sententiam tenet etiam nouissimè Antonius de Marinis resol. quotid. tom. 1. cap. 175. num. 2. & seq. ubi multas alias adducit rationes pro hac firmanda sententia, ad illum, & non pigebit. Vnde hanc sententiam aliquibus ministris Regis ego consului, quibus etiam adduxi Regentem Constantium in supplicatione ad Paulum V. pro moderanda Bulla Gregor. XIV. ubi n. 70. sic ait. Et idem dicendum quando extractio fieret cum licentia Episcopi astantis reu ob qualitatem delicti extrahendum esse; nã si postea apparuerit, qualitatem illam non esse veram, reponendus erit delinquens ad Ecclesiam. Ita Reges Constantius,

2. An verò detur appellatio à sententia Episcopi declarantis reum non gaudere, negat Guazzinus de modo defen. reos, tom. 1. defen. 1. cap. 31. num. 11. & Bonacina de leg. disp. 3. quasi. 7. punct. 7. n. 11. Secus si sit lata sententia in fauorem reus etiam in tali casu appellationem non competere, tradit Peregrinus de immunit. cap. 16. num. 33. Verum cum Bonacina consentit Farinacius in append. cap. 27. num. 372.

Sup. contentis in hoc §. supra in Ref. 118. §. Quarto, & seq. & pro parte rei infra in §. Vlt. Ref. seq.

RESOL. CXXII.

An Episcopo debeat certo constare de delicto in Bulla exceptuato, antequam tradat reum Curiae seculari? Et notatur, quod si sententia Episcopi lata sit in fauorem rei, quòd gaudet Immunitate, iudex secularis non possit de tali sententia appellare, Ex part. 3. tract. 1. Ref. 38.

§. 1. Hic casus frequenter solet accidere, & negatiuam sententiam docent ministri laicalis iurisdictionis, asserunt enim sufficere tantum coniecturas, & praesumptiones in tali casu; quia ad probandum id, quod in iudicio incidenter, & secundario, & per modum causae deducitur, quæuis probatio etiam leuis, & praesumptiua dicitur sufficiens. Et ita hanc sententiam in eorum fauorem docet ex nostris P. Peregrinus tract. de immunit. Eccl. cap. 3. num. 3. & seq.

Sup. hoc in Ref. seq. §. vlt. & in Ref. 1. post seq. §. Notandum est, & in Ref. 2. post seq. §. circa sequenda, quoad hoc in tom. P. Peregrinus tract. de immunit. Eccl. cap. 3. num. 3. & seq. Ref. 72. lege doctrinam. At his. & supra in Ref. 118. §. Sed an

2. Sed ego contrariam sententiam teneo cum Bonacina tr. de legib. disp. 3. q. 7. n. 3. & 4. Farinac. in append. de immunit. Eccles. cap. 22. n. 373. & 374. Ambrosino tract. de immunit. Eccles. 11. n. 4. & Mario Italia eodem tract. lib. 1. c. 6. §. 1. n. 80. & seq. Primò, quia Pontifex in Bulla asserit, ut verè constet de delicto, sed quando delictum cognoscitur per coniecturas, & praesumptiones, non dicitur verè cognosci, Ergo. Secundò quando lex requirit probationem, intelligenda est de vera, & non praesumptiua, nam si hoc vltimum requireret; illud exprimeret, ut patet in cap. pro humanis, de homicidio, in 6. & in l. non omnes, §. a barbaris, ff. de re militari. Ceteras rationes vide apud DD. citatos, & ita hanc sententiam ego consului his diebus in facti contingentia; nec aliter sentiendum est.

3. Notandum est etiam hic obiter, quod si sententia Episcopi lata sit in fauorem rei, quòd gaudet immunitate, non potest iudex secularis de tali sententia appellare; & ita sentit Peregrinus de immunit. c. 16. n. 33. sed Farinacius etiam de immunit. c. 22. n. 372. cum Gambacurta de immunit. lib. 6. cap. 17. num. 3. contrarium docet.

Sup. hoc in §. vlt. Ref. praeterita ad mediū vers. Secus, & supra in Ref. 118. §. Quarto, & seq.

RESOL. CXXIII.

An Episcopus, quando cognoscit, utrum reus gaudet necne Immunitate Ecclesiae, debeat illum citare? Et an Episcopus non possit tradere Curiae seculari reum extractum ab Ecclesia ex praesumptionibus, & coniecturis probabilibus, sed requiratur concludens probatio de delicto in Bulla exceptuato? Nec in tali casu Episcopus debeat stare processui facto à iudice laico? Ex part. 4. tract. 1. Ref. 112.

§. 1. Negatiuam sententiam docet Antonius Nauarius in summa Bullarum, tit. de immunitate Eccles. n. 96. ubi testatur de praxi curiae Archiepiscopalis Neapolitanæ, & citat Merlinum in controuersis forensibus. 2. Sed affirmatiuam sententiam tuetur noster Peregrinus tract. de immunit. Eccles. cap. 3. à num. 9. usque

Sup. hoc supra in Ref. 118. §. Quarto tertio, & infra in Ref. 125. §. Dixi autem, & §. Nec videtur.

usque ad num. 18. & inordicus sustinet hanc sententiam nouissimè Castrus Palau tom. 2. disp. unica; de immunitat. punct. 13. num. 11. & 12. ubi respondet ad argumenta contraria, & ait praxim in contrarium, si alicubi extaret, abrogandam esse vt pote iuri naturali contrariam.

3. Verùm quidquid sit de hoc, certum est, quod si reus sponte compareat non citatus, petatque audiri pro sui defensione, omnino audiendus est; & in hoc casu, quousque audiatur se potest opponere sententiæ Episcopi declarantis immunitatem illi non competere; agit enim de graui eius præiudicio, & de iure naturæ competit ei defensio. Ita Castrus & Peregrinus locis citatis.

4. Notandum est etiam hæc obiter Episcopum non posse tradere curiæ seculari reum extractum ab Ecclesia ex præsumptionibus & coniecturis probabilibus, sed concludentem probationem requiri de delicto in Bulla excepto. Ita DD. quos ego ipse citauit in 3. part. tract. 1. resolut. 38. quibus nunc addo Castrum Palau ubi supra num. 8. qui etiam n. 9. docet quod in tali casu Episcopus non tenetur stare processui factò à iudice laico.

RESOL. CXXIV.

An Episcopus stare debeat processui factò à iudice laico, si reus remittendus sit, vel ne?

Et an non sufficiant coniectura, indicia, & præsumptiones ad declarandum, vt reus commiserit delictum in Bulla exceptuatum, sed opus est Episcopo, vt certo constet de tali delicto?

Et docetur probationem sufficientem ad torturam super delicto sufficere etiam, vt declaretur ne quis gaudeat Immunitate Ecclesia. Ex part. 5. tract. 1. Resolut. 9.

§. 1. Prima opinio est affirmatiua, quam tuerentur aliqui Ministri iurisdictionis laicalis, quibus fauet Giurba conf. 50. num. 2. Sed ego profus contrariam sententiam tenendam esse puto, quam docent ferè omnes scribentes post Bullam Gregor. XIV. vt Ambrosius cap. 11. num. 12. Peregrinus cap. 3. num. 2. Italia lib. 1. cap. 6. §. i. num. 79. Bonacina de legib. disp. 3. quest. 7. §. 7. num. 3. Guazzinus defen. 1. cap. 30. num. 7. & Riccius in praxi tom. 2. resolut. 285. num. 3. & collect. 1792. Belletus in disquis. Cler. part. 1. tit. de fauore Cler. reali. §. 4. num. 50. Vulpus in praxi cap. 3. numero. 22. Farinacius conf. 168. num. 21. & in Append. de immunit. Eccles. cap. 22. num. 373. quibus omnibus adde nouissimè ex Societate Iesv doctum Castrum Palatum tom. 2. tract. 1. disp. 1. punct. 13. num. 9. & probatur apertè ex verbis Bullæ Gregorianæ ibi: Curiaque seculari nec tradi, nec consignari possunt, nisi cognitio prius per Episcopum, seu per deputatum ab eo; an ipsi verè crimina superius expressa commiserint. In quibus verbis cognitio istius articuli specialiter demandatur, vt patet, Episcopis, seu alijs ab ipsis deputatis. Sed quando delegatur cognitio alicuius articuli, vel cause, censetur delegata potestas sumendi probationes super illo articulo, & causa; vt habetur in cap. præterea, de offic. delegat. & ibi glossa ver. delegatus. & habetur etiam in l. ubi falsi, & ibi glossa ver. rationes, C. de falsis, ergo Episcopi debent recipere probationes de præterito delicto, & non stare processui exhibito per iudicem secularem, cum agatur de proprio interesse. Deinde confirmatur ex communi doctrina, quæ docet, iudicem Ecclesiasticum non teneri stare processui factò per iudicem secularem, vt

Tom. I. X.

inter Iuristas tenet Iul. Clar. in pract. crim. §. fin. q. 36. num. 49. Grammaticus conf. 42. num. 1. & alij, quia acta instructorij vnus iudicij in alio non probant; nisi inter easdem, personas & in eisdem causis ex cap. inter dilectos, §. in omnibus, de fide instrument. ergo, &c.

2. Vnde hæc opinio à fortiori procedit, quod fatetur ipse Giurba loco cit. n. 4. quando vrgeret aliqua suspicio contra testes examinatos à iudice laico, vel dubius esset Episcopus; nam in hoc casu certum est illum non teneri stare processui iudicis laici, sed maiorem diligentiam adhibere, faciendo examina re testes illos diligentius, vel alios pro informatione suæ conscientiæ, vt tradit etiam & testatur de praxi Curia Archiepiscopalis Neapolitanæ Ioan. Anton. Nouarius in summ. Bullarum tit. de immunit. Eccles. num. 81. & idem Castrus Palau ubi supra sic ait: Aduertendum est ab Episcopo an processus formatus à iudice seculari sit formatus antequam reus ad Ecclesiam confugerit, & consequenter antequam de immunitate tractaretur, vel postquam reus ad Ecclesiam confugit, & causa immunitatis tractatur; si formatus est processus antecedenter, est obligatus non sit Episcopus illi stare; ob rationes dictas, ac debet quam breuissimè poterit testes illos apud se examinare, & reum iudici seculari remittere, quia nulla apparet suspicio falsi in supradicto processu. At si postquam reus ad Ecclesiam confugit processus fuerit formatus, tunc suspensionem non leuem habet falsitatis, eo quod in defensionem proprii iuris, & diminutionem Ecclesiasticæ iurisdictionis formatus fuerit. Ita ille, & ante illum Farinacius in append. de immunit. Eccles. cap. 22. num. 375.

3. Nec facit contra nostram sententiam Breue Clement. VII I. directum ad Archiepiscopum Pannonitanum die 6. Febr. 1597. ibi, si tibi summarie, simpliciter, extraiudicialiter; & quantum pro tua conscientia informatione sufficere tibi videbitur; hanc ex his verbis non sequitur, quod Episcopus teneatur stare processui iudicis laici; neque ex dictis verbis (vt obseruat ex multis Doctoribus Nouarius loco cit.) tollitur substantia probationis; longinquitas temporis, eum verba summarie, simpliciter; & de plano non excludant concludentem probationem, sed solum modum probandi.

4. Adde, & hæc, ni fallor, est vera responsio, quod in illo casu plenè constabat de delicto, neque de hoc tunc vllum extabat dubium, sed tantum difficultas erat, an illi gaudebant Ecclesiæ immunitate. Vnde tunc Clemens VII I. ne videretur approbare processum iudicis laici, dispensauit in illo casu particulari, vt Archiepisc. Pannonitanus traderet aliquos reos ex illis Curia seculari, cum tantum summaria, simplici, & extraiudiciali informatione: vnde non sequitur quod ita faciendum sit in omnibus alijs casibus.

5. Notandum est etiam hæc obiter ex dictis contra Gratianum tom. 3. c. 596. num. 23. & paucos alios, quod non sufficiunt coniectura, indicia, & præsumptiones ad declarandum, vt reus commiserit delictum exceptuatum in Bulla, sed opus est Episcopo vt certo constet de tali delicto, & ita ego cum multis Doctoribus docui in 3. part. tract. 1. resolut. 38. quibus nunc addo Riccium collect. 1792. Castillum dectif. 156. num. 5. Barbosa de iure Eccles. lib. 2. cap. 3. num. 168. Auendanum de exequend. mand. part. 1. c. 22. n. 9. & seq. & Castr. Palau ubi supra tom. 2. tr. 1. punct. 13. n. 8. quia Ecclesia habet ius tutandi omnes delinquentes ad se confugientes nisi in casibus exceptis, ipsique delinquentes ius habent ne ultra illos casus extrahantur, cap. inter alia, cap. fin. de immunit. Eccles.

Supr. hoc in Resol. & §. Hæc restrictio, vsque ad §. In hac materia, & §. Rationes, & seq. & §. Circa, & §. penult. & vlt.

Supr. hoc in Res. præterita, §. vlt. & Resol. post præteritam, & infra in Resolut. seq. §. Circa sequendum, & quo ad hoc in tom. 5. tr. 10. ex Resol. 1. lege doctrinæ §. At hi,

G 2 capi

Supr. hoc in Resol. & in alijs primæ

Supr. hoc in Resol. & in alijs primæ

Supr. hoc in Resol. & in alijs primæ

cap. sicut antiquitus. 17. quæst. 4. ergo dum Prælate Ecclesiam non constat esse casum exceptum, iniuste Ecclesiam & delinquentem iure suo priuat, at per præsumptiones, & probabiles coniecturas non sufficiens constat. Tum, quia hæc præsumptiones non vincunt præsumptionem ortam ex possessione immunitatis, & iure fundato, l. fin. & ibi Doctores, ff. quod minus causa. Abbas cap. quia verisimile in 2. notab. de presump. Tum quia ad tollendum ab aliquo ius quæsitum, & hoc irreparabiliter, non sufficit coniectura, sed requiritur plena probatio. Bald. in l. indices num. 2. C. de iudic. Speculator. tit. de offic. omn. iud. §. fin. 18. Ceteras rationes pro hac firmanda sententia videbis penes Palaum loco cit. cui etiam adde Sanchez in opuse tom. 2. lib. 6. cap. 1. dub. 1. num. 2. hanc etiam sententiam absolute docentem.

6. Non desinam tamen hic adnotare Guarrinum in defens. reorum tom. defens. 1. c. 31. num. 9. Castillum decis. 156. num. 9. Riccium in praxi tom. 2. resol. 450. num. 3. Regentem Constantium in supplic. ad Paul. V. num. 69. Gamba decis. 179. docere probationem sufficientem ad torturam super delicto sufficere, etiam ut declaretur, ne quis gaudeat Ecclesie immunitate. Unde ex his patet Giurbam, virum aliqui Ecclesiastica immunitati bene affectum, cons. 50. num. 10. non bene dixisse Riccium nostram sententiam tenentem hallucinatum fuisse, nam communiter DD. illam tuerentur, & idem aduersus Giurbam nominatim illam tenet nominim Io. Anton. Nouarius in sum. Bull. tit. de immunit. Eccles. num. 88. & alij penes ipsum.

Sup. hoc in
R. seq. §.
C. ea secun-
dum paulo
postinitium.

IN TRACTATU I.

De Immunitate Ecclesiastica.

RESOL. IX. pag. 12. circa finem resol. deleantur illa verba: *Et ita audiuit fide digno, tenere sacram Congregationem immunitatis,* & addatur hæc in fine. Quibus etiam post hæc scripta verbum adde Ioan. Baptist. Ciarlinium controv. forens. cap. 10. a num. 61. usque ad num. 107. vbi, me citato, firmat post Bullam Gregor. requiri probationem veram, & plenam de delictis in illa exceptuatis, & in facti contingentia; adi illum, & non pigebit, fusc enim & solide quæstionem pertractat, & respondet ad Breue Clem. VIII. directum nostro Archiepiscopo Panonn.

RESOL. CXXXV.

An Episcopus, ut ferat sententiam, si reus debeat, necne gaudere Immunitate Ecclesia, debeat stare processui facto à iudice laico?

Et an requiratur plena delicti probatio? Ex part. 6. tit. 1. Ref. §. 1.

§. 1. **H**ic casus frequenter accidit; & de illo ego differui in part. 5. tract. 1. resol. 9. Sed quia postea ab Eminentiſſimo heu quondam Domino meo Laelio Cardinali Bificia duo Consilia incertorum Auctorum habui circa præsentem quæstionem, in gratiam curiosorum, non gravabor hic illa per extensum apponere, & iudicium meum ferre.

CONSILIUM PRIMVM.

2. Ad quodationem illius difficultatis: Verum

Que hic est
Ref. antec-
des, & supra
in Ref. 12. §.
118. Nec
obitat, & la-
tè infra a §.
Quoad pri-
mum huius
Ref.

Episcopus cognoscens de delicto eius, qui ad Ecclesiam confugit; possit ex processu iudicis Laici probationes assumere; ne in ambiguo versetur, indagandus ante omnia est germanus Gregorianæ constitutionis sensus; cum non ita dilucida sit, ut diuersas admittere nequeat interpretationes. Etenim in versiculo *sed vniuersis*, præcipitur Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis cæterisque Ecclesiarum Prælatiſ secularibus & Regularibus, ut quoties qui ad loca immunitatis confugerint; ut delicta excepta eorum iudicio commisisse videbuntur eos, si requisiti, factiſ seculari iudici tradant. Postea prohibentur iudices Laici absque expressa licentia Episcopi, & interuentu personæ Ecclesiasticæ ab Ecclesiis delinquentes abducere, præterquam si requisiti consignare detrectauerint. Denique constitutio mandat abductos delinquentes in Carceribus Curie Ecclesiasticæ deponi, nec prius tradi, quam Episcopus cognouerit, an ipsi verè excepta crimina perpetrauerint, tumque Episcopo mandante per iudicem Ecclesiasticum, omni appellatione remota consignari.

3. Hæc igitur constitutionis pars aliam atque aliam potest expositionem recipere: vna est, quod duo in hac constitutione definiuntur casus; quorum prior sit, cum nulla inter Episcopos & iudices Laicos circa commissi criminis veritatem orta discrepantia, refugientes ex Ecclesiis per Episcopos abstrahuntur, & secularibus Magistratibus, consignantur: hoc enim casu delicti probatio Episcopi iudicio committitur, ut in versic. *Sed vniuersis*. Posterior autem casus est cum educendi licentiam, ipsique educationi assistere Episcopis reculantibus, reos per se Laici extrahunt, tunc enim mitti statim ac extracti fuerint ad Episcopales carceres debent, nec inde abduci, tradique secularibus iudicibus, donec Episcopus cognouerit, verène maleficia excepta commiserint, quo cognito, quacunque appellatione reiecta consignandi sunt. Qui secundus casus deciditur in versicul. *Ne autem*, & in versicul. *Quodque delinquentes*.

4. Hæc autem expositio suadet ex pluribus. Primo quia cum in versicul. *Sed vniuersis* per facultatem, immò verò expressum præceptum Episcopis iniunctum tradendi in casibus supra declaratis criminosos, esset res expedita, non erat cur aliud tubingeretur, nisi quæstionis diuersitas, de qua in præsentis explanatione, id postulasset, fuisset enim frustra effundere verba contra Legislatoris morem, ac dignitatem, cap. si Papa, §. 1. de privileg. in 6. l. 1. in fin. ff. ad Municip.

5. Et absolute, atque omnino separatæ orationes, contentaque in eis dispositiones inuicem extenderentur contra textum in l. *sed etsi per præterem*, §. *hac clausula il* 1. in fin. ff. ex quibus caus. maior. in l. *coheredi*, §. *qui patrem*, ff. de vulg. & pupillar. & in cap. cum delicti, de donat.

6. Secundo loquendi modus est valde diuersus: nam in versicul. *Sed aduersis*, admodum simpliciter Episcoporum iudicio criminum inuestigatio committitur de extractis ad carceres Episcopales deducendis nihil dicitur, & appellatio ab Episcoporum pronuntiatione non tollitur, immò à signatura passim admittitur. At in versic. *Quodque delinquentes*, & majori verborum pondere eis iniungitur, ut cognoscant, an verè scelera, de quibus accusantur, refugæ parauerint, abducti in carceribus Ecclesiasticis reponi iubentur, & omnis prouocatio remouetur. Tanta autem in loquendi, & agendi ratione diuersitas casuum diuersitatem proculdubio demonstrat. l. si idem, & ibi Bart. Sal. Fulgof. Castren. & alexand. Cod. de iudic. l.

7. Tertio

7. Tertio patens afferri potest differentiae ratio; cum enim ab Officialibus Laicis, inuitis Episcopis delinquentes extrahuntur aequissimum est, eis liquidioribus probationibus satisfiatrum quia ex eorum repugnantia res magis dubia praesumitur: tum ipsorum non nihil laesa videtur auctoritas. Cumque post attentatam contradictionem, maioremque habitam probationis lucem abstrahendos refugas decreuerint, honestissime appellatio reicitur: cum enim prius dissenserint, & factis postea probationibus acquieuerint, praesumptio vehementissima contra confugientes exoritur. Ex ratione autem diuersitatis iuris & consequenter facti diuersitas inferitur *l. onic. §. hoc interdum il. 2. ff. de sent. l. si postulerit §. ratio. ff. ad leg. l. de adult. l. illud. ff. ad leg. Aquil.* Et quod in vna clausula dicitur, ad aliam non trahitur, in qua non eadem locum habet ratio *l. i. vbi Doctores: Cod. de lib. loc. Roman. consil. 112. num. 3. & consil. 480. num. 7.*

8. Quarto versio. Quod delinquentes, vbi Episcopus cognoscere iubetur, an verè commissum fuerit exceptum crimen, sequitur immediatè post versio. Ne autem vbi datur Laicis facultas extrahendi delinquentes, si Episcopi licentiam impertiri, atque assistere recuset: ergo ad hunc casum debet quod ibi dicitur referri tanquam ad proximum *l. si idem cum eodem §. vltim. in vlt. glof. vlt. ff. de iuris iud. omni iudic. i. cum glof. in verb. dicit. ff. de legat. p. vlt.*

9. Hanc primam interpretationem subleuasse videtur Farinacius, dum relata facultate concessa Laicis extrahendi per se in casu supradicto delinquentes, subdit sic extractos in carceribus Ecclesiasticis esse detinendos, donec Episcopus de criminum qualitate cognoscat in tractat. de carcerib. & carcerat. quest. 28. n. 76. Sed certè nemo, quod sciam, praeter Illustrissimum Dominum meum hoc perspicaci, ingeniosoque modo locum istum expresse enucleauit: cuius sola auctoritas apud me plurimum valet, atque apud omnes valere summo iure debet.

10. Altera intelligentia est. Vt in versicul. Sed vniuersis explicentur crimina, quibus non datur immunitas: generatimque propterea statuatur, vt qui eorum delictorum rei Episcoporum iudicio visi fuerint, tradantur saecularibus Magistratibus; si tradi sibi postulerint. Verùm quia dubitari poterat de modo in tali traditione seruando, in sequentibus particulis declaratur ne saeculares eos sua auctoritate extrahant, nisi cum Episcopi ipsos tradere recusant: ne vtrahant ad alios, quam Ecclesiasticos carceres perducant, vbi detineantur, donec Episcopi cognouerint, an verè excepta crimina commiserint, quo cognito: sublata prolixè appellatione consignentur. Itaque hæc in Episcopali custodia detentio, delictorum exactior cognitio, & appellationis remotio locum habeat, quomodoque delinquentes ab Ecclesia abstrahantur, siue Episcopi iussu, siue eo reclamante Laicorum auctoritate ab huiusmodi constitutione concessa.

11. Hanc secundam expositionem omnes amplecti tacite videntur, dum praedictam casuum distinctionem non faciunt, prout Gutierrez praet. quest. lib. 3. quest. 1. num. 36. Farinacius consil. 76. lib. 1. & de immunitat. Eccles. num. 373. & 374. Ambros. vlt. cod. cap. 11. num. 1. & 2. Auctores Consil. impressi apud Farinacium lib. 2. consil. 168. dubio 2. & 3. Et sanè etiam rationibus potest hæc interpretatio probari.

12. Primum quia non potest reddi vera ratio, cur potius dissentient, quam consentient Episcopo plenior probatio requiratur, cum semper agatur de pra-

judicio non Episcopi, sed Ecclesiae cuius immunitas seruetur, vel laeditur.

13. Secundò si dispositio versio. Sed vniuersis, intelligeretur de reis tantum de consensu Episcopi extrahendis, sequeretur, vt non Episcopi soli, sed inferiores etiam Praelati, vt Abbates, & alij locorum Regularium Superiores, caeterique Praelati saecularium Ecclesiarum tradere possent Laicis reos, qui ad Ecclesias confugissent: cum praedicti omnes ibi id facere nominatim iubeantur. Hoc autem esset contra omnium sententiam & probatissimam vbiue consuetudinem. Generale ergo praecipuum quoad Episcopos intelligendum videtur, vt debitam licentiam non negent, & quoad alios, vt de facto non reclamant.

14. Nec dici posse videtur Praelatis inferioribus tradendi Laicis delinquentes facultatem propterea non competere, quòd eis est sublata in sequenti versio. Ne autem. Quoniam si in versio. Sed vniuersis continetur casus omnino separatus a versio. Ne autem, quod in hac parte, seu casu disponitur, ad superiorem partem, seu casum non pertinet, quod si quoad hoc pertinere dicatur cur non etiam quoad reliqua.

15. Quidquid sit de veriori huius loci explicatione non moror: neque enim aut hanc propugno, aut illam oppugno, sed illa tantum quae mihi suppetunt, amplissimo viro atque humanissimo, beneficentissimoque Patrono humillimè consideranda propono. Illud vtiq; mihi dici posse videtur, vt quocumque scilicet modo accipiatur dictus versio. Sed vniuersis, parum referat: quia plena & ibi criminis probatio requiritur, cum sit commissa Episcopi per verba iudicio suo, & videbuntur, quae arbitrium boni viri praese ferunt *l. fideicommissaria 46. §. Caeterum ff. de fideicommiss. lib. 1. fideicommissa 11. §. Si fideicommissum ff. de legat. 3. Bart. Extrau. ad reprimendum verb. videbitur, in princip. & num. 4. late Menoch. de arbitr. iudic. lib. 1. q. 8. n. 2. & 14.*

16. Cum quid autem boni viri arbitrio committitur, seruari debent omnes regulae iuris Bart. dicto verb. videbitur, num. 8. Alexand. consil. 33. lib. 1. num. 3. Iason in l. si sic legatum, ff. de leg. 1. num. 26. Multò igitur magis id obtinebit in criminalibus, vbi etiam liberum arbitrium est legibus subiectum, Iason ibi numero. 24. Menoch. de arbitr. iudic. lib. 1. quest. 9. num. 3. & 4. & quest. 77. numer. 1. Farinacius in fragment. part. 1. littera, A, num. 244. Nullus autem qui iuris regulas seruare voluerit ex processu iudicis Laici probationes desumet: tum quia aduersarium agit, nimòque vt plurimum affectu pertrahitur; tum quia vniuersae illae rationes repugnant, quae considerantur à Farinac. consil. 76. lib. 1. n. 1. & 2. & consil. 168. lib. 2. n. 26. cum seqq.

17. Hæc stricto iure dici posse opinor, solis videlicet verbis constitutionis perpenis: verùm quia post constitutionem prodit Epistola quaedam Clementis VIII. ad Archiepiscopum Panormitanum, qui sedè Apostolicam de nonnullis dubijs circa probationes delictorum, in dicta constitutione exceptorum, consuluerat: eam Epistolam tanquam legem ad declarationem Bullae Gregorianae editam arbitror esse seruandam. Quod enim Princeps per Epistolam ad priuatorum consultationem statuit, publici iuris vim obtinet *l. 1. ff. de const. Princip. §. Sed & quod Principi placuit, Instit. de iur. nat. gent. & civil. glof. 1. in cap. ex tua 9. de fil. presbyt. Abbas in cap. Pastoralis 4. de except. num. 1. not. 1. Felinus in c. 1. de constit. num. 17.*

Sup. hoc in Res. praeterita §. Nec facit.

18. Mandavit autem Clemens; vt summarie, simpliciter, & extraiudicialiter & quantum pro conscientie informatione sufficere videretur, delicti veritatem inquireret, prout habet Genuens. qui eam Epistolam ad verbum refert in *pract. Archiepisc. Neapolitan. capit. 94.* & Farinac. *consil. 168. lib. 2. addit. 1.* Pondero igitur Summum Pontifem contentum esse dictio illa *extraiudicialiter*, verum etiam clausula, quantum pro conscientie informatione, &c. Cum enim quid alicuius conscientie committitur, iudicialis commissio non dicitur, sed conscientialis, Franc. in *cap. statutum 11. §. assessorum. de rescrib. in c. n. 6.* Baldus in *l. certum §. Cod. vnde leg. num. 7. in fine. Roman. num. 25.* Et propterea cognitio non requiritur. Lap. *alleg. 60. alias 61. num. 4.* Est enim secundum veritatem exequenda commissio, & satis est, si iure gentium susinetur, Bald. in *l. Cod. de fidei commiss. num. 2.* Farinac. in *dicto §. assessorum, num. 6.* Ac sufficit qualitercumque inquirere, & probationem ipsi soli, cui est demandata, concludere. Franc. *ibi*, & Felin. in *cap. 1. de consil. num. 51. prope finem vers. si dicatur secundum conscientiam.* Habetque is iure ordinatio solum Deum cognitorem & iudicem, Gloss. in *verb. relinquatur in d. l. §. assessorum, Franc. num. 6.* Abb. in *cap. super bis 18. de accusat. num. 16. ad med. vers. Item si committitur conscientia.* Et dicit Mandosius posse sequi animi sui proprium motum sola naturali æquitate moderatum *Addit. ultim. ad allegat. 15. Lapi.*

19. Cum igitur ex vi dictarum clausularum possint Episcopi vel extraiudiciales probationes recipere, poterunt utique etiam desumere ex processu iudicis Laici, quæ in Ecclesiastico foro instar extraiudicialium sunt. Et merito quidem id faciunt, si ex personarum gravitate ac dignitate fides videatur testibus adhibenda. Aut si ex tempore exceptarum probationum videatur suspicio tolli: vt si exhibeatur processus, immunitatis controuersia nondum orta, confessus, cui multum tribui possit; secus autem processui post litem parato ex grauissimorum virorum sententia scripsit Farinacius de *immunitat. in ecclesia, numer. 37.*

CONSILIVM SECVNDVM.

20. In hac materia quomodo Episcopus se gerere debeat in cognoscendo, an ij, qui ad Ecclesias, vel alia loco sacra, vel immunia confugerunt, & inde seruata forma constitutionis Gregorianæ extracti, & ad carceres Episcopales traducti fuerunt, prætendunturque à sisco Laicali, seu aliàs perpetrasse crimen in eadem constitutione expressum, atque exclusiuum immunitatis, plura occurrunt dubia.

21. Primum. An iudex Ecclesiasticus, ad quem dicta cognitio spectat, teneatur stare processui fabricato à Curia seculari. Secundum verò, quænam probatio requiratur in dicta cognitione.

Sup. hoc in Resoluto-
nibus positis
in annot.
prima huius
Ref.

22. Quoad ad primum dubium, est non parua controuersia inter Doctores, qui post præfatam constitutionem scripserunt: sunt enim inter se dissentientes. Nam Farinacius in *consil. 76.* cum *Falc. ibi*, & penes eundem *consil. 168.* consulentes, aliisque relati per Giurbam *consil. 50. & consil. 100.* tenuerunt, quod iudex Ecclesiasticus non tenetur stare seculari processui; ipse autem Giurba in dictis consiliis contrarium nititur probare.

Sup. hoc in Ref. præ-
ticia §. Nec
facit

23. Rationes tamen deductæ per ipsum Giurbam mihi non concludunt; quia ipse fundat se præcipue in Breui Clementis VII. registrato in Praxi Archiepiscop. Neapolitana *cap. 94.* vbi Clemens in

eo delicto Panormi perpetrato mandat Archiepiscopo, vt tradat delinquentes ibi nominatos Curia seculari ab Ecclesia extractos, si etiam summarie, simpliciter, extraiudicialiter reperit commississe crimina ibi expressa: dicitque Giurba se vidisse hanc suam sententiam receptam in Praxi ex dicto Breui. Iste inquam rationes Giurbæ non concludunt: quia satis dignoscitur hoc ipsum Breue Pontificium fuisse datum in dicta causa Panormitana ex rationabilibus causis animam Papæ mouentibus, & cum clausulis derogatorijs ad constitutionem Gregorianam, & cæteras constitutiones: vnde non est trahendum in exemplum ad alios casus.

24. Et dum subdit Giurba ita fuisse decisum à sacra Consulta, vt in additione ad dictum Consilium 168. penes Farinacium, quamvis hoc videatur colligi ex verbis dictæ additionis: dum non obstat præfatio consilio 168. Farinacius scribit sacram Consultam resoluisset, quod ibi delinquentes traderentur Curia seculari: tamen potest replicari primò, quod ille ordo cæsetur emanasse à Principe, mediante sacra Consulta cum repræsentante. Secundò quod ista declaratio fuit facta in crimine assassinij ita graui, vt habeat secum multa specialia, iuxta textum in *c. de homicid. lib. 6.* & tradita per Maschard. *concl. 137. Tertio*, quod eadē declaratio simpliciter accepta videtur non posse de iure susineri, vt infra, cum de cætero ista declaratio videatur facta per sacram Consultam, prout de iure, ex ordine Sanctissimi.

25. Nec mihi sit verisimilis consideratio Gambartæ relata per Giurbam, *vbi supra*, quod non præsumatur voluisse Pontificem antequam Curiam secularem per commissionem factam Episcopo in rebus spiritualibus occupato: siquidem cum hæc cognitio super immunitate pertineat ad Episcopum, etiam ante constitutionem Gregorianam, quicquid alij dixerint, etiam in criminibus exceptis, vt per Gratum *disceptat. 596.* & per Giurbam *dicto consil. 100.* non potest iudex Laicus conqueri.

26. Prout non suffragatur assertio Giurbæ, quod aliter causa protraheretur, cum longa carceratione rei, & damno etiam ipsius immunitatis, cum Episcopus possit terminare causam remotis superuacaneis dilationibus, & habeat potestatem ex constitutione Gregoriana terminandi causam appellatione remota, & insuper ipsi reo magis expedit causam maturius discuti, siscoque seculari nihil deperat reo custodito in carcere.

27. Pariter mihi non satisfaciunt rationes adductæ per Farinacium *dicto consil. 76.* dum vult probare quod non sit standum processui seculari: nam prima eius ratio, quod regula sit Ecclesiasticum iudicem non debere stare processui seculari, ex Clato in *Prax. crim. 9. 36. in fine*, & alijs per eum adductis: & quam rationem etiam adducit Guazin. in *suo tract. pro reo, defens. 1. c. 30.* non concludit in terminis nostris: quia Clarus & alij prædicti loquuntur, quando agitur de processu facto à Iudice Laico contra Clericum, qui iudex est omnino incompetens, nullamque habet iurisdictionem in Clericum: vnde non mirum, si processus non valet, nec attendendus: & videmus, quod etiam acta iudicis secularis aliàs per iudicem Ecclesiasticum obseruanda non attendantur, quando sunt inualida. Dec. in *capit. at si Clerici, numer. 91. de iudicijs.*

28. Eodem modo alia ratio Farinacij, quod cognitio spectat ad Episcopum, & consequenter etiam facultas assumendi probationes, & diffiniedi causam, non conuincit, quod inde sequatur Episcopum non posse stare processui seculari. Ad rationes verò propositas

Panormi Clemens VIII. & solum deseruit pro illo casu, pro quo fuit requisitus, vt colligitur ex illis verbis: *supplicando vt quid in huiusmodi causa faciendum sit, tibi prescribere dignemur*: ideo illud Decretum tanquam lex localis, & particularis non ligat extra eum locum, & casum, vt ad rem dixit Farinac. in *append. de immunitate Eccles. cap. 22. numero 351. late Peregrin. eod. tract. cap. 11. numero 10. 11. 12. & 17.* vbi dicitur etiam, quod Pontifex, si voluisset facere legem generalem, eam fecisset publicare Romæ in Campo Floræ, vel in Basilica Sancti Petri, vt solet: quia publicatio est de essentia legis, licet quod placet Principi, etiam per Epistolam legis habeat vigorem, vt ad rem dixit Mar. Ital. in *dicto tract. lib. 1. cap. 5. §. 4. numero 6. versic. unde statim hoc procedit, si Princeps habuit animum condendi legem; & eam publicare fecerit, vt requirunt Farinacius & Peregrinus in locis.* Et præterea esto etiam quod illud Decretum Clementis VIII. generaliter obligaret, non tamen tollit Bullam Gregorianam requirentem veram probationem: nec efficit, quin necessaria non sit plena probatio; licet enim dicat posse Episcopum se informare summarie & extrajudicialiter, & quantum pro suæ conscientie informatione sufficere videbitur, tamen hæc verba solum apta sunt ad tollendas iuris solemnitates, & apices: non autem mutant, quoad veras probationes, & ad decisoria iudicij, quin saltem ius gentium, vel natura non sit seruandum, vt late tradit Olascus in *decis. 1. numero. 1. & numero 15. & Farinacius dicta quæst. 8. numero 84. in versiculo nihilominus, & quæst. 63. num. 13. Mart. claus. 160. num. 10. part. 1. nam iure nature in ore duorum, vel trium stat omne verbum. l. vbi numerus. ff. de testib. cap. si quis testes. §. vbi 1. questione 3. Cephal. consil. 651. Mascardus. de probat. in præfat. questione 5. numero 117. Farinacius questione 63. numero 232. Ideo Episcopus non potest suam quietare conscientiam, nisi talem habeat probationem, quam omnia iura requirunt, Concludamus igitur veritatem, & magis communem esse opinionem, quæ requirit plenam probationem delicti excepti, vel indubitata indicia, antequam reus foro seculari tradatur, & immunitatis beneficio priuetur.*

38. Recognosce omnino prædictum Ciardinum, & nouissimè Egidium Trullench in *Dicatum tom. 2. lib. 1. cap. 11. dub. 6. numero. 4. & 5.* vbi nobiscum docet Episcopum non posse stare processui facto à Laica potestate, sed debere nouas probationes recipere, & quod debeat plene de delicto constare: nec sufficere, vt illud per coniecturas & præsumptiones cognouerit. Nec deseras videre me ipsum loco citat. in *part. 5. tract. 1. resol. 9.*

Que hic est
Ref. anteceden-
dens.

RESOL. CXXXVI.

An reus confugiens ad Ecclesiam possit per iudices Ecclesiasticos, vel laicos puniri pena exilij, vel ad perpetuum carcerem

Et an possint iudices supradictum reum condemnare ad trémes etiam in perpetuum, non tamen ad remigandum, vel vt seruiat ei cui iniuriam intulit?

Et notatur, quod licet confugiens ad Ecclesiam impunitus dimitti non debet, tamen penam ei instigendam, non index laicus, sed Ecclesiasticus debet imponere. Ex part. 1. tract. 1. Resol. 12.

§. 1. **P**osse, responderi Gambacurt. *lib. 4. cap. 33. & 35.* sed non est audiendus; & negatiuum sententiam tenendam existimo cum Farinac. *tract. de immunit. Eccles. cap. 21. num. 333. & 336.* Idem docet Franc. Suarez de *Relig. tom. 1. tract. 2. lib. 3. cap. 12. num. 6.* cum Mario Italia de *immunit. lib. 1. cap. 6. §. 3. num. 1. & seq.* Innoc. & Hostiens. in *cap. inter alia de immunit. Eccles. Ancharan. & Zabarel. in Clem. 1. de pen. & remiss. & aliis.* Et ratio est: quia exilium, & carceratio est grauis pœna, & inter corporales computatur, vt ait Suarez, & alij.

2. Nota etiam, quod dictus Gambac. *cap. 34. n. 9.* tenet, posse Iudices supradictum reum condemnare ad trémes, etiam in perpetuum, non tamen ad remigandum: & hoc etiam concedit in homine robusto, & laboribus allueto; etiam si ex tali remigatione esset verberandus. Sed hæc opinio, & alia multæ supradicti Authoris, circa immunitatem hanc, sunt reicienda: vt istam reiecit Pater Suarez, *vbi supra*, asserens, talem reum non posse condemnari ad trémes, etiam si ibi verberandus non esset, propter duram, & laboriosam seruitutem. Docet etiam Gambac. *vbi supra cap. 32. num. 2. & seq. ex can. de raptorib. 36. q. 1.* posse Iudices dictos eriminosos, de quibus loquimur, condemnare, vt seruiant ei, cui iniuriam intulerunt, sed contrarium, & rectè docet *ibidem* Suarez; & dispositionem illam in rapto virginum, specialem esse existimat, propter illius delicti atrocitatem: imò existimat, illum canonem non esse receptum, neque per se posse vniuersam Ecclesiam obligare: vnde patet contra Gambacurram, quod si dictus canon non est in vtu, quoad raptos virginum; quanto magis quoad alios delinquentes. Tandem notandum est, quod licet confugiens ad Ecclesiam impunitus dimitti non debeat; tamen penam ei instigendam, non Index laicus, sed Ecclesiasticus debet imponere, vt notant Farin. *vbi supra. de imm. cap. 21. num. 339. & alij.*

Sup. hoc ibi-
dem, §. Sed
hic.

RESOL. CXXXVII.

An reus dum existit in Ecclesia possit à iudice seculari damnari ad mortem, vel ad penam corporalem, ad exilium, ad trémes, ad perpetuum carcerem: & an sine eis alimenta præstanda ab Ecclesia

Et explanatur, quod quamuis confugiens ad Ecclesiam ex illa egrediat, eo tamen ipsa, quod semel ad Ecclesiam confugerat, illius gaudet Immunitate, ita vt de iure non possit ob illud delictum amplius corporaliter puniri seu condemnari.

Sed docetur reos ad Ecclesiam confugiens non debere impunitos dimitti; & explanatur, quia pœna iudex Ecclesiasticus debeat reos gaudentes Ecclesiarum Immunitate punire. Ex part. 6. tract. 1. Resol. 33.

§. 1. **A**D hoc dubium sic responderi Sarpius *cap. 2. fol. 30.* Inter cætera Doctores affirmare aucti sunt, Principes neque sententia damnate, neque habere quæstionem posse contra eos, qui ad Ecclesiam confugerunt; neque dum in illi permanebant, nec postquam ab ea discesserint: quodque risum magis ac stomachum moueat, statuerant Ecclesiam ipsam teneri ad alimenta seculis hominibus præstanda, dum ad eam confugiens ibi resident. Sic ait ille.

2. Sed iste homo id quod statuerit sacri Canones, asserit iniuste aulos esse affirmare Doctores. Dicendum est igitur, quod reus, dum existit in Ecclesia damnari nequit ad mortem, vel ad penam corporalem, verbi gratia, ad exilium, ad trémes, ad verbera: ad perpetuum carcerem: nam istæ pœnæ computantur

putantur inter pœnas corporales, vt ego fitmaui in part. i. tract. 1. resol. 12. & me citato docet Barbosa de iur. Eccles. lib. 2. cap. 3. n. 56. Et ita definitum est in cap. inter alia, de immunit. in illis verbis. Neque damnari debet ad mortem vel ad pœnam: & in cap. id constitutum 17. quest. 4. sic dicitur. De morte, debilitate, & omni pœnarum genere sunt secuti. Vnde standibus supradictis clari & rotundis testibus merito contra Sarpum: Dicendum est hanc sententiam tenuisse Doctores, Gloss. in dicto cap. inter alia, verb. puniendus. Hostiensis n. 1. Ioannes Andreas n. 3. Ancharanus n. 2. Butrius n. 5. Zabarella n. 4. Ananias n. 3. & alij, quos citat & sequitur Farinacius de immunit. cap. 21. n. 335. Quibus adde ex Notariis Scortum in Bullar. Pontif. Epitome 152. Theorem 385. Bonaciam tom. 2. dist. 3. quest. 7. punct. 3. n. 8. Peregrinum de immunit. cap. 13. num. 13. Perlicum de offic. Sacerd. lib. 1. cap. 9. dub. 12. num. 119. Azorium part. 2. lib. 9. cap. 9. tit. 12. Fagundes part. 2. lib. 4. cap. 4. num. 48. Suarez de Relig. tom. 1. lib. 3. cap. 12. num. 6. & sequent. cum aliis.

3. Ad id verò, quod Sarpus asserit aliquos Doctores asserere reum postquam ab Ecclesia discesserit, non posse à iudice Laico puniri. Fateor hanc sententiam docuisse non infamè motè scriptores, vt Oldradus conf. 154. in fine. Syluest. verb. immunitas. g. 4. Angelus eodem verb. quest. 16. Armilla eod. verb. num. 12. Ioan. de Vilschis de immunitat. Eccles. num. 54. Decian. consil. 80. numer. 9. libr. 3. & Azorius part. 1. lib. 9. quest. 12. vbi asserit, quod quamuis confugiens ad Ecclesiam ex illa egrediatur, eo tamen ipso, quod semel ad Ecclesiam confugerat, illius gaudet immunitate; ita vt de iure non possit ob illud delictum amplius coporaliter puniri, seu condemnari: quod etiam ex eisdem Societatis Doctoribus tenet Fagundes part. 2. lib. 4. cap. 4. num. 48. Et hanc sententiam de iure esse veriore tenet Perlicus de offic. Sacerd. lib. 1. cap. 9. dub. 12. num. 121. quia hoc est priuilegium immunitatis.

4. Sed quicquid sit de veritate huius sententiae, ego contra Sarpum illam tenendam esse puto, saltem in quatuor casibus. Primò quando reus fuit condemnatus à iudice Ecclesiastico, modo quo paulo ante diximus. Secundò quando delinquens extrahitur ab Ecclesia in casibus non exceptis, id est, in quibus gaudent delinquentes. Tertio quando reus extrahitur ab Ecclesia in casibus exceptis licentia Episcopi. Quarto quando à Prelatis Ecclesiae consignatur rei, qui confugerunt ad Ecclesias in casibus non exceptis, iudicibus Laicis cum cautione de delinquentis impunitate, quoad vitam, membra, & omnem corporalem pœnam, iuxta cap. i. constitutum, & cap. reum. 17. quest. 4. Sed hic vltimus casus post constitutionem Gregorianam videtur non intrare, quia vt obseruat Ambrosinus de immunitat. c. 11. n. 6. & alij, in dicta Bulla statuitur delinquentes Curiae seculari tradendos esse in casibus expressis in eas, in quibus poterunt etiam coporaliter puniri.

5. Et tandem ad id quod asserit Sarpus risum & nauseam mouere, sustentationem reis existentibus in Ecclesia ab ipsa Ecclesia exhibendam esse. Respondeo ipsi & similis farina: homines de hac re risum & nauseam habere, qui omnes leges & canones irritent. Dico igitur, quod tanta est commiseratio Ecclesiae, vt reis in ipsa existentibus, non quidem omnibus, vt falsò Sarpus videtur supponere, sed iis, qui operas suas in ipsa exercere non possunt, vel iis qui non habent, vnde sustententur, sustentationem & necessaria alimenta subministrat. Et ita habetur in l. presenti, §. sane. C. de his qui ad Eccles. confug. & docent DD. quos ad fatietatem adducit Farinacius de immunit. cap. 19. num. 296. & Peregrinus cap. 13. num. 12.

6. Sed hic obiter vnum valdè notandum adnotare non desinam: nempe iudices Ecclesiasticos non solum posse imponere pœnas quas supra diximus, reis ad Ecclesiam confugientibus; sed etiam non debere eos impunitos dimittere, vt probat textus in cap. inter alia, de immunit. in aliis verbis. Qui ad Ecclesiam confugit, legitime puniendus sit de eo, quod iniquè fecit, &c. Et idè malè faciunt Prelati, qui supra dictos reos impunitos dimittunt, & contra iustitiam facere, & delinquere tradunt communiter Canonistæ in dicto cap. inter alia. Hostiensis numer. 1. Ioannes Andreas numer. 5. Ancharanus n. 2. Abbas n. 13. Zabarella n. 3. & alij, quos asserit Farinacius de immunit. c. 21. num. 329. & Palaus vbi supra. n. 9. Et hoc (nota. Lector) ipsimet rei procurare totis viribus deberent: nam reus, qui ex priuilegio immunitatis pœnam corporalem euasit, fuitque à iudice Ecclesiastico multatus, non potest de cætero pro eodem delicto criminaliter accusari, inquiri, aut iudicari: vt tradit Gloss. in cap. reum 17. quest. 4. ver. vel ad mortem. Et ibi Archidiaconus n. 3. & Bellamera n. 1. & alios, quos citat Castrus Palaus tom. 2. tract. 11. dist. vnic. punct. 11. n. 10. & Farinacius de immunit. cap. 21. n. 340. Et ratio huius communis sententiae est clara, quia si pœna imposita, & delicto sic iudicato à Episcopo, iterum postea reus posset iudicari & puniri à iudice Laico, priuilegium immunitatis Ecclesiae parum, aut nihil prodesset. Ergo, &c.

7. Restat modò videre, qua pœna iudex Ecclesiasticus, debeat reos gaudentes Ecclesiarum immunitate punire: Et respondeo pœna pecuniaria, & ad damna & interesse passa per eum, in quem deliquit, vel si pecuniam non habet, aliqua pœna corporali, non multum corporis afflictiva: quia tunc non per se, sed quasi per accidens punitur: de quibus & aliis pœnis vide Farinacium dicto cap. 21. per totum; Castrum Palaum vbi supra. Suarez de Relig. tom. 1. lib. 3. cap. 12. num. 6. Marium Italiam lib. 1. cap. 6. §. 3. num. 1. & seg. Decianum lib. 6. cap. 27. num. 3. Abbatem, Ancharanum, Butrium, Ananiam, Zabarella in cap. inter alia, de immunit. Eccles. & alios penes ipsos.

RESOL. CXXVIII.

An Iudex laicus iubens interfici reum in Ecclesia incurat in excommunicationem Greg. XIV. iam ipse quam eius ministri?
Et late explanatur legem poenalem ex identitate rationis extendendam esse ad alium casum, quando militat eadem ratio; & maxime in odiosis.
Et queritur, an Templum Iudeorum fuerit priuilegio Immunitatis insignitum?
Et notatur, nempe Graecorum tantummodo usum fuisse, vt Templis Immunitatem tribuerent; vel an apud omnes gentes astra recepta fuerint? Ex part. 6. tract. 1. Res. 35.

§. 1. **C**asus magis curiosus, quam practicabilis Calicui forsitan videbitur: sed sciat nostris aeternis temporis sepius in praxi accidisse, verum vbi, ex dignis rationibus proferte nolo. Et pro sententia negatiua facit quod dicta constitutio infligit excommunicationem in extrahentes reos ab Ecclesiis ergo cum sit pœna non est extendenda ad occidentes ex Glossa in cap. in panis 49. de regul. iur. in 6. & ex cap. pœna, de poeniten. distinct. 1. & ex leg. interpretatione, ff. de pœna. & docet Castrus lib. 1. de leg. poenali, cap. 7. document. 3. Larrea decis. Granatens. tom. 2. decis. 78. num. 16. & decis. 95. numer. 7. & Doctores communiter. Adde pro excusatione supradicti iudicis Laici doctriam

Sup. hoc in fine Resol. praterita.

Sup. hoc supra in Res. 64. §. ult.

doctrinam, quam docet Henriquez *in summ. lib. 4. cap. 17. num. 4. in fine*, asserens non violari Ecclesiam à iudice, qui emissio iaculo extra Ecclesiam existens perturbatorem Republicae intra illam existentem occidit, quem capere non potest: & ratio est, quia actum debitum exerceat, & sibi iure concessum: vnde videtur iure suo.

2. His tamen non obstantibus affirmatiua sententia ad attendendum esse puto: quam multis firmabo argumentis. Et primò probatur hæc opinio: quia legis mens magis est attendenda, quam verba, vt patet *ex leg. scire. ff. de legibus. l. non aliter. ff. de legat. 3. l. no minus. Et rei §. verbum ex legibus ff. de verbor. significat.* & tenet Surdus *decis. 35. num. 14.* Ferrerius *in consil. Cathal. gloss. 4. n. 66.* vnde Bartholomæus Humada *in Scholio ad glossam Lopez leg. 57. tit. 5. part. 1. gloss. 2. num. 7.* docet ex Baldo *in dicta leg. scire*, quòd non solum recedere debemus à verbis legis, & seruare mentem, vbi est expressa: sed etiam vbi mens, seu ratio non est expressa. Et ita etiam tenet Abbas *consil. 1. n. 7. volum. 1.* Bartolus *in leg. cum mulier. ff. solut. matrimon. Iason in leg. iuris gentium §. ait Prator. num. 15. ff. de pactis*, & alij: nam sicut corpus humanum regulatur ab ipsa anima, ita lex regulatur à sua ratione. Ratio enim ita se habet ad legem, sicut anima ad corpus, & sicut dicitur corpus ex dispositione anime ita lex ex dispositione rationis suae, vt late obseruat & probat Gutierrez *in pract. Questionib. lib. 3. q. 17. n. 83.* Sed cum mens & ratio finalis constitutionis Gregorianae in fulminatione dictae censuræ alia non fuerit nisi reuerentia factis templis debita, & consequenter indemnitas personarum ad ea confugientium, dicendum est in casu nostro, quòd licet verba Bullae dirigantur in extrahentes, interpretanda tamen sunt à fortiori, etiam contra occidentales, vt legis mens & intentio seruetur nam certe maiorem irreuerentiam erga sacra templa, & maiorem offensionem circa personas ad ea confugientes præberet, qui rem in Ecclesia occideret, quam si illum ex ea extraheret. Ergo, &c. Adde quòd cum lex frequentioris vsus causa aliqui decernit, casum minus frequentem non excludere, sed comprehendere tradunt Doctores *in leg. vnic. Cod. de raptor. virgin.* cum Glossa *ibi*, & *in l. verbo Dei, Cod. de his qui ad Eccles. confug.* & Clementin. 1. *verb. presidentes. de rescript.* Et in specie Valaschus *tom. 1. consil. 8. num. 2.* Petalta *in leg. Lucius la 1. numer. 22. ff. de legat. 2.* Sanchez *de matrimonio. lib. 3. disput. 10. num. 3. §. lib. 9. disputat. 14. num. 16.* cum alijs. Ergo cum Summus Pontifex in dicta constitutione expresserit casum frequentiore extrahentium reos ab Ecclesia, non ex hoc exclusit minus frequentem, nempe occidentium reos in illa.

3. Probatur secundò. Quia licet extensio legis non debeat fieri vltra verborum proprietatem tam naturalem, quam civilem: tamen extensio admittitur, quando lex, si non extenderetur remaneret elusoria, vt tradit Nauarrus *cap. 27. num. 51.* Conaruias *vari. resolut. lib. 3. cap. 3. num. 9.* Felinus *in cap. translat. de constitut. num. 14.* Suarez *lib. 4. cap. 2. num. 7.* Mascardus *de probat. conclus. 596. num. 7.* Sarmiento *lib. 2. select. interpretat. c. 12. n. 7.* Tiraquell. *in legib. communalib. gloss. 5. num. 115.* Aluarus, Valaschus *tom. 2. consultat. 159. n. 10.* & alij penes ipsos. Quod probatur ex Glossa *in Clement. 1. de sepul. in vers. speliatur in fine.* Glossa *in cap. quamquam*, & glossa finalis *de esur. in 6.* extendens illam constitutionem odiosam à Testamento ad Codicillos, & ad omnem vltimam voluntatem, vt non sit elusoria. Et confirmari potest *ex cap. ciuitas. de excom. in 6.* vbi interdictum Ciuitatis extenditur ad Suburbana, ne vilipendi valeat interdicti sententia. Sed in nostro casu, si constitutio Gregoriana, non extenderetur,

remaneret elusoria, & deseruiret de vento: quia iudices Laici, & eorum Ministri ad effugiendam excommunicationem Pontifici referuatam non extraherent reos de quibus est questio, ab Ecclesia, sed illos in ea occiderent; quòd esset legi fraudem facere, contra regulam *leg. contra legem 28. ff. de legib. ibi, in fraudem vero legis, qui saluatis verbis legis sententiam eius circumuenit, & ibi Glossa, Albericus, Baldus, & Fulgosius multis exemplis illustrent.* Idem probatur in Regula, *certum 88. lib. 6. ibi. Certum est quòd is committit in legem, qui verba legis complectitur, & contra legis nititur voluntatem*, vbi Glossa, Dynus, & Peckæus, quibus adde Thomam Valaschum *tom. 1. allegat. 67. num. 41.* Ergo dicendum est sub nomine extrahentium, ne lex nostra elusoria remaneat, occidentes etiam inclusos esse. Facit ad confirmationem supradictorum altera Regula iuris, quòd non debet quid admitti alia via, quando alia prohibetur illud facere *ex leg. oratio. ff. de sponsal. Regul. cum quid 84. lib. 6.* vbi glossa aliquibus exemplis exornat, & post eam Dynus & Peckæus. Quibus addo Ioseph Sesse *decis. Aragon. 28. n. 11.* & alios, quos citat & sequitur doctissimus & amantissimus Dominus meus Larrea *in decis. Granaten. part. 2. decis. 67. numer. 13.* Ergo, &c.

4. Probatur tertio: Quia non pauci nec contemnendi, imò magni nominis Doctores asserunt etiam legem pœnalem extendendam esse ad alium casum, quando militat eadem ratio. Et ita per textum *in l. 2. vers. si curatores, ff. ad Tertull. Et in cap. si postquam cum gloss. de elect. in 6.* docet Alphonsus Modithus *in §. lex est Instituit. de iure gent. dub. 54. numer. 1.* Quia vbi est eadem ratio, & omnimoda similitudo, debet eadè esse iuris dispositio etià in pœnalibus: quia tunc non dicitur fieri extensio, sed quòdam declaratio, vt notat Gloss. *singularis in cap. in verbo Italia de tempor. ordinand. lib. 6.* quam pro singulari commendat Panormitanus *in cap. nihil. column. antepenult. de elect. Et in cap. finali column. 2. de rescript. & Cynus in lib. 1. Cod. de interd. vbi Baldus dicit in secunda column. circa medium*, allegando illam glossam, quòd vbi est eadem ratio, ibi idem est casus formalis ex mente iuris, licet non sit eadem materia, & *in leg. si quis seruo, Cod. de furtis, column. 2. vers. si dubitatur ergo, in fine*, dicit, quòd constitutio pœnalis non dicitur extendi, vbi extenditur ex mente eiusdem constitutionis, iuxta doctrinam Gloss. *in cap. si postquam, de elect. lib. 6. vbi Glossa in verb. mente modicum vltra medium.* Idem firmat expressè Baldus *in l. illud, column. 2. circa medium vers. scilicet.* Item nota ex Glossa *Cod. de Sacrosanct. Eccles.* quòd licet lex prohibeat extensionem; tamen fiet extensio de similibus ad similia, & hoc sentit *ibi Glossa in vers. alia causa, in princip. & subdit Baldus, quòd illa dicuntur similia, in quibus est eadem ratio vel maior. leg. non solum §. qua privilegium ff. de excusat. tutor.* Et tunc non dicitur fieri extensio propriè, sed hoc dicitur inesse de iure: allegatur Cynus *ibi & Glossa in d. cap. 1.* Quae omnia late confirmantur à Gutierrez *Pract. Questionib. lib. 3. quest. 17. num. 83.* vbi probat, quòd in quantumque materia simus, vbi habet locum ratio legis, ibi quoque locum debet habere ipsa lex, *illud ff. ad legem Aquilian. leg. à Titio cum similibus ff. de verbor obligat. Mantie. de coniect. vltimar. volum. lib. 2. capite 11. n. 20.* Tiraquellus *caus. cessant. part. 1. numero 151.* Beccius *consil. 89. numero 12.* Decianus *consil. 76. numero 10. lib. 2.* Mascardus *de probat. conclus. 1162. numer. 4. Et prius, conclusio 312. num. 9.* Adde Barboas *consil. 10. n. 11. 12. & 19. lib. 2.* Hinc est, quòd in his, quae per rationem legis comprehenduntur, non dicitur fieri interpretatio extensiva, sed comprehensiva. Roland. à Valle

Sup. hoc in tom. 3. tr. 4. Ref. 3. §. vlt. ad medium & in tom. 5. tr. 1. Ref. 87. §. Sed ego, ad medium & in tom. 7. tr. 1. Ref. 3. §. Nec obstat & melius in Ref. 308. §. 1. ad medium, & in tom. 6. tr. 1. Ref. 12. §. Sed instabis, prope finem, & hic infra in tr. 7. Ref. 95. §. Probatur primo.

Sup. hoc latissime in tom. 6. tr. 1. Ref. 79. & in alijs eius annot. & hic infra in tr. 7. Ref. 95. §. Probatur tertio, & in alijs eius annot. & ne prætermittas legere, & §. annot. seq.

Sup. in hoc tom. 2. tr. 1. Ref. 179. §. 1. & in tom. 1. tr. 4. Ref. 3. §. Vlt. ante medium, & ibi in tr. 6. Ref. 94. §. Item do, cursum ad medium, & in tom. 7. tr. 1. Ref. 3. §. 1. per tot. & 2. ad medium, & in Ref. 339. §. Sed hæc à lin. 5.

Sup. hoc in tom. 2. tr. 1. Valle

Redy 8. 2.
 ante mediū
 de la com. 1.
 Ref. 1.
 8. Et hanc
 ante mediū
 a 177. Nec
 dicitur ex
 tendit, & in
 non 7. Ref.
 1. Ref. 1. 8.
 Nec obstat
 primū ad
 mediū. 1.
 Ref. 1. in
 tali casu, &
 in Ref. 8. 1.
 p. p. p. p. p.
 de Ref.
 1. 8. Con-
 tinetur, ex
 Ref. 8. Sed
 hanc à l. 5.
 de hie infra
 in 7. Ref.
 5. 6. Proba-
 ante mediū
 1. Ref. Hinc
 et.

Valle consil. 27. num. 6. cum sequentibus, lib. 1. Eue-
 rardus ubi supra versicul. Primo enim fallit, & plures
 referens Doctores Molina lib. 1. de Hispan. primoge-
 nit. cap. 5. num. 12. Tiraquellus de la part. 1. Causa
 cessante, num. 136. cum sequent. Becc. consil. 62. num. 17.
 Et dicitur fieri interpretatio intellectiva, non verò
 extensiva. Baldus, in l. quamvis in princip. Cod. de si-
 de commiss. Tiraquellus ubi supra, num. 155. Decia-
 nus dicto consil. 43. num. 20. lib. 2. Et non dicitur lex
 extendi, sed includi ille casus sub eiusdem legis dis-
 positione, latè Crauetà de antiquit. temp. 4. part.
 princip. in princip. num. 91. cum sequentibus & Parisius
 consil. 32. num. 20. lib. 2. Ergo cum ex supradictis pateat
 ex identitate rationis legem pœnalem esse extenden-
 dam, A fortiori dici potest censuram constitutionis
 Gregorianæ contra extrahentes, extendi posse, imò
 comprehendendi occidentes. Sed dato quòd contraria
 opinio esset probabilior, nempe legem pœnalem
 non esse ex identitate rationis extendendam: tamen
 certum est non procedere, quando lex pœnalis lata
 est in fauorem animarum, vt docet Sanchez lib. 3.
 disp. 1. num. 8. Hostiensis cap. penultimo in fine, qui
 filij sui legitimi, ubi Ioan. Andreas num. 5. Anton.
 num. 9. Ancharanus num. 5. Abbas num. 5. & 6. Hen-
 ricus num. 10. Alexander de Neuo num. 7. Præpositus
 num. 2. Bartolus Aub. Sacramenta puerum, num. 19.
 Cod. si aduersus venditionem, ubi Iason num. 72. Fran-
 cus cap. sciant cuncti, de election. in 6. num. 6. addens
 quantumcunque lex collectoria sit. Castillo leg. 40.
 Tauri num. 14. Couarruias 4. decret. part. 2. capit. 6.
 in ius, num. 12. ubi alios refert. Perez lib. 5. Ordin.
 titul. 1. lib. 1. fol. 39. column. 1. Gratianus regul. 111.
 num. 6. Flaminius de resignat. benefic. lib. 11. quest. 2.
 num. 17. Azucedo lib. 5. recopilat. titul. 1. lib. 2. num. 4.
 Et idem dicendum est; quando lex pœnalis est in
 fauorem Ecclesiæ, vt docet Glossa cap. sciant. cuncti,
 verb. alios, quam sequuntur Dominicus ibi num. 6.
 & Francus etiam num. 6. Et idèd ex Suarez Pater Les-
 sius lib. 2. cap. 45. dub. 4. num. 22. docet, quòd excom-
 municatione in cap. conquest. de sentent. excommun. con-
 tra infringentes & spoliantes Ecclesiæ esse extenden-
 da etiam contra comburentes, quia est lata in fauo-
 rem Ecclesiæ, licet comburens non confringat prop-
 riè vel expoliet Ecclesiam. Sed constitutionem
 Gregorianam certum est laram esse in fauorem Ec-
 clesiæ, & ad euitanda sacrilegia, quæ circa eius reue-
 rentiam, & immunitatem Latci perpetrabant, &
 patet ex verbis. Bullæ, ibi, in grauem locorum, &
 personarum contemptum, ipsius diuinæ Maiestatis
 offensam & scandalum, &c. ergo licet sit pœnalis,
 extendendam esse dicendum est. Et idèd excommu-
 nicationem contra extrahentes ex identitate rationis
 occidentes comprehendere merito putauimus.

5. Constatimantur supradicta asserendo constitu-
 tionem Gregorianam esse fauorabilem. Et ratio est,
 quia ex primario sine attendenda est dispositio, vt
 colligitur ex Gloss. in cap. si propter, de rescript. in 6.
 vers. primi anni. ubi illam constitutionem reseruan-
 tem fructus vacaturæ Episcopo mortuo, appellat
 fauorabilem, quia principaliter edita est in fauorem
 Episcopi, vt debita persoluat, quamuis in eorum
 damnum, quibus obuenire debebant, redundet. Et
 tenet ibi Dominicus num. 9. Francus num. 6. idem tenet
 Gloss. in cap. sciant cuncti, de elect. in 6. verb.
 alios, & ibi Dominicus in fine. Francus ibi in fine.
 Bartolus leg. qui exceptionem 40. in princip. num. 2.
 per illum taxum 8. de condit. indeb. & ibi Albericus
 numer. 1. Salicet. numer. 1. idem Bart. in leg. si quis nec
 causam, in princip. num. 6. ff. si cert. petat. & ibi Pau-
 lus numer. 4. Felin. cap. 4. de sponsalib. numer. 14. vers.
 etiam est, & cap. non dubium, num. 2. de sentent. ex-

communicat. & dicit esse optimū textum ad hoc
 probandum cap. 2. §. statumus, de decim. in 6. ibi;
 cum non sit dicendum asferum, sed pium potius ac be-
 nignum. Additio ad Panormitanum cap. non dubium
 de sentent. excommunic. num. 3. verb. pœnali. Syluest.
 verb. interpretatio in fine. Couarruias cum alijs;
 quos refert; variar. resolut. lib. 1. cap. 11. num. 5. Man-
 dosius regula 10. de Annali, quest. 3. num. 7. Flami-
 nius de resignat. beneficior. lib. 12. quest. 2. num. 23. &
 sequent. ubi alios refert. Itaque si principale intentum
 Legislatoris sit in fauorem alicuius disponere, licet in
 odium & damnum alterius redundet, dispositio illa
 fauorabilis dicenda est. Sed præcipuum intentum Pœni-
 tificis in nostra constitutione, vt patet; nec indiget
 probatione, fuit fauor Ecclesiæ & personarum ad eas
 confugientium: licet ex hoc emanauit censura in
 extrahentes, fauorabilis tamen dispositio dicenda est;
 & non pœnalis, vt ex superius allatis probatum est.
 Vnde Alphonsus Modius in §. lex est, Institut. de
 iur. gen. dub. 21. num. 4. docuit excommunicationem
 dispositionis in cap. si quis suadente 17. quest. 4. exten-
 dendam esse, quia licet contineat pœnam; tamen
 quia principalis intentio disponentis fuit fauor Cle-
 rici, fauorabilis, & non pœnalis existimanda est. Et
 ita etiam docet nouissime Merolla in disput. Theolog.
 tom. 3. disputat. 6. cap. 6. dub. 1. num. 14. addens vnum
 notabile pro casu nostro nempe leges latas pro tui-
 tione Ecclesiasticæ immunitatis, etiam si pœnas in-
 fligant, esse tamen fauorabiles, & inter privilegiã
 computari, sed constitutio Gregoriana licet cen-
 suram imponat, hoc facit pro munienda immunitate
 Ecclesiarum: ergo constitutio fauorabilis dicenda
 erit.

6. Restat modò respondere ad argumentum con-
 tra nostram sententiam in privilegio oppositum: &
 patet responsio ex dictis. Hinc Naldus ubi infra sic
 ait. Nec quicquam facit ratio illa deducta ex prop-
 rietate verborum prædictæ Extrauagantis, capere
 nempe, vel carcerare, &c. quia responderet ea om-
 nia satis verificari formaliter, & iuxta mentem di-
 sponentis: ne scilicet delinquentes, & in Ecclesiã
 se recipientes abdicantur ab ea; protegente ipsa
 immunitate Ecclesiastica: & sic nec in bonis, nec
 in persona quicquam nocibilitatis perpeti debent;
 nec ex captura, nec ex percussione, aut alio corpo-
 rali detrimento.

7. Nec dicatur non esse faciendam extensionem
 de casu ad casum in odiosis. Quia responderet, quòd
 dispositio etiam odiosa, si ex ipsius ratione expressã
 extenderetur, non esset verè extendere, sed compre-
 hendere tanquam genus species suas; sicut etiam illa
 dicitur continete species, & casus omnes; qui eius-
 modi expressã rationi conuenire possunt; & ita hæc
 erit interpretatio intellectiva, non extensiva. Hæc
 Naldus. Vel respondendum est legem pœnalem esse
 extendendam, quando lata est in fauorem Ecclesiæ;
 & ad euitanda peccata, vt lata est constitutio Grego-
 riana: imò cum eius præcipuum intentum dirigat-
 tur in fauorem Ecclesiarum, & personarum ad eas
 confugientium; licet ex hoc redundet pœna in fictã
 violatoribus: tamen adhuc dicenda est constitutio
 fauorabilis, & non pœnalis, & idèd extendenda.
 Remanet igitur satis euacuatum argumentum aduer-
 sariorum.

8. Ad auctoritatem verò Henriquez asserentis
 non violati Ecclesiam à iudice, si occidat in ea ma-
 lefactorum, quem capere non potest. Respondet
 hanc doctrinam esse falsam, & improbabilem: & vt
 talem illam damnat & improbat nouissime ex eadem
 Societate Iesu Stephanus Fagundez in Decalogum;
 tom. 2. lib. 6. cap. 3. num. 14. Concludo Igitur ex supra-
 dictis

IN NATI
 TUBO
 O X
 E III

dictis iudices Laicos, & eorum Ministros occidentes reos in Ecclesia incurrere in excommunicationem constitutionibus Gregorij XIV. Et ita ego ore tenus respondi Felici Tambarello nunc Episcopo Soræ; tunc verò Vicario Generali Eminentissimi Principis, & Domini mei Cardinalis Boncompagno.

9. Sed ne aliquis dicat me nimis esse pronum ad defendendam immunitatem Ecclesiasticam: sciat me non esse primum Auctorem huius sententiæ: sed illam ante me docuisse amicissimum Ioannem Mariam Nouarium *tractat. de elect. fori tom. 2. part. 2. quæst. 14.* Nostrom Patrem Naldum in *Annotationibus Practicis ad ius Canonicum. fol. 61.* & nouissimè Paulum Squillante *tractat. de oblig. Clerici. part. 5. dub. 14. num. 90.* vbi testatur sic fuisse obseruatum in facti contingentiâ. Verùm cum in conspectu opinionum illa sit amplectenda, quæ fauet Ecclesiæ, vt tradit Ioannes Solorzanus *de Indiarum iure tom. 1. lib. 2. cap. 24. num. 39.* & alij: quos ego citavi in *part. 1. tractat. 2. resolut. 65. & pa. 8. tractat. 1. resolut. 23.* hanc idem nostram sententiâ ab omnibus in fauorem Ecclesiæ amplectendam esse existimo.

Quæ hic sunt infra tract. 2. Ref. 201. & 207. & hic supra in Ref. 118. §. ult. & in alijs multis eam annotatio. num.

10. Et hæc dicta sufficiant pro præsentis tractatu de immunitate Ecclesiarum aduersus Sarpum illam præstus labe factare conantem. Aduerte etiam hic obiter eundem Sarpum *cap. ultimo* docere Templum Iudæorum privilegio immunitatis non fuisse insignitum: sed aduersus illum insurgit Georgius Rithherhusius, vti iam pius est Author, de iure Asylorum *cap. 12.* vbi etiam alium Sarpum errorem adnotat: nempe Græcorum tantummodò vsum fuisse, vt templis immunitatem tribuerent, quod falsum putat: cum apud omnes Gentes asyla recepta fuerint. Vnde apparet Sarpum Iudæorum, Gentium & Christianorum templis nimis infensum fuisse.

Hic casus inuenietur infra in tract. 1. in Ref. 133.

11. Sed quia Sacra Tempa non solum privilegium conferunt reis ad se confugientibus, sed etiam aliquibus personis ad eorum seruitium deputatis, idem in fine huius tractatus in gratiam studiosorum visum est mihi hic apponere casum de quo hodiebus interrogatus fui à viro docto & integerrimo Francisco Paulatio Sacrarum Congregationum Concilij & immunitatis Secretariò dignissimo.

RESOL. CXXIX.

An iudex laicus, inconsulto Episcopo, possit exhumare corpus defuncti occisi, ut constet de corpore delictum? Ex quo deducitur, quod ad Episcopum spectat cognoscere, si aliquis est, vel non est Clericus, sine ulla limitatione, an sequatur postea mors, vel non; & si ne metu alicuius irregularitatis propter talem declarationem, si postea sequatur mors.

Et an Episcopus in primo supradicto casu concedens licentiam iudici laico corpus exhumandi nullam incurrat irregularitatem? Ex part. 9. tract. 7. & Misc. 2. Ref. 64.

§. 1. **A**ffirmatiuè respondet Bobadilla in *Politicæ. tom. 2. lib. 3. cap. 15. num. 93.* vbi sic ait: [Y aun siendo necessario para el dicho efeto desfeterarjal muerto de pocos dias, praticase hazerlo sin pe licentia al Iuez Ecclesiastico: ni aun prodria el tal Iuez Ecclesiastico darla: porque si dandola se venisè à aueriguar la culpa, prender, y dar pena de muerte al matador, no quedaria libre de irregularidad: y assi lo he praticado, y lo aprauò el consexo en cierto caso; en que yo auia proueydo desenterrat vn muerto, por lo qual se libò vna muger de la muerte que se le imputaua auer dado à su marido, subre lo qual se oc-

curtio al consexo por via de fuerça.] Ita ille, & post illum hanc sententiâ docet etiam Emmanuel Themudo in *Decisionibus Archiepiscopalis Vlyssiponen sibus. tom. 2. decis. 131. num. 6.* vbi testatur, ita prædicari in regno Lusitanie, & cum Bobadilla putat in tali casu, si Episcopus præberet licentiam, adesse periculum irregularitatis.

2. Sed hæc omnia respuèda sunt. Et quoad primum assero, Iudicem laicum absque licentia Episcopi, exhumando corpus defuncti occisi, frangere immunitatem Ecclesiasticam, & idem posse excommunicari: quia Iudex laicus nullam in Ecclesia potest exercere iurisdictionem, ex cap. *Decet. de immum. Eccles. in 6.* & ita in terminis præter Genuensem vbi infra, docet Posselinus de *officio Curati. cap. 14. num. 8.*

3. Ad periculum irregularitatis, quod adducit Bobadilla, & Themudo, assero; in tali casu Episcopum concedendum, vt debet, licentiam Iudici laico corpus exhumandi, nullam incurrere irregularitatem: quia ad illam incurrendam requiritur, quod actus, qui fit, sit causa proxima, directa in mortem, vel mutilationem, non causa remota. Nauar. *c. 7. n. 211.* Sotus de *iusst. & iure. lib. 5. q. 1. art. 7.* & alij. Sed actus ostendendi cadaver occisi, est remotissimus, & suapte natura non directus in mortem, vel mutilationem: eo magis, quod Episcopus nihil operatur; sed tantum permittit exhumari corpus, & capi informationem; & non omnium causa, sine qua non dicitur principalis, vt latè tradit Nauar. in *conf. 19. de homicid. conf. 16. de Simon. ergo. &c.* Et omnia supradicta docet Genuensis in *Praxi. c. 42. n. 10.* & alij. Vnde testatur Genuensis in Curia Archiep. Neapolitana fuisse resolutum ex supradictis de causa proxima, vel remota, quod posset concedi Curie seculari copia sententiæ depositionis, sine degradationis verbalis, & renuntiationis Habitus clericalis cuiusdam Clerici, inquisiti de homicidio in Curia seculari, allegantis, se esse Clericum ob prædictam depositionem, & renuntiationem: siquidem, quod aliquis sit, vel non sit Clericus, non est causa propinqua mortis. Facit text. in cap. *Si Iudex laicus, de sententia excommunicationis, in 6.* vbi ad Episcopum spectat cognoscere, si aliquis est, vel non est Clericus; sine aliqua limitatione, an sequatur, postea mors, vel non.

Supr hoc in tom. 5. tract. 5. Ref. 111.

DE CONSECRATIONE ECCLESIE atque de eius pollutione, & reconciliatione.

RESOL. CXXX.

An si ex intentione renouandi Ecclesiam vnus paries post alterum successiue destruat, & adificetur de nouo tota Ecclesia, amittat consecrationem? Ex part. 11. tract. 3. & Misc. 3. Ref. 21.

§. 1. **A**ffirmatiuè respondet Layman *lib. 5. tract. 5. cap. 5. n. 16.* vbi sic ait; Si minores partes parietum per temporum interualla corruant, & reficiantur; itaut nunquam maior parietum pars simul destructa sit, vtrum nihilominus Ecclesiam execrata censeri debeat: Ita affirmat Abbas in *cit. c. posuisti num. 8. de consecrat. Ecclesia;* saltem si tota Ecclesia per temporum interualla secundum partes suas deicla, & nouiter ædificata sit quia in veritate non est eadem Ecclesia, licet moraliter censeatur.

2. Contrarium verò docet Glossa in *cit. capite de Fabrica;* vbi pro regula traditur, quod Ecclesia successiue reparata, non est iterum consecranda. Idem docet Syluester *verbo consecratio 2. quæstione 3.* Ibi dem

Sup. doct. na conten ta in istis primis 88. huius Ref. in tom. 2. tr. lege Ref. 177. per tota; & signanter §. 2. in fine. vti que in finem præcitata Ref.

ibidem Tabiena num. 3. Suarez part. 3. tom. 3. disp. 91. sect. 4. Casu 6. Nau cap. 87. num. 258. Sa verb. Ecclesia num. 18. Coninch. quest. 83. art. 1. nam. 335. Probatur primò: Quia moraliter censetur eadem Ecclesia, sicuti, & eadem navis, licet subinde pro destructis tabulis novarum accessio, & reparatio fiat. Hucusque Layman.

3. Verùm ego sententiam Nauatri amplector cum Patre Dicastillo de Sacrament. tom. 1. tractat. 5. disp. 4. dub. 7. num. 133. nec intentio operantis in hoc casu potest nocere, neque enim sufficit quod simul habeat intentionem destruendi omnes parietes, si de facto non simul omnes, aut maiorem partem destruat, nam quando destruitur vna pars, tantum, & adiungitur Ecclesie antiquæ permanenti, illa adiunctione qua fit pars totius integræ Ecclesie, manet illa pars consecrata, itaut si quis vellet non ulterius progredi, consecratio maneret. Quod verò postea velit, vel non velit progredi ad diruendos alios parietes, omnino per accidens est; Vnde idem iudicium erit de secunda parte, quàm postea dicitur, atque etiam de reliquis, quæ successiue diruuntur; itaut nunquam sit tota, vel maior pars Ecclesie deiecta.

4. Negandum ergo, est quod assumit Layman, in hac scilicet re, vt potè morali, multum valere intentionem; nam quando moralis æstimatione sumitur ex re ipsa externa, non sufficit intentio, sed requiritur simul res ipsa seu effectus externus Physicus, ex quo resultat effectus moralis. Sic ad censuram, pœnam, aut etiam irregularitatem incurrendam ex homicidio, aut ex percussione personæ Sacre, quantumvis intentio operantis fuerit ea perpetrandi peccata, & coram Deo peccet, moralis tamen effectus irregularitatis, vel censure non resultat, nisi effectus ipse sequatur; imò in nostra etiam materia etiam si quis velit simul, verbis gratia, displosis tormentis totam, vel maiorem partem Ecclesie diruere; si tamen verè non diruat, sed vnam partem; càmque minorem, non erit Ecclesia exeerata, non enim intentio diruendi exeerat, sed dirutio ipsa. Pari ergo ratione etiam si quis in animo habeat totam Ecclesiam diruere; si tamen illam non diruat totam simul, sed per partes Ecclesia non exeerabitur; neque enim destructio Ecclesie etiam totius illam exeeratur, sed simultanea destructio in facto esse, ita vt in aliqua duratione sit verum dicere; nunc tota Ecclesia, vel maior pars illius diruta est. Quod in eo casu dicere nunquam est verum. Ergo, &c.

5. Et ita hanc sententiam præter Dicastillum sustinet ex Suarez, & Barbosa, Pater Castrus Palauus tom. 4. tract. 22. punct. 8. num. 15. vbi sic ait; Aliqui limitant hanc sententiam, ne procedat quando animo reparandi omnes, vel penè omnes parietes successiue illorum destructio, & reparatio fit; quia censeri debet ea destructio in communi æstimatione, ac si simul contigisset.

6. Sed verius cenfeo hanc limitationem admittendam non esse, Doctores enim absolute docent, non indigere Ecclesiam noua consecratione si paulatim & successiue reparatio illius fiat; neque vllam de hac intentione mentionem faciunt, & merito, quia prædictæ rationes eodem modo procedunt, siue destructio & reparatio minoris partis ex intentione destruendi; & reparandi maiorem Ecclesie partem fiat, siue non. Etenim quod magis dignum trahat ad se minus dignum; itaut maior pars consecrata præexistens minorem partem aduenientem consecratam reddat, ex eo præci-

Tom. I. X.

se pendet, quod minor pars non consecrata maiori consecrata vniatur, non ex intentione, quod alia pars de nouo destruenda, & reparanda postmodum sit, talis enim destructio, & reparatio cum priori destructione, & reparatio; non est coniuncta. Item non impedit esse vnam Ecclesiam moraliter & non diuersam, quod à Principio intenderis illam integrè destruere; & reparare; si tamen successiue, & interpolatè destruxeris, & reparaueris, sicuti non est diuersus populus, cuius personæ successiue pereunt, & aliæ de nouo succedunt, tamen si Deus illas personas interimens intendat tandem omnes interimere, & nouas creare. Ita Palauus. Et hanc opinionem tenet etiam Cardinalis Lugo de Sacrament. Euchar. disputat. 20. sect. 12. num. 65.

7. Sed ipse num. 86. dubitat, quando reuera ex quatuor Ecclesie parietibus ferè duo corruerent; nam licet tunc maneat maior parietum pars, verè tamen non videtur manere Ecclesia; quis enim dicat, Ecclesiam esse duos parietes paulò plus absque recto? Consecratio autem Ecclesie, non manet, nisi maneat Ecclesia: Sic enim Calix, vel Alba non manent benedicta, quando ita amittunt magna ex parte formam artificialem; vt non sint Calix, Alba, & cetera vt infra videbimus. Vnde si manica separentur ab Alba perditur benedictio; minus autem retinent formam Ecclesie duo parietes absque recto, quam Alba sine manicis. Sicut ergo vt Calix, vel vestis retineat benedictionem necesse est, vt possit vtrumque; licet ægrè deservire ad suum vsum: Sic Ecclesia tandiu retinebit consecrationem, quamdiu erit Ecclesia; & tandiu erit Ecclesia, quamdiu licet ægrè possit deservire ad vsum Sacros, quod moraliter iudicandum erit.

8. Verùm contrariam sententiam ipse Lugo probabilem, & tutam in praxi esse existimat, quod etiam docet Pater Dicastill. loco citato, quibus ego adhareo.

RESOL CXXXI.

An infans filius fidelis recentissime natus, si ante Baptismum moriatur, & sepeliatur in Ecclesia, illam polluat?

Et supponitur, quod polluitur Ecclesia per sepulturam hominis infidelis.

Sed difficultas est, an Ecclesia violetur, si per Episcopum excommunicatum non toleratum consecratur, aut benedicatur?

Et docetur Episcopum hereticum valide consecrare, scilicet benedicere templa, dum fidem Sanctæ Trinitatis tenet.

Et aduertitur, quod Ecclesia non violetur, quamvis excommunicatus non toleratus celebret in ea; nec Altare, & paramenta sacra polluantur per vsum tabulium excommunicatorum? Ex part. 11. tract. 8. & Misc. 8. Ref. 22.

§. 1. **C**Asus alicubi accidit, & affirmatiue respondet Cardinalis Lugo de Sacram. Euchar. disputat. 20. sect. 2. num. 27. vbi sic ait: Quintò polluitur Ecclesia per sepulturam hominis infidelis, hoc est Pagani non baptizati, quò nomine comprehenditur infans etiam non baptizatus, quando scorsim sepelitur, non quando in vtero matris grauidæ, & iam mortuus sepelitur. Ita ille, cui adde eius germanum Fratrem Franciscum Lugo

H

Suprà hoc in tom. 2. tr. 1. Ref. 169. §. 1. ad medium, à veris quia sicut Alba.

de Sacram. tom. 1. lib. 5. cap. 6. quæst. 11. numer. 72. Fagundez de præcept. Eccles. parte prima, lib. 3. cap. 14. num. 57. Coninch. de Sacram. quæst. 83. numer. 233. & alios.

2. At negatiuam sententiam inuenio docete Vgolinum de potestati. Eviscop. 19. §. 5. vbi ita asserit: Tertio excipiuntur filij fidelium, qui nati ante Baptismum mortui sunt; et si enim per ipsos Ecclesia non polluitur; non tamen in iure cautum est, & gentiles propriè non dicuntur, in Ecclesia tamen sepeliri non debent, & ita consuetudine seruat. Hanc etiam sententiam nouissimè cum aliqua formidine docet Episcopus Pax Iordanus tract. 1. lib. 5. tit. 12. num. 221. sic enim ait: Sublimiter Tertio in filiis Christianorum, qui viam vniuersæ carnis ante susceptum Baptismum ingrediuntur, quoniam, et si in loco sacro non debeant sepeliri, prout neque de consuetudine sepeliuntur: attamen, quia iure cautum non est Ecclesiam ex illorum sepultura violari, nec propriè gentiles, & infideles dicuntur: ob id pollutio minimè censetur inducta. Credere tamen talium cadauera, si à cæteris discerni possint, debere exhumari: prout de aliis cadaueribus prohibitorum dicitur; nec absque aliqui ambiguitate huic limitationi subscribo. Ita ille.

3. At ego vt verum fatear non recederem ab affirmatiua sententia, nam video esse communem inter Doctores. Et ratio est, quia talis puer negatiuè saltem est infidelis, cum non habeat fidem habitualem. Ergo sub nomine infidelis censendus est comprehendi in iuribus Canonicis; unde patet responsio ad argumentum Vgolini, & Iordanii.

4. Sed difficultas magis existit, an Ecclesia violetur, si per Episcopum excommunicatum non toleratum consecratur, aut benedicatur? Et affirmatiuam sententiam docent plures Doctores, quos citat, & sequitur Pax Iordanus vbi supra num. 133. quibus adde Auilam de censuris part. 5. disputat. 7. dub. 1. Nec videtur ob stare quod Vgolinus adducit de altari, & paramenti sacris, vt non polluantur per vsum talium excommunicatorum, non multum virget, eo quod simplex vltus non ita participat de mala qualitate excommunicati, sicut consecratio, & benedictio, prouenientes ex ore, & manibus illorum, cum magna solemnitate, & circumstantiis.

5. Ad id verò, quod non habeatur in iure expressum de tali violatione, responderi poterit, virtualiter cautum censeri, ex maiori parte rationis, de qua superius: nam de similibus ad similia rectè proceditur: *l. non possunt ff. de legibus* nulla autem certior, & facilius via aperiri potest ad informandum arbitrium iudicantis pro similibus cognoscendis, quàm rationis consideratio: vbi enim æqualis, aut maior ratio conuenit, poterit ad similia procedi, quoniam identitas rationis operatur, vt non tam extendere, quàm enucleare legem videamur. Menoch. de arbitr. iudic. lib. 2. cen. casu 84. per totum, ex pluribus ab eo de more cumulat.

6. Verum licet hæc opinio sit probabilis, & communior, ego adhæreo negatiuæ sententiæ, quam docet Suarez de censuris tom. 5. disp. 81. sect. 4. Coninch. & Cardinalis Lugo vbi supra Fagundez num. 56. Layman lib. 5. tract. 5. cap. 5. num. 8. Dicastillus de sacram. tom. 1. tract. 5. disput. 4. dub. 7. numer. 124. Nam violatio supponit consecrationem: ergo non fit consecratione ipsa; sed vel validè, vel non validè consecrat qui consecrat; validè autem consecrari,

nec debere reconciliari docet idem Layman, dummodo miniter, seu Episcopus fidem S. Trinitatis tenuerit, vt habetur in cap. Ecclesia, de consecratione, distinct. 1. vbi dicitur; Sicut infans à quocumque sacerdote in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, semel baptizatus, non debet iterum baptizari: ita nec locus Deo dicatus iterum consecrandus est; nisi propter eas causas, quas superius nominauimus, si tamen fidem S. Trinitatis tenuerint, qui cum consecrauerunt.

7. Dicendum est igitur, Ecclesiam sic consecratam, aut benedictam, non solum validam retinere consecrationem, aut benedictionem, vt aduersarij fatentur, & significat cap. Ecclesia, semel, de consecratione, distinct. 1. vnde colligit Layman. sup. num. 9. Hæreticum Episcopum validè consecrare, seu benedicere templa, dum fidem Sanctissimæ Trinitatis teneat sed etiam non egere reconciliatione, quia verè non est polluta. Probatur, quia nullo iure discernitur talis violatio, nec in legibus pœnalibus valet argumentum à paritate rationis, cum odia restringi debeant ad casum dumtaxat expressum. Et omnes fateantur, Ecclesiam non violari, quamuis excommunicatus non toleratus celebret in ea. Vnde patet responsio ad argumentum aduersariorum. Vide Franciscum Lugo de Sacram. lib. 5. cap. 6. part. 10. num. 67. & Marchinum de Sacram. ordin. parte 3. c. 10. num. 11.

RESOL. CXXXII.

Quenam quantitas sanguinis requiratur, vt Ecclesia maneat violata? & quanam quantitas seminis?

Et supponitur, quod effusio sanguinis debet esse iniuriosa. Ex quo deducitur, quod Ecclesia non polluitur, si quis occidat in sui defensionem: si casu sanguis effundatur in Ecclesia; aut si phreneticus alium vulneret, aut Chirurgus, dum vulnus curat in Ecclesia, vel venam, aut tumorem incidit, effundat sanguinem inculpate, &c.

Et an sufficiat, vt sanguis effluat intra Ecclesiam, si vulnus factum fuit extra Ecclesiam?

Et quid est contra?

Et an requiratur, quod Ecclesia denuncietur à iudice polluta?

Et an ex pollutione seminis polluitur Ecclesia? Ex part. 11. tract. 2. & Misc. 2. Ref. 58.

§. 1. **S**uppono quod modus, quo polluitur Ecclesia, est per effusionem sanguinis hominis viuientis, modò sit iniuriosa, & intra templum, aut locum sacrum fiat, vt Cœmeterium, & in magna quantitate: non enim sufficit, quod guttatim effundatur, vt statim dicemus num. 19. Ita docent communiter Doctores, Henriquez lib. 9. de Missa cap. 27. num. 5. Suarez tom. 3. disp. 81. sect. 4. §. Secundo violatur. Azor. tom. 1. institut. moral. lib. 10. cap. 26. quæst. 13. §. Quæres an si. Sylu. verbo Consecr. 2. num. 5. & verbo Interdictum 4. quæst. 3. Palud. in 4. quæstion. 2. art. 3. Sotus ibid. quæst. 2. art. 3. ad 2. Nau. cap. 25. num. 5. & cap. 27. num. 256. Grassius lib. 2. decis. aur. cap. 48. numer. 22. Patet ex cap. Si Ecclesia de consecr. dist. 1. vbi dicitur expressè oportere illam effusionem esse iniuriolam, ita tamen ab omnibus Doctoribus intelligitur. Vnde si non sit iniuriola, id est, si à peccato mortali excusetur, quocumque modo excusetur, nec erit sacrilegium mortale, nec Ecclesia polluetur: vt si quis occidit in sui defensionem: si casu sanguis effundatur, aut phreneticus alium vulneret, aut Chirurgus

Sup. hac difficultate, & effusione sanguinis hominis viuientis in Ref. 1. an. not. postea in principio §. seq. Et pro particulari guttatim in §. huius textus in præcitata Ref. §. vii.

furgus dum vulnus curat in Ecclesia, vel venam, aut tumorem incidit, effundat sanguinem inculpate. Ita Henríquez, Suar. Sylu. Nauuarr. citati, & communiter Doctores.

2. Hoc supposito, quæro quanam quantitas sanguinis inducat pollutionem Ecclesie; Respondent citati Doctores, debere esse notabilem. Ergo modica non sufficit. Concedunt hoc; sed quanam dicenda sit modica, excipunt. Et hoc Layman libro 5. tractat. 5. capite 5. numero 7. Dicastillus de Sacrament. tomo 1. tract. 5. disputacione 4. dub. 7. numero 116. cum Glossa *vbi infra*, remittunt arbitrio Episcopi. Sed hoc est effugere difficultatem. Henricus Busembaum in Medulla Theologiae Moralis libro 6. tractat. 3. cap. 4. dub. 4. ait, esse pauculas guttas, non explicat, quot guttae. Cardinalis Lugo de Sacram. Euchar. disput. 20. sect. 2. num. 52. putat vnam vel alteram guttam non esse quantitatem notabilem. Eligius Bassaris in Floribus Theologiae Moralis extendit ad tres guttas. Nimis scrupulose loquuntur hi Doctores, & Riccius teste Pace Iordano tom. 1. lib. 5. tit. 12. num. 47. ausus est dicere, quod nisi quantitas sit adeo modica, vt vnam vel alteram guttam non excedat, inducat violationem, sed merito aduersus supradictos Doctores insurgit Iordanus *vbi supra*. Ego verò probabiliter puto cum Stephano Fagundez de Præcept. Eccles. præc. 1. lib. 3. cap. 14. num. 14. non sufficere effusionem sanguinis quod guttatim effundatur, quia vt ait ipse num. 19. ad violationem Ecclesie non sufficere quamcumque effusionem iniuriolam sanguinis: sed requiritur magnam effusionem, imò enorm. m. vt docet Sylu. verbo Consecratio 2. num. 5. §. secundus, & Nan. cap. 27. numer. 256. quia iura requirunt effusionem: effusio autem largitatem denotat. Præterea, Toletus etiam lib. 1. summa, cap. 32. num. 1. magnam copiam sanguinis requirit. Eandem requirunt etiam Suar. tom. 3. in 3. par. disput. 81. sect. 4. §. secundus, & Azor. tom. 1. Inst. moral. lib. 10. capit. 26. quest. 13. & Pan. in cap. Propositi, de consec. dist. 1. & Graphius lib. 2. decis. aur. cap. 48. num. 5. & est optimus textus in cap. Reuertimini 16. quest. 1. & in cap. cum illorum de sent. excom. & Gloss. ibi, verbo, effusio. Nam vocabulum effusionis ex se copiosum sanguinis fluxum significat: quod est valde notandum; ne dicamus, per quamcumque emissionem modici sanguinis pollui Ecclesiam. Ita Fagundez, qui etiam addit, quod nec etiam polluitur, si magna copia effundatur de naso, quia est organum sanguinis, vt optimè animaduertit Graphius citatus num. 25. & Sotus in 4. dist. 12. quest. 2. art. 3. conclus. 8. ac proinde, quæ sit iniuriola, & peccaminosa effusio respectu alterius partis, non esse respectu nasi, iuxta hos Doctores.

3. Quicquid sit contrarium nominatim contra me asserat Fraciscus Lugo de Sacram. l. 5. c. 6. quest. 8. num. 51. qui etiam pro difficultate de qua actum est, sic ait; Notandum est primò, requiri sanguinis effusionem, quæ planè significat copiam effusi sanguinis; vnde, si parum sanguinis defluat, non violatur Ecclesia, vt docent communiter Doctores. Hæc autem quantitas proportionaliter sumi debet ad partem vnde fluit; sunt enim partes corporis ex quibus inflicto leui vulnere, vel ictu, facillè defluit multum sanguinis, ex aliis autem etiam inflicto graui vulnere vix parum erumpit. Continget ergo sæpius, vt quantitas effusi sanguinis, quæ respectu alterius partis sufficeret ad constituendam mortalem culpam, & ad violandam Ecclesiam, quia supponeret graue vulnus, respectu nasi vel auriculæ non sufficiat, quia manat ex vulnere leui. Ita ille. Sed absolutè sententiam Fagundez vbi supra probabilem puto.

Tom. IX.

4. Notat etiam cum Hurtado de Sacrament. disput. 4. de Sacrificio Missæ, difficult. 3. qui ait non sufficere quod sanguis effluat intra Ecclesiam, si vulnus factum fuit extra, bene tamen si vulnus factum fuit in Ecclesia, quamuis sanguis non effluat intra Ecclesiam, sed extra, & quamuis sanguis non perueniat ad pavementum Ecclesie.

5. Nota hic obiter, me olim insinuassem in par. 6. tract. 6. resol. 47. Si aliquis percussus in Ecclesia non fudit in illa sanguinem, sed extra, non violati Templum. Sed quia video hanc opinionem esse contra communem, nunc absolutè ab ipsa recedo. Quoniam Ecclesia non tam polluitur per ipsum contactum sanguinis decidentis in pavementum, (vt aliqui putant) quam per actionem iniuriolam, qua causatur effusio, & omnis propria malitia formaliter continetur. Quare dum hæc tota ponatur in Ecclesia, quamuis sanguis colligatur in vase, vel percussus egrediat ex Templo, priusquam sanguis effluat, pollueretur Ecclesia. Contra verò, si quis percussus extra locum Sacrum ingrediatur illud, & in Ecclesia sanguinem mittat, non polluet illam. Non enim attendendum est, vbi sanguis effluat, nam illa censetur effusio materialis, sed vtrum percussio fiat in loco Sacro, nam illa censetur effusio formalis.

6. Sed maior difficultas extat, an quod dictum est de sanguinis effusione vt censetur Ecclesia polluta, procedat etiam in alio casu, in quo polluitur ex feminis humani effusione peccaminosa, & affirmatiue communiter tenent Auctores. Vnde Dicastillus de Sacrament. tom. 1. tract. 5. disp. 4. dub. 7. num. 118. sic ait; Violatur Ecclesia humani feminis effusione illicita mortaliter intra Ecclesiam facta, siue voluntaria pollutione, siue copula carnali. Requiritur etiam quod sit copiosa, vt nomen, Effusio, significat, & aliqui notant, sufficere si effusio fiat intra Ecclesiam, quamuis non perueniat ad pavementum. Requiritur etiam quod sit notoria, si enim non publicè confitetur non sufficit vt Ecclesia sit polluta etiam respectu eorum, qui fortè id sciunt, etiam si sit qui patrauit delictum, qui non tenetur se manifestare. Non requiritur autem quod Ecclesia denuntietur à Iudice polluta. Neque simile de Censura locum habet, quidquid aliqui dicunt. Scio Suanium iudicare id esse probabile. Sed cum pollutio hæc Ecclesie non sit interdictum, vt ipse docet tom. de censur. disput. 37. sect. 1. numer. 28. non est cur ea denuntiatio requiratur, nec id est vltu receptum, Ita Dicastillus. Vide etiam Amicum in Curs. Theolog. tom. 7. disput. 33. sect. 12. numero 337. vbi docet, effusionem feminis debere esse in aliqua sufficienti quantitate, vt notat nomen Effusio & Cardinalis Lugo vbi supra numero 56. requirit etiam effusionem copiosam feminis non vnus, vel alterius guttae, vt dixerat antea de sanguine.

7. Sed vt verum fatear si consideremus iura, non videtur requiri vt semen in copia effundatur. Nam Canone, Ecclesie, ita dicit Concilium Nicænum: Ecclesiis semel consecratis non debet iterum consecratio adhiberi, nisi ab igne extita, aut sanguinis effusione, aut cuiuscumque semine polluta fuerint cap. verò, si Ecclesia, ita ait Gregorius IX. Si Ecclesia non consecrata cuiuscumque semine fuerit, aut sanguinis effusione polluta, &c: Ex qua loquendi diuersitate videtur colligi ius non requirere effusionem feminis, seu copiam, vt Ecclesia ex eo capite polluat, videturque posse congruentia adferri, quod emissio erioris in parua quantitate raro sit mortalis, saltem non

H 2 ita

Sup. hoc in tom. 1. tit. 7. ex doctrina Res. 90. §. 2. ad medium; à vers. & quando, & pro parte id Res. nor. seq. Quæ hic est infra Res. 135. & lege etiam vers. nor. præterita, & infra vide doctrinam Res. 136. & ex Res. 144. §. Hinc oritur.

Sup. hæc notorie in tom. 2. tit. 6. Res. 47. §. 2. prope finem & in §. colligitur (secundus) & seq.

Sup. hoc in Res. 135. vlt. & in Res. 136. cor. in in §. Secundo.

Sup. hoc in Res. 1. nor. præterita, & eodem §. Ter. in Res. 135.

INMATTI
TITULI
X
LII

ita facile supponi possit esse mortalis: voluntaria verò seminis emissio peccaminosa, est peccatum mortale, quamvis semen non effundatur in copia, Ecclesia in suo foro non potest facile contrarium præsumere. Videtur ergo statuisse, vt Ecclesia non pollueretur propter sanguinis emissionem, nisi ea esset copiosa; pollueretur verò propter mortalem emissionem seminis licet nõ copiosam. Et ita obseruat Ioannes Præpositus *in 3. part. quæst. 83. art. 3. dub. 2. num. 155.* verum postea non audet à communi sententia recedere, à qua tamen inuenio recedere Patrem Iordanum *tom. 1. lib. 5. sit. ... num. 109.* putat enim quod si actus est completus emissionis seminis, siue multum, siue parum sit emissum sequitur violatio; & huic sententiæ ego libenter accedo. Vide dictum Iordanum. Et quidem quomodo possemus cognoscere veritatem & feminis quantitatem; & eadem est ratio de paruo, ac magno semine, dummodo actus luxuriæ sit consummatus.

8. Sed an ex pollutione in somnis polluat Ecclesia Syluester, Tabiena, Nauarrus, Hentriquez, Finnellus, quos sequitur Bonacina *de Matr. q. 4. punct. vlt. num. 19.* censent Ecclesiam non pollui per pollutionem in somnis contingentem, quamvis indirectè voluntaria fuerit in causa. Rationem reddit Bonacina, quia non est libera, & per consequens non habet annexam irreuerentiam loci Sacri, propter quam Ecclesia polluta censetur. Mihi videtur indirectè voluntarium fati habere libertatis ad mortale peccatum, si legem violat. Sic homicidium commissum in somniis, vel ebrietate, si fuit voluntarium in causa, quamvis indirectè dumtaxat, est mortale peccatum contra iustitiam; nam obligat non solum ad non occidendum, sed etiam ad tollendam causam, vnde prævidetur homicidium secutum. At castitas non obligat ad auertendam causam pollutionis in somnis euenturæ, quamvis illicitam in alio genere. Quare peccans mortaliter in nimio cibo, vel potu, non peccat contra castitatem, quamvis inde prævideatur secuturam esse pollutionem in somnis præter intentionem, vt latè docent Valquez *1. 2. disput. 115. numer. 9.* Sanchez *de Matrim. lib. 9. disput. 45. num. 17.* Igitur Idè non violatur Ecclesia per talem pollutionem, quia non est mortale peccatum in genere luxuriæ. Et ita docet Franciscus Lugo *de Sacrament. lib. 5. cap. 6. quæst. 9. num. 58.*

RESOL. CXXXIII.

Quidam in Ecclesia rixando cum aliquo, pugno in naribus percussit, ex quibus magna sanguinis quantitas exiit. petierunt à me, an Ecclesia remanserit polluta? Ex part. 6. tract. 6. & Misc. 1. Ref. 24.

Sup. hoc in Ref. præterita in fine §. 2. ver. ita Fagundez. & seq. & in alio §. & ver. eius nor.

§. 1. **C**asus est practicabilis, & in facti contingentia mihi accidit: & affirmatiuè videbatur respondendum. Nam tunc violatur Ecclesia, quando percussio est peccaminosa & lethalis, & cum illa coniungitur copiosa sanguinis effusio: sed in nostro casu percussio fuit peccaminosa, & cum ingenti sanguinis effusione: Ergo, &c, ita hanc sententiam docet Syluius *in 3. part. quæst. 83. art. 3. post conclus. §. queritur.* & Coninch etiam *in 3. part. q. 83. art. 3. dub. 1. n. ... in fin.*

2. Sed ego tunc in facti contingentia negatiuam sententiam consului, & adduxi Grassium *in decis. aur. lib. 13. cap. 48. num. 25.* Emmanuelem Sà *verb. Ecclesia numer. 13. in fine.* Fagundez *part. 1. lib. 3. capit. 14.*

num. 7. & part. 2. lib. 4. capite 4. numer. 18. qui citat etiam Sotum, quorum sententiæ inuenio nunc adherere Marchinum *de Sacrament. Ordin. nallat. 3. part. 3. capit. 11. numer. 8.* vbi sic ait. Tertio excipitur effusio sanguinis etiam lethifera, seu grauis, & in magna quantitate, quæ de naso profliueret pugno, alapa, & similibus. Quia nasus est organum sanguinis facilè ab hac parte fluentis. Ita ille. Est ergo hæc sententia absolute tenenda: & non quoad pueros tantum rixantes in Ecclesia, vt tunc assererat quidam Parochus nixus auctoritate Coninch *loco citato.*

RESOL. CXXXIV.

Quidam fuit occisus ante Ecclesiam, & cum adhuc calidus esset, intra eam illatus, credens inimicus esse ad huc viuum, vlnus graue ei intulit, ex quo manauit copiosa sanguinis effusio; quæsitum fuit, an Ecclesia remaneat interdita?

Et an ex qualibet minima sanguinis effusione Ecclesia polluat, vel necessaria sit magna effusio sanguinis iniuriosa, imò, & enormis? Ex part. 6. tract. 6. & Misc. 1. Ref. 25.

§. 1. **D**E hoc casu olim per litteras interrogatus Snp. hoc fuit fui. Et affirmatiuam sententiam docet Durandus *in Rationali diuinorum officiorum, lib. 1. cap. 6. num. 41. in fine.* Ioannes Baccon *in 4. distinct. 10. quæst. 2. art. 5.* & Emmanuel Sà *verb. Ecclesia, num. 13.* lege primas vbi sic asserit. Polluitur Ecclesia effusione sanguinis per iniuriam, quæ sit peccatum mortale, factam etiam homine mortuo in Ecclesia ipsa existente. Sic ille.

2. Sed quia Ecclesiæ violatio est pœna, & idè restringenda, ego negatiuè sententiæ adhareo: quia homo mortuus verè non est homo: & dum iura in violatione Ecclesiæ requirunt necessariò effusionem sanguinis, debet intelligi de principali analogato, id est, sanguinis hominis viui. Et ita hanc sententiam tenet Fagundez *part. ... lib. 3. cap. 24. num. 14. & 15.* & Hentriquez *lib. 9. capit. 27. numer. 5.* vbi ait. Ecclesiam violari per effusionem sanguinis hominis viuientis, si modo iniuria fit intra Ecclesiam. Vide etiam Sayrum *de censur. lib. 5. cap. 16. num. 7.*

3. Notandum, est etiam hîc obiter falsam esse opinionem Alphonsi de Castro *de lege pœnali lib. 1. capit. 7. art. 2.* asserentis ex qualibet minima sanguinis effusione Ecclesiam pollui; non verò si vna aut altera gutta effundatur: nam Ecclesia polluitur ex sanguinis effusione in abundantia; vide Gloss. *in cap. 5. & signanter §. Hoc supposito.* & alterius §. eius not. *Reginaldum in praxi som. 2. lib. 29. cap. 29. numer. 181.* Auilam *de censuris part. 6. disp. 7. dub. 1. conclus. 2. cas. 1.* & alios penes ipsos, quibus adde Fagundez *part. 1. lib. 3. capit. 14. numer. 19.* vbi ita asserit. Notabis tamen ad violationem Ecclesiæ non sufficere quamcumque effusionem iniuriosam sanguinis; sed requiri magnam effusionem, imò enormem; quia iura requirunt effusionem; effusio autem largiter denotat. Et est optimus textus *in cap. reuertimini 16. quæst. 1. & in cap. cum illarum, de sement. excommunicat. & Gloss. ibi verb. effusionem.* Nam vocabulum effusionis ex se copiosum sanguinis fluxum significat, quod est valde notandum: ne dicamus per quamcumque effusionem modici sanguinis pollui Ecclesiam. Ita Fagundez & ego.

RESOL

RESOL. CXXXV.

Quidam fuit in Ecclesia vulneratus, & persequens inimicum fugientem magnam copiam sanguinis extra Ecclesiam vulnus effudit: queritur, an Ecclesia remaneat polluta? Ex part. 6. tract. 6. & Misc. 1. Ref. 47.

Ad decidendam doctrinam huius Resol. legem hanc sequentem cap. 29. quest. 13. §. quares. & part. 2. lib. 9. cap. 5. quest. 1. cas. 2. Suarez in 3. part. tom. 3. disp. 81. sect. 4. cas. 2. Reginaldus tom. 2. lib. 29. num. 181. Toletus lib. 5. cap. 8. num. 7. Lugo de Sacrament. Eucharist. disp. 20. sect. 2. Sayrus de censur. lib. 5. cap. 16. num. 5. & 8. Victoria in summa de Eucharistia, quest. 99. Grassius in decis. part. 1. lib. 2. c. 48. num. 23. Navarrus ex Manuali, cap. 27. num. 266. & Fagundez part. 1. lib. 3. cap. 14. num. 16. ubi sic ait: Si vulnus mortiferum sit & grave, & intra Ecclesiam contingat, aut cimiterium illius, locus sacer violabitur, etiam si sanguis intra eum non effluat, veluti si homo prius egrediatur. Ita ille. Putant igitur hi Doctores, non esse de essentia pollutionis Ecclesiae, ut in ea sanguis effundatur, sed satis esse, si percussio sit facta in Ecclesia, & de per se sit sanguinis effusio. Igitur si prius homo egrediatur, & sanguis non cadat in terram, sed extra Ecclesiam postea effundatur; sufficit, ut illa remaneat polluta: quia per accidens est, ut in Ecclesia sanguis non effundatur, & ipsa effusio, quantum est ex parte actionis iniuriæ gratis facta est. Ergo, &c.

2. Sed pro contraria sententia adest, si fallor, non infirmum argumentum, pro quo suppono. Primo violationem Ecclesiae esse penam, & idem strictè interpretandam: ut observat Pericinus de offic. Sacerd. lib. 1. cap. 7. dub. 2. num. 23. Vnde Fagundez loco citato, num. 13. asseruit, quod in huiusmodi casibus favere Ecclesiae debeamus, ut potius non sint polluta: nec violata: quam polluta & violata sint. Suppono secundò Canones imponentes hanc penam asserere Ecclesias pollui per sanguinis effusionem. Et idem in cap. Ecclesias 68. dist. 6. de consecrat. dist. 1. dicitur non esse Ecclesias reconciliandas, nisi sanguinis effusione polluta fuerint. Et in cap. si Ecclesia de consecrat. Eccles. dicitur, Ecclesiam non consecratam, sed solum benedictam etiam sanguinis effusione pollui. Et in cap. unico de consecr. Eccles. in 6. habetur, Si Ecclesiam pollui sanguinis effusione contingat, esse reconciliandam. Et Innocentius III in cap. tuarum de privilegiis, proposita sibi questione; videlicet, cum quidam percussit Vicarium Sacerdotem ipsam Ecclesiam sanguinis effusione fecidisset, sic respondet; in ea donec reconciliata fuerit, officia non permittas celebrari divina.

3. His suppositis sic argumentor. Ecclesia non violatur nisi per sanguinis effusionem: ergo violatio, ut poena, non est extendenda ad nostrum casum; in quo nullus in Ecclesia effusus est sanguis. Constat probabilitas supradictæ opinionis ex sententia superius relata, nempe Ecclesiam non remanere violatam propter homicidium, si mors extra illam sequatur, & idem hic apponam verba Ioannis Præpositi in 3. part. quest. 83. art. 3. dub. 2. num. 152. sic asserentis: non violatur Ecclesia, si causa quidem data sit in ea, mors tamen extra illam sequatur: cum eo casu neque homicidium sit dicendum in Ecclesia contingere; quare requiritur, ut & causa mortis sit

in dicta Ecclesia data, & mors in ea sequatur: cum utrumque requiratur ut homicidium dicatur in Ecclesia contingere. Ita ille, & alij. Si ergo Canones asserentes, Ecclesiam pollui propter homicidium, intelligendi sunt secundum Præpositum, & alios, non solum si causa homicidij fuerit data in Ecclesia, sed etiam si mors sequuta fuerit in Ecclesia. Ita dicendum est in casu nostro Canones asserentes Ecclesiam pollui propter sanguinis effusionem, intelligendos esse non solum si causa, v.g. vulneratio de per se sanguinis effusiva, si facta in Ecclesia, sed etiam si ipsa sanguinis effusio sequuta fuerit in Ecclesiam sicut in primò casu si homicidium, cuius tamen causa data fuit in Ecclesia, extra Ecclesiam sequatur; non potest dici in Ecclesia contingere, ita & in nostro casu, si sanguine extra Ecclesiam effluere contigerit, idem dicendum erit. Vnde nescio qua ratione Præpositus tenuerit, ut supra visum est, ad pollendam Ecclesiam requiri, ut & causa mortis data sit in Ecclesia, & mors in ea sequatur; & postea contra id quod supra diximus, teneat Ecclesiam violari, si quis intra eam grave vulnus accipiat, quamvis extra Ecclesiam enormem emittat. Sed his non obstantibus, quia video affirmatiuam sententiam circa questionem propositam esse inter Doctores communem, non audeo ab ea recedere.

RESOL. CXXXVI.

Ollin in Ecclesia Regularium fuit quidam sacculus arenæ ita acriter contusus, ut post tres dies extra Ecclesiam mortuus sit; queritur, an Ecclesia remanserit polluta?

Et an Ecclesia violetur, si quis vino consecrando immisisset aliquod venenum, ut illius sumptione Sacerdos moreretur, qui eo sumpto domum rediens mortuus est? Ex part. 6. tract. 6. & Misc. 1. Ref. 26.

§. 1. Affirmatiuam sententiam docet Marchinus de Sacramento Ordini, tract. 3. p. 3. c. 10. n. 7. Layman lib. 5. tract. 5. c. 5. num. 8. & Fagundez part. 1. lib. 3. cap. 14. num. 13. Nam si doctores asserunt sufficere mortiferam vulnerationem sine effusione sanguinis ad pollendam Ecclesiam, si in ipsa Ecclesia fiat, quamvis mors extra illam sequatur: cur non sufficiet etiam mortifera contusio in ipsa Ecclesia facta, etiam si mors extra illam eveniat; cum utrobique causa ipsius mortis; & completa malitia illius, & peccatum ipsius homicidij in Ecclesia consummatum fuerit; nam posita ea causa, mors qua postea evenit, naturaliter evenit. Ergo, &c.

2. Sed negatiua sententia, quam ipse Marchinus & Fagundez probabilem vocat, tenetur etiam Præpositus in 3. part. quest. 83. art. 3. dub. 2. num. 152. & Suarez tom. 3. in 3. part. disp. 81. sect. 4. cas. 1. ubi ait. Existimò necessarium esse, ut mors ipsa in Ecclesia contingat; quia alias reuera non fit homicidium in Ecclesia. Ita ille. Vnde Azorius part. 1. lib. 10. cap. 26. q. 3. docuit, quod si sanguis minimè fundatur, licet olla vel membra conterantur, aut frangantur; non ideo polluitur Ecclesia; & hæc antea docuerat Panormitanus in 6. proposuisti; n. 14. de consecr. Eccles. Et ratio huius sententiæ est, quia ut diximus supra, pollutio Ecclesiae est poena, ergo restringenda erit: cum igitur in casu nostro in Ecclesia non fuerit sanguinis effusio, neque mors in ea contigerit; reuera homicidium non committitur in Ecclesia; ergo quod non remaneat polluta, dicendum est. Et in his casibus favere Ecclesiae debemus, ut potius non sint polluta, quam polluta.

Ad magis roborandam doctrinam huius Resol. præcedentem Ref. & signanter sup. hoc in tom. 1. tit. 7. ex Ref. 90. §. 2. inter mediam, & si nem. à vers. Quinimo & hic infra ex Ref. 144. vide §. Hinc ostenditur.

3. Vnde ex his aliqui approbant opinionem Patris Reginaldi in Praxi tom 2. lib. 29. c. 9. sect. 5. n. 18. ubi docet Ecclesiam non violari, si quis vino consecranda immiscuisset aliquid veneni, ut illius supitione Sacerdos moreretur, qui eo sumpto domum rediens mortuus est, quia in hoc casu non adest effusio sanguinis, & homicidium non potest simpliciter dici fuisse in Ecclesia commissum. Ergo, &c.

RESOL. CXXXVII.

An Ecclesia non consecratur polluta per quancumque delicti notitiam, nisi hoc fuerit per sententiam iudicis declaratum? Ex part. 6. tract. 6. & Misc. 1. Ref. 27.

Sup. hoc in
sta in Ref.
140. §. Quo-
ad secundū,
& seq.

§. 1. **N**egatiuam sententiam docet Suarez tom. 3. in 3. part. disp. 81. sect. 4. cap. 3. dub. 2. & Fagundez par. 1. lib. 3. c. 14. n. 34. qui tamen etiam cum Suarez affirmatiuam sententiam probabilem putat, sic enim asserit. Aliqui satis probabiliter asserunt non sufficere quancumque notitiam delicti, nec Ecclesiam censendam esse pollutam, donec Iudicis sententia declaratum sit Ecclesiam illam esse pollutam. Ratio est, quia illa poena pollutionis Ecclesiae est veluti quaedam censura; & instar censuræ requirit sententiam Iudicis: nullus enim excommunicatus vitari debet, donec per sententiam Iudicis declaretur, ac denuncietur censuram incurrisse. Quod verò huiusmodi poena sit instar censuræ, seu poenæ interdicti ingressus Ecclesiae proinde instar poenæ censuræ, docet Paludanus in 4. dist. 18. quaest. 8. art. 4. Syluester verb. consecratio, quaest. 9. in fine, & verb. interdictum. 4. quaest. 3. Huc vsque Fagundez & Sayrus etiam lib. 5. de censuris, cap. 16. num. 1. ait pollutionem, siue violationem Ecclesiae esse similem interdicto locali, & Auila de censuris part. 5. disp. 6. dub. 6. concl. 3. in fin. alletit ad interdictum locale reduci quodammodo Ecclesiae violationem: sed post Concilium Constantiense nemo tenetur interdictum seruare, donec per Iudicis sententiam interdicti censura publicè denunciata fuerit. Ergo, &c.

RESOL. CXXXVIII.

An Ecclesia, qua stetit in campo per longum tempus absque tecto, & ianua, & plena multis spurciis, sic denuo ab Episcopo solemniter reconcilianda? Et explanatur quod Ecclesis semel consecratis, non debet iterum consecratio adhiberi, nisi ab igne exusta, aut sanguinis effusione, aut cuiusquam seminis pollutione polluta fuerint? Ex part. 8. tract. 7. & Misc. Ref. 93.

§. 1. **A**D hoc dubium ita respondet Stephanus Badius in Theolog. moral. part. 1. tract. 6. quaest. 18. An Ecclesia reconciliatione solemnī, & Episcopali indigeat, quæ ab hæreticis possessa, tam Ministrorum mendacijs, concionibus, ac inuertijs in Ecclesiam, quàm sacrilega eorum, infamique cœna, ac sepultura mortuorum infecta fuit? Idemque dicendum, si Ecclesia diu absque tecto, & ianuis plena foret stramine, aliisque spurcijs, animalibus, & naturali hominum vsui, quasi diuersorij locus patuerit. Opinio est Durandi loco citato, malum non esse eam in tali casu solemniter ab Episcopo reconciliari, cui ne subscribam, facit Canon Concil. Nicarni, relatus à Gratian. de consecrat. distin. 1. his verbis: Ecclesis semel consecratis Deo, non debet iterum consecratio adhiberi, nisi aut ab igne exusta, aut sanguinis effusione, aut cuiuscumque semine pollu-

ta fuerint. Quare si eorum nihil sit factum, nihil contra templorum reuerentiam ab hæreticis admilsum, satis erit, si Episcopus, his eiectis, Altaria visiter, & an sint integra, fracta, vel polluta, tam oculis ipse suis, quàm aliorum diligentia lustret, iustrata reconciliet, asperione aque benedictæ, benedictione simplici, aut reconciliati per Sacerdotem sua autoritate; ac nomine curet. Ita Baunius.

RESOL. CXXXIX.

An in Ecclesia polluta signis celebret, remaneat consecrata?

Et quid, si Sacerdos celebret mala fide?

Et notatur Sacerdotem celebrantem in Ecclesia polluta ante reconciliationem non esse irregularem, nec incurvere suspensionem ab ingressu Ecclesiae? Ex part. 6. tract. 6. & Misc. 1. Ref. 28.

§. 1. **N**egatiuam sententiam ita mordicus tenet Pater Ioannes de Lugo in 3. part. tom. 2. de Sacram. Eucharist. disp. 20. sect. 4. n. 91. vt nominatim contra me contrariam sententiã existimet falsam, credo nixus auctoritate Sayri de censuris lib. 5. c. 16. n. 11.

2. Sed nimis rigide amicus vir se gessit in censura huius opinionis: quæ non solum non est falsa, sed probabilissima, & tuta in praxi: & ideo contra Lugum oppono ex eadem Societate præter Auilam, Emmanulem Sã ver. Ecclesia num. 19. Henriquez lib. 9. cap. 27. num. 5. in Gloss. litera L. & num. 6. in Gloss. litera I. & P. & nouissimè Patrem Perficum de offic. Sacerd. lib. 1. dub. 6. num. 61. ubi postquam posuisset circa præsentem quæstionem primam sententiam negatiuam, & secundam affirmatiuam: sic ipse postea asserit. Pro solutione præsentis dubij: Dico secundam sententiam esse valde probabilem, & in praxi tutam: propter Doctorum auctoritatem, tum etiam quia præsentia corporis Christi, dum in Ecclesia Missa celebratur, reputanda est pro sufficienti reconciliatione. Ita ille. Cui etiam adde præter alios à me alibi citatos Antonium Naldum in summa verb. Ecclesia num. 24. & Thomam Zerola in Praxi Episcop. part. 1. verb. pollutio Ecclesie not. 5. An verò hæc opinio procedat, si Sacerdos celebret in Ecclesia mala fide; negat omnino Layman. lib. 5. tract. 5. cap. 5. num. 13. Sed affirmat Emmanuel Sã correctus ubi supra verb. Ecclesia num. 19. & alij.

3. Notandum est etiam hic obiter Sacerdotem celebrantem in Ecclesia polluta ante reconciliationem, non esse irregularem, vt perperam voluit Hostiensis in cap. finali de consecrat. Eccles. & hoc expressè determinatur in cap. is qui, de sent. excommunicat. in 6. Imò ego puto neque incurere suspensionem ab ingressu Ecclesiae, per consequens nec mediata, nec immediata sit irregularis, etiam si celebret in eodem loco. Ita Paludanus in 4. distin. 18. quaest. 8. art. 3. conclus. 5. Emmanuel Sã ver. Ecclesia num. 21. Henriquez lib. 9. cap. 27. num. 7. in Gloss. litera M. Suarez tom. 3. disp. 81. sect. 4. §. penult. Layman. lib. 5. tract. 5. cap. 5. asserit. 21. Auila de censur. part. 5. disp. 7. dub. 3. conclus. 3. Fagundez part. 5. lib. 3. cap. 14. num. 5. & alij Et ratio est, quia cap. Episcoporum, de privileg. in 6. solum loquitur de eo, qui celebrat, vel celebrare facit in locis interdictis: ergo non debet extendi ad celebrantem in Ecclesia polluta, nam locus pollutus, seu violatio propriè non est interdictus. Vnde non est audiendus Naldus ver. Ecclesia num. 15. Nauarius in Manual. cap. 25. num. 94. Syluester verb. consecratio 2. quaest. 9. Graffius tom. 1. consiliorum lib. 3. cons. 2. num. 21. de consecrat. Ecclesie & alij sentientes celebrantem in Ecclesia

Sup. hoc in
Ref. seq. & in
tom. 2. n. 1.
Rel. 179. §. 2.
ad medium,
& in Ref.
174. cursum
ad medium,
& in Ref. 177.
§. vit. ad me-
dium, ver-
idem etiam.

Alibi in Re-
solutionibus
& §. not.
præterita. Et
pro vltimo
contento in
hoc §. ex
consequen-
tis Resol. 1.
not. 1. huius
Ref. in eius
§. 2. ad me-
dium ver-
idem dictu-
dum & in
Ref. 4. dist.
annot. §. No-
ta, ante me-
diu, & ver-
At Bordo-
nus, in quæ-
st. 179.

De Immunit. Eccles. Resol. CXL. &c. 98

Ecclesia polluta esse iure ipso suspensum ab ingressu Ecclesiae; & si post talem suspensionem celebraret, vel actum sui Ordinis exerceat, fieri irregularem.

RESOL. CXL.

An in supra dictis casibus, si Sacerdos celebrat Missam in Ecclesia polluta, remaneat consecrata? Et an requiratur sententia iudicis declarantis locum sacrum esse violatum? Et cuiusmodi deducitur, quod si Sacerdos dixerit Missam cum vestibus non benedictis, & in calice non consecrato, quod supradicta remaneat consecrata, & benedicta. Ex part. 11. tract. 2. & Misc. 2. Resol. 99.

Sup. hoc in Resol. 99. in alio cap. 5. quast. 12. num. 99.

§. 1. Quid ad primum negatiue nominatim contra me tenet Franciscus Lugo, de Sacr. l. 3. cap. 5. quast. 12. num. 99. vbi sic ait; Sententiam affirmantem ego non audeam in praxi complecti, quia non reputo illam probabilem per locum intrinsecum. An vero per locum extrinsecum tot Auctores reddant illam tutam in praxi, iudicent alij. Ita ille adhaerens eius germano Cardinali Lugo à me alibi adducto.

Sup. hoc in Resol. 99. in alio cap. 5. quast. 12. num. 99.

2. Sed nouissimè præter alios à me adductos, affirmantem sententiam tanquam probabilem admittit Dicastillus de Sacrament. tom. 1. tract. 5. disputat. 4. dub. 7. num. 113. vbi sic asserit? Vtrum autem, si interim dum violatio Ecclesiae durat, bona fide quis in ea sacrificet, sufficit hoc vt non sit necessaria alia reconciliatio, aut consecratio: non omnes consentiunt. Impugnat Layman, quia nullo iure, aut ratione solum videtur; nam si celebratio Missae esset instar reconciliationis, idem dicendum esset, si Sacerdos mala fide in Ecclesia polluta celebraret; quod planè falsum est (inquit Layman.). Verùm Sà expresse id concedit, & non putat planè falsum; sed potius putat cum aliis, quorum nomina non refert satis magnam esse reconciliationem, seu benedictionem, ipsam celebrationem. Itaque cum Auila saltem probabilem sententiam puto. Vnde iuxta eam sequitur, quod si Episcopus dispenset, vt in violata Ecclesia celebraretur, etiam manebit reconciliata. Ita Dicastillus.

3. Vnde parum modestè præter morem suum hanc sententiam falsam appellauit Amicus in Curs. Theologiae disputat. 33. sect. 12. num. 345. contra quem adduco me citato Patrem Tamburinum de Sacrificio Missae lib. 1. cap. 1. §. 4. num. 5. asserentem hanc opinionem esse probabilem; & respondet ad argumenta quae contra me adducit Eminentissimus Cardinalis Lugo, & ex his tenet etiam mecum probabiliter, quod si Sacerdos dixerit Missam cum vestimentis non benedictis, & in Calice non consecrato quod supradicta remaneat consecrata.

Sup. hoc in Resol. 99.

4. Quoad secundum, videlicet an post Concilium Constantiense requiratur ad violationem publicam sententia iudicis declarans locum Sacrum esse violatum? Affirmatiuam sententiam alibi probabilem existimaui, Sed nominatim contra me insurgit Franciscus Lugo vbi supra num. 92. quia violatio loci Sacri non est interdictum propriè, nec intelligitur nomine interdicti, vel Censurae; quod docuit etiam Suarez tom. 5. disputat. 37. sect. 1. num. 28. Quare decretum Concilij Constantiensis ad Ecclesiae pollutionem non extenditur. Et Cardinalis de Lugo testatur esse Romae praxi receptum, vt Ecclesiae reconciliantur etiam si violatio denunciata non fuerit. Ego verò reor, eandem esse praxim aliarum Diocesium. Vnde soluitur

fundamentum contrarium, & certè verba Concilij Constantiensis aliter refert Suarez eod. to. 5. disp. 9. sect. 2. ac reuelat tom. 3. disp. 81. sect. 4. Videatur vtroumbique. Hæc Lugo.

5. Et hanc sententiam existimo probabiliorem, non tamen nego affirmatiuam suam non habere probabilitatem, & idem Martinus de San. Ioseph in Mor. Confessor. tom. 1. lib. 1. tractat. 15. de Euchar. cum. 7. sic asseruit; Tingo por muy probable sententia la que dize, que en estos casos no basta, para que queda la Iglesia poluta, que sean publicos, sino que se requiere de mas desto; que por sententia de juez se declare, que por los tales delictos esta la Iglesia poluta; porque esta pena es como censura; y de la misma manera que en la censura ha de interuenir en ellas sententia de juez; como en el descomulgado, que no se ha de euitar; hasta que por sententia se sepa, que incurrio en la descomunión. Peña tr. 3. p. 4. quast. 64. & satis probabile iudicant Suarez tom. 3. in 3. part. disp. 81. sect. 4. Fagundez de Eccles. praecept. lib. 3. cap. 14. num. 34. y lo confituro; porque de similibus simile est iudicium; quando est eadem ratio, non possunt, & l. sequenti. ff. de legib. §. rectè instit. mandati. Ita Martinus. Sed licet hæc opinio, vt dixi speculatiuè loquendo probabilis sit, tamen in praxi, quae est sequenda est in contrarium.

RESOL. CXLI.

Quomodo per effusionem humani sanguinis iniuriosam fuit violata quadam Ecclesia consecrata, quaesierunt an simplex Sacerdos de licentia Episcopi possit illam reconciliare?

Et explanatur, quod hæc est differentia inter Ecclesiam benedictam, & consecratam; nam Ecclesia, si sit benedicta tantum; potest reconciliari per simplicem Sacerdotem, & cum aqua benedicta communi, si verò sit consecrata, debet reconciliari per Episcopum proprium, vel per alium Episcopum de eius licentia, & cum aqua à se, vel per alium Episcopum benedicta cum vino, & cinere. Ex part. 2. tract. 15. & Misc. 1. Resol. 6.

§. 1. Respondi negatiuè; nam hæc est differentia inter Ecclesiam benedictam, & consecratam; nam Ecclesia, si sit benedicta, potest reconciliari per simplicem Sacerdotem, & cum aqua benedicta communi, si verò sit consecrata, debet reconciliari per Episcopum proprium, vel per alium Episcopum de eius licentia, & cum aqua à se, vel ab alio Episcopo benedicta cum vino, & cinere. Ita communiter Doctores. Auila de cens. part. 1. disp. 7. dub. 4. Filliuc. in suis quæstionibus moral. tom. 1. tract. 5. cap. 4. num. 118. Sayrus de censuris, lib. 5. cap. 16. n. 31. Graffius decisur. part. 1. lib. 2. cap. 48. num. 10. Henricquez lib. 9. cap. 27. n. 6. Nugnez in 3. p. tom. 1. q. 63. art. 3. dub. 2. Gasp. Hurt. de sacrif. Miss. disp. 4. diff. 7. & alij. Probatur hæc opinio ex cap. aqua, de consecr. Eccles. vbi dicitur, quod consuetudo Ecclesiae Bracharensis, vbi solebant Episcopi committere Sacerdotibus, reconciliare Ecclesiam, potius sit dicenda corruptela.

Sup. contentis in hac Resol. infra in Resol. seq. §. 1. ad medium, & in Resol. post seq. à principio, vbi que ad text. Quod si. & infra in Resol. 144. à principio, vbi que ad §. Sed quid, vbi melius, & magis clarè quam in aliis §§. huius anno.

2. Non reticeam tamen contrariam sententiam extrae apud Victoriam in summ. Sacram. quast. 99. & apud Emanuelem Sà post correctionem Magistri Saceri Palatij, verb. Eccles. num. 20. Et quod mirum est, nouissimè Franciscus Syluius in suis commentariis in 3. part. D. Thoma, q. 83. art. 3. docet etiam hanc sententiam, & testatur de praxi, ait enim: Quibusdam videtur, quod Ecclesia prius consecrata, sic debeat reconciliari per Episcopum, vt hic vices suas ne-

queat simplici Sacerdoti committere: contrarium tamen tradunt Victoria, & Sa, credimus esse in praxi, non contradicente, sed potius concedente Pontifice. Hac ille. Quæ quidem sententia an sit probabilis, iudicent viri docti, videtur enim contra cap. aqua vbi supra, & consuetudo, & praxis, quam affert Syluius, est in contrarium.

RESOL. CXLII.

An regulares possint reconciliare eorum Ecclesias pollutas, & maximè si Episcopus distet per duas Dietas?

Et quid de aliis Sacerdotibus?

Et docetur in hoc casu differentiam esse inter Ecclesiam consecratam, & benedictam tantum, & eius reconciliationem.

Et explanatur Superiores Regulares ex privilegio posse reconciliare Ecclesias consecratas. Ex part. 4. tract. 4. & Mis. Ref. 91.

Supr. hoc in Resolution. non seq.

§. 1. **H**ic casus frequenter potest accidere, & affirmatiuè respondendum est per ea quæ adducit Homobonus de Bonis in exam. Eccles. part. 3. tract. 17. cap. 8. quæst. 27. res. 2. Adde quodd Ecclesia si sit benedicta, potest reconciliari per quemcumque simplicem Sacerdotem, & cum aqua benedicta communi, contra Toletum, vt habetur in c. si Ecclesia, de consecr. Eccl. iuncta glossa; nec requiritur ad hoc Episcopi licentia, vt patet ex ipso textu ibi, protinus lauetur. quod non diceretur si oporteret expectare licentiam Episcopi, & ita docet Auila de censuris p. 8. disputat. 7. dub. 4. qui citat D. Antonin. & Henriquez, quibus ego addo Tamburinum de iure Abbatum, tom. 1. disputat. 23. quæst. 10. num. 11. Præpos. in 3. part. quæst. 83. art. 3. dub. 2. num. 163. Barbosam de potest. Episc. part. 2. alleg. 28. num. 57. & post hæc scripta omnia supradicta inuenio docere Laurentium Portel in dubiis Regul. part. 1. ver. Ecclesie Fratrum, num. 1. vbi tenet Superiorem Regularium posse reconciliare suam Ecclesiam aqua tantum à se benedicta, quod etiam concedit de Sacerdote seculari: secus autem dicendum, si Ecclesia fuerit consecrata, hanc enim, vt alibi dictum est, neque Regularem, neque alium Sacerdotem etiam de licentia Episcopi posse illam reconciliare testantur iura & Doctores. Vnde nescio qua ratione Episcopi possint interdiciere Ecclesias Regularium non consecratas, si polluta fuerint ab eorum Superioribus reconciliata. Nec valet dicere cum aliquibus quodd Superiores Regulares tunc possunt reconciliare Ecclesias pollutas cum aqua ab Episcopo non benedicta, quando Episcopus distat per duas Dietas, secus autem minimè. Nam respondeo quodd si simplex Sacerdos, vt supra visum est, potest reconciliare Ecclesias pollutas cum aqua non ab Episcopo, sed à se ipso benedicta, quare hoc denegandum est Sacerdoti Regulari? Equidem non video disparitatem rationis.

Supr. hoc in Ref. præterita, & in Ref. seq. & melius in Ref. 1. post seq. per tot. pro vtroque.

Supr. hoc in Ref. seq. §. 1. à ver. Quod si. & in alio §. not. secundæ dicti §. 1.

Supra hoc magis late in Ref. seq. & in Ref. 1. post seq. §. Sed quid. & seq.

2. Notandum etiam quodd post hæc scripta inueni Antonium Nouarium in sum. Bullar. tit. de pollutione Ecclesiarum, n. 7. docere Superiores Regulares ex privilegio posse reconciliare Ecclesias consecratas, & citat Grassium conf. 2. de consecr. Eccles. n. 18. Sed hoc, vt dixi, multi negant.

RESOL. CXLIII.

An Superiores Regulares possint reconciliare eorum Ecclesias consecratas, si Episcopus distet per duas Dietas?

tas, vel defunctus sit, aut Episcopatum renunciauerit, vel si depositus sit?

Et an ex privilegio possint Regulares solemniter benedicere suas Ecclesias, & Cæmeteria, si Episcopus rollit, aut negligat?

Et docetur, quid intelligatur, per duas Dietas.

Et explanatur, quod Dieta alia est vulgaris, alia vero legalis. Ex part. 6. tract. 6. & Misc. 1. Ref. 22.

§. 1. **A**ffirmatiuam sententiam docet Confessus, Vgolinus, Sayrus, Barbosa, Henriquez quos citat & sequitur Philibert. Marchin. de Sacram. Ordin. tract. 3. p. 3. c. 11. n. 14. vbi sic ait: Dico quartò Ecclesie reconciliationem habere locum solum in Ecclesiis ab Episcopo consecratis: in benedictis vero licere cuilibet Sacerdoti post pollutionem eas rebenedicere & purificare aqua ab ipso benedicta. Quando autem Ecclesie sunt consecrate, opus habent reconciliatione facta per Episcopum; qui non potest alteri etiam Vicario suo hanc facultatem delegare. Quod si Ecclesia polluta sit Regularis, & Episcopus per duas Dietas longè abesset, tunc ex concessione Leonis X. facta Mendicantibus, poterunt Superiores illius Ordinis, & reliqui communicantes in eorum privilegio prædictam Ecclesiam pollutam aqua per ipsos benedicta reconciliare. Quod ego semel feci Ticini in Ecclesia nostra Sanctæ Mariæ Coronatæ; & dum post factum multos haberem Curie Episcopalis Aduersarios, visis & inspectis hostibus privilegii, omnes siluerunt. Huc vsque Marchinus, cui adde Megalium in Prompt. tom. 2. verb. Eccles. num. 21. in fine. Auilam de censur. part. 5. disput. 7. dub. 4. concl. 3. in fin. licet aliqui quos ego notavi in 4. part. tractat. 4. res. 91. contrarium sentiant: sed supradicta opinio videtur mihi satis probabilis; & illam præter Doctores citatos tenet etiam Layman lib. 5. tract. 5. n. 12. qui etiam docet ex privilegio posse etiam Regulares solemniter benedicere suas Ecclesias, & Cæmeteria si Episcopi nolint, aut negligant.

Sup. content. to in hoc vers. Dico quarto. & seq. 7. Quarto. in Ref. præterita §. 1. & in Ref. 1. post præteritam per tot. & infra Ref. seq. à §. 1. vbi que ad §. Sed quid. & pro Ecclesia Regulari in §. vt. Ref. præterite, & in Ref. seq. à §. Sed quid.

Quæ hic est Ref. antecedens §. 1. in fin. & infra in Ref. seq. Sed quid. curiam ad med. & Lovitium. & seq.

2. Notandum est etiam hic Regulares posse vti dicto privilegio, non solum quando Episcopus distat per duas Dietas, sed etiam quando defunctus est. Imò quocunque modo absit Episcopus, morte, renunciatione, depositione, &c. Ita Rodriquez in Quæstionib. Regular. tom. 2. q. 19. art. 3. Et post illum Perlicus de offic. Sacerd. l. 1. dub. 13. num. 121.

3. Et pro casu occurrenti in gratiam Regularium si aliquis ex ipsis nesciat, quid intelligat Leo X. in dicto privilegio; dum requirit vt Episcopus distet per duas Dietas. Respondeo Dietam significare iter diei, quod vulgò dicimus vna giornata; & ideo duas Dietas significare iter duorum dierum. Sed difficultas est; quot milliaria Dieta, seu iter vnus diei contineat; nam vt docet Gloss. e. nonnullis, de rescript. Dieta alia est vulgaris, & alia legalis: vulgaris metienda est secundum consuetudinem regionis; legalis vero viginti milliaria continet ex lib. 3. ff. de verb. signific. Hoc supposito Perlicus vbi supra de offic. Sacerd. lib. 2. dub. 13. num. 174. putat privilegium Leonis intelligendum esse de Dietis vulgaribus. Verum aliqui putant dictum privilegium intelligendum esse de Dietis legalibus. Et ideo præter Henriquez lib. 9. de Missa, c. 27. num. 6. & in Gloss. lit. D. cum eius privilegij Leonis X. meminisset, subdit in ead. Glossa, lit. F. Dieta continet viginti milliaria. Idem dicit lib. 13. c. 5. n. 5. in Gloss. litera D. vbi citat Mandosium, quibus adde Rodriq. in Quæstionib. Regular. tom. 1. quæst. 19. art. 6. in fine. Sed ego puto probabilius esse & securius in privilegio Leonis per Dietas intelligendas esse vulgares, secundum variorum Regnorum consuetudines: & credo quod in Sicilia Dieta continet iter 30. milliarium.

RESOL.

RESOL. CXLIV.

De quibusdam opinionibus circa reconciliationem Ecclesie, si polluat.

Et pro praxi queritur, an si homidium, vel magna sanguinis effusio contingat in porta Ecclesie, Ecclesia polluat?

Et quid, si stans in ostio Ecclesia recipiat vulnus lethale ab inimico, & mortuus cadat extra Ecclesiam, sanguinemque in ea non effundendo?

Et notatur, quod excusatur a peccato sacerdos celebrans in Ecclesia polluta, quoties pollutio contigerit post ceptum canonem: imo, tenetur Missam pressequi.

Idem est, si excommunicatus denunciatus ingrediat Ecclesiam, eodem tempore, & non vult egressi.

Et tandem docetur posse celebrari in Ecclesia polluta ad dandum Viaticum moribundo, & si est Parochialis, licebit in ea baptizare, & servare Eucharistiam pro infirmis. Ex part. 11. tract. 8. & Misc. 8. Ref. 23.

§. 1. P. Aulus Piascius impressit per duas vices suam Praxim Episcopalem, in qua p. 1. cap. 2. art. 4. n. 7. sic ait: Vbi etiam reconciliatio haberi non posset, posset ex permissione Episcopi lauari Ecclesia polluta aqua exorcizata, & celebrari interim donec reconcilietur per Episcopum, similiter, & Ecclesia nondum consecrata si polluat, sufficit quod reconcilietur modo predicto per simplicem Sacerdotem c. fin. de consecration. Eccles. iam. gloss. Arm. loc. supr. citat. num. 2. Ita ille etiam in secunda editione, quam ipse tradidit fuisse correctam a censoribus Romanis.

2. Sed aduersum illum nominatim, & merito insurgit Episcopus Iordanus tom. 1. l. titul. 12. n. 160. sic asserens: Piascius docet, quod vbi reconciliatio non posset haberi statim ab Episcopo, debeat lauari Ecclesia cum aqua exorcizata, & interim celebrari in ea, donec reconcilietur per Episcopum, cap. fin. de consecrat. Eccles. sic ille, qui nouum dat intellectum eidem cap. fin. nimirum, vt procedat etiam in Ecclesia consecrata, donec Episcopus remaneat impeditus reconciliari: communis tamen schola Can. & DD. supr. citat. interpretantur illud de sola Ecclesia non consecrata, vt litera expressè loquitur: nec in his terminis crederem Piascium bene sentire, sed standum esse cum communi. Sic ille.

3. Vnde ego olim reprobaui Victoriam, Sà, & Syluium asserentes Episcopum posse committere reconciliationem Ecclesie consecrate simpliciter Sacerdoti, quod etiam reprobatur me citato Eminentissimus Cardinalis Lugo de Sacram. Euchar. disp. 20. sect. 12. num. 62. & etiam me citato Franciscus Lugo de Sacram. lib. 3. cap. 5. quest. 12. num. 95. cum aliis, & est textus clarus in cap. Aqua, de consecrat. dist. 1. 4. vbi consuetudo Bracharensis Ecclesie, qua solebat Episcopi similibus Sacerdotibus committere reconciliationem Ecclesie (scilicet consecrate) corruptela vocatur, & ratio redditur. Quia licet Episcopus committere valeat, quæ iurisdictionis existunt, quæ tamen Ordinis Episcopalis sunt, non potest inferioris gradus Clericis demandare. Consonat Rituale Romanum dicens: Simplex Sacerdos tantum ex privilegio Sedis Apostolicæ potest Ecclesiam ab Episcopo consecratam reconciliari, & tunc vtatur ritu in Pontificali præscripto, cum aqua per Episcopum ad hunc vltim benedicta.

4. Non nego tamen cum Diuo Thoma in 3. p.

question. 83. artic. 3. ad 2. Episcopum posse concedere facultatem, vt in Ecclesia violata celebretur ante reconciliationem. Nam in cap. Missam, & in cap. Hic ergo, de consecrat. dist. 1. simpliciter decernitur, fieri posse sacrum, vbi iusserit, vel permiserit Episcopus, qui subinde, sicut potest concedere licentiam faciendi Sacrum in loco non sacro, sic etiam in templo violato; quamuis grauiorem causam ad hoc requirat Auila, quia magis repugnat iuri, ac reuerentiæ templorum, vt rectè perpendit Cardinalis de Lugo num. 63. & ideo si distans Episcopus non possit ad reconciliandam Ecclesiam venire, de licentia Vicarij licebit in illa celebrare. Adit Cardinalis de Lugo vbi supra, tantam esse posse necessitatem, & tam difficilem aditum ad Episcopum, & ad eius Vicarium, vt etiam sine licentia ipsius celebrari posset in templo violato, quoniam Ecclesiasticum præceptum non obligat eum tanto rigore. Ponit exemplum, si populus non habeat aliam Ecclesiam in qua possit die festo Missam audire. Vide etiam Auerlam de Sacram. Euchar. quest. 11. sect. 14. §. Decimo tandem, & me citato Garziam vbi infra num. 48.

5. Sed quid dicendum de reconciliatione Ecclesie consecrate Regularium: possuntne eorum Prælati illas reconciliari; Et affirmatiuè respondent Doctores, quos citat, & sequitur Pater Franciscus Lugo vbi supra cap. 6. quest. 12. num. 96. sic enim ait; Certum est posse Regulares ex privilegio Pontificis templum, vel altare post consecrationem pollutum, reconciliare cum aqua (cui vinum simul & cinis adiuuatur) per Episcopum benedicta, vel Prælatum Regularem si distet Episcopus duabus diebus, idest quatuordecim leucis, vt testantur Henriquez supra & Manuel tom. 1. regul. 9. art. 2. & tom. 2. Bullar. fol. 268. Ioan. de la Cruz in Epitome lib. 2. cap. 5. dub. 6. qui citant concessionem Leonis X. Bull. 6. Videatur etiam nostrum Compendium verbo Ecclesia, n. 2. cuius privilegium de reconciliatione Templi, seu Cæmeterij consecrati ceperunt Henriquez, & Auila supra, & merito. Nam Leo X. ibi relatus de tali reconciliatione locutus est. Consonat Cardinalis de Lugo disp. 20. num. 61. Huc vsque Pater Lugo.

6. Sed ego adhaereo eius sententiæ quoad Ecclesiam benedictam, sed quoad consecratam habeo difficultatem, nec parum facio in fauorem Regularium sic asserendo; vnde sentiant ipsi verba docti, & amicissimi Patris Hieronymi Gaspari in summa theol. moral. vbi me citato & aliis Doctoribus tr. 3. diff. 8. dub. 2. punct. 5. num. 14. sic asserit. [Adiuncto, què Peyrinis tom. 1. suor. privileg. constir. 1. l. tit. 11. §. 22. con algunos Autores que alega, dize que pueden los Prelados de la Religion reconciliar las Iglesias violadas consagradas, auida primero agua benedicta de Obispo: lo mismo dize Antonius Notarius in Summ. Bullar. tit. de pollut. Ecclesiar. num. 7. Y cita à Grassis, però esto no lo aconsejaria yo. Y lo muestra sentir assi Diana vbi supra. Tambien aduierro, que quando esta cerca Monasterio el del proprio Obispo, y se ofrece auer de bendecir, consagrar, ó reconciliar alguna Iglesia, se le ha de pedir con reuerencia, y instancia tres vezes, que se digne venir à hazer aquellas açiones, y si lo recusare sin causa legitima, pueden llamar à otro Obispo que venga à hazerlo, el qual podra muy bien aunque sea de otra Diocesi, y esto por privilegio de Sixto IV. concedido à los Menores, el qual no està reuocado por el Concilio Tridentino, como lo prueban ambos Rodriguez Manuel tom. 1. de regul. quest. 28. art. 1. & 2. Hieronymus resolut. 13. num. 4. Portell. verb. Benedicere, num. 4. Miranda quest. 40. artic. 5. & 6. Bauny quest. 13. citat]

Sup. hoc. & sequ. vsque ad 8. Nota hic. huius Ref. in duabus precedentibus Ref. in 8. Vltim. §. 15. Sup. his diebus in Reuolucionibus not. præter ritas

hæreticis in hoc, quare hæc est hæretica, & non legitima, hæc est hæretica, & non legitima, hæc est hæretica, & non legitima.

citata donde añade, que si se escusare de venir, debent aquam ab eo suppliciter, & enixe, quam Gregorianam vocant, hoc est per eum benedictam, cinereque & vino permixtam petere, eaque Ecclesias suas quaslibet consecratas, respergere, purgare, & reconciliare. Pero contra toda esta doctrina, insurgit, nouissimè Diana *loco supra citato*, diciendo, que no ay necesidad de pedir licencia para reconciliar las benedictas, ni que por dextarla de pedir pueden los Obispos castigar à los Religiosos, ni poner por ello entredicho en sus Iglesias, empero diga lo que quisiere, que haran mal los Regulares, estando cerca el Obispo, no darle noticia de la violacion quando succedere, que esto pide la dignidad del Diocesano.

Sup. hoc libi dem.

7. Lo ultimo aduerto, que si el proprio Obispo estuviere lexos del Monasterio, negotio de dos jornadas, ò catorze leguas, y se ofreciese auer de bendecir, ò reconciliar la Iglesia violada, no tiene que pedirle licencia el Prelado, sino bendecirla, y reconciliarla, y en esto conuenigo con Diana, saluo si fuesse consagrada, que entonces saltem le auia de pedir agua bendita Por el, como queda dicho, esto consta del priuilegio de Leon X. concedido à los Menores. Ita Garzias.

8. Non nego tamen opinionem Patris Lugo doctore absolute, contra Garziam Patrem Marchinum de *sacram. ordin. par. 3. cap. 10. num. 14.* vbi sic ait: Quando autem Ecclesie sunt consecratae, opus habent reconciliatione facta per Episcopum, qui non potest alteri etiam Vicario suo hanc facultatem delegare, quod sit munus ordinis Episcopalis. Quod si Ecclesia polluta sit Regularis, & Episcopus per duas Dietas longe abesset, tunc ex concessione Leonis X. facta mendicantibus, poterunt superiores illius ordinis, & reliqui communicantes in eorum priuilegiis, praedictam Ecclesiam pollutam aqua per ipsos benedicta reconciliare. Quod ego semel feci Ticini in Ecclesia nostra Sanctae Mariae Coronatae, polluta per quoddam homicidium, & dum post factum multos haberem Curiae Episcopalis aduersarios, visis, & inspectis nostris priuilegiis, omnes siluerunt. Ita Marchinus, qui citat Sayr. Rodriguez, Vgolinum, Barbosam, Henriquez, & alios.

9. Nota hic obiter cum eodem Marchino n. 16. quod si v.g. homicidium, vel magna sanguinis effusio contingat in porta Ecclesiae; tunc considera, an contigerit in primo limine, siue linea à parte interna portae, vel in parte externa illius. Priori modo Ecclesiam pollutam fuisse declarabis. Posteriori minime.

10. Hinc oritur dubium, an stans in ostio Ecclesiae, si recipiat vulnus lethale ab inimico, & mortuus cadat extra Ecclesiam, sanguinem in ea non effundendo, an, inquam Ecclesia remaneret polluta; Interrogatus de hoc casu, affirmatiuè respondi, nam licet effusio sanguinis fuerit extra Ecclesiam, tamen vulnus lethale receptum, & datum fuit in Ecclesia, quia qui stat in ostio Ecclesiae, dicitur stare in Ecclesia; ergo Ecclesia remansit polluta. Nec obstat quod sanguis fuerit extra illam effusus; nam si aliquis fuerit lethaliter tantum vulneratus in Ecclesia, & statim extra illam exiens, moreretur, etiam si in Ecclesia non effuderit sanguinem; adhuc Ecclesia pollueretur, vt dicunt communiter Doctores: licet ego olim contrarium sentiebam; sed hoc accidit in casu nostro. Ergo.

11. Nota hic etiam, quod excusatur à peccato Sacerdos celebrans in Ecclesia polluta, quoties pollutio contingeret post ceptum Canonem, imò tunc tenetur Missam profequi, vt sacrificium perficiat: secus si ante Canonem Missae violatio accideret, vel Ecclesiam ingrederetur excommunicatus nominatim declaratus per Iudicis sententiam; aut publicus Clerici percussor, qui non vult egredi; tunc celebrans debet à Missa desistere.

12. Deinde excusatur etiam Celebrans in Ecclesia polluta, si id faceret ad communicandum infirmum morti proximum: & quamuis in polluta Ecclesia Sacramenta ministrari non possint; si tamen Ecclesia sit Parochialis, licebit in ea baptizare, & seruare Eucharistiam pro eorum municandis infirmis. Vide Doctores citatos.

In Indice primo huius Tom. 9. lege Apudicem ad hunc tract. 1. vbi inuenies alias paucas diff. missas, & dispersas per alios tom. tract. & Ref. que simul pertinent ad hunc tract. 1. de Immunitate Ecclesiae.

TRACTATUS SECVNDVS

D E

IMMUNITATE ECCLESIASTICA.

RESOL. PRIMA.

An Clerici sint iure humano, vel Diuino exempti à legibus, & iurisdictione Principum secularium?

Et notatur, quod si Principes nolissent in hanc exemptionem consentire, Sumpsum Pontificem, & Concilia habere potestatem eam inducendi. Ex part. 1. tract. 2. Resol. 1.

Sup. hoc in §. 1. P R I M A sententia docet, dictam exemptionem esse à iure humano sed multum

consonam iuri diuino. Ita communiter Theologi: Sa- Non defina- las de legib. *quasi. 96. tract. 14. disp. 14. sect. 11. n. 120.* tamen. & Molin. de iust. tom. 1. tract. 2. disp. 31. num. 6. Salon. *segg. & sup. in tract. 1. tom. 2. in 2. q. 67. art. 1. concl. 4. Lellius lib. 2. cap. 33. Ref. 8. Verum. ad modum. & Victoria relect. 1. de potest. Eccl. Medin. C. de rest. *quasi. 15. Scotus in 4. disp. 25. quasi. 2. artic. 2. conclus. 3. 4. seqq. & la- tiffimè hic infra in Ref. 323. & paret hos DD. ibi *quasi. 62. art. 3. Pereira de manu regia; cap. 3. num. 3. Ledesin. in 4. p. 2. quasi. 20. art. 4. concl. 2. Souf. in Expos. Bull. Cen. cap. 19. disp. 91. & Doctores, quos in Ref. 320. citat***